

มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University
Wisdom of the Land

Mahidol R2R
e-Journal

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1

เดือนมกราคม - มิถุนายน พุทธศักราช 2559

บทความวิชาการ

การเลือกใช้ฐานข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อประเมินคุณภาพการวิจัย

ดุชนี คำมี

เทคนิคการลงพื้นที่คัดกรองและเก็บข้อมูล: ประสบการณ์ภาคสนาม โครงการการคัดกรองและโปรแกรมการป้องกันความรุนแรงจากคนใกล้ชิดในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงทั่วไปที่มาใช้บริการในโรงพยาบาล

ดุชนี คำมี

บทความวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า K) ด้วยโปรแกรมประมวลผลแบบสเปรดชีต

พร้อมพงศ์ ผุงเพิ่มตระกูล, สาธิต เบญจชาติ

การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของระบบการจัดการข้อมูลข่าวกิจกรรมคณะ ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คันธรส ชำนาญกิจ

การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภัทรศิริ จันฉิม

การศึกษาวិเคราะห์การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

รุ่งนภา แสงระวี

การปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา ในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

รินดา รุจิชินวงศ์

การเปรียบเทียบผลการเรียนและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระดับปริญญาโท ตามสถาบันเดิมก่อนเข้าศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ฐานิดา ลิ้มวงศ์, ณัฐภพ บัวหลวง, สุภาภรณ์ ชูช่วย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ลัชชา ชุมทวีจิตรรา, ณัฐวรรณ ครุฑสวัสดิ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

อารี บัวแพร่, จุฑามาศ ชัยวรพร, ศิวพร พิสิษฐ์ศักดิ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ

วรรณพันธุ์ อ่อนแย้ม

ความสัมพันธ์ของการจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2549 - 2558

โสมาตรศรี พิบูลย์มณี

เสียงลูกค้ากับแนวทางการพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล

รุ่งนภา แสงระวี, วิชิตา บุญจันทร์กุล

ผลการตรวจทางอณูชีววิทยาของการขาดหายไปของยีนอัลฟาไกลบินในคนไทย จากประสบการณ์ การให้บริการทางห้องปฏิบัติการ โรงพยาบาลศิริราช 12 ปี

วราภรณ์ กลมกลา, อัจจิมา ตรีสุนทร, กษิณุช จันทรสิงห์, วิยการณ์ อินทรจุฑกุล, ปริญนันท์ ศิริประภาภัสส์, กลีบสไบ สรรพกิจ

ISSN 2392-5515

ที่ปรึกษาวารสาร

ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ
รองอธิการบดี

รศ.นพ.ธันย์ สุภัทรพันธุ์
รองอธิการบดีฝ่ายทรัพยากรบุคคล

รศ.ดร.ภก.สมภาพ ประธานธรรักษ์
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพ

บรรณาธิการแถลง

ก้าวสู่ปีที่ 3 ของวารสาร “Mahidol R2R e-Journal” วารสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ผลงานด้านการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research) วารสารฉบับแรกของปีนี้ได้รวบรวมบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยด้านการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย จำนวน 14 บทความที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาสาระของบทความในวารสารฉบับนี้มีความหลากหลาย เช่น งานบริหาร การศึกษา งานกิจการนักศึกษา งานนโยบายและแผน งานบริหารการวิจัย งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานกายภาพและสิ่งแวดล้อม งานบริหารห้องสมุด และ งานด้านการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงรูปแบบ และวิธีการปฏิบัติงานที่น่าสนใจ และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่อุทิศเวลาให้ความสำคัญกับการพิจารณาบทความ ขอขอบคุณผู้สนับสนุนบทความทุกท่านที่ให้เกียรติส่งผลงานทางวิชาการเพื่อการพิจารณาเผยแพร่ในวารสาร Mahidol R2R e-Journal และในโอกาสนี้ กองบรรณาธิการขอเชิญชวนผู้ที่สนใจส่งบทความทางวิชาการและบทความวิจัยด้านการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย เพื่อเผยแพร่ในวารสาร Mahidol R2R e - Journal ฉบับต่อไป ผ่านระบบออนไลน์ที่ www.r2r.mahidol.ac.th

“ ผศ.ดร.จิตรลดา อมรวัฒนา
บรรณาธิการวารสาร Mahidol R2R e-Journal ”

สารบัญ

บทความทางวิชาการ

การเลือกใช้ฐานข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อประเมินคุณภาพการวิจัย ดุษณี ดำมี สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล	1
เทคนิคการลงพื้นที่คัดกรองและเก็บข้อมูล: ประสบการณ์ภาคสนาม โครงการการคัดกรอง และโปรแกรมการป้องกันความรุนแรงจากคนใกล้ชิด ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงทั่วไป ที่มารับบริการในโรงพยาบาล ดุษณี ดำมี สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล	11

บทความวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า K) ด้วยโปรแกรมประมวลผลแบบสเปรดชีท พร้อมพงศ์ ผุงเพิ่มตระกูล, สาธร เบญจชาติ กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล	24
การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของระบบการจัดการข้อมูลข่าวกิจกรรมคณะ ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คันธรส ชำนาญกิจ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	38
การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ภัทรศิริ จันฉิม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล	55
การศึกษาวิเคราะห์การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล รุ่งนภา แสงระวี สำนักงานเครือข่ายบริการห้องสมุด หอสมุดคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล	68
การปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะ ของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล รันดา รุจิฉินวงศ์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล	79
การเปรียบเทียบผลการเรียนและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระดับปริญญาโท ตามสถาบันเดิม ก่อนเข้าศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ฐานิดา ลิ้มวงศ์, ณัฐภาพ บัวหลวง,สุภาภรณ์ ชูช่วย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	96

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ลัชชา ชุณหวิจิตร, ณัฐวรรณ ครูทสวัสดิ์ โรงเรียนทันตแพทยศาสตรนานาชาติ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	111
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล อารี บัวแพร่, จุฑามาศ ชัยวรพร, ศิวพร พิธิษฐ์ศักดิ์ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล	124
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ วรรณพันธุ์ อ่อนแย้ม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล	145
ความสัมพันธ์ของการจัดซื้อและการใช้หนังสือของ ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2549 - 2558 โสมาตรี พิบูลย์มณี ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล	158
เสียงลูกค้ากับแนวทางการพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล รุ่งนภา แสงระวี, วิชาดา บุญจันทร์กุล สำนักงานเครือข่ายบริการห้องสมุด หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล	172
ผลการตรวจทางอณูชีววิทยาของการขาดหายไปของยีนอัลฟาไกลบินในคนไทย จากประสบการณ์ การให้บริการทางห้องปฏิบัติการ โรงพยาบาลศิริราช 12 ปี วราภรณ์ กลมกลา, อัจจิมา ตริสุคนธ์, กชปญฺชร จันทรสิงห์, วัยการณ อินทรจุฑกุล, ปริญนท์ ศิระประภาภัสส์, กลีบสไบ สรรพกิจ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	183

**เทคนิคการลงพื้นที่คัดกรองและเก็บข้อมูล:
ประสบการณ์ภาคสนาม โครงการการคัดกรองและโปรแกรมการป้องกัน
ความรุนแรงจากคนใกล้ชิด ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงทั่วไป
ที่มารับบริการในโรงพยาบาล**

**Screening and Data Collection Techniques:
Field Study Experience Screening Project and Domestic Violence Prevention
Program in Pregnant and General Women at Hospitals**

ดุชนี ดำมี
Dusanee Dammee

บทคัดย่อ

การลงพื้นที่เพื่อคัดกรองและเก็บข้อมูล ที่มีคำถามในลักษณะละเอียดอ่อน (Sensitive Question) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบอาจถูกถามในประเด็นที่อ่อนไหว ทำให้ข้อมูลที่ได้มาไม่ตรงกับความเป็นจริง และไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น นักวิจัยจำเป็นต้องมีกลยุทธ์และเทคนิคในการตั้งคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งผู้เขียนได้เสนอเทคนิคในการลงพื้นที่เพื่อคัดกรองและเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1. เทคนิคการสร้างความประทับใจเมื่อแรกพบ ได้แก่ การสร้างความประทับใจผ่านการแต่งกาย การสร้างความประทับใจผ่านการสื่อสาร สร้างความประทับใจผ่านรอยยิ้ม การสร้างความประทับใจ การเคลื่อนไหวและท่าทาง การสร้างความประทับใจผ่านการพูดจา 2. เทคนิคการแนะนำตัว 3. เทคนิคการพูดคุยเพื่อสร้างความสนิทสนม 4. เทคนิคการพูดคุยเพื่อคัดกรอง 5. เทคนิคการถามตามแบบสอบถาม 6. เทคนิคการให้คำปรึกษา 7. เทคนิคการติดตามประเมินผล

สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ จริยธรรมการวิจัย เช่น การปกป้องความเป็นส่วนตัว การรักษาความลับ ความเป็นส่วนตัว การขอความยินยอมโดยสมัครใจ และการวิจัยต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้ให้ข้อมูล ผลของการวิจัยควรให้ผลดีต่อสังคม ซึ่ง นักวิจัยต้องระลึกเสมอว่า “คุณภาพของงานวิจัยขึ้นอยู่กับความสามารถของนักวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อมูลที่ดีมาจากผู้ให้ข้อมูลที่ดี”

คำสำคัญ: การสร้างความประทับใจ เทคนิคการสร้าง ความสนิทสนมและไว้วางใจ เทคนิคการคัดกรอง
เทคนิคการถามตามแบบสอบถาม เทคนิคการติดตามประเมินผล

Abstract

When the researcher did screening and data collection in field study by using sensitive questions to ask their target group, most of the data were not true and trusty. For this matter, the researcher must have strategies and techniques for setting questions in order to get right answers to serve their needs of the researches. The writer proposed some techniques in screening and data collection for the quality data. They were 1. First impressive technique (dressing, communication, smile, movement and conversation of interviewer) 2. Introductory technique 3. Acquainted technique 4. Discussed technique for screening 5. Inquired questionnaire technique 6. Consulted technique 7. Evaluated technique

Research ethics was an important part such as privacy, confidential, compliance. The research should not create any trouble in physical and mental aspect of respondent and the result of this the research would be good for society. The researcher must realize that the quality of research depend on ability to collect data of researcher and good data from respondent.

Keywords: First Impressive Technique, Acquainted Technique, Discussed Technique for Screening, Inquired Questionnaire Technique, Evaluated Technique

ความสำคัญและที่มา

การวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การทบทวนวรรณกรรม การกำหนดประชากร การเลือกตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการแปลความหมายข้อมูล และการสรุปผล ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้นักวิจัย จำเป็นต้องกระทำ อย่างถูกต้อง ชัดเจน และไม่ ลำเอียง ตลอดจนข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ต้องมีความเที่ยงตรง เพื่อให้ได้คำตอบของการวิจัยที่สะท้อนความเป็นจริงไม่ขัด

กับหลักศีลธรรมและบรรทัดฐานของสังคม ผู้วิจัยจำเป็นต้องยึดหลักเพื่อให้การทำวิจัยนั้นถูกต้องและเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ ทั้งต่อตัวนักวิจัย ผลงานวิจัยหรือผู้ให้ข้อมูล และ ผลงานวิจัยที่ปรากฏสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและประเทศต่อไป

ใน ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ถ้าแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมทางเพศ การทำผิดกฎหมาย การทำผิดจารีตประเพณี หรือคำถามที่ผู้ตอบรู้สึกว่าเป็นเรื่อง

ส่วนตัว เช่น คุณเคยเสพยาบ้าหรือไม่ คุณเคยทำแท้งหรือไม่ คุณเคยขายบริการหรือไม่ ซึ่งคำถามดังกล่าวเป็นคำถามที่ละเอียดอ่อน เรียกว่า Sensitive Question ผู้ตอบมักจะตอบในเชิงบวกหรือปฏิเสธในการตอบคำถามไม่ว่าข้อเท็จจริงจะเป็นอย่างไร ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่น่าเชื่อถือ

สำหรับคำถามในการคัดกรองความรุนแรงในครอบครัว ก็เป็นคำถามที่ผู้ตอบ ถูกถามในประเด็นอ่อนไหว เช่นกัน ซึ่ง สอดคล้องกับ Welte and Russell, (1993) ที่ให้แนวคิดว่า ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบที่ถูกถามในประเด็นที่อ่อนไหว (Sensitive) เช่น ประเด็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภายในครอบครัว ประเด็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย การใช้สารเสพติด มักจะให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน (Error) ลำเอียง (Bias)

ประสบการณ์ ในการ คัดกรองและเก็บข้อมูล

จากประสบการณ์ของผู้เขียนในการลงพื้นที่เพื่อคัดกรองและเก็บข้อมูลด้าน ความรุนแรงในครอบครัวจากคนใกล้ชิด นั้นได้ ทำการ คัดกรองและเก็บข้อมูล ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และกลุ่มหญิงทั่วไป ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลชุมชน ใน 2 จังหวัดได้แก่ นครปฐม และสมุทรสาคร เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มทดลองหรือกลุ่มให้คำปรึกษาและกลุ่มควบคุมครบตามจำนวนที่ระบุ คือ 200 ราย ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นจะต้องเป็นข้อมูลจากความเป็นจริง และน่าเชื่อถือ ซึ่งผู้เขียนได้ใช้กระบวนการและเทคนิคในการคัดกรองและเก็บข้อมูลตามที่นำเสนอ 7 เทคนิคดังต่อไปนี้

เทคนิคการคัดกรองและเก็บข้อมูล

คำถามการ คัดกรองความรุนแรงในครอบครัว เป็นคำถามที่ ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบที่ถูกถามในประเด็นที่อ่อนไหวดังนั้น จึงเป็นความท้าทายของนักวิจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องด้าน

ความรุนแรงในครอบครัวโดยตรง หรือผู้ที่ถูกกระทำ ความรุนแรง สามารถบอกกล่าว หรือยินยอมตอบคำถาม ตามความเป็นจริงด้วยความเต็มใจ และเห็นถึงความจำเป็นในการ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องในครั้งนี้ ผู้เขียนจึงเสนอกลยุทธ์และเทคนิคในการคัดกรองและเก็บ ข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังต่อไปนี้

1. เทคนิคการสร้างความประทับใจเมื่อแรกพบ (First Impression) หรือ “ถูกชะตา”
เพราะหากรู้สึกชอบตั้งแต่แรกเห็น ก็เป็นเรื่องง่ายที่จะสร้างความสนิทสนมเพื่อให้เขาพูดในสิ่งที่เราต้องการได้ ซึ่ง พิลิธ พิพัฒน์โกศากุลและพรภิญช์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2551) ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างความประทับใจที่ต้นนั้นคือ การปลูกความรู้สึกดีๆ ให้งอกงามในใจผู้อื่น หากความรู้สึกดีๆ นี้เกิดซ้ำกันหลายๆ ครั้ง ความรู้สึกนั้นจะฝังอยู่อย่างลึกซึ้งภายใต้จิตสำนึกของผู้คนที่ได้รับทราบนานเท่านาน ผลลัพธ์คือ ความผูกพันกับสัมพันธ์ภาพที่ดีงามต่อไปในอนาคต การสร้างความประทับใจแรกพบเป็นเรื่องที่ต้องฝึกหัด สร้างอยู่เสมอๆ ทำบ่อยๆ ซ้ำๆ จน เกิดเป็นเอกลักษณ์ประจำตัว ที่พร้อมเสมอในทุกโอกาส สำหรับการสร้างความประทับใจเมื่อแรกพบที่ นักวิจัยต้องคำนึงถึง ได้แก่

1.1 การสร้างความประทับใจผ่านการแต่งกาย ได้แก่ การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น โรงพยาบาลเป็นสถานที่ราชการ การแต่งกายควรให้เกียรติกับสถานที่ โดยคำนึงถึงความสุภาพ เรียบร้อย ภูมิฐาน ความพอดีของเสื้อผ้าที่ใส่ ไม่รัดจนคับ ไม่หลวมมาก ผู้หญิงสวมกระโปรงที่มี ความสั้นยาวพอดี ไม่โป้ สีสรรไม่ฉูดฉาด ผู้ชายสวมเสื้อเชิ้ตสีอ่อน (สวมเสื้อยืดโลโก้สถาบันฯ) กางเกงสีเข้ม เก็บชายเสื้อไว้ในกางเกงและคาดเข็มขัด สีสุภาพ ให้เรียบร้อย ผู้หญิงเน้นการแต่งหน้าอ่อนๆ และรวบผมให้เรียบร้อย ผู้ชายควรหิวนผมให้เรียบ สวมรองเท้าสุภาพหุ้มส้น ผู้ชายควรใส่ถุงเท้าสีสุภาพด้วย การใส่

เครื่องประดับอื่นๆ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม พอดี และไม่เป็นอันตรายต่อตัวเอง นอกจากนี้นักวิจัย จะต้องแขวน ป้ายชื่อตัวเองและสถานที่ทำงานที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนด้วย

1.2 การสร้างความประทับใจผ่าน

การสื่อสาร ได้แก่ การใช้คำพูด อากัปกิริยา สีหน้า และท่าทีที่ดี และเป็นมิตร แสดงออกถึงความจริงใจ ให้เกียรติ โดยการใช้น้ำเสียงที่เหมาะสม ถูกจังหวะ เวลา และรู้วักมวักพูดเพื่ออะไร ความสำคัญของการพูดที่ทำให้เกิด First Impression อยู่ที่ประโยคแรกคือ การทักทาย หรือ การเปิดสนทนา เช่น "สวัสดีครับ/สวัสดีค่ะ" พร้อมทั้งยกมือไหว้ โดยไม่สนใจอายุของผู้ฟัง หรือ คำพูด "ขอโทษครับ/ขอโทษค่ะ ที่ต้องรบกวน" ซึ่งผู้ฟังจะรู้สึกถึงการ อ่อนน้อม ความมีมารยาทของนักวิจัย หากประกอบกับสีหน้าที่เป็นมิตร เปิดเผย ยิ้มแย้มแจ่มใส ก็จะทำให้ประโยคเป้าหมายที่จะพูดต่อไปบรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น คนที่ฟังอยู่ก็รู้สึกดีที่จะพูดด้วยหรือฟังต่อไปได้อย่างเต็มใจ

1.3 สร้างความประทับใจผ่าน

รอยยิ้ม ได้แก่ การ ยิ้มให้ก่อนเป็นการเปิดทาง เปิดพื้นที่ให้แก่อีกฝ่ายได้เข้ามา สนทนา รอยยิ้มนับเป็นสัญลักษณ์ของความรู้สึกดี และเป็นสิ่งแรกที่คนเราจะหยิบยื่นให้แก่กันได้โดยไม่ต้องลงทุน แต่ให้ผลตอบแทนสูง เพราะแสดงออกถึงความเป็นมิตร และสัมพันธภาพที่ดีต่อไป

1.4 สร้างความประทับใจ การ

เคลื่อนไหวและท่าทาง ได้แก่ การเดินอย่างสง่างาม การระมัดระวังกิริยาท่าทาง การวางตัว ลักษณะของการนั่ง ตัวตรง หลังไม่ค่อม ไม่ห่อไหล่ การใช้มือประกอบ ท่าทางของการพูดคุย ต้องพอดี สวยงาม ไม่มากจนทำให้รู้สึกรำคาญ

1.5 สร้างความประทับใจผ่านการ

พูดจา เมื่อได้ทักทาย ได้รู้จักกันแล้ว แนนอนทีเดียว ว่า การสนทนา การพูดจา แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกันย่อมเกิดขึ้น พยายามชวนคุยด้วยคำถาม

ปลายเปิด ซึ่งเขาสามารถตอบและขยายความได้มากมาย เช่น การงานที่เขาทำ นักวิจัยต้อง แสดงความอ่อนน้อม ถ่อมตัวว่าต้องการเรียนรู้และฝึกฝนประสบการณ์อีกมาก ขอคำแนะนำจากเขา แสดงความกระตือรือร้นที่จะได้ฟังประสบการณ์ ฝ่ายหนึ่งได้เล่าเรื่องอย่างภูมิใจ อีกฝ่ายก็เป็นผู้ฟังที่ดี กระตือรือร้นต่อการฟังและซักถามอย่าง ใส่ใจ ทำให้เกิดประโยชน์ฟังและคนพูด

2. เทคนิค การแนะนำ ตัว นักวิจัยต้อง

แนะนำตัวเองว่า เป็นใคร มาจากไหน มาทำอะไร เพื่ออะไร และเขาได้ประโยชน์อะไร ที่ได้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ ตัวอย่างการแนะนำตัว เช่น "ชื่อ ดุชนันต์ ดำมี มาจากมหาวิทยาลัยมหิดล ทำโครงการร่วมกับ โรงพยาบาล เป็นการคัดกรอง และโปรแกรม ป้องกันความรุนแรงจากคนใกล้ชิดในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มาใช้บริการในโรงพยาบาล เหตุผลที่ทำโครงการนี้เพราะ มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นความสำคัญของปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของสังคม และต้องการ ช่วยผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ให้ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งโครงการนี้ได้ผ่านจริยธรรมการวิจัยในคนของ มหาวิทยาลัยมหิดลเรียบร้อยแล้ว สำหรับประโยชน์ที่ท่านจะได้รับ จากการให้ข้อมูลครั้งนี้ แม้ว่าท่านจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง ต่อตัวท่านเอง แต่ท่านจะเป็นผู้หนึ่งที่สามารถช่วย ลดปัญหาความรุนแรงในสังคมได้ และข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำไปสู่การ กำหนดนโยบายด้านความรุนแรงในระดับ ประเทศต่อไป สำหรับข้อมูลที่ท่านให้มาจะเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ของท่านในทุกกรณี แต่จะนำเสนอเป็นภาพรวม สถิติ ตัวเลข ค่าเฉลี่ย เท่านั้น"

3. เทคนิค การ พูดคุยเพื่อ สร้างความ

สนิทสนมและไว้วางใจ สำหรับในคลินิกฝากครรภ์ จะพูดคุยในเรื่องทั่วไป สุขภาพ อายุครรภ์ อาการแพ้ท้อง จำนวนบุตร ความเครียด จำนวนปีที่ อยู่กินกับสามี บางครั้งนักวิจัยจะต้องหาความรู้ที่ถูกต้องเพื่อให้

คำแนะนำ หรือตอบคำถาม ในบางเรื่อง เช่น ภาวะเสี่ยง อาหาร อาการแพ้ท้องและวิธีแก้ปัญหา ภาวะซีด ความดันโลหิต เป็นต้น ส่วนในหน่วยตรวจโรคทั่วไป จะพูดคุยเรื่อง ผลของความดันโลหิต ผลการตรวจเลือด การออกกำลังกาย โรคที่เขารู้สึก การดูแลสุขภาพโดยทั่วไป การกินอาหาร เป็นต้น

4. เทคนิค การพูดคุยเพื่อคัดกรอง การคัดกรองในคลินิกฝากครรภ์ จะต้องกลมกลืนและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการฝากครรภ์ ส่วนการคัดกรองที่หน่วยตรวจโรคทั่วไป ก็ต้องกลมกลืนกับการให้บริการปกติของโรงพยาบาล เช่น ใช้คำถามคัดกรองที่จุดจัดบัตรคิว จุดการวัดความดัน จุดการชั่งน้ำหนัก ซึ่งเทคนิคการพูดคุยเพื่อการคัดกรองนั้น ต้องไม่นำข้อคำถามมาอ่าน แต่ต้องถามให้กลมกลืนไปกับการพูดคุยสร้างความสนิทสนม โดยอาจจะถามเรียงระดับ ความรุนแรง ต่ำไปสู่อันดับ ความรุนแรง สูงขึ้นตามลำดับ ตัวอย่างการพูดคุยเพื่อคัดกรองที่หน่วยตรวจโรคทั่วไป เช่น “อยู่กินด้วยกันหลายปี มีปากเสียง หรือทะเลาะกันบ้างไหม? ส่วนใหญ่ใครเป็นคนเริ่มก่อน? การทะเลาะ กันที่รู้สึกว่ารุนแรงที่สุดคืออะไร? บ่อยไหม? ปีที่ผ่านมาทะเลาะกันกี่ครั้ง? มีการพูดจาตำหนิ ใช้คำหยาม บ้างไหม? พูดข่มขู่ ถูกข่มขู่ไหม? แล้วเขาพูดแบบนั้น เป็นการ ทำร้ายจิตใจเราไหม? แล้วพอทะเลาะกันมี ถึงขั้นลงไม้ลงมือ ทำร้ายร่างกาย บ้างไหม? เรื่องเพศสัมพันธ์มีปัญหาไหม? เช่น เมื่อความต้องการทางเพศไม่ตรงกัน หรือบางครั้งสามีเมามาแล้วบังคับโดยที่เราไม่ยินยอมมีไหม? แล้วเรื่องของเพศสัมพันธ์ นำไปสู่การทะเลาะกันในเรื่องนี้ บ้างไหม?”

บางครั้งการพูดคุยเพื่อการคัดกรองด้วยคำถามเรื่องความรุนแรงอาจจะได้ผลเพียงบางคนที่เห็นความสำคัญและต้องการแก้ปัญหาของตนจริงๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะยังไม่เป็นผลกับอีกหลายๆ คน ดังนั้นต้องมีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์และเทคนิคใหม่ๆ ดังตัวอย่างของกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์

ซึ่งควรทำการคัดกรองหลังจากแนะนำตัวของนักวิจัย และพูดทักทายเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยแล้วแล้ว โดยมีวิธีการพูดดังนี้ “จุดนี้เป็นการประเมินความเสี่ยงจากความเครียดของคนท้องนะคะ เป็นบริการใหม่เสริมจากบริการตามปกติของโรงพยาบาล เพราะความเครียดจะมีผลต่อพัฒนาการของลูกที่อยู่ในท้อง ทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย และพัฒนาการด้านสมอง ถ้าแม่มีความเครียดสูงอาจจะเป็นสาเหตุของการคลอดก่อนกำหนดได้ หรือถ้าแม่มีความเครียดปานกลางถึงต่ำก็จะส่งผลกับอารมณ์ของลูก ชี้กวน โยเย ร้องไห้ เลี้ยงยาก ดังนั้นดิฉันอยากขอให้คุณประเมินตัวเองว่า ในการใช้ชีวิตประจำวันตามปกติ ในรอบ 1 ปี หรือย้อนหลังไป 12 เดือน คุณมีความเครียดเรื่องใดบ้าง เช่น การงาน การเงิน การเรียน หรือมีการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวมีบ้างไหม” ถ้าเขาตอบว่ามีความเครียดเรื่องอื่นๆ เช่น การงาน การเงิน ก็จะแนะนำให้เขาพยายามอย่านำความเครียดมาสู่ตัวเรา ขอให้คิดว่าทำเพื่อลูก ถ้าเลี้ยงไม่ได้ก็ให้ทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ เพื่อให้ลืมความเครียดไปได้บ้าง แต่ถ้าเขาตอบมีทะเลาะกันแฟน ก็จะสอบถามลึกไปถึงระดับของความรุนแรงดังกล่าว หลังจากนั้นก็จะสอบถามเรื่องการบังคับทางเพศต่อไปด้วยคำถามว่า “เรื่องเพศก็เป็นอีกเรื่องที่จะนำมาซึ่งการทะเลาะเบาะแว้งกัน เวลาที่มีท้องผู้หญิงเราบางครั้งความต้องการทางเพศจะลดลง หรือกลัวจะเป็นอันตรายกับลูก แต่ผู้ชายยังมีความต้องการอยู่เป็นธรรมดา เรื่องนี้มีปัญหากัน บ้างไหม? มีการบังคับให้มีเพศสัมพันธ์บ้างไหม? พูดคุยกันอย่างไร ไม่ให้มีปัญหา?” ซึ่งในการคัดกรองนั้นสอดคล้องกับงานวิจัย ของ น้ำฝน ไวยวงค์กร เอมพร รตินธร เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร (2552) พบว่า การวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นความรุนแรง ข้อคำถามที่ใช้ค่อนข้างละเอียดอ่อน ดังนั้นผู้วิจัยจะเรียงลำดับการพูดคุยโดยเริ่มจากข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลทั่วไป และข้อมูลทางด้านภาวะสุขภาพในขณะตั้งครรภ์ก่อน เพื่อเป็นการสร้าง

สัมพันธ์ภาพและสร้างความไว้วางใจต่อผู้เข้าร่วมวิจัย จากนั้นเริ่มพูดคุยเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างสามิ ภรรยา รวมทั้งทัศนคติต่อบทบาททางเพศ เพื่อเปิด ประเด็น การพู ดคุยเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงอย่าง ค่อยเป็นค่อยไป และเริ่มเข้าสู่ประสบการณ์เกี่ยวกับ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมวิจัย และสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการแสวงหาความช่วยเหลือ ภายหลังจากถูกกระทำความรุนแรง เนื่องจากเป็น คำถามที่ละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกผู้ วิจัยจึงนำมาใช้ พูดคุยเป็นประเด็น

สิ่งสำคัญที่ต้องระลึกถึงในการพูดคุยเพื่อคัด กรอง คือต้องให้ ครอบคลุมความรุนแรงทั้ง 3 ด้าน คือ 1. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ ได้แก่ คำทอ ช่มชู้ ดู ถูก ทำร้ายจิตใจ จากสามิ คู่นอน หรือคนใกล้ชิด 2. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย ได้แก่ ผลัก ตบตี ทำ ร้ายร่างกาย จากสามิ คู่นอน หรือคนใกล้ชิด 3. ความ รุนแรงด้านเพศ ได้แก่ บังคับให้ร่วมเพศ ถ้าพบข้อใด ข้อหนึ่งใน 3 ข้อ ถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการ ที่ต้องตอบแบบสอบถาม 6 หน้า สำหรับกลุ่มควบคุม ก็จะเข้าสู่กระบวนการ รมอบการรู้และขั้นตอน การนัดหมายและกระบวนการ ติดตาม ส่วนในกลุ่ม ทดลองหรือกลุ่มให้คำปรึกษา จะเข้าสู่ขั้นตอนการนัด หมาย การให้คำปรึกษา และกระบวนการติดตาม ต่อไป

5. เทคนิค การถามตาม แบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม 6 หน้า ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการคัด กรองด้วย 3 คำถามหลัก แล้วตอบว่า มีอย่างน้อย 1 ข้อ ซึ่งในการตอบคำถามนี้จะต้องใช้เวลามาก ขึ้น กว่าคำตอบคำถามคัดกรอง ดังนั้น นักวิจัยต้อง พู ดเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ ต้อง อธิบายวิธีดำเนินโครงการและกิจกรรมในระยะต่างๆ อย่างละเอียดและเข้าใจง่าย ดังตัวอย่าง กรณิการพู ดเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการและอธิบายรายละเอียด ของโครงการ หลังจากคัดกรอง แล้วเจอปัญหาความ รุนแรง ในกลุ่มผู้หญิง ในหน่วยตรวจโรคทั่วไป เช่น

“ตามที่คุณได้เล่าให้ฟังว่า มีปัญหา ทะเลาะ กับสามิ ดิฉันประเมินแล้วเห็นว่าปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ แต่ เราต้องร่วมมือกันนะค่ะ หลังจากนั้นพยาบาลจิตวิทยา ของโรงพยาบาล จะเป็นผู้ให้คำปรึกษา พูดคุยถึง ปัญหาและวิธีแก้ไข ประมาณ 3 ครั้ง เพื่อให้ปัญหา คลี่คลาย ลง แต่ถ้าคุณไม่ สะดวกในการเดินทาง มา ด้วยตนเอง จะขอให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ หลังจาก นั้น ดิฉันซึ่งเป็นนักวิจัย จะขออนุญาตติดตาม สอบถามประมาณ 3 ครั้ง เช่นกัน คือนับจากวันนี้ไป 3 เดือน 5 เดือน และ 7 เดือน ซึ่งดิฉันจะให้ใบนัด หมาย การติดตาม กับคุณเพื่อกันลืม แต่ถ้าคุณไม่ สะดวกในการเดินทาง ดิฉันขออนุญาตสอบถาม ข้อมูลทางโทรศัพท์ เช่นกัน ซึ่งการให้ข้อมูลนั้นคุณ ได้รับค่าตอบแทนครั้ งละ 100 บาท และไม่เสีย ค่าใช้จ่ายใดๆ ไม่ทราบว่าคุณพร้อมที่ร่วม แก้ปัญหา กับเราไหมคะ” ถ้าเป็นกลุ่มผู้หญิงตั้งครรภ์ในคลินิก ฝากครรภ์ก็ใช้รูป แบบการพูดเหมือนกันแต่ เปลี่ยนแปลงกำหนดการติดตามเป็นหลัง คลอด จำนวน 3 ครั้ง คือ “เมื่อลูกอายุได้ 2 เดือน 4 เดือน และ 6 เดือน เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก น้ำหนักแรกคลอด APGAR Score น้ำหนักเด็กใน ขณะนั้น ข้อมูลที่ถามจะอยู่ในหนังสือเล่มสีชมพู (เปิด หนังสือหน้าที่ต้องการข้อมูลให้ดู)” เมื่อได้คำตอบตก ลงก็เข้าสู่ขั้นตอนการ อธิบายเรื่องจริยธรรมการวิจัย ในคน พร้อมแนะนำให้ลงชื่อในใบ จริยธรรมการวิจัย ในคน หลังจากนั้นจึงพูดคุยในรายละเอียดของ แบบสอบถามต่อไป

การถาม คำถาม ตามแบบสอบถามนั้น ไม่ ควรอ่านคำถาม แต่ต้องใช้รูปแบบการพูดคุย ด้วย ภาษาพูดที่ไม่เป็นทางการ เข้าใจง่าย และต้องถาม ให้ ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในแบบสอบถาม ทั้ง 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการตั้งครรภ์ การ ประเมินสถานะทางการเงินและการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ส่วนที่ 2 ข้อมูลการถูกทำร้ายและการ ประเมินอันตรายจากสามิ คู่นอน หรือคนใกล้ชิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเพื่อ ประเมินภาวะซึมเศร้าและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนที่ 4 ข้อมูล การขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่วนที่ 5 ประวัติผู้ให้ข้อมูล ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ เพื่อใช้ในการติดตาม (Follow Up) ส่วนแบบสอบถามสำหรับหญิงตั้งครรภ์เพิ่มข้อมูลวันที่คาดว่าจะคลอด และโรงพยาบาลที่คลอดเพื่อความสะดวกในการติดตาม แต่ในการดำเนินการ ทุกกระบวนการ ของการวิจัย ต้องไม่ใช้เวลานานเกินไป เพราะจะกระทบกับการให้บริการของกลุ่มเป้าหมาย (โดยทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที) โดยในเรื่องของเวลาที่เหมาะสมในการตอบแบบสอบถามนั้น สุวิมล ติรภานันท์ (2551) เสนอว่า แบบสอบถามควรใช้เวลาในการตอบประมาณ 20 - 25 นาที เพราะถ้านานเกินไปอาจทำให้ผู้ตอบเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งจะเป็นผลให้ข้อมูลที่ได้รับไม่น่าเชื่อถือ และสิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึงอีกประการหนึ่งคือความพร้อมของผู้ให้ข้อมูลว่า ในขณะที่เขามีปัญหาด้านความเจ็บป่วยในระดับที่สามารถพูดคุยให้ข้อมูลได้หรือไม่ด้วย

6. เทคนิค การให้คำปรึกษา เมื่อทำการคัดกรอง ทั้งในคลินิกฝากครรภ์และหน่วยตรวจโรคทั่วไป และเจอหญิงที่ถูกกระทำความรุนแรง และตอบแบบสอบถาม 6 หน้าแล้ว นักวิจัยต้องประเมินสถานการณ์เป็นรายๆ ว่า สามารถให้คำปรึกษาได้เลยในเวลานั้น หรือต้องนัดหมายอีกครั้งเมื่อเขาบริการเสร็จ โดยนักวิจัยต้องพาไปหา พยาบาลให้คำปรึกษาหรือพยาบาลในศูนย์พึ่งได้ One stop Crisis Center (OSCC) พร้อมแบบสอบถามให้พยาบาล ที่ให้คำปรึกษาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาและนัดหมาย ซึ่งในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งจะใช้เวลา ประมาณ 20 นาที ส่วนเนื้อหาของการ ให้คำปรึกษานั้นจะต้องใช้คู่มือในการอบรมให้ความรู้แก่พยาบาลผู้ให้คำปรึกษาด้านความรุนแรงในครอบครัว และทำการ บันทึกข้อมูล การให้คำปรึกษา ลงใน

แบบฟอร์มบันทึก การให้คำปรึกษาในแต่ละครั้งจนครบ 3 ครั้ง เมื่อให้คำปรึกษาครบ 3 ครั้งแล้ว นักวิจัยจะนำข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดการข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสู่กระบวนการติดตามต่อไป

ส่วนทักษะการให้คำปรึกษานั้นต้องใช้ความสามารถหรือความชำนาญในการสื่อสาร ทั้งการใช้ภาษาท่าทางและภาษาพูด ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ให้คำปรึกษาในการช่วยเหลือบุคคลที่ มีความทุกข์หรือผู้รับคำปรึกษา ซึ่ง มัลลวีร์ อุดุลฉนวนศิริ (2554) ได้เสนอว่า ผู้ให้คำปรึกษานั้นต้องมี 1. มีความไว้วางใจและมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้คำปรึกษาและการปรึกษา 2. เข้าใจปัญหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการของตัวเอง 3. แสวงหาและแนวทางการปรับเปลี่ยนการคิด การรู้สึกและการปฏิบัติตนเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

7. เทคนิค การ ติดตาม การติดตามกลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง หรือกลุ่มให้คำปรึกษา จะ ดำเนินการโดยนักวิจัย สำหรับกลุ่มหญิงตั้งครรภ์จะนัดหมายเพื่อติดตาม 3 ครั้ง คือ เมื่อเด็กอายุ 2 เดือน อายุ 4 เดือน อายุ 6 เดือน ส่วนกลุ่มหญิงทั่วไป จะนัดหมายเพื่อติดตาม 3 ครั้ง คือ 3 เดือน 5 เดือน 7 เดือน วิธีการติดตามจะกำหนดวันนัดหมาย จัดทำตารางการนัดหมาย มอบใบนัดหมายให้แต่ละรายในวันคัดกรองและเก็บข้อมูล เพื่อให้เขาทราบล่วงหน้า โดยก่อนถึงวันนัดหมายนักวิจัยจะโทรศัพท์เพื่อยืนยันวันนัด อีกครั้ง เพื่อนักวิจัยจะได้ทราบจำนวนผู้ที่มาตามนัดได้ ส่วนผู้ที่ไม่สามารถมาตามนัดได้ ก็ใช้วิธีโทรศัพท์ติดตามสอบถามข้อมูลตามแบบสอบถามติดตาม (Follow up) เช่นเดียวกันทั้ง 3 ครั้ง โดยแบบสอบถามติดตาม (Follow up) สำหรับกลุ่มหญิงทั่วไปจะ ครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนที่ 2 ข้อมูลการถูกทำร้ายและการประเมินอันตรายจากสามี คู่ชอน หรือคนใกล้ชิด ส่วนที่ 3

ข้อมูลเพื่อประเมินภาวะซึมเศร้า ส่วนที่ 4 ข้อมูลการขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่วนแบบสอบถามติดตาม (Follow Up) สำหรับกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ทั้ง 4 ส่วนเช่นเดียวกัน แต่ได้เพิ่มเติมในเรื่องข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก น้ำหนักแรกคลอด APGAR Score น้ำหนักเด็ก เพื่อประเมิน พัฒนาการ เมื่อทำการ

ติดตามครบทุกกลุ่มและครบทั้ง 3 ครั้งแล้ว นักวิจัยจะนำข้อมูลกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ และจัดการข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานการวิจัยต่อไป

ในการนำเสนอเทคนิคการลงพื้นที่คัดกรองและเก็บข้อมูลสำหรับคำถามที่มีลักษณะละเอียดอ่อน นั้นสามารถสรุปได้ 7 เทคนิคตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เทคนิคการลงพื้นที่เพื่อคัดกรองและเก็บข้อมูลสำหรับคำถามที่มีลักษณะละเอียดอ่อน

เทคนิคที่ใช้ในการลงพื้นที่เพื่อคัดกรองและเก็บข้อมูล	
1.	เทคนิคการสร้างrapportความประทับใจเมื่อแรกพบ
2.	เทคนิคการแนะนำตัว
3.	เทคนิคการพูดคุยเพื่อสร้างความสนิทสนมและไว้วางใจ
4.	เทคนิคการพูดคุยเพื่อคัดกรอง
5.	เทคนิคการถามตามแบบสอบถาม
6.	เทคนิคการให้คำปรึกษา
7.	เทคนิคการติดตาม

วิจารณ์และเสนอแนะ

การเก็บข้อมูล โครงการ “การคัดกรองและโปรแกรมการป้องกันความรุนแรงจากคนใกล้ชิด ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงทั่วไปที่มารับบริการในโรงพยาบาล ” ส่วนใหญ่เป็นการคัดกรองและเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเป็น ประเภท ละเอียดอ่อน (Sensitive Question) ดังนั้น เทคนิคของนักวิจัยที่จะทำให้ผู้ให้ข้อมูล สามารถ ตอบคำถาม ตรง ตามข้อเท็จจริง มีความสำคัญต่อ คุณภาพของผลการวิจัยเป็นอย่างมาก ผลการวิจัยจะมีคุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสามารถตอบเจตนาของสังคมในเรื่องความรุนแรงของครอบครัวได้โดยผ่านกระบวนการ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การให้คำปรึกษาแก่พยาบาลในศูนย์ OSCC ในโรงพยาบาล และการเสริมพลังให้หญิงทั่วไปหรือ หญิงตั้งครรภ์ที่ผ่านการคัดกรองแล้ว และมีแนวโน้มได้รับความรุนแรงจากคู่ชอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กที่คลอดมา มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ขึ้น หรืออาจจะทำให้เกิดการจัดการปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอย่างเหมาะสมของโรงพยาบาลทุกระดับในประเทศไทย ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถนำไปกำหนดนโยบายด้านความรุนแรงในครอบครัว กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำไปประยุกต์ให้เข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับต่างๆ ได้ และ เป็นการ ร่วมกันสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงพื้นที่ และการจุดประกายให้พื้นที่เห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยโรงพยาบาลในคลินิกฝากครรภ์ ให้ความคิดเห็นว่า “การใช้แบบประเมินความซึมเศร้า ตามแบบ 2Q และ 8Q หรือ 9Q (กรมสุขภาพจิต, 2557) ที่ปฏิบัติเป็นประจำคงไม่เพียงพอ ที่จะทำให้สามารถคัดกรองความซึมเศร้าได้ จริง แต่ควรมีการสอบถามคัดกรองความรุนแรง 3 คำถามหลักของโครงการวิจัยเพิ่มเติมด้วย”

ตามทัศนะ ผู้เขียนเห็นว่า การคัดกรองและเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ละเอียดอ่อน (Sensitive Question) นั้นนักวิจัยจะต้องคำนึงถึง ในหลายประเด็น ได้แก่ การเริ่มถามในประเด็นคำถามที่ละเอียดอ่อน น้อยก่อน หรือประเด็นกว้างๆ ก่อนเจาะลึก สังเกตอาการปฏิกิริยาในขณะพูดของผู้ให้ข้อมูล พยายามใช้เวลาเท่าที่จำเป็น และขออภัยหากใช้เวลานาน ใช้คำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม เช่น “ช่วยอธิบายเพิ่ม” “อะไรเกิดขึ้นต่อไป” “ต่อไปเป็นยังไง” “เมื่อไหร่” “เมื่อสักครู่ คุณบอกว่า” เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วและสิ้นสุดการตอบคำถามต้องขอบคุณผู้ให้ข้อมูล และให้เวลาในการพูดคุยเพิ่มเติม นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายเชิงพื้นที่เป้าหมาย ให้เกิดความเข้าใจ เห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และมีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาควบคู่กันไป คือ จริยธรรมการวิจัย เช่น การปกป้องความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การไม่ ระบุสถานที่ทำการศึกษาและชื่อของผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ควรใช้นามสมมติแทน ในกรณีที่มีการยกยอคำหรือข้อความของผู้ให้ข้อมูลมาอ้างอิง ผู้วิจัยก็เพียงระบุลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพเจ้าของข้อมูล เช่น ชายหรือหญิง อายุเท่าไร อาชีพอะไร ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจา ยอดดำ เนิน-แอ็ดติกซ์ (2553) กล่าวถึงการปกป้องความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลว่า เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องตระหนักและระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะเป็น สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล ที่จะได้รับการปกป้อง เช่นเดียวกับ บุญผา ศิริวิศมีและคณะ (2544) กล่าวว่า นักวิจัยต้องมีจรรยาบรรณ โดยต้องขอความยินยอมโดยสมัครใจที่จะให้ข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับการวิจัย นักวิจัยต้องรักษาความลับ ความเป็นส่วนตัว และการ

ปิดบังชื่อของผู้ให้ข้อมูล การวิจัยต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทางร่างกายและจิตใจของผู้ให้ข้อมูล ผลของการวิจัยควรให้ผลดีต่อสังคม ซึ่งนักวิจัยต้องระลึกเสมอ ว่า “คุณภาพของงานวิจัยขึ้นอยู่กับความสามารถของ นักวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อมูลที่ตีมาจากผู้ให้ข้อมูลที่ดี” ส่วนชมพูนุช โสภการีย์ (2558) กล่าวว่า “ความสำเร็จของการสัมภาษณ์ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้สัมภาษณ์ ซึ่งจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีทักษะการสื่อสารเป็นอย่างดี การทำให้การสนทนาดำเนินไป โดยการป้อนคำถามที่ดี จนกว่าจะได้รับคำตอบที่เหมาะสม”

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2557). *แนวทางการดูแลผู้ป่วยวัณโรคซึมเศร้าระดับจังหวัด ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข .
- ชมพูนุช โสภการีย์. (2558). *เทคนิคการถามคำถามเชิงลึก*. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก http://igoodmedia.net/@sudin/04_activity/case/research03.html.
- น้ำฝน ไวยวงค์กร, เอมพร รตินธร, เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร, นิตยา สิ้นสุกใส. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และการแสวงหาความช่วยเหลือของสตรีตั้งครรภ์ที่ถูกกระทำรุนแรงในขณะตั้งครรภ์*. วารสารพยาบาลศาสตร์, 27(3):17-26.
- บุญผา ศิริวิศมี, จรรยา เศรษฐบุตร และเบญจา ยอดดำ เนิน-แอ็ดติกซ์. (2544). จริยธรรมสำหรับการศึกษาวิจัยในคน. เอกสารวิชาการหมายเลข 258. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.

เบญจา ยอดดำเนิน-แอ๊ดติงส์. (2553). *ประเด็น
จริยธรรมการวิจัยในคนทางสังคมศาสตร์*.
วารสารเกษตรศาสตร์, 2(31), 290-301.
พิสิทธิ์ พิพัฒน์โกคากุล, พรภินันท์ เทพหัสดิน ณ
อยุธยา. (2551). *ศิลปะการสร้างภาพ
ประทับใจให้แก่ลูกค้า. พิมพ์ครั้งที่ 1*
กรุงเทพ : อิมเพรสชั่นคอนซัลแตนท์.
มัลลวีร์ อุดลัดมนศิริ. (2554). *เทคนิคการให้
คำปรึกษา: การนำไปใช้*. ขอนแก่น : โรง
พิมพ์คลังนานา.

สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). *การสร้างเครื่องมือวัดตัว
แปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทาง
สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
Welt, J. W. & M. Russell. (1993). "Influence of
Socially Desirable Responding in a
Study of Stress and Substance
Abuse." *Alcoholism: Clinical and
Experimental Research* (17) 758-761.

การเลือกใช้ฐานข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อประเมินคุณภาพการวิจัย Database and Indicator Selection for Quality Research Assessments

ดุชนันต์ ดำมี
Dusanee Dammee

บทคัดย่อ

บทความวิชาการที่มีคุณภาพ ส่งผลให้วารสารที่ลงตีพิมพ์บทความนั้นมีคุณภาพเช่นกัน ปัจจุบันมีการคิดระบบและวิธีการประเมินคุณภาพของวารสารทางวิชาการและบทความของนักวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาหลายอย่างประกอบกัน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

บทความนี้ ผู้เขียนได้เสนอเครื่องมือสืบค้นและฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารและบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ ฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม 1 เป็นกลุ่มวารสารที่มีคุณภาพระดับดีที่สุด กลุ่ม 2 เป็นกลุ่มวารสารที่มีคุณภาพระดับดี กลุ่ม 3 เป็นกลุ่มวารสารที่มีคุณภาพระดับพอใช้ ส่วนฐานข้อมูล Web of Science (WOS) และฐานข้อมูล SCImago Institutions Rankings (SJR) ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับนานาชาติ โดยมีวิธีการประเมินจากการหาค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร ได้แก่ Q1 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 1 ซึ่งมีความดีที่สุดในสาขานี้ (อยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75) Q2 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 2 ซึ่งมีความดีในสาขานี้ (อยู่ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) และเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75) Q3 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 3 ซึ่งมีความพอใช้ในสาขานี้ (อยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และค่ามัธยฐาน (Median)) Q4 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 4 ซึ่งมีความน้อยที่สุดในสาขานี้ (น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25)

คำสำคัญ: บทความวิชาการ การประเมินคุณภาพ ฐานข้อมูล วารสารวิชาการระดับชาติ
วารสารวิชาการระดับนานาชาติ

Abstract

The quality of academic article effects to the quality of journal and publication as well. There is a systemic thinking and assessment for academic journal and article of researcher at present by using criteria both in qualitative and quantitative researches.

The writer proposes search tool and data base for the quality of journal and publication assessment. There is a Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre to assess national journal, they are 1. excellent journal 2. good journal 3. moderate journal. But there are Web of Science (WOS) and SCImago Institutions Rankings (SJR) to assess international journal by quartile score assessment which are Q1= the highest 25% of total journal in each subject category Q2 = middle-upper position, top 25%-50% Q3 = middle-lower position, top 50% - 75% Q4 = the lowest 25% of total journal.

Keywords: Academic Article, Quality assessment, National Academic Journal, International Academic journal

บทนำ

นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555 - 2559) เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่งบประมาณการวิจัยจะกระจายไปยังหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งในภูมิภาค และมีกลไกกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นำไปสู่การ

สร้างเครือข่ายการวิจัย การพัฒนาศูนย์กลางการวิจัยเฉพาะทาง และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน โดยมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ประเภทของงานวิจัย

การดำเนินงานตามนโยบายการวิจัยของชาติ สามารถจะเป็นพื้นฐานเชิงนโยบายที่เชื่อมโยงกับนโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553 - 2572) ในการปฏิรูประบบและโครงสร้างการวิจัยของชาติ ได้จำแนกผลงานวิจัยตามลักษณะของผลงานและการนำไปใช้ประโยชน์ ออกเป็น 4 ประเภท ตลอดจนการ ประเมินคุณภาพของงานวิจัยแต่ละประเภทจะมีแนวทางและวิธีประเมินคุณภาพที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทงานวิจัย ผลจากงานวิจัย และการประเมินคุณภาพงานวิจัย

ประเภทงานวิจัย	ผลจากงานวิจัย	การประเมินคุณภาพงานวิจัย
1 งานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ	ผลงานวิจัยมีการเผยแพร่ เช่น ตีพิมพ์ ฯลฯ	บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ
2 งานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ	ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (เกษตร อุตสาหกรรม การบริการ) นำสู่การลงทุนในเชิงพาณิชย์	หลักฐานทางการเงิน
3 งานวิจัยเพื่อเสริมสร้างพลังสังคมและชุมชน	ผลงานวิจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและสาธารณะในระดับชุมชน ท้องถิ่นและระดับประเทศ	ผลลัพธ์/ผลกระทบต่อสังคม/สาธารณะทั้งระดับชุมชน ท้องถิ่นและระดับประเทศ
4 งานวิจัยเพื่อนโยบาย	ผลงานวิจัยที่ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาดัง	การเปลี่ยนแปลงนโยบาย กติกา

ที่มา: สถาบันคลังสมองของชาติ. 2554. โครงการประสานงานเพื่อปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ

หมายถึง งานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถนำไปสู่การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ หรือการนำเสนอในการประชุมวิชาการทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในวงวิชาการว่าเป็นผลงานที่มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองต่อนโยบายในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการของหน่วยงานได้

งานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

หมายถึง งานวิจัยที่สามารถนำไปสู่นวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญาและการสร้างมูลค่า ด้านอุตสาหกรรม การเกษตรกรรมและการบริการ ฯลฯ เพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ และพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยสามารถบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนได้

งานวิจัยเพื่อเสริมสร้างพลังสังคมและชุมชน หมายถึง งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือท้องถิ่น ที่ปรากฏผลเป็นรูปธรรม โดยประจักษ์ต่อสาธารณะซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี

ขึ้นของชุมชนด้าน วิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต สุขภาพ ฯลฯ หรือเป็นงานวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในความตระหนัก การรับรู้ในปัญหา แนวทางแก้ไขหรือเกิดกลไกการจัดการของชุมชน

งานวิจัยเพื่อนโยบาย

หมายถึง งานวิจัยเชิงระบบที่สอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของชาติ หรืองานวิจัยที่เป็นความต้องการของประเทศในลักษณะมุ่งเป้า ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อเสนอแนะทางด้านนโยบายในด้านต่างๆ เช่น นโยบายด้าน การแพทย์และสาธารณสุข ได้แก่ การส่งเสริม การควบคุม การป้องกัน การรักษาและการฟื้นฟูเป็นต้นนโยบายด้าน สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการความรู้ ขจัดความยากจน เป็นต้น

ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ หมายถึง ผลงานที่จัดทำขึ้น โดยนำเนื้อหาจากผลงานวิจัยที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ หรือดำเนินการเสร็จแล้ว โดยเขียนเป็นบทความวิจัยแล้วลงตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ

ค่า Citation หมายถึงบทความตีพิมพ์ในวารสารได้รับการอ้างอิงหรือถูกนำไปใช้ ซึ่งค่า Citation นั้นสามารถใช้ประเมินคุณภาพของบทความตีพิมพ์ได้ในระดับหนึ่ง

ค่า Impact Factor หมายถึง ความถี่หรือจำนวนครั้งโดยเฉลี่ย ที่บทความของวารสารได้รับการอ้างอิง หรือถูกนำไปใช้ ค่า Impact Factor (คำนวณจากบทความที่ตีพิมพ์ไปแล้วในระยะเวลา 2 ปี หรือ 5 ปี) (จุเรขา วิทยายุทธภูมิ, 2556)

ค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร หมายถึงการคำนวณหาคุณภาพของวารสารในแต่ละสาขาวิชา โดยกำหนดค่า Q เป็น 4 ระดับดังนี้

Q1 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 1 ซึ่งมีคุณภาพดีที่สุดในสาขานี้ (อยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75)

Q2 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 2 ซึ่งมีคุณภาพดีในสาขานี้ (อยู่ระหว่างค่ามัธยฐาน (median) และเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75)

Q3 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 3 ซึ่งมีคุณภาพพอใช้ในสาขานี้ (อยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และค่ามัธยฐาน (median))

Q4 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 4 ซึ่งมีคุณภาพน้อยที่สุดในสาขานี้ (น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25) (จุเรขา วิทยายุทธภูมิ, 2556)

กลุ่มวารสาร หมายถึง การจัดกลุ่มตามระดับคุณภาพของวารสาร โดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre) ได้จัดกลุ่มวารสารดังต่อไปนี้ (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre, 2558)

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพโดย TCI และอยู่ในฐานข้อมูล TCI ซึ่งจะถูกคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไปโดยมีเกณฑ์การพิจารณาจากวารสารที่ผ่านเกณฑ์หลักทุกข้อ ผ่านเกณฑ์รองอย่างน้อย 4 ข้อ และมีคะแนนจากเกณฑ์คุณภาพทุกข้อรวมกัน 15 คะแนน ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มวารสารที่อยู่ระหว่างการปรับปรุงคุณภาพและอยู่ในฐานข้อมูล TCI พิจารณาจากวารสารที่ผ่านตามเกณฑ์หลักทุกข้อ และมีคะแนนจากเกณฑ์คุณภาพทุกข้อรวมกัน อยู่ระหว่าง 10 - 15 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มวารสารที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพ และอาจไม่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล TCI พิจารณาจากวารสารที่ไม่ผ่านเกณฑ์หลัก หรือ มีคะแนนจากเกณฑ์คุณภาพทุกข้อรวมกันน้อยกว่า 10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

วารสารวิชาการ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์และวารสารออนไลน์ที่เป็นแหล่งข้อมูล ความรู้ ความคิด ที่ทำให้อ่านได้ทราบความเคลื่อนไหวและพัฒนาการของวิทยาการและเป็นช่องทางสำคัญในการนำเสนอผลงานของนักวิจัยที่มีการค้นพบสิ่งใหม่และเป็นการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณะเนื้อหาภายในวารสารทางวิชาการมัก ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งวารสารที่ยอมรับในวงการวิชาการว่า มีคุณภาพที่เชื่อถือได้อย่างน้อยเบื้องต้นจะต้องมีระบบคัดกรองบทความโดยบรรณาธิการ มีกระบวนการประเมินบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ว่ามีคุณภาพ เชื่อถือได้ และสามารถนำไปอ้างอิงได้

แต่บางครั้งผู้เขียนบทความไม่ได้แก้ไข หรือแก้ไขไม่ครบถ้วนตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) เสนอแนะ ส่งผลให้บทความด้อยคุณภาพเมื่อลง

ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ผู้อ่านจะลงความเห็นว่าเป็นความผิดพลาดของผู้เขียนบทความ

คุณภาพของวารสารและบทความตีพิมพ์

การแบ่งระดับของวารสารโดยพิจารณาจากระบบการจัดทำวารสาร สามารแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. วารสารระดับหน่วยงาน เป็นวารสารที่มีกองบรรณาธิการและผู้แต่งบทความส่วนใหญ่มาจากสถาบันเดียวกันและเผยแพร่ในวงแคบ เช่น ระดับคณะ ระดับสถาบัน หรือระดับสาขาวิชา

2. วารสารระดับชาติ เป็นวารสารที่มีกองบรรณาธิการ ผู้ประเมินบทความ และผู้แต่งบทความมาจากหลายสถาบัน รวมถึงวารสารไทยที่ได้รับการจัดอันดับและรับรองคุณภาพโดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre

3. วารสารระดับนานาชาติ เป็นวารสารที่มีกองบรรณาธิการ ผู้ประเมินบทความ และผู้แต่งบทความมาจากหลายประเทศ อาจจะไม่ปรากฏชื่อในฐานข้อมูลใดๆ หรืออาจปรากฏชื่ออยู่ในฐานข้อมูลสากล เช่น ฐานข้อมูล Web of Science, Scopus, BIOSIS, PubMed, SciFinder, MathSciNet, Zentralblatt MATH, CINAHL, IPA, Sociological abstracts, ERIC, PsycINFO, Linguistics and Language Behavior Abstracts เป็นต้น

ขอบเขตในการศึกษา

บทความนี้ ผู้เขียนนำเสนอ เฉพาะการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติ และวารสารวิชาการ ระดับนานาชาติ โดยใช้ฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ จาก สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตลอดจน

มหาวิทยาลัย ที่ใช้ระบบเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวนิยมใช้ฐานข้อมูล วิธีดำเนินการเพื่อประกอบการประเมินคุณภาพงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติ ใช้ฐานข้อมูล ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre ซึ่งประเมินโดยพิจารณาแบ่งกลุ่มของวารสารเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 และแบ่งสาขาออกเป็น 2 สาขา ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. การประเมินคุณภาพ วารสารวิชาการวารสารวิชาการระดับนานาชาติ โดยใช้ 2 ฐานข้อมูลในการประเมิน ได้แก่ ฐานข้อมูล Web of Science (WOS) และฐานข้อมูล SCImago Institutions Rankings (SJR) ซึ่งประเมินโดยวิธีหาค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ วารสารกลุ่ม Q1 วารสารกลุ่ม Q2 วารสารกลุ่ม Q3 และวารสารกลุ่ม Q4

1. การประเมินคุณภาพ

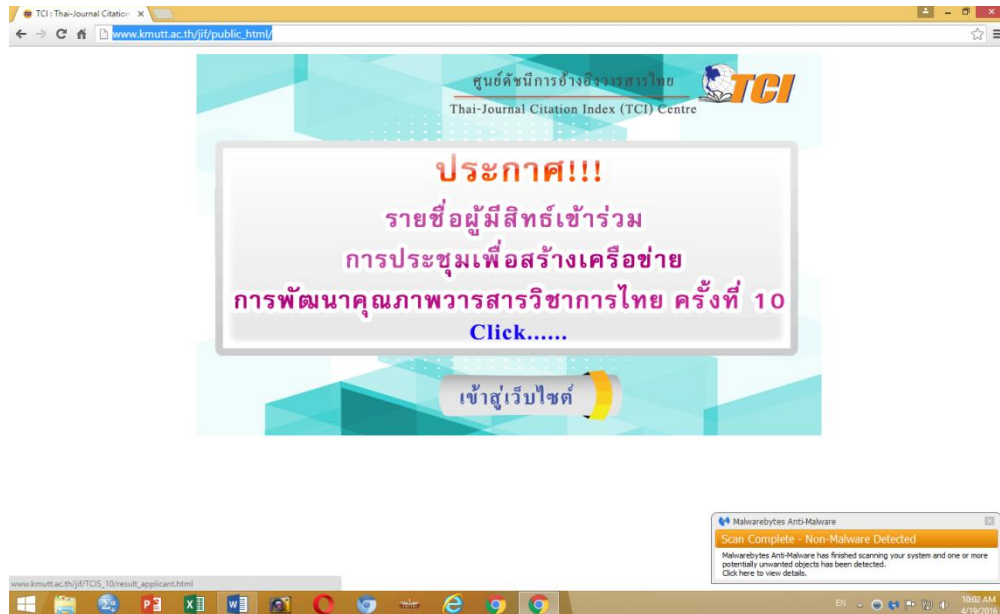
วารสารวิชาการระดับชาติ

วิธีการสืบค้นเพื่อการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาตินั้น สามารถดำเนินการโดยใช้ฐานข้อมูล TCI เป็น ฐานข้อมูลสำหรับประเมินวารสารที่ผลิตในประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมวารสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งในฐานข้อมูลนี้สามารถสืบค้นข้อมูลคุณภาพหรือดัชนีชี้วัดคุณภาพบทความและวารสารได้หลายอย่าง เช่น การสืบค้นข้อมูลวารสารวิชาการไทย การสืบค้นรายชื่อวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI การสืบค้นและหาค่า Thai-Journal Impact Factors (TJIF) แต่ในบทความนี้จะนำเสนอเฉพาะวิธีการสืบค้นเพื่อหาผลการประเมิน

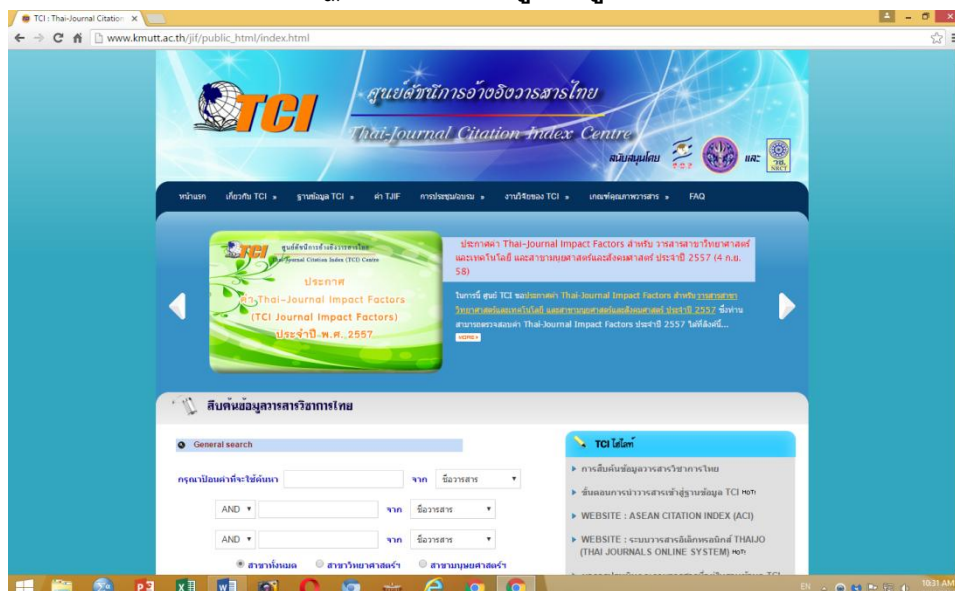
คุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI ทั้งในกลุ่มที่ 1
กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 โดยใช้เว็บไซต์เพื่อการสืบค้น

คือ http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/ (รูปที่
1, 2, 3)

รูปที่ 1 แสดงหน้าแรกของเว็บไซต์ http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/

รูปที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์ที่ปรากฏ เมื่อคลิกที่เมนู เข้าสู่เว็บไซต์

รูปที่ 3 แสดงผลการสืบค้นระดับคุณภาพวารสารที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล TCI

TCI: Thai-Journal Citation Index Centre - Microsoft Internet Explorer

Address: http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/announcement_58.php

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai-Journal Citation Index Centre

สนับสนุนโดย

ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 3 ปี 2558

โปรดระบุหมายเลข ISSN หรือชื่อของวารสารที่ต้องการทราบผลประเมิน : ค้นหา

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ISSN	เจ้าของ	จัดอยู่ในวารสารกลุ่มที่	สาขา
1	ABAC Journal	0858-0855	Assumption University	1	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2	Applied Environmental Research	2287-0741	สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

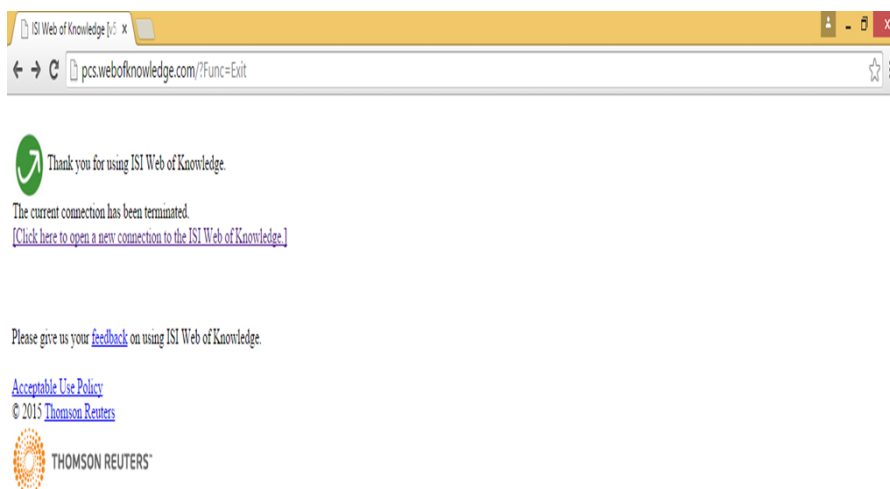
ที่มา : ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index Centre. http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/

2. การประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับนานาชาติ

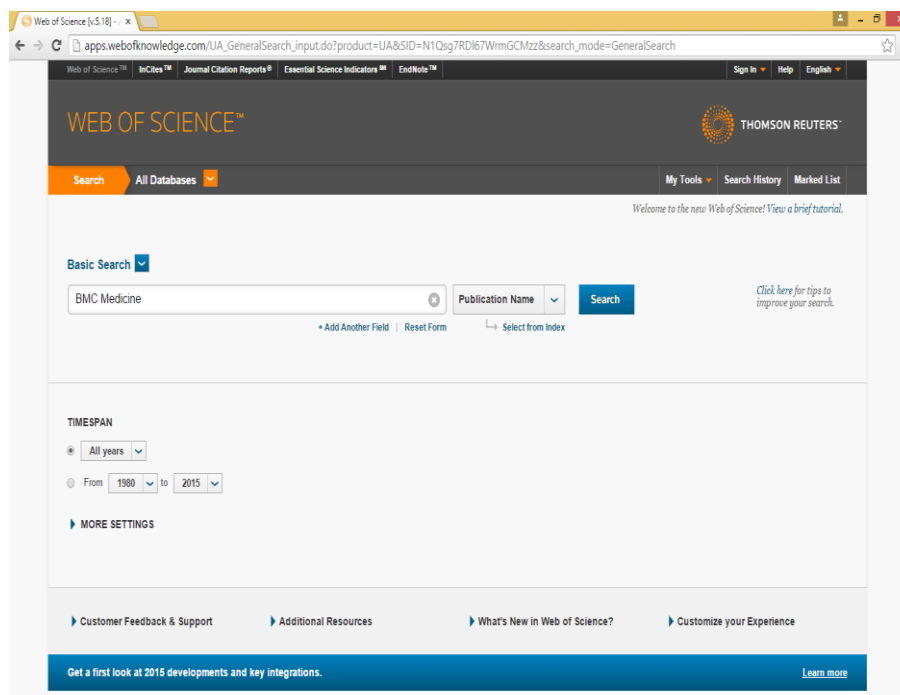
ในบทความนี้ นำเสนอ การสืบค้น โดยใช้ฐานข้อมูลที่สำคัญ เพื่อการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับนานาชาติโดยการหาค่า Quartile Score (Q) จำนวน 2 ฐานข้อมูล ได้แก่

1. การประเมินคุณภาพวารสารโดยใช้ฐานข้อมูล Web of Science (WOS) เป็นฐานข้อมูลในกลุ่ม Web of Knowledge ของบริษัท Thomson Reuters เป็นฐานข้อมูลประเภทดรรชนีและบทคัดย่อ (Indexing & Abstracting) ครอบคลุมวารสารสาขาวิชาต่างๆ จำนวนมาก โดยใช้เว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้น ได้แก่ <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit> (รูปที่ 4, 5, 6)

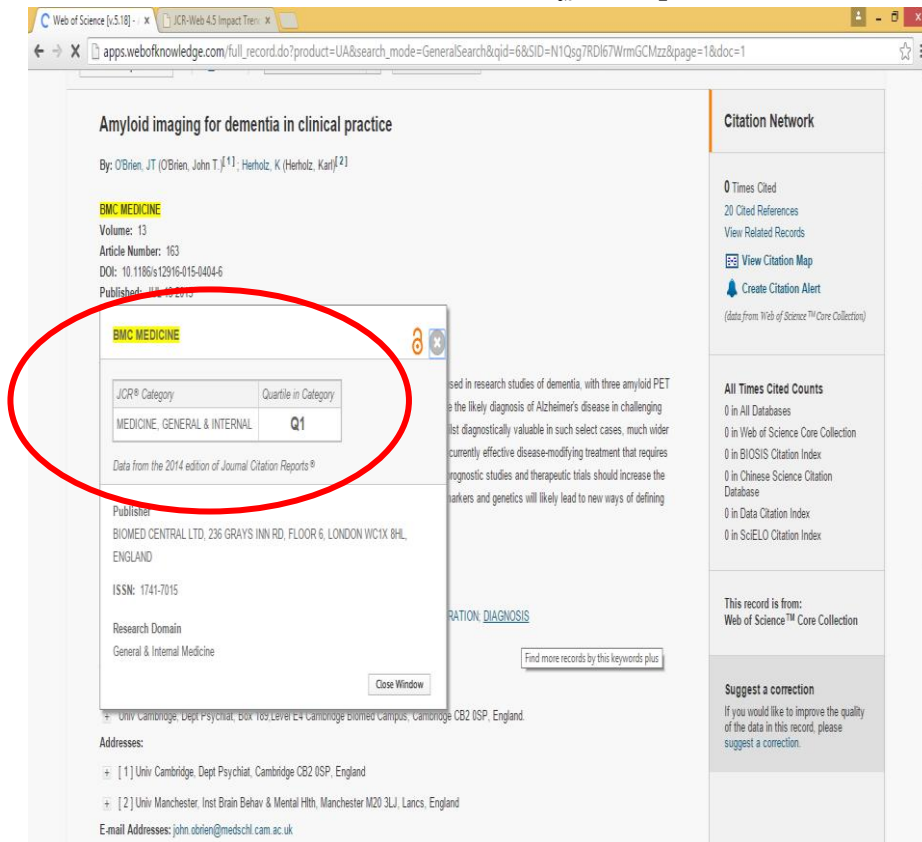
รูปที่ 4 หน้าแรกของเว็บไซต์ <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>

รูปที่ 5 แสดงหน้าเว็บไซต์ Web of Science

รูปที่ 6 แสดงผลการ Search หาค่า Q ของวารสารในฐานข้อมูล Web of Science

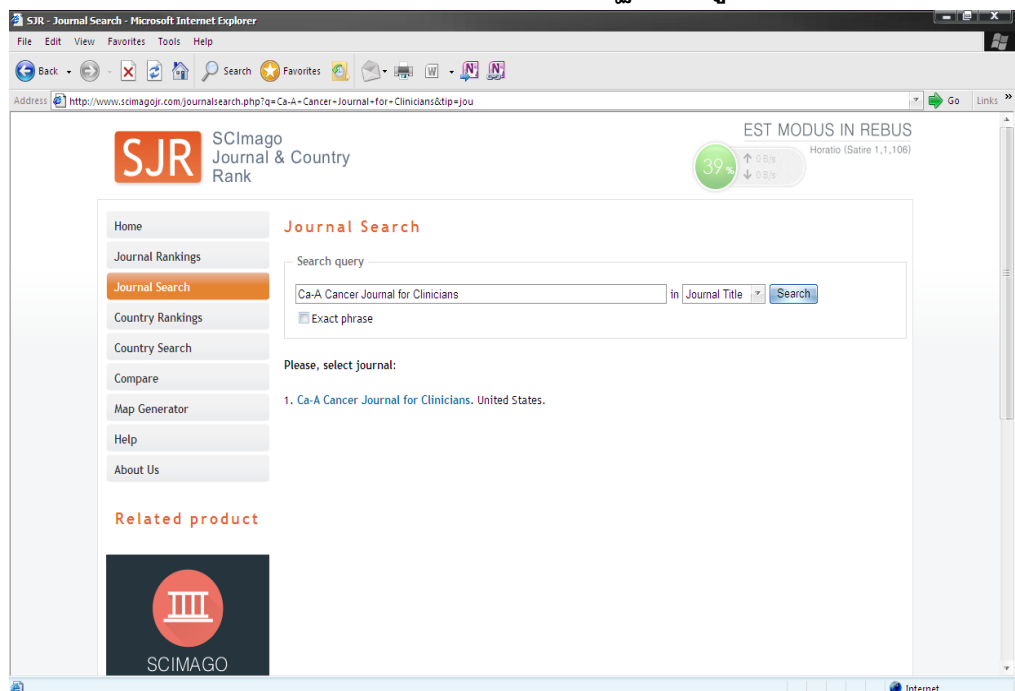
ที่มา: Thomson Reuters. ISI Web of Knowledge. <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>

2. การ ประเมินคุณภาพวารสารโดยใช้
ฐานข้อมูล SCImago Institutions Rankings (SJR)
เป็นฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน และจัดอันดับ
วารสาร โดยอาศัยข้อมูลบทความวารสารและการ
อ้างอิงบทความวารสารจากฐานข้อมูล Scopus ของ
บริษัท Elsevier B.V. โดยใช้วัดคุณภาพของวารสารที่

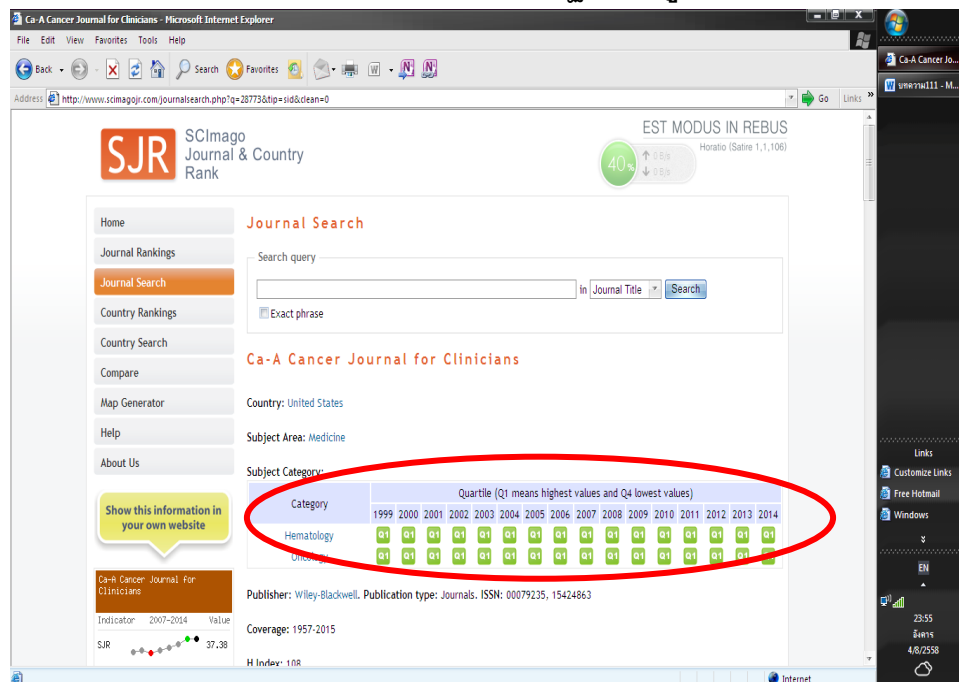
อยู่ในฐานข้อมูล Scopus ตั้งแต่ปี 1996 - ปัจจุบัน ซึ่ง
ในบทความนี้จะแสดงวิธีการประเมินคุณภาพโดยการ
หาค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร โดยใช้
เว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้น ได้แก่
<http://www.scimagojr.com/> (รูปที่ 7, 8, 9)

รูปที่ 7 แสดงหน้าแรกของเว็บไซต์ <http://www.scimagojr.com/> (SJRI)

รูปที่ 8 แสดงการ Search หาค่า Q ด้วยชื่อวารสาร ในฐานข้อมูล SJRI

รูปที่ 9 แสดงผลการ Search หาค่า Q ของวารสารในฐานข้อมูล SJR

ที่มา : Elsevier B.V. SCImago Institutions Rankings (SJR) <http://www.scimagojr.com/>

บทสรุปและวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

การพิจารณาคุณภาพวารสารวิชาการพบว่า มีคุณภาพที่แตกต่างกัน ซึ่ง อาจจะบ่งชี้ว่าบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารมีคุณภาพที่แตกต่างกันไปด้วย ปัจจุบันมีการคิดระบบและวิธีการประเมินคุณภาพของวารสารทางวิชาการและบทความของนักวิจัย ซึ่งมักนิยมใช้เกณฑ์ในการพิจารณาหลายอย่างประกอบกัน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีเครื่องมือสืบค้นและฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารและบทความตีพิมพ์ ซึ่งมีตัวชี้วัดชนิดต่างๆ ได้แก่ ค่า Impact Factor, Quartile Score, H-Index, Citation เป็นต้น ซึ่งในการประเมินผลงานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการนั้นสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการประเมินผลงานของนักวิจัย การพิจารณาจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัย การพิจารณารางวัลสำหรับนักวิจัย การประกันคุณภาพสถาบันการศึกษา ตลอดจนใช้

เป็นข้อมูลในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกโดยสถาบัน QS World

University Rankings และ Times Higher Education (THE) ซึ่งในการประเมินคุณภาพนั้นจะพิจารณาบทความที่ตีพิมพ์และคุณภาพของวารสารที่นักวิจัยตีพิมพ์ ตลอดจนผลกระทบการอ้างอิงเป็นหลัก

ตามทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า ในการประเมินคุณภาพผลงานวิจัยนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงความครอบคลุมทางด้านประเภทของงานวิจัยทั้ง 4 ประเภทที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังต้องคำนึงถึงกลุ่มสาขาทางวิชาการอีกด้วย เช่น กลุ่มสาขาวิชาการ 5 สาขา ที่แบ่งโดยสถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (www.tdri.or.th) ได้แก่ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิศวกรรมและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์การแพทย์และสุขภาพ เกษตรศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบสารสนเทศ ทำให้กระบวนการ

สื่อสารทางวิชาการและการเผยแพร่ผลงานวิจัยมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมเร็วมาก ดังนั้น วิธีการประเมินคุณภาพของงานวิจัยอาจจำเป็นต้องมีการพิจารณาบทบาทในหลายๆ วิธี เพื่อให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสำหรับผลงานวิจัยที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ (2555) ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นในการบรรยายในหัวข้อ วิธีวิจัยคุณภาพ ว่า ตัวกำหนดคุณภาพของงานวิจัย มี 4 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพในการใช้ประโยชน์ ความสำคัญในความรู้ที่ได้จากการวิจัยผลกระทบและความยั่งยืน ซึ่งหน่วยงานประเมินคุณภาพจึงควรคำนึงว่า “ผลผลิตที่แตกต่าง ต้องมีการประเมินที่แตกต่าง” โปรดอย่าให้ “ไม่บรรทัดอันเดียว” วัดผลงานที่แตกต่าง

ข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ผลงานวิจัยให้เกิดประโยชน์

1. ผลงานวิจัยที่มี คุณภาพไม่ได้หมายถึงการตีพิมพ์ในวารสารที่มีคุณภาพเพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึง ความร่วมมือกับหน่วยงานหรือชุมชนภายนอกในการทำวิจัย เพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานหรือชุมชนนั้นๆ ด้วย
2. ควรมีการ สังเคราะห์งานวิจัย หรือสกัดความรู้จากงานวิจัยในลักษณะบทความสั้น ๆ ที่อ่านเข้าใจได้ ง่าย แล้วเผยแพร่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยนั้น โดยผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ จดหมายข่าว เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ หรือรายการโทรทัศน์
3. ควรกำหนด สัดส่วน ของงานวิจัยให้ชัดเจน เพื่อสนับสนุนงบประมาณงานวิจัยแต่ละประเภทให้เหมาะสม เช่น งานวิจัยเพื่อการตีพิมพ์ และงานวิจัยเพื่อ พัฒนาชุมชน สังคมท้องถิ่น ให้มีสัดส่วนที่สมดุลกัน

เอกสารอ้างอิง

- นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555 - 2559) .ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง http://rdo.psu.ac.th/images/D1/strategy/2555-2559_nation.pdf. เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2559.
- นโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572). ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง <http://www1.nrct.go.th/index.php?mod=contents&req=view&id=886>. เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2559.
- จุฬาราชวิทยาลัย . 2556 . *ดัชนีวัดคุณภาพวารสารและผลงานวิจัยชนิดต่างๆที่นักสารสนเทศควรรู้จัก* . ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง <http://stang.sc.mahidol.ac.th/text/pdf/metrics.pdf>. เข้าถึง เมื่อ 20 เมษายน 2559.
- ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสาร (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre. 2558. *การจัดกลุ่มวารสารในฐานข้อมูล TCI*. ออนไลน์.แหล่งที่เข้าถึง.http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/index.html. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2559.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย .ระบบประเมินผลการวิจัยและพัฒนาของประเทศ. 17 พฤษภาคม 2555 . ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง <http://tdri.or.th/research/d2012010/> เข้าถึงเมื่อ 6 มกราคม 2559.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ พ. 2555. *วิธีวิจัยคุณภาพ* . ออนไลน์. แหล่งที่เข้าถึง. <http://www.eqd.cmu.ac.th/DocumentEQD/>. เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2559.
- สถาบันคลังสมองของชาติ . 2554 . *โครงการประสานงานเพื่อปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศ*. ออนไลน์. แหล่งที่เข้าถึง.

http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/Oh
ec_bhes2554 /Doc_54 /p9_09 .00-
Scimago Lab. The Shape of Science. Online.
Available from. <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>. Retrieved January
29, 2016.

10.15/9_02.pdf. เข้าถึงเมื่อ 6 มกราคม
2559.

Thomson Reuters. ISI Web of Knowledge.
online. Available from.
<http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>. Retrieved March 29,
2016.

การพัฒนาโปรแกรมคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า K) ด้วยโปรแกรมประมวลผลแบบสเปรดชีต

The Program Development for Escalation Factor (K) Calculation by Spreadsheet Program

พร้อมพงศ์ ผุงเพิ่มตระกูล^{1*} สาร เบญจชาต²

Prompong Pungpremrakul^{1*}, Sathon Benjachard²

บทคัดย่อ

ปัจจุบันงานก่อสร้างภายในมหาวิทยาลัยมหิดลจะเป็นสัญญาแบบปรับราคาได้ ซึ่งจะมีการคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้างหรือค่า K โดยการคำนวณสามารถคำนวณด้วยมือหรือใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ แต่เนื่องจากผู้วิจัยต้องทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการคำนวณค่า K ของหน่วยงานทั้งหมดภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้การคำนวณด้วยมือเป็นเรื่องที่ลำบากและใช้เวลามาก ประกอบกับการมีมติคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคำนวณค่า K ทำให้โปรแกรมสำเร็จที่ใช้อยู่เดิมไม่สามารถ ช่วยคำนวณได้ ในหลายกรณี ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้ทำการพัฒนาโปรแกรมไมโครซอฟท์เอกเซล สำหรับใช้ในการคำนวณค่า K ขึ้นมา โดยใช้ชื่อว่า MUCAL K ซึ่งมีการนำมาใช้ในการตรวจสอบและคำนวณค่า K ของโครงการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดลหลายโครงการ ผลที่ได้พบว่าโปรแกรมสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี ให้ผลการคำนวณค่า K ได้ถูกต้อง ใช้งานง่ายและสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ: การคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้าง โปรแกรมคำนวณค่า K งานก่อสร้าง

¹⁻² ตำแหน่งวิศวกรโยธา งานออกแบบและผังแม่บท กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล

^{1*} corresponding author

Abstract

Now the constructions in Mahidol University are considered price adjustment contracts. The contracts calculate the escalation factor (K Value) manually or using computer programs. The researcher is responsible for verifying the calculation of K values of construction projects of all institutes within Mahidol University, resulting in the difficulty and time-consuming of work. In addition, the available computer program no longer used for calculating since the cabinet resolution regarding the K value calculation became effective. Therefore, the researchers developed "MUCAL K" for calculating and verifying the K value of many construction projects in Mahidol University. The result found that the program is effective reliable, user - friendly and fast - processing.

Keywords: Escalation Factor Calculation, K value Calculation Program

บทนำ

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่
นร 0203/ว109 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2532 เรื่องการ
พิจารณาช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้าง ที่
ประชุม คณะรัฐมนตรี มีมติ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม
2532 กำหนดให้ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐนำ
สัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) มาใช้จนถึงปัจจุบัน
เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประกอบการในกรณีที่ดีขึ้นค่า
K ที่คำนวณได้เปลี่ยนแปลงเกินร้อยละ 4 และเพื่อให้
การปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง
และในแนวทางเดียวกัน สำนักงบประมาณจึงได้
จัดทำคู่มือการตรวจสอบเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า
K) ขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาคำนวณและ
ตรวจสอบการคำนวณของหน่วยงาน โดยในคู่มือนี้จะ
ประกอบไปด้วยสูตรที่ใช้ในการคำนวณ และแนวทาง
ปฏิบัติในกรณีต่างๆ แบบฟอร์มเป็นตารางสำหรับ
แสดงผล และแนะนำโปรแกรมสำเร็จ รูปสำหรับใช้
ในการคำนวณค่า K ที่สำนักงบประมาณ ได้รับการ
ช่วยเหลือในการพัฒนาโปรแกรมโดย รศ .ดร.ธนิต
ธงทอง คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย ซึ่งโปรแกรมนี้สามารถใช้งานได้ง่าย
รวดเร็วและถูกต้อง อย่างไรก็ตาม หนังสือสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร 0506/ว16 ลงวันที่ 15
กรกฎาคม 2551 เรื่อง การพิจารณาให้ความ
ช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้าง มี มติ
คณะรัฐมนตรี วันที่ 8 กรกฎาคม 2551 ที่ได้ให้ความ
ช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างโดยการชดเชย
เพิ่มเติมค่างานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้
โดยการคำนวณค่า K ในอัตราบวก/ลบ ร้อยละ 2 เป็น
การชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึงวันที่ 30
กันยายน 2551 และ หนังสือสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรีที่ นร 0506/ว185 ลงวันที่ 30 ธันวาคม
2557 เรื่อง มาตรการการดำเนินการปรับลดค่า
งานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ มี มติคณะรัฐมนตรี
วันที่ 30 ธันวาคม 2557 ที่เห็นชอบมาตรการการ
ดำเนินการปรับลดค่างานก่อสร้างของหน่วยงาน
ภาครัฐ ซึ่งส่งผลถึงดัชนีที่จะนำมาใช้ในการคำนวณ
ค่า K ด้วยโดยมีการใช้ดัชนีรายวันมาคำนวณในช่วง
ตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม 2557 ถึงวันที่ 31 มกราคม
2558 ทำให้การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่สำนัก

งบประมาณนั้นไม่สามารถนำมาใช้ใน 2 กรณีนี้ได้

ทั้งนี้ งานออกแบบและผังแม่บท กองกายภาพและสิ่งแวดล้อม ได้รับมอบหมายให้เป็น ผู้ตรวจสอบการคำนวณค่า K ของงานก่อสร้างภายใน มหาวิทยาลัยทุกคณะ และทุกวิทยาเขต ก่อนนำเสนอ ผู้บริหารทราบ และเสนอสำนักงบประมาณพิจารณา ในโครงการที่มีมูลค่างานเกินกว่า 50,000,000 บาท ซึ่งทำให้ผู้วิจัยต้องทำการตรวจสอบและคำนวณค่า K เป็นจำนวนมากในแต่ละเดือน โดยขั้นตอนการ คำนวณค่า K จะใช้เวลาค่อนข้างนานในงานที่มีมูลค่า งานสูงๆ เพราะจะต้องมีการแยกงานที่ไม่อยู่ในข่าย คำนวณค่า K ออก เลือกใช้สูตรการคำนวณค่า K ที่ ถูกต้องตรงกับลักษณะงาน จากสูตรที่มีทั้งหมด 35 สูตร จากนั้นจึงพิจารณาเดือนที่มีการเปิดของ ประกวดราคา เดือนที่ส่งงาน และต้องมีการ เปรียบเทียบกับเดือนที่สิ้นสุดสัญญาด้วย หากว่างาน นั้นๆ ส่งมอบงานล่าช้ากว่าสัญญา ซึ่งทำให้ใช้ เวลานานในการคำนวณค่า K ของแต่ละโครงการ ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบและคำนวณค่า K มีความ สะดวก ถูกต้องและรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนา ไฟล์สำเร็จรูปจากโปรแกรมประมวลผลแบบสเปรดชีต โดยงานวิจัยนี้เลือกใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ เอ็กเซล สำหรับใช้ในการคำนวณค่า K และให้ชื่อว่า MUCAL K ซึ่งสามารถใช้ได้กับงานทุกโครงการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูป ต้นแบบ สำหรับ ใช้เป็นโปรแกรม ช่วยในการ ตรวจสอบและ คำนวณค่า K ของงานก่อสร้างโครงการต่างๆ ภายใน มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อให้ได้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ครอบคลุม ทุกกรณีในการตรวจสอบและคำนวณค่า K

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเอกสารและวิธีการ ในการคำนวณ ค่า K และหนังสือเวียนต่าง ๆ เกี่ยวกับการคำนวณ ตรวจสอบค่า K จากนั้นจึงนำมาใช้ในการ ออกแบบ และพัฒนาโปรแกรมไมโครซอฟท์ เอ็กเซล ให้เป็นไฟล์ สำเร็จรูป เพื่อให้ผู้ใช้สามารถใช้งานได้ สะดวกและ รวดเร็วขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากรของ หน่วยงานที่มีหน้าที่ ตรวจสอบการคำนวณค่า K สามารถใช้ โปรแกรม MUCAL K ในการตรวจสอบการคำนวณของงาน ก่อสร้างต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการ ทำงาน
2. ผู้ตรวจสอบและคำนวณค่า K ใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่า K ในกรณีต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามมติ คณะรัฐมนตรี ได้ถูกต้อง และรวดเร็วมากขึ้น

ทฤษฎีและเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

คู่มือการตรวจสอบเงินทดรองค่าจ้าง ก่อสร้าง (ค่า K) มติคณะรัฐมนตรีและหนังสือเวียนที่ เกี่ยวข้อง รวบรวมและจัดทำโดยสำนักงบประมาณ ฉบับสิงหาคม 2544 ได้กำหนดวิธีการคำนวณค่า K ไว้ โดยต้องใช้ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้างของกระทรวง พาณิชย นำมาคำนวณและกำหนดให้ใช้เลขทศนิยม 3 ตำแหน่งทุกขั้นตอนการคำนวณโดยไม่มีการปัดเศษ ของผลลัพธ์ เมื่อได้ค่าตัวเลขจากการคำนวณตามสูตร แล้วให้หักออกจากค่า บวก/ลบ ร้อยละ 4 นั่นคือหาก ค่าที่คำนวณได้มากกว่า 1.000ให้นำมาเปรียบเทียบกับค่า 1.040 หากน้อยกว่าหมายความว่าเปลี่ยนแปลงน้อยกว่า 4% จะไม่มีเงินเพิ่ม- ลด หาก ค่าที่คำนวณได้มากกว่า 1.040ให้นำค่านั้นลบด้วย

1.040 และนำไปคูณกับจำนวนเงินของงวดงานที่ขอเบิก ตัวเลขที่ได้จะเป็นจำนวนเงินที่ส่วนราชการต้องจ่ายเพิ่มให้แก่ผู้รับจ้าง เช่นเดียวกับกรณีค่าที่คำนวณได้น้อยกว่า 1.000ให้นำค่านั้นมาเปรียบเทียบกับค่า 0.960 ถ้ามากกว่าแสดงว่าไม่มีเงินเพิ่มลด หากน้อยกว่าให้นำมาลบด้วย 0.960 และคูณด้วยมูลค่าเงินของงวดงานนั้น จะได้เงินที่มีค่าเป็นลบ หมายความว่าจำนวนเงินที่ส่วนราชการสามารถเรียกคืนจากผู้รับจ้างได้ สามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$P = (Po) \times (K)$$

โดยที่ P = ราคาจ้างต่อหน่วยหรือราคางานเป็นงวดที่จะต้องจ่ายให้ผู้รับจ้าง

Po = ราคาจ้างต่อหน่วยที่ผู้รับจ้างประมูลได้ หรือราคางานเป็นงวดซึ่งระบุไว้ในสัญญาแล้วแต่กรณี

K = ESCALATION FACTOR ที่หักด้วย 4% เมื่อต้องเพิ่มค่างานหรือบวกเพิ่ม 4% เมื่อต้องเรียกค่างานคืน

โดยค่า ESCALATION FACTOR K สามารถคำนวณได้จากสูตรซึ่งแบ่งตามประเภทและลักษณะของงานก่อสร้างได้ทั้งสิ้น 5 หมวดงาน เช่น หมวดงานอาคาร หมวดงานดิน เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 35 สูตร ซึ่งการจะเลือกใช้สูตรไหนในการคำนวณนั้น ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้ตรวจสอบเอง โดยในหนึ่งสัญญาจ้างอาจจะใช้ค่า K หลายสูตรในการคำนวณก็ได้ ตัวอย่างสูตรที่จะพบบ่อยๆ ได้แก่สูตรงานอาคาร

$$K = 0.25 + 0.25 It/Io + 0.10 Ct/Co + 0.40 Mt/Mo + 0.10 St/So$$

ตัวแปรที่ปรากฏในสูตรแต่ละตัวก็จะแทนด้วยดัชนีราคาที่กำหนดโดยกระทรวงพาณิชย์ จากสูตรตัวอย่างนี้

I คือ ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของประเทศ

C คือ ดัชนีราคาซีเมนต์

M คือ ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (ไม่รวมเหล็กและซีเมนต์)

S คือ ดัชนีราคาเหล็ก

ส่วนอักษร t และ o ที่ห้อยท้ายตัวแปรแต่ละตัวคือเดือนที่จะนำดัชนีราคานั้นๆ มาคำนวณ โดยที่ t คือ เดือนที่ส่งงานแต่ละงวด และ o คือ เดือนที่เปิดซองประกวดราคา

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 ได้พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้าง โดยการผ่อนผันวิธีการคำนวณค่า K ที่อัตราบวก/ลบ ร้อยละ 2 จากเดิมคิดที่ร้อยละ 4 เป็นการชั่วคราว สำหรับงวดงานที่มีการส่งงานในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2551 โดยวิธีการคำนวณคือให้คิดปกติในอัตราร้อยละ 4 ไปก่อน จนกระทั่งมีการส่งมอบงานเรียบร้อยแล้วจึงมีการคำนวณในอัตราร้อยละ 2 เพิ่มเติม

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2557 ที่เห็นชอบมาตรการการดำเนินการปรับลดค่างานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งส่งผลถึงค่าที่จะต้องนำมาใช้ในการคำนวณค่า K เนื่องจากต้องมีการพิจารณาว่าแต่ละงานมีขั้นตอนการดำเนินการไปถึงขั้นตอนใด เมื่อเทียบกับวันที่ 16 ธันวาคม 2557 เพราะการนำดัชนีมาเปรียบเทียบจะต่างกัน โดยบางกรณีจะใช้ดัชนีรายวัน และบางกรณีจะใช้ดัชนีรายเดือนมาคำนวณ

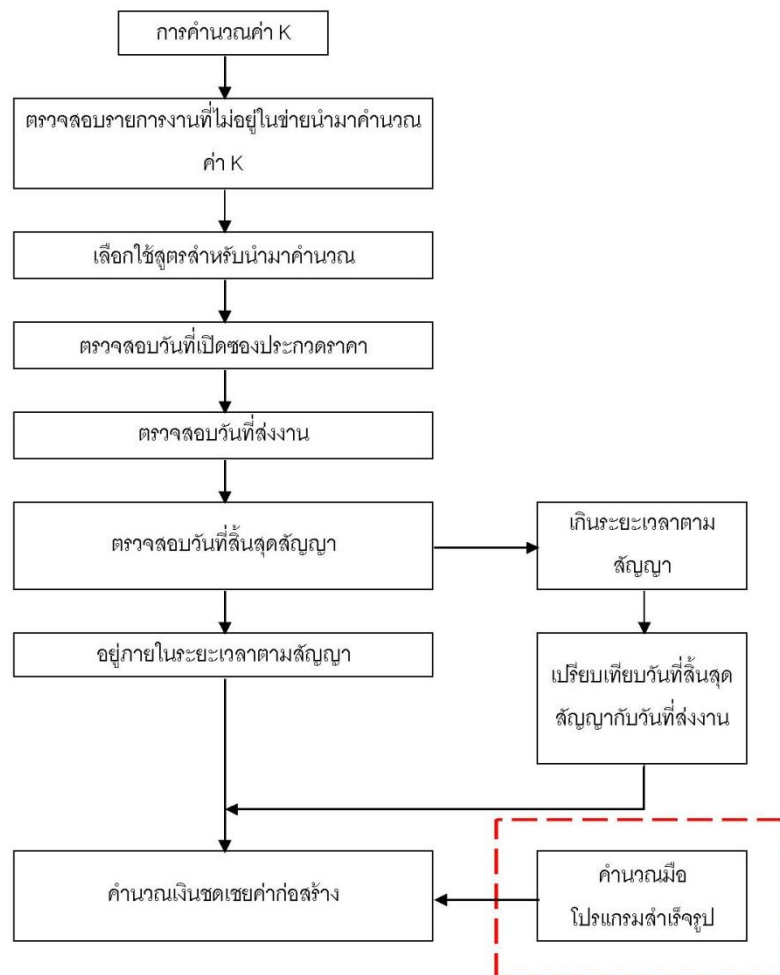
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า K) ของโครงการก่อสร้างใดๆ นั้น จะเริ่มจากการพิจารณารายการที่ไม่อยู่ในข่ายนำมาคำนวณค่า K จากนั้นจึงทำการพิจารณาว่างานในสัญญานั้นต้องใช้สูตรการคำนวณสูตรใดจากทั้งหมด 35 สูตร ซึ่งในบางงานอาจใช้มากกว่าหนึ่งสูตรได้ ต่อไปคือการพิจารณาเอกสารต่างๆ ทั้งสัญญา สัญญาแก้ไข ที่สำคัญคือวันที่เปิดซองประกวดราคาในกรณีที่เป็นการจัดหาโดยวิธีประกวดราคา หรือวันที่ทำการเสนอราคาโดย

วิธีการเสนอราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Auction) เป็นต้น และวันที่ ส่งงานในแต่ละงวด จากนั้นจึงทำการคำนวณค่า K โดยตรวจสอบดัชนีของแต่ละตัวแปรได้จากเว็บไซต์ของกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งการคำนวณค่า K นั้นสามารถคำนวณด้วยมือได้ แต่อาจจะใช้เวลานานทำให้ไม่สะดวกเมื่อต้องทำงาน ในโครงการใหญ่ที่มีหลายงวดงาน หรืออาจใช้โปรแกรมสำเร็จรูป CUCEMK ที่สำนักงบประมาณแนะนำให้ใช้ได้ สำหรับงานวิจัยนี้จะเน้นเฉพาะในส่วนของโปรแกรมที่จะให้นำมาคำนวณเท่านั้น ส่วนวิธีการพิจารณาเอกสารและขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูล

สำหรับนำมาใช้คำนวณนั้นเป็นส่วนที่ผู้ใช้งานต้องทำการศึกษาและเรียนรู้มาก่อนแล้ว โปรแกรมสำเร็จรูปเพียงแต่ช่วยให้การคำนวณสะดวก ถูกต้องและรวดเร็วมากขึ้นเท่านั้น

โปรแกรมสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาขึ้นนี้ จะใช้รูปแบบการแสดงผลตามที่สำนักงบประมาณกำหนดและนำรูปแบบของโปรแกรม CUCEMK มาใช้ด้วย เนื่องจากว่าเป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยคุ้นเคยเพราะใช้งานมานาน รวมทั้งเป็นรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน อ่านง่ายและ สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย

รูปที่ 1 แผนภาพแสดงขั้นตอนการคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า K)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูป ที่ใช้ในการคำนวณ เงินชดเชยค่าก่อสร้างหรือค่า K สำหรับเป็นเครื่องมือช่วยในการคำนวณให้ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง รวดเร็ว และมีการนำเสนอในรูปแบบที่เรียบง่าย ซึ่งจากแผนภาพในรูปที่ 1 จะเห็นว่าการคำนวณเป็นขั้นตอนสุดท้ายแล้ว ซึ่งหากข้อมูลที่จะนำมาใส่ในโปรแกรมไม่ถูกต้องแล้ว ย่อมทำให้ค่าที่คำนวณได้ไม่ถูกต้องตามไปด้วย ดังนั้นผู้คำนวณจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการคำนวณค่า K ด้วยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ เช่น ในสูตรระบุให้ใช้วันที่ส่งงาน ก็จะต้องพิจารณาต่อว่า วันที่แล้วเสร็จจริง ตรงกับเดือนใด ยกตัวอย่าง เช่น บางงานผู้รับจ้างทำหนังสือส่งงานในวันที่ 30 กันยายน แต่ผู้ควบคุมงานตรวจสอบ พบงานยังไม่แล้วเสร็จ ไปแล้วเสร็จจริงในวันที่ 1 ตุลาคม กรณีนี้วันที่ส่งงานจะต้องใช้ดัชนีของเดือนตุลาคม ไม่ใช่เดือนกันยายน ซึ่งดัชนีอาจจะไม่เท่ากัน ทำให้ส่งผลต่อค่า K ที่คำนวณได้ด้วย เป็นต้น

วิธีการพัฒนาโปรแกรม

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบและคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้างมาเป็นเวลาหลายปี พบว่าวิธีการกรอกข้อมูลในแต่ละโครงการทั้งโครงการเล็กและโครงการใหญ่จะมีเนื้อหาที่เป็นรูปแบบเดียวกัน คือสามารถทำเป็นแบบฟอร์มสำหรับนำมาใช้ในครั้งต่อไปได้ และหลายโครงการไม่สามารถทำเสร็จได้ในครั้งเดียว อาจต้องใช้เวลานานในการกรอกข้อมูล ซึ่งหากสามารถบันทึกได้และเริ่มทำต่อเนื่องในวันรุ่งขึ้นได้ก็จะทำให้การทำงานมีความสะดวกมากขึ้น ประกอบกับการมีมติคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคำนวณค่า K ออกมา ทำให้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้อยู่ ไม่สามารถ นำมาใช้คำนวณในบางกรณีได้ จึงได้เริ่มคิดถึงแนวทางในการพัฒนาโปรแกรม จากไมโครซอฟท์ เอ็กเซล ขึ้น ซึ่ง

โปรแกรมเอ็กเซลมีจุดเด่นในเรื่องของการคำนวณอยู่แล้ว ประกอบกับมีรูปแบบการใช้งานที่ง่าย ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องมีทักษะในการใช้โปรแกรมมากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาโปรแกรมเอ็กเซลขึ้นมาโดยใช้การกรอกข้อมูลเบื้องต้นทั้งในเรื่องรายละเอียดสัญญา และข้อมูลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการคำนวณค่า K จากนั้นโปรแกรมจะทำการประมวลผลและแสดงผลลัพธ์ออกมาในรูปแบบตารางที่กำหนดไว้

ผลการใช้งานโปรแกรม

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการ พัฒนาโปรแกรม และปรับปรุงข้อบกพร่อง โดยการนำมาใช้คำนวณค่า K ในโครงการต่าง ๆ และทำการตรวจสอบความถูกต้องด้วยการเปรียบเทียบผลที่ได้จากโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้อยู่เดิม และใช้กับโครงการก่อสร้างของมหาวิทยาลัยโครงการหนึ่ง ซึ่งมีมูลค่างาน สูงและมีจำนวนงวดงานมาก และมีงวดงานที่เข้าข่ายการคิดค่า K ในอัตราบวก /ลบ ร้อยละ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี ด้วย โดยยกตัวอย่างการใช้งานโปรแกรมมาไว้ในงานวิจัยนี้ โดยสามารถสรุปขั้นตอนการใช้โปรแกรมได้ดังนี้

1. กรอกข้อมูลทั่วไปของโครงการ ได้แก่ ชื่อโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการ เลขที่สัญญาจ้าง จำนวนเงิน วันที่เริ่มต้นและสิ้นสุดสัญญา และวันที่เปิดซองประกวดราคา
2. ใส่ข้อมูลของแต่ละงวดงานในตาราง ได้แก่วันที่ส่งงาน สูตรที่ใช้คำนวณ จำนวนเงินของงวดงาน
3. กดที่ “หน้าสรุปรวม” จากนั้นทำการซ่อนแถวที่ไม่ได้ใช้ หากมีงวดงานไม่ ถึง 20 งวด และสามารถสั่งพิมพ์ออกทางเครื่องพิมพ์ได้ทันที
4. กดที่ตัวเลขงวดงานแต่ละงวดเพื่อเข้าไปดูรายละเอียดการคำนวณ และสั่งพิมพ์เพื่อประกอบการรายงานผลการคำนวณ

โดยที่วิธีการใช้งานโปรแกรมคำนวณเงิน
ชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า K) หรือโปรแกรม MUCAL K
นั้น เริ่มต้นเมื่อเปิดไฟล์ขึ้นมา จะต้องทำการกรอก

ข้อมูล ทัวไป ของโครงการในส่วนที่ 1 และ 2 โดย
ทางด้านขวามือจะมีคำแนะนำในการกรอกข้อมูลอยู่
ดังรูปที่ 2 ถึงรูปที่ 4

ตารางสำหรับกรอกข้อมูล

ส่วนที่ 1

1. งานก่อสร้าง

2. กรม

3. กระทรวง

ส่วนที่ 2

เลขที่สัญญา

ผู้รับจ้าง

ค่างานทั้งสัญญา

สัญญาเริ่ม

ต่ออายุสัญญา

บาท

สิ้นสุด

สิ้นสุด (ใหม่)

รูปที่ 2 กรอกข้อมูลทั่วไปของโครงการในส่วนที่ 1 และ 2

วิธีใช้งาน

- กรอกข้อมูลในช่องที่ขีดเส้นใต้ และในตารางโดยที่
1 งวด / 1 สูตร / 1 ช่องตาราง
- วันที่ให้ใส่ในรูปแบบ วันที่/เดือน/ปี ค.ศ. เช่น 15/10/13
- สูตรค่า K ใส่แค่ตัวเลขสูตร เช่น 1, 2.1, 2.2, 3.5, 5.7.1
- ในช่องที่เป็นจำนวนเงินในแต่ละงวดให้ใส่ทุกช่อง
หากไม่มีให้ใส่เลข 0
- ในกรณีที่ส่งงานหลังจากหมดสัญญาจ้าง ให้ใส่วันที่
หมดสัญญาจ้างและวันที่ส่งงานจริง โดยรายละเอียด
เหมือนกัน ยกเว้นในช่องหมายเหตุ วันที่หมดสัญญา
ให้ใส่เลข 1 และวันที่ส่งงานใส่เลข 2
- กด "หน้าสรุปรวม" เพื่อดูผลการคำนวณโดยรวม
และกดตรงเลขของงวดเพื่อดูรายละเอียดแต่ละงวด
- ทำการเพิ่มดัชนีสำหรับคำนวณค่า K ได้ด้วยตัวเอง
โดยกด "แก้ไขดัชนี"
- ในหน้าสรุปรวม งวดไหนที่ไม่มีให้ทำการซ่อนแถวนั้น
ก่อน หากต้องการพิมพ์ข้อมูล

รูปที่ 3 คำแนะนำในการใช้งานโปรแกรม

ตารางสำหรับกรอกข้อมูล

ส่วนที่ 1

1. งานก่อสร้าง	xxxxx
2. กรม	xxxxx
3. กระทรวง	xxxxx

ส่วนที่ 2

เลขที่สัญญา	xxxxx		
ผู้รับจ้าง	xxxxx		
ค่างานทั้งสัญญา	xxxxx	บาท	
สัญญาเริ่ม	xxxxx	สิ้นสุด	xxxxx
ต่ออายุสัญญา	xxxxx วัน	สิ้นสุด (ใหม่)	xxxxx

รูปที่ 4 กรอกข้อมูลในส่วนที่ 1 และ 2 แล้วเสร็จ

จากนั้นจึงทำการกรอกข้อมูลในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ต้องผ่านการพิจารณามาก่อนถึงจะนำมาลงในตารางนี้ได้ ได้แก่วันที่ส่งมอบงาน สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่า K และค่างานที่ไม่อยู่ในข่าย ให้ทำการ

กรอกข้อมูลในแต่ละงวดให้ครบทุกช่อง เมื่อกรอกข้อมูลแล้วจะได้ดังรูปที่ 5

ส่วนที่ 3

ปีที่เปิดของ xxxxx
 จำนวนงวดงานที่ขอเบิก xxxxx งวด

xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	ว / ต / ป
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	งวดที่
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	ค่า k สูตร
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	ค่างาน
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	ผู้รับจ้างขอมา
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	ส่วนราชการขอมา
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	งานที่ไม่อยู่ในข่าย
										หมายเหตุ

xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx				ว / ต / ป
11	12	13	14	15	16	17				งวดที่
1	1	1	1	1	1	1				ค่า k สูตร
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx				ค่างาน
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx				ผู้รับจ้างขอมา
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx				ส่วนราชการขอมา
xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx				งานที่ไม่อยู่ในข่าย
										หมายเหตุ

รูปที่ 5 กรอกข้อมูลในส่วนที่ 3

ทั้งหมด ส่วนการคลิกที่แก้ไขดัชนี จะเป็นการแก้ไขค่า
ดัชนีสำหรับใช้คำนวณ วนค่า K ในขั้นตอนนี้ให้คลิกที่
“หน้าสรุปรวม ” จะได้ตารางตามรูปที่ 7

แก้ไขดังนี้

รูปที่ 6 ตัวเลือกในหน้าหลัก

รายละเอียดการคำนวณการตรวจสอบเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า K)											กลับหน้าหลัก
งาน	XXXXX								ส่งงานงวดสุดท้าย	XXXX	หักเพิ่มเติม 2%
หน่วยงาน	XXXXX		วันที่เปิดซองประกวดราคา	XXXX					ครบ 90 วัน	XXXX	
กระทรวง	XXXXX		ค่างานทั้งสัญญา	XXXX	1/711				ผู้รับจ้างขอเงินชดเชย	XXXX	
สัญญาเลขที่	XXXXX			สัญญาเริ่ม		XXXX			สิ้นสุดเดิม	XXXX	
ผู้รับจ้าง	XXXXX			ต่ออายุสัญญารวม	XXXX	วัน			สิ้นสุดใหม่	XXXX	
งวดที่	วันเดือนปี	ค่างานแต่ละงวด	นักคำนวณที่ไม่อยู่ในรายชื่อ	ค่างานที่ได้รับพิจารณา	สูตรค่า K	ค่า K	หัก 4% ชดเชย	ผู้รับจ้างขอมา	หน่วยงานขอมา	พิจารณาได้	หมายเหตุ
1	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.005	0.000	XXXX	XXXX	XXXX	
2	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.013	0.000	XXXX	XXXX	XXXX	
3	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.013	0.000	XXXX	XXXX	XXXX	
4	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.049	0.009	XXXX	XXXX	XXXX	
5	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.068	0.028	XXXX	XXXX	XXXX	
6	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.081	0.041	XXXX	XXXX	XXXX	
7	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.102	0.062	XXXX	XXXX	XXXX	
8	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.152	0.112	XXXX	XXXX	XXXX	
9	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.173	0.133	XXXX	XXXX	XXXX	
10	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.181	0.141	XXXX	XXXX	XXXX	
11	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.160	0.120	XXXX	XXXX	XXXX	
12	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.160	0.120	XXXX	XXXX	XXXX	
13	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.160	0.120	XXXX	XXXX	XXXX	
14	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.115	0.075	XXXX	XXXX	XXXX	
15	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.115	0.075	XXXX	XXXX	XXXX	
16	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.069	0.029	XXXX	XXXX	XXXX	
17	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	1	1.069	0.029	XXXX	XXXX	XXXX	
รวมเงินทั้งหมด		XXXX	XXXX	XXXX				XXXX	XXXX	XXXX	

รูปที่ 7 หน้าสรุปรวม

คำนวณนี้หน่วยงาน นต้องจ่ายเงินเพิ่มให้แก่ผู้รับจ้าง หรือสามารถเรียกเงินคืนจากผู้รับจ้างได้ โดยดูจาก เครื่องหมายของตัวเลขในคอลัมน์ "พิจารณาได้" ถ้า ตัวเลขที่ได้มีเครื่องหมายเป็น - แสดงว่าหน่วยงาน สามารถเรียกเงินคืนจากผู้รับจ้างได้ตามจำนวนเงินที่ ปรากฏ แต่หากค่าออกมาเป็น + (โปรแกรมจะไม่ แสดงเครื่องหมาย +) นั่นคือหน่วยงานต้องจ่ายเงิน เพิ่มให้แก่ผู้รับจ้าง จากนั้นหากต้องการทราบถึง

รายละเอียดการคำนวณ ดัชนีหรือสูตรที่ใช้คำนวณในแต่ละงวด ให้กดที่ตัวเลขของงวดที่ต้องการดูได้ เช่น

กดตัวเลข 1 ในช่วงงวดที่ 1 จะได้ผลดังรูปที่ 8

แสดงรายการคำนวณค่า K							
งานก่อสร้าง	xxxxx						
สัญญาเลขที่	xxxxx						
งวดที่	1						
สูตร	1	งานอาคาร	$K\ 1 = 0.25 + 0.15\ It/Io + 0.10\ Ct/Co + 0.40\ Mt/Mo + 0.10\ St/So$				
ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง							
	ปี	xxxx		ปี	xxxx		
	เดือนที่เปิดซองประกวดราคา	xxxx		เดือนที่ส่งมอบงาน	xxxx		
	Io	216.2		It	218.2		
	Co	192.0		Ct	190.0		
	Mo	251.1		Mt	251.8		
	So	229.7		St	244.2		
อัตรา							
It/Io	=	1.009251		1.009			
Ct/Co	=	0.989583		0.989			
Mt/Mo	=	1.002788		1.002			
St/So	=	1.063126		1.063			
อัตรา							
0.15 x It/Io	=	0.151350		0.151			
0.10 x Ct/Co	=	0.098900		0.098			
0.40 x Mt/Mo	=	0.400800		0.400			
0.10 x St/So	=	0.106300		0.106			
อัตรา							
K 1	=	1.005					
สูตร P	=	(Po) x (K)					
K	=	Escalation Factor ที่หักด้วย 4%	=	0.000			
Po	=	มูลค่าจ้างผลงาน	=	xxxx			
	=	ค่างานไม่อยู่ในข่าย	=	xxxx			
	=	ค่างานที่ได้รับพิจารณา	=	xxxx			
พิจารณาได้	=	xxxx					
ผู้รับจ้างขอมา	=	xxxx					
ส่วนราชการขอมา	=	xxxx					
เห็นควรอนุมัติ	=			บาท			

รูปที่ 8 แสดงรายการคำนวณในแต่ละงวด

ในหน้านี้สามารถสั่งพิมพ์ทางเครื่องพิมพ์ได้ และคลิก “ถัดไป” หากต้องการไปที่งวดถัดไปหรือคลิก “กลับหน้าสรุปรวม” เพื่อกลับสู่ตารางสรุปได้

จากขั้นตอนข้างต้นไปขั้นตอนการคำนวณค่า K และพิมพ์รายการคำนวณ อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้ใช้โปรแกรมต้องทำคือทำการกรอกดัชนีที่ใช้คำนวณค่า K ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงทุกเดือน โดยสามารถเข้าไปดูค่าดัชนีได้ที่เว็บไซต์ <http://www.price.moc.go.th>

และคลิกที่หัวข้อ “ดัชนีราคาที่ใช้คำนวณค่า K” จากนั้นคลิกเลือกปี เว็บไซต์ จะแสดงข้อมูลดัชนีที่ใช้คำนวณเป็นรายเดือน จากนั้น หากต้องการแก้ไขดัชนีในโปรแกรม MUCAL K ให้คลิกที่ “แก้ไขดัชนี” ในหน้าหลักจะได้ตารางดังรูปที่ 9 และใส่ตัวเลขให้ตรงกับที่ประกาศในเว็บไซต์ของกระทรวงพาณิชย์

ปี พ.ศ.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
2558												
M	297.4	296.3	296.1	296.3	295.6							
S	207.7	198.9	193.4	194.0	195.4							
C	214.0	213.9	213.9	213.9	211.4							
G	306.8	300.0	300.0	300.0	300.0							
I	256.2	256.7	256.9	256.9	257.4							
F	437.5	446.1	453.7	428.0	441.8							
A	520.1	505.8	514.3	517.5	503.4							
E	310.6	310.6	310.6	310.6	310.6							
GIP	433.4	433.4	429.1	429.1	429.1							
AC	152.2	152.2	152.2	152.2	152.2							
PVC	144.1	144.1	149.2	154.3	154.3							
W	350.3	350.3	350.3	350.3	350.3							
PE	197.4	194.7	194.7	194.7	194.7							

รูปที่ 9 หน้าการแก้ไขดัชนีราคาที่ใช้ในการคำนวณค่า K

เมื่อแก้ไขเพิ่มเติมดัชนีแล้วก็ให้ทำการบันทึกข้อมูล เพื่อสามารถนำไปใช้ในการคำนวณโครงการอื่นต่อไปได้โดยที่ไม่ต้องแก้ไขใหม่ในทุกโครงการ

สรุปผลการใช้งาน

ผลจากการพัฒนาโปรแกรม

ไมโครซอฟท์ เอ็กเซล ในการสร้าง โปรแกรมสำหรับตรวจสอบและคำนวณค่า K ในงานวิจัยนี้ สามารถสรุปในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

ด้านความถูกต้อง ของสูตรและการใช้งาน โปรแกรมสำเร็จรูปนี้สามารถคำนวณผลลัพธ์ได้อย่างถูกต้อง โดยอ้างอิงผลจากการคำนวณของโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้อยู่เดิม ในกรณีที่คำนวณได้ ส่วนกรณีที่เพิ่มเติมจากมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีอื่นๆ ตรวจสอบผลการคำนวณโดยผู้วิจัยเอง ด้วยการใช้เครื่องคิดเลขตรวจสอบทีละขั้นตอน

ด้านประสิทธิภาพ ของโปรแกรมโปรแกรมนี้สามารถแสดงผลการคำนวณและค่าต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งในส่วนของการกรอกจำนวนเงินที่เป็นจุด

ทศนิยมได้ สามารถเปรียบเทียบผลการคำนวณในกรณีที่ส่งงานล่าช้าจากสัญญาได้ คำนวณตามมติคณะรัฐมนตรี ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ การแสดงผลของวันที่ต่างๆ ในการกรอกข้อมูลได้ในรูปแบบเดียวกัน และสามารถบันทึกข้อมูลเพื่อใช้ตรวจสอบหรือกรณีที่ไม่สามารถทำเสร็จในครั้งเดียวได้

ด้านประสิทธิผล ของการใช้งานโปรแกรม จากโครงการที่ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบค่า K และนำมายกตัวอย่างในงานวิจัยนี้ที่เป็นโครงการขนาดใหญ่มูลค่างานสูง มีงวดงานย่อยจำนวนมากกว่า 100 งวด และมีรายละเอียดการตรวจสอบที่ซับซ้อน ทำให้ใช้เวลาในการตรวจสอบนาน การนำโปรแกรมนี้มาใช้ได้เพิ่มความสะดวกในการทำงานขึ้น ทั้งในเรื่องการกรอกข้อมูลที่สามารถบันทึกและกรอกต่อได้ การแก้ไขทำได้ง่ายโดยไม่ต้องแก้ไขใหม่ทั้งหมด นอกจากโครงการนี้แล้วผู้วิจัยยังได้นำโปรแกรม MUCAL K ไปใช้ในการคำนวณในโครงการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทำให้ทำงานได้รวดเร็วขึ้น การจัดเก็บมีระบบมากขึ้นเพราะไม่ต้องพิมพ์เอกสารมาเก็บใส่แฟ้มเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับตรวจสอบภายหลัง หากหน่วยงานหรือผู้

รับจ้างมีข้อสงสัยสามารถเปิดไฟล์และทำการชี้แจง
ตรวจสอบได้ทันที

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ช่วยในการ คำนวณ
ตรวจสอบค่า K ที่สามารถใช้งานได้ง่าย แสดงผลได้
อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถบันทึกข้อมูล
สำหรับการทำงานต่อเนื่องได้
2. โปรแกรมสำเร็จรูปที่ได้สามารถ ตรวจสอบ การ
คำนวณค่า K ตามมติคณะรัฐมนตรี ที่มีการเพิ่มเติม
ได้ ทั้งยังสามารถบอกผู้ คำนวณ ได้ในกรณีที่เป็นไป
ตามมติ คณะรัฐมนตรี

ข้อจำกัด

1. ผู้ใช้งานต้องทำการคัดลอกไฟล์ต้นฉบับ
ไปใช้ในการคำนวณในโครงการต่างๆ และจะต้องเก็บ
ไฟล์ต้นฉบับไว้เพื่อใช้ในการคำนวณครั้งต่อไป
2. โปรแกรม MUCAL K นี้ในแต่ละไฟล์
สามารถคำนวณได้สูงสุด 20 งาน (รวมการ
เปรียบเทียบในกรณีส่งงานล่าช้ากว่าสัญญา) ทั้งนี้
เนื่องจากการให้โปรแกรมไม่โครซอฟท์เอ็กเซลคำนวณ
ตามรูปแบบที่กำหนดแล้ว จะต้องใส่ค่าสูตรคำนวณ
ลงในเซลล์ ดังนั้นยิ่งสูตรมากจะยิ่งทำให้การคำนวณช้า
ลง การแสดงผลในโปรแกรม เช่น การส่งบันทึกข้อมูล
การส่งพิมพ์ใช้เวลาเพิ่มขึ้นด้วย และผู้วิจัยมีความเห็น
ว่าโครงการโดยทั่วไปแล้วจะมีงานไม่มาก ถึงแม้
โครงการใหญ่จะมีหลายสิบงวดงาน แต่ผู้รับจ้างจะ
ทยอยขอเบิกเงินค่า K ผู้วิจัยจึงเห็นว่า 20 งานตามที่
คำนวณได้ในแต่ละไฟล์มีความเหมาะสมแล้ว
3. เนื่องจากโปรแกรมนี้อาศัยสูตรในเซลล์
จำนวนมาก ดังนั้นเพื่อให้โปรแกรมสามารถแสดง
ผลได้อย่างถูกต้องที่สุด ผู้วิจัยแนะนำให้ใช้กับ
โปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล เวอร์ชัน 2007 ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำโปรแกรมสำเร็จรูปไปเผยแพร่และ
นำไปใช้งาน ตามหน่วยงานต่างๆ เพื่อที่จะได้มี
โปรแกรมสำหรับตรวจสอบการคำนวณค่า K ที่มีการ
ปรับปรุง สูตรคำนวณเพิ่มเติม ตามมติ คณะรัฐมนตรี
พร้อมจัดให้มีการอบรมวิธีใช้งานเพื่อให้ผู้ใช้ โปรแกรม
ได้อย่างเต็มความสามารถ
2. การแก้ไขดัชนีผู้ใช้งานสามารถแก้ไขได้
เอง แต่ต้องใช้ความระมัดระวัง ในการกรอก ข้อมูล
เพราะหากกรอกค่าดัชนีตัวใดผิด จะส่งผลต่อการ
คำนวณค่า K ได้
3. การคำนวณค่า K ผู้ใช้จะต้องพิจารณา
จากเงื่อนไขตามสัญญาว่าจ้างเป็นงานประเภทไหน
และใช้สูตรใดในการคำนวณ เช่น กรณีงานก่อสร้าง
อาคารทั่วไป งานถนนภายในบริเวณรอบอาคาร งาน
เดินท่อระบบประกอบอาคาร เป็นต้น งานลักษณะนี้
จะใช้สูตร K1 ในการคำนวณ ซึ่งผู้ใช้งานต้องพิจารณา
อย่างรอบคอบ เนื่องจากใน แต่ละโครงการอาจจะใช้
สูตรคำนวณมากกว่า 1 สูตรได้ โดยที่สูตรคำนวณต่าง
ๆ สามารถดูได้จากภาคผนวก และลักษณะงานของ
แต่ละสูตรสามารถดูได้จากคู่มือการตรวจสอบเงิน
ชดเชยค่าก่อสร้างตามที่ระบุในเอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

สูตรการปรับราคาเงินชดเชยค่าก่อสร้าง (ค่า
K) ประกอบด้วย 5 ประเภทของงานก่อสร้าง ตาม
ตารางที่แสดง รูปที่ 10 ซึ่งจะขอยกตัวอย่างในส่วน
ของหมวดงานที่ 1 งานอาคารเนื่องจากเนื่องจากโดย
ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับหมวดงาน นี้ งานอาคาร
หมายถึง ตัวสิ่งก่อสร้างประเภทอาคารทั้งหมด เช่น
โรงเรียน โรงยิม สระว่ายน้ำ รั้ว เป็นต้น งานระบบ
ไฟฟ้า ระบบประปา และระบบระบายน้ำภายใน
อาคารก่อนเชื่อมต่อระบบสาธารณะภายนอก และ
รวมถึงทางเท้าโดยรอบอาคารในระยะไม่เกิน 3 เมตร

ด้วย สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมของลักษณะงานแต่ละสูตรได้จากคู่มือตรวจ สอบการคำนวณเงินชดเชยค่าก่อสร้างของสำนักงานประมาณ โดยค่าดัชนีราคาตัวเลขที่ใช้แทนค่าในสูตรแต่ละประเภทงานก่อสร้างคือตัวแปรต่างๆ รวม 13 รายการซึ่งเป็นองค์ประกอบของเงินชดเชยค่างานก่อสร้าง (ค่า K)

M = ดัชนีราคาสินค้าวัสดุก่อสร้าง (ไม่รวมเหล็กและซีเมนต์)

S = ดัชนีราคาเหล็ก

C = ดัชนีราคาซีเมนต์

G = ดัชนีราคาเหล็กแผ่นเรียบ

I = ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศ

F = ดัชนีราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว

A = ดัชนีราคาแอสฟัลท์

E = ดัชนีราคาเครื่องจักรกลและบริษัท

E = ดัชนีราคาเครื่องจักรกลและบริษัท

GIP = ดัชนีราคาต่อเหล็กอาบสังกะสี

AC = ดัชนีราคาต่อซีเมนต์ไยหิน

PVC = ดัชนีราคาต่อ PVC

PE = ดัชนีราคาต่อ HYDENSITY

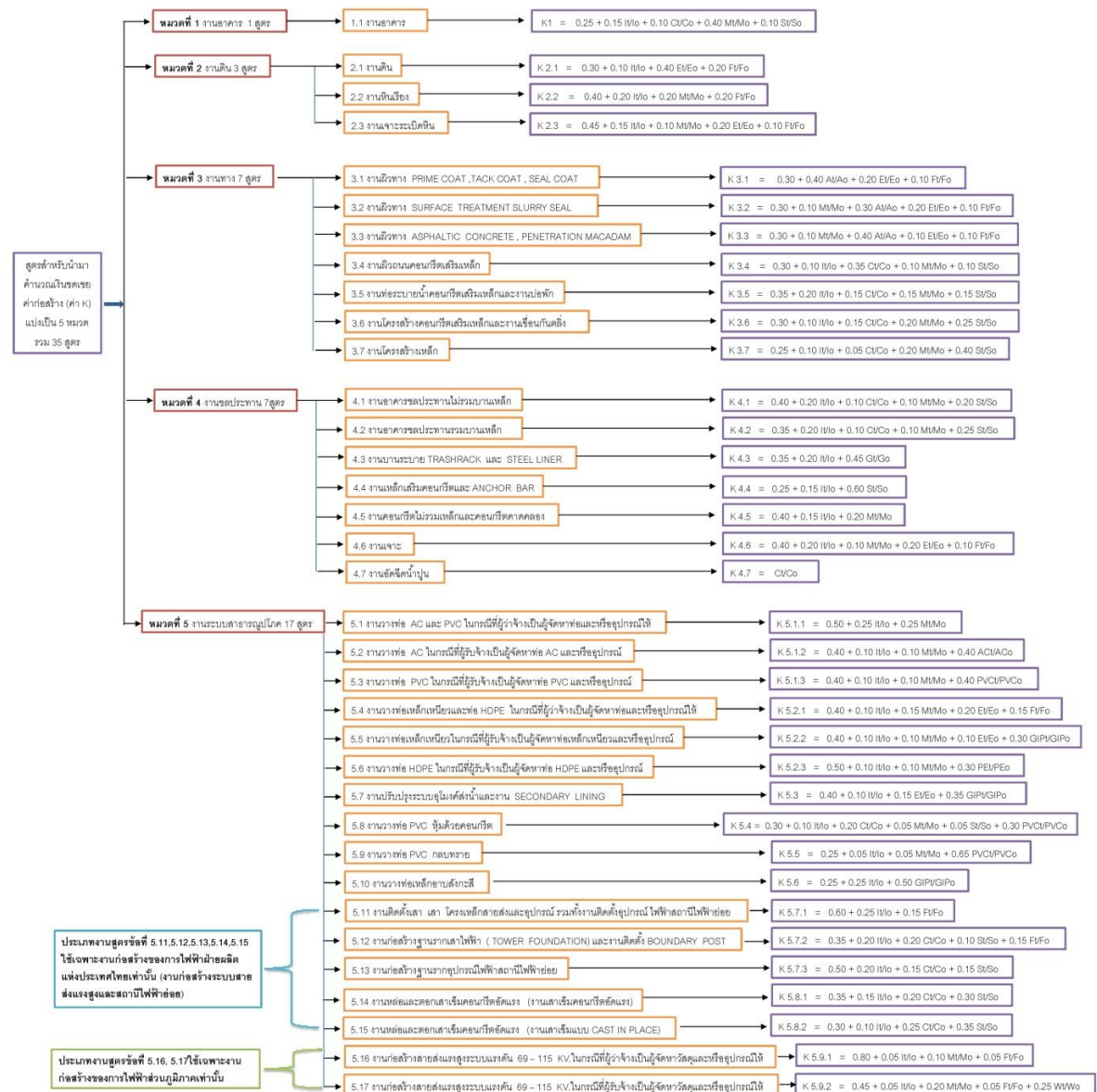
POLYETHYLENE

W = ดัชนีราคาสายไฟฟ้า

โดยดัชนีราคาดังกล่าวจัดทำและเผยแพร่เป็นประจำทุกเดือนโดยสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้าสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์กระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ ตัวห้อย t = อ้างอิงดัชนีราคาเดือนที่ส่งงานแต่ละงวด

ตัวห้อย o = อ้างอิงดัชนีราคาในเดือนที่เปิดซองประกวดราคา

รูปที่ 10 สูตรการปรับราคาเงินทดรองค่าก่อสร้าง (ค่า K)

เอกสารอ้างอิง

ส่วนมาตรฐานที่ก่อสร้างสำนักงบประมาณ

(2544). คู่มือการตรวจสอบเงินทดรองค่า

งานก่อสร้าง (ค่า K) มติคณะรัฐมนตรีและ

หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง. สำนักงบประมาณ,

กรุงเทพฯ.

ธีระวัฒน์ อยู่เกษม. (2553). ปัญหาการคำนวณเงิน

ทดรองค่างานก่อสร้าง: กรณีศึกษาปี 2551.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาวิศวกรรม

ศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรม

โครงสร้างพื้นฐานและการบริหาร ภาควิชา

วิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

กรุงเทพฯ.

สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า, ดัชนีราคาที่ใช้ในการ

คำนวณค่า K. กระทรวงพาณิชย์, กรุงเทพฯ

**การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารกิจกรรมคณะ
ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล**

**Development and Efficiency of the Information Management System for Activity
News, Scholarship, and Job Announcement on Website of Faculty of
Environment and Resource Studies, Mahidol University**

คันธรส ชำนาญกิจ
Kuntarod Chumnangid

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารกิจกรรมคณะ ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และวัดประสิทธิภาพของระบบหลังการพัฒนาเสร็จสิ้น ขั้นตอนการพัฒนาเป็นไปตามกระบวนการวงจรการพัฒนา (System Development Life Cycle: SDLC) ประกอบด้วยขั้นตอนวิเคราะห์ความต้องการของระบบ ออกแบบระบบใหม่ พัฒนาระบบ และทำการวัดประสิทธิภาพของระบบ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการวัดประสิทธิภาพ 4 ด้านได้แก่ ด้านความถูกต้องตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ (Functional Requirement) ด้านความสะดวกในการใช้งาน (Usability Test) ด้านความถูกต้องในการทำงาน (Function Test) และด้านรักษาความปลอดภัย (Security Test)

ผลการวิจัยได้ระบบจัดการข้อมูลข่าวสารกิจกรรมคณะ ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นเว็บแอปพลิเคชัน การประเมินประสิทธิภาพโดยเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในข้อมูล ได้ค่าเฉลี่ยด้านความต้องการของผู้ใช้ระบบอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.36) ด้านความถูกต้องตามฟังก์ชันงานอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.33) ด้านความสะดวกในการใช้งานอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.30) และด้านรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.25) ค่าเฉลี่ยทุกด้าน = 4.32 ระบบที่พัฒนา มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบ เว็บไซต์ เว็บแอปพลิเคชัน ประสิทธิภาพ

Abstract

The objective of this study is to develop an application for Activities news, Scholarship news and Recruitment news on Website of Environment and Resource Studies Faculty, Mahidol University and finding efficiency of the system after the development is completed by questionnaire as tool. System Development Life Cycle: SDLC was used to the study including system investigation, system analysis and design, develop and efficiency evaluation. The evaluation had four aspects include Functional Requirement, Usability Test, Function Test and Security Test.

The result of the study was application for activities new, scholarship news and recruitment news on Website of Environment and Resource Studies Faculty, Mahidol University and efficiency evaluation values. The values were mean of Functional Requirement score was 4.36, mean of Functional Requirement score was 4.33, mean of Usability Test score was 4.30 and mean of Security Test score was 4.25. All parts of the system mean was 4.32, the system was high efficiencies.

Keywords: System Development, Website, Web Application, Efficiency

หลักการและเหตุผล

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เริ่มสร้างเว็บไซต์ ขึ้นมาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคณะมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การนำข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ของคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ขึ้นประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของคณะ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำโดยผู้ดูแลเว็บไซต์เพียงผู้เดียว โดย ผู้ดูแลเว็บไซต์จะเป็นฝ่าย รับข้อมูลมาจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ในคณะ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นนำขึ้นประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์คณะต่อไป หน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลไม่สามารถอัปเดตข้อมูลด้วยตนเองได้ เมื่อมีเรื่องที่ต้องประกาศข่าวหรือพบข้อมูลผิดพลาดต้องการแก้ไข จะต้องแจ้งมายังผู้ดูแลเว็บไซต์ หากผู้ดูแลเว็บไซต์ติดภารกิจหรือ

ภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย ในขณะนั้นจะทำให้ไม่สามารถอัปเดตข้อมูลได้ทันที ประกอบกับ ปัจจุบันมีการขยายตัวของหน่วยงานทำให้ จำนวนเว็บไซต์ภายใต้ดูแลของคณะมีจำนวนมากขึ้น ปริมาณข้อมูลต่างๆ ที่จะต้องนำขึ้นเว็บไซต์มีจำนวนเพิ่มขึ้น เป็นเงาตามตัวจนเกิดภาวะงานล้นมือ นำมาสู่ความล่าช้าในการอัปเดตข้อมูลต่างๆ บนเว็บไซต์ตามมา

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเบื้องต้นพบว่าคณะยังไม่มีระบบสำหรับจัดการข้อมูลข่าวสารที่นำขึ้นเว็บไซต์ ผู้ทำวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดทำระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยจะพัฒนาเป็นระบบเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) เพื่อเข้ามาช่วยในการ นำข้อมูลข่าวสารขึ้นยังเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล อันได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ในเกิดขึ้นในคณะ ข่าวสารรับสมัครงานและข่าวทุนการศึกษา สำหรับนักศึกษา ซึ่งเป็นข่าวที่มีความเคลื่อนไหวมากที่สุดในเว็บไซต์ ผู้วิจัยทำการพัฒนาระบบโดยเก็บข้อมูลไว้ในระบบฐานข้อมูล MySQL ให้สามารถแสดงผลได้บนทุกเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ระบบดังกล่าวจะทำให้เจ้าหน้าที่ เจ้าของข้อมูลเหล่านั้นสามารถนำข้อมูลขึ้นประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์คณะได้ด้วยตนเองทันที หลังจากพัฒนาระบบผู้วิจัยทำการวัดประสิทธิภาพของระบบเพื่อหาว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมาสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้จริงหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานของผู้ดูแลเว็บไซต์ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลบนเว็บไซต์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาระบบจัดการข้อมูลข่าวกิจกรรมทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น

วิธีการศึกษา

- 1) การพัฒนาระบบจัดการข้อมูล ดำเนินการตามกระบวนการวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC)² ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - วิเคราะห์ความต้องการของระบบ (System Requirements)
 - ออกแบบระบบใหม่
 - พัฒนาระบบตามที่ได้ออกแบบไว้
 - ทดสอบระบบและติดตั้งใช้งานระบบ

- 2) การประเมินประสิทธิภาพระบบ ทำโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการประเมิน มีทั้งสิ้น 2 ส่วน ประกอบด้วย

- ส่วนที่ 1 แบบ ประเมินประสิทธิภาพ เป็นแบบสอบถามปลายปิด มาตราส่วน 5 ระดับ
- ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนาด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูล แปลความหมายค่าเฉลี่ยของการใช้หลักการแบ่งช่วงแบบอันตรภาคชั้น (Class Interval) จากสูตร พิสัย = (ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด)/ จำนวนช่วงหรือระดับที่ต้องการ แปลผล⁴ ได้ช่วงชั้นดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึงระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึงระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึงระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.8 หมายถึงระดับน้อยที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย จึงมีเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มประชากรดังต่อไปนี้

- 1) เป็นเจ้าหน้าที่สังกัด หน่วยงานต่อไปนี้
 - หน่วยทรัพยากรบุคคล หน่วยประชาสัมพันธ์และเทศสัมพันธ์ หน่วยกิจการนักศึกษา ของคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านข้อมูลดังต่อไปนี้
 - ข้อมูลการรับสมัครงาน หรือข้อมูลเกี่ยวกับ

กิจกรรม หรือข้อมูลเกี่ยวกับทุนสำหรับนักศึกษา ของ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3) มีอายุงานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป

4) เคยมีประสบการณ์ในการส่งข้อมูลมาให้งานสารสนเทศเพื่อนำขึ้นเว็บไซต์มาก่อน

กลุ่มตัวอย่าง

จากคุณสมบัติ ที่กำหนด พบว่า มีกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 10 คน เมื่อคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)⁷ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 10 ตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างถูกเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ตรงวัตถุประสงค์การวิจัย จึงได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนและการดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการของระบบ

(System Requirements) โดยการทบทวนเอกสาร ได้แก่ เอกสารขอใช้บริการนำข้อมูลขึ้นเว็บไซต์ ย้อนหลังจำนวน 6 เดือน ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2556 – เมษายน 2557 และศึกษาเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของข้อมูลที่จะนำเข้าระบบ ศึกษากระบวนการของเว็บและซอฟต์แวร์ต่างๆ ที่ใช้งานในคณะ เพื่อหาภาษาคอมพิวเตอร์และระบบจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลระบบงานเดิมได้ผลดังนี้

สถาปัตยกรรมเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

1. ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลประกอบไปด้วยภาษา HTML, PHP, CSS และ JavaScript

2. เว็บไซต์ทำงานบน เว็บเซิร์ฟเวอร์ (Web Server) มีระบบปฏิบัติการเป็น Linux SUSE SLE 10 โดยโดยมีความสามารถรองรับฐานข้อมูล MySQL

ปัญหาในระบบงานเดิม มีดังนี้

- 1) ภาระงานอัพเดทข้อมูลอยู่ที่ผู้ดูแลเว็บไซต์เพียงคนเดียวทำให้เกิดความล่าช้าในการอัพเดทข้อมูล
- 2) หน่วยงานเจ้าของข้อมูลไม่สามารถแก้ไขข้อมูลข่าวที่ตนเองรับผิดชอบบนเว็บไซต์คณะได้ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่มีสิทธิในการเข้าถึง web server และ ไม่มีความรู้ในภาษาที่ใช้ในการทำเว็บไซต์ เช่น HTML CSS
- 3) เนื่องจากมีการทำงานหลายขั้นตอน ทำให้มีโอกาสเกิดความผิดพลาดจากการทำงานของมนุษย์ได้สูง เช่น การส่งข้อมูลให้ผิด การพิมพ์ตัวสะกดผิด รูปประกอบผิด เป็นต้น

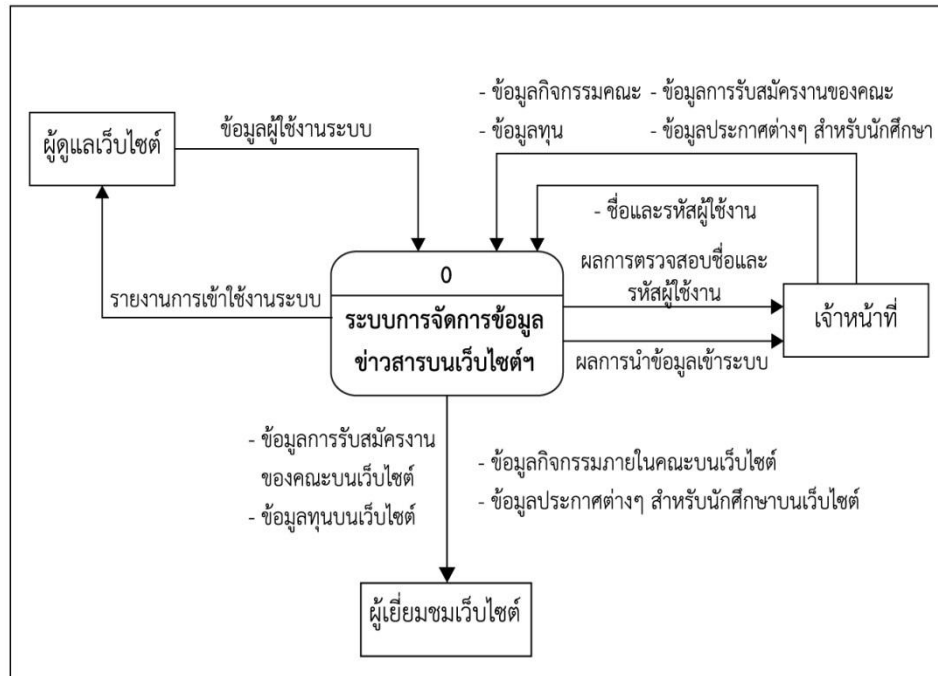
2. ออกแบบระบบใหม่ (System Analysis and Design)

2.1 แผนผังบริบท(Context Diagram)

ในการออกแบบเราจะใช้แผนผังบริบท เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบกับสิ่งแวดล้อมว่ามีข้อมูลอะไรไหลเข้าออกในระบบบ้าง อธิบายถึงภาพรวมของโปรแกรม ที่จะถูกพัฒนาขึ้น ในลักษณะกว้างๆ⁶ ซึ่งจะมีผู้เกี่ยวข้องกับระบบทั้งสิ้น 3 ส่วน ได้แก่

- 1) ผู้ดูแลเว็บไซต์มีหน้าที่กำหนดสิทธิ์ให้กับเจ้าหน้าที่ และออกรายงานการเข้าใช้ระบบเมื่อมีการร้องขอ
- 2) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเจ้าของข้อมูล มีหน้าที่ป้อนข้อมูลข่าวที่ต้องการนำขึ้นเว็บไซต์เข้ายังระบบโดยจะถูกตรวจสอบสิทธิ์ในการใช้งานจากชื่อและรหัสของผู้ใช้งาน
- 3) ผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ เมื่อผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์เข้ามายังเว็บไซต์ของคณะสิ่งแวดล้อมและ

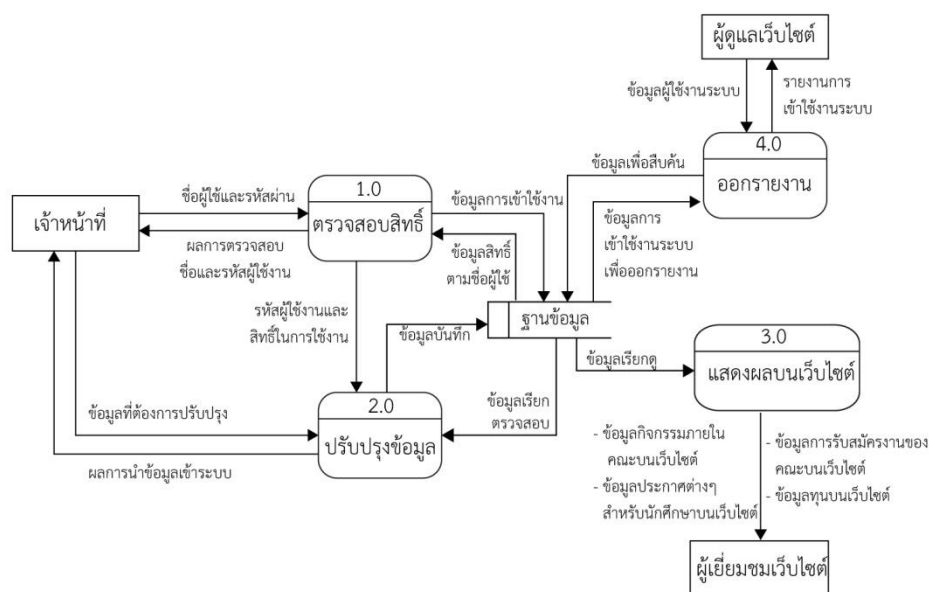
ทรัพยากรศาสตร์แล้วระบบจะทำการดึงข้อมูลขึ้นมา
แสดงอัตโนมัติ

รูปที่ 1 Context-Diagram ของระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารบนเว็บไซต์

2.2 แผนภาพแสดงการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagram)

แสดงการทำงานในระบบใหม่ ประกอบไปด้วยกระบวนการ (Process) 4 กระบวนการหลักแสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 Data Flow Diagram Level 0 แสดงการไหลของข้อมูลในระบบ

จากรูปที่ 2 สามารถอธิบายกระบวนการ (Process)

ได้ตามตารางที่ 1 – 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดกระบวนการตรวจสอบสิทธิ์

Process Name:	1.0 ตรวจสอบสิทธิ์
คำอธิบาย	ตรวจสอบสิทธิ์การเข้าใช้งาน ของผู้ใช้งานระบบ เพื่อค้นหาว่าผู้ใช้งานมีสิทธิ์เข้าใช้งานหรือไม่ และสามารถเข้าใช้งานอะไรได้บ้าง
Input	ชื่อผู้ใช้งาน และ รหัสผ่าน
Output	ผลการตรวจสอบชื่อและรหัสผู้ใช้งาน

ตารางที่ 2 รายละเอียดกระบวนการปรับปรุงข้อมูล

Process Name:	2.0 ปรับปรุงข้อมูล
คำอธิบาย	- เจ้าหน้าที่สามารถ เพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูลข่าวกิจกรรมคณะทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ - เจ้าหน้าที่สามารถ เพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูลข่าวประกาศรับสมัครงานของคณะได้ - เจ้าหน้าที่สามารถ เพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูลข่าวทุนสำหรับนักศึกษาได้ - เจ้าหน้าที่สามารถ เพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูล ประกาศต่างๆ สำหรับนักศึกษาได้
Input	- สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล - ข้อมูลกิจกรรมภายในคณะ - ข้อมูลประกาศต่างๆ สำหรับนักศึกษา - ข้อมูลการรับสมัครงานของคณะ - ข้อมูลทุน
Output	- ผลการนำข้อมูลเข้าระบบ - ข้อมูลอัปเดตกิจกรรมภายในคณะ - ข้อมูลอัปเดตประกาศต่างๆ สำหรับนักศึกษา - ข้อมูลอัปเดตการรับสมัครงานของคณะ - ข้อมูลอัปเดตทุน - ข้อมูลอัปเดตข่าวสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจ

ตารางที่ 3 รายละเอียดกระบวนการแสดงผล

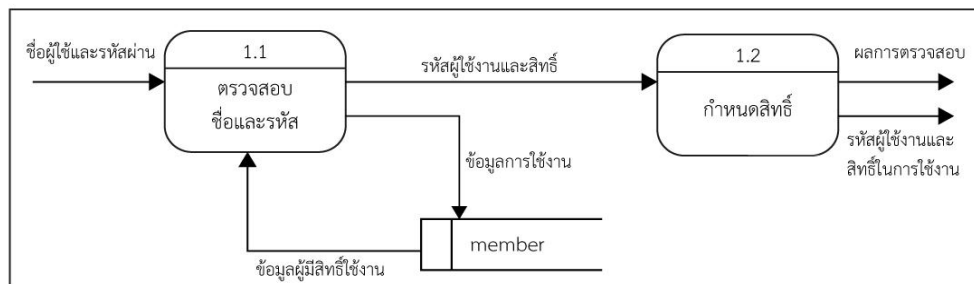
Process Name:	3.0 แสดงผลบนเว็บไซต์
คำอธิบาย	ดึงข้อมูลจากฐานข้อมูล ขึ้นมาแสดงผลตามหัวข้อที่ผู้ใช้งานเว็บไซต์สนใจ
Input	-
Output	- ข้อมูลกิจกรรมภายในคณะบนเว็บไซต์ - ข้อมูลประกาศต่างๆ สำหรับนักศึกษบนเว็บไซต์ - ข้อมูลการรับสมัครงานของคณะบนเว็บไซต์ - ข้อมูลทุนบนเว็บไซต์

จากรูปที่ 2 ซึ่งแสดงแผนผังการไหลของข้อมูลในระบบ เป็นแผนผังการไหลของข้อมูลในระดับ 0 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงานหลักของระบบจัดการข้อมูลข่าวสารบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้เห็นการทำงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้แยกเป็น

กระบวนการทำงานย่อยของกระบวนการหลัก สามารถแสดงแผนผังการไหลของข้อมูลย่อยได้ดังนี้

1) กระบวนการย่อยของกระบวนการ 1.0

กระบวนการตรวจสอบสิทธิ์ ประกอบไปด้วยสองกระบวนการย่อยแสดงดังรูปที่ 3

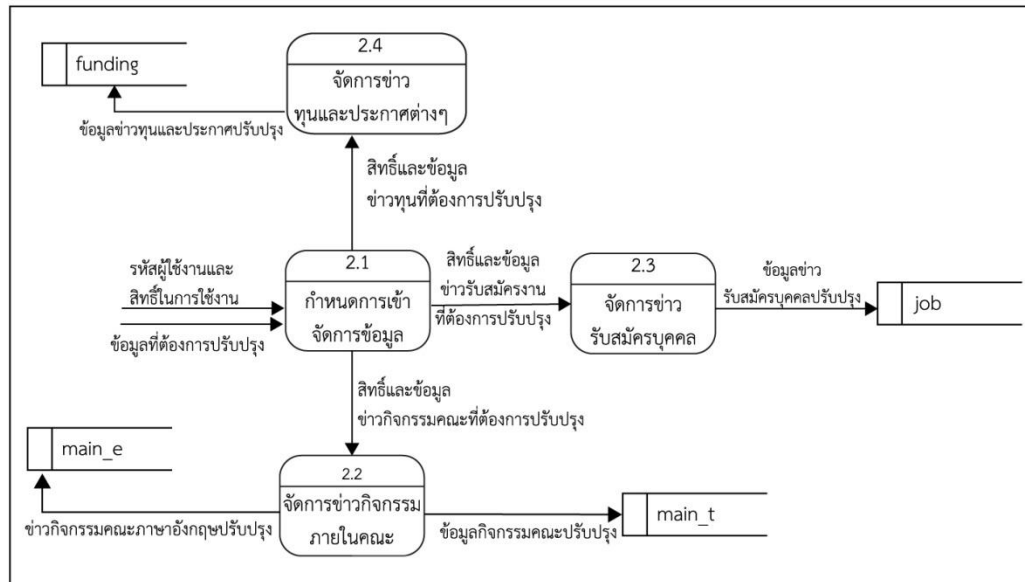

รูปที่ 3 แผนผังการไหลของข้อมูล ระดับ 1 ของกระบวนการตรวจสอบสิทธิ์

2) กระบวนการย่อยของกระบวนการ 2.0

ย่อย แสดงดังรูปที่ 4

การปรับปรุงข้อมูล ประกอบไปด้วย 4 กระบวนการ

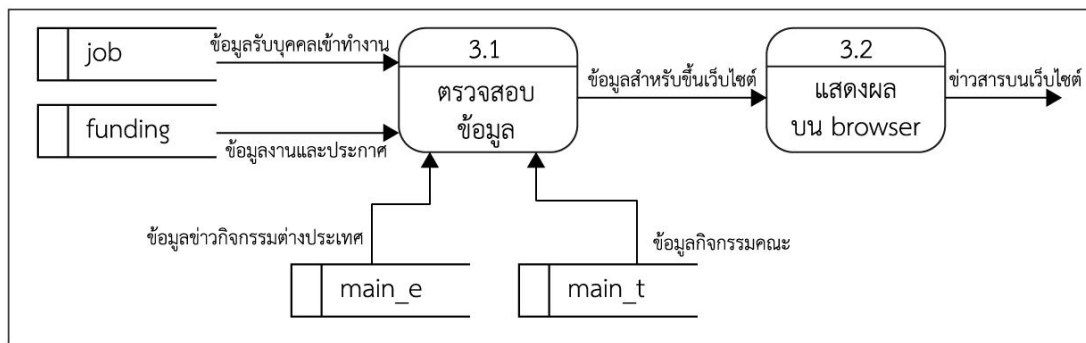

รูปที่ 4 แผนผังการไหลของข้อมูล ระดับ 1 ของกระบวนการปรับปรุงข้อมูล

3) กระบวนการย่อยของกระบวนการ 3.0

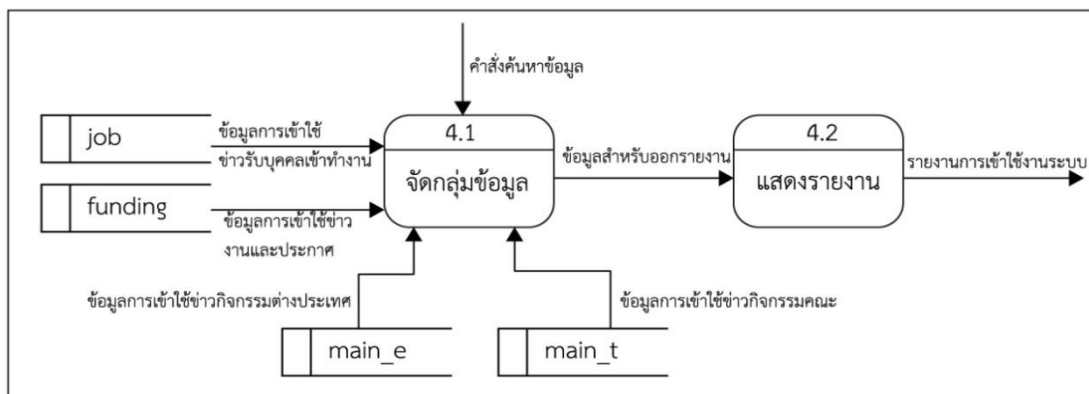
แสดงผลบนเว็บไซต์ กระบวนการนี้ประกอบไปด้วยสองกระบวนการย่อยคือ 3.1 ตรวจสอบข้อมูล

ทำหน้าที่ดึงข้อมูลจากตารางมาทำการจัดหมวดหมู่และส่งต่อไปยังกระบวนการ 3.2 เพื่อแสดงผลบนเว็บไซต์ต่อไป แสดงดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 แผนผังการไหลของข้อมูล ระดับ 1 ของกระบวนการแสดงผลบนเว็บไซต์

- 4) กระบวนการย่อยของกระบวนการ 4.0 กระบวนการย่อย แสดงดังรูปที่ 6
ออกรายงานกระบวนการนี้จะประกอบไปด้วยสอง

รูปที่ 6 แผนผังการไหลของข้อมูล ระดับ 1 ของกระบวนการออกรายงาน

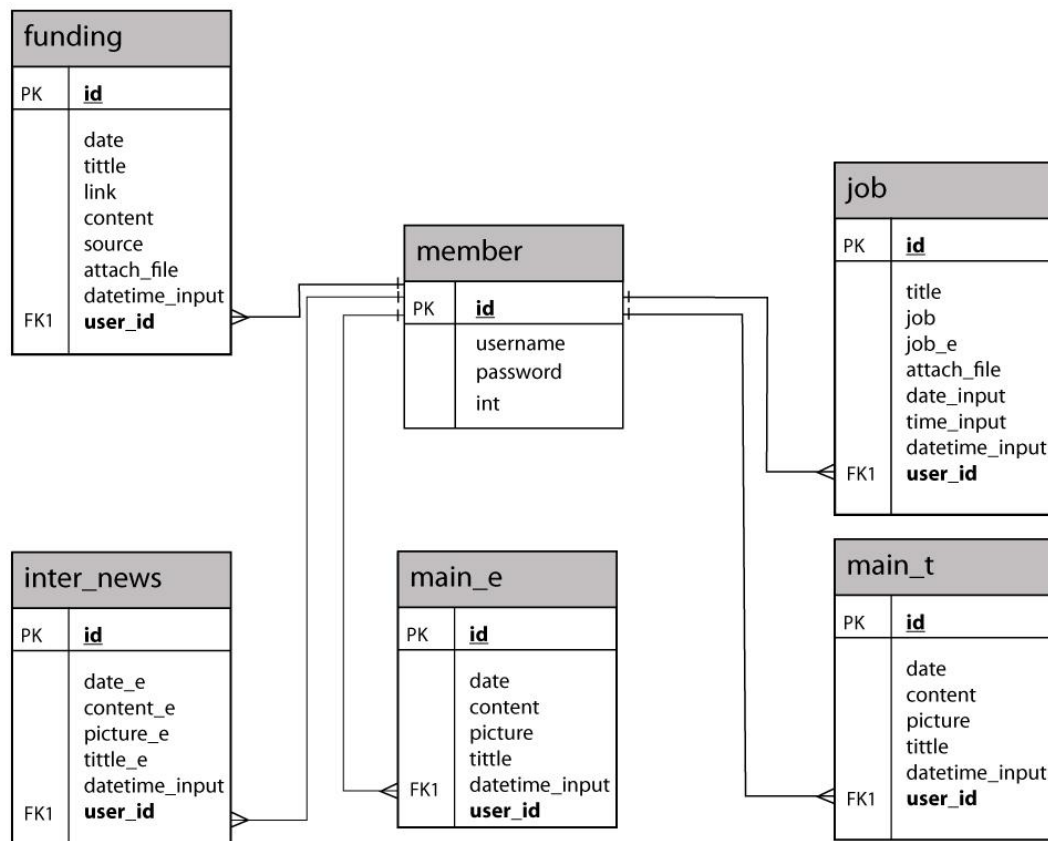
2.3 การออกแบบตารางข้อมูล

ระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารบน
เว็บไซต์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

ประกอบไปด้วยทั้งสิ้น 7 ตารางข้อมูล รายละเอียดดัง
แสดงในตารางที่ 4 ซึ่งมีความสัมพันธ์ดังรูปที่ 7

ตารางที่ 4 ตารางข้อมูลทั้งหมดของระบบฐานข้อมูล

ลำดับ	ชื่อตาราง	Primary Key	รายละเอียด
1	funding	Id	ตารางสำหรับเก็บข้อมูลข่าวทุนและประกาศต่างๆ สำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะ
2	inter_news	id	ตารางสำหรับเก็บข้อมูลข่าว เกี่ยวกับกิจกรรมด้านวิเทศสัมพันธ์ เนื้อหาข่าวทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับเผยแพร่ในหน้าเว็บไซต์คณะในส่วนภาษาอังกฤษ
3	job	id	สำหรับเก็บข้อมูลข่าวรับสมัครบุคคลเข้ามาทำงาน
4	main_t	Id	ตารางสำหรับเก็บข้อมูลข่าวกิจกรรมต่างๆ ของคณะ เนื้อหาเป็นภาษาไทย
5	main_e	Id	ตารางสำหรับเก็บข้อมูลข่าวกิจกรรมต่างๆ ของคณะ เนื้อหาข่าวทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษสำหรับเผยแพร่ในหน้าเว็บไซต์คณะในส่วนภาษาอังกฤษ
6	members	id	เก็บข้อมูล ชื่อผู้ใช้งาน รหัสเข้าใช้ และสิทธิของผู้ใช้งาน

รูปที่ 7 ER Diagram ของระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารบนเว็บไซต์

2.4 การออกแบบส่วนแสดงผลข้อมูล

2.4.1 การออกแบบหน้าจอสำหรับจัดการข้อมูล (Back-End)

หน้าจอ สำหรับเจ้าหน้าที่เข้าไปจัดการข้อมูลอันได้แก่ แก้ไข เพิ่ม หรือ ลบ ข้อมูลส่วนนี้จะต้องผ่านการตรวจสอบสิทธิ์โดยการกรอกชื่อและรหัสผู้ใช้งาน ผู้ใช้งานเว็บไซต์ทั่วไปจะไม่สามารถ

เข้าถึงส่วนนี้ได้ หน้าจอสำหรับการจัดการข้อมูล ประกอบ
3 หน้าจอหลักได้แก่

- 1) หน้าจอ login ประกอบไปด้วยส่วนสำหรับกรอกชื่อและรหัสผู้ใช้งาน เพื่อให้ระบบตรวจสอบสิทธิการเข้าใช้งานต่อไป
- 2) หน้าจอเพิ่ม/แก้ไขข้อมูล เป็นหน้าจอที่ใช้สำหรับให้เจ้าหน้าที่ทำการปรับปรุงข้อมูล ประกอบไปด้วย การเพิ่มข้อมูลและเรียกข้อมูลเดิมขึ้นมาเพื่อแก้ไขข้อมูล
- 3) หน้าจอแสดงรายการข้อมูล ทั้งหมด เป็นหน้าจอสำหรับแสดงรายการข้อมูล ทั้งหมดในตารางข้อมูล ในรูปแบบของตารางข้อมูล เพื่อทำการตรวจสอบ หรือ ลบข้อมูลที่ไม่ต้องการออกจากฐานข้อมูล

2.4.2 ส่วนสำหรับแสดงข้อมูลบนเว็บไซต์ (Front-End)

เพื่อให้การแสดงผลข้อมูลสอดคล้องกับโครงสร้างเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเดิม ได้แบ่งส่วนการออกแบบออกเป็นสองส่วนดังนี้

- 1) **บริเวณหน้าแรกของเว็บไซต์ (First Page)** ทั้งในส่วนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หน้าเว็บเพจมีโครงสร้างและรายละเอียดดังตาราง 5

ข้อมูลจากระบบที่จะปรากฏบนบริเวณ

หน้าแรกของเว็บไซต์ส่วนภาษาไทยจะประกอบด้วย

- ข่าวกิจกรรม ประกอบด้วย หัวข้อ

ข่าว ภาพประกอบ วันที่เกิดกิจกรรม รายละเอียดกิจกรรมพร้อมลิงค์ไปดูหัวข้อข่าวอื่นๆ อยู่บริเวณหมายเลข 3

- ข่าวรับสมัครบุคคลเข้าปฏิบัติงาน ในคณะ ประกอบด้วย วันที่ลงประกาศ ตำแหน่งงานที่ประกาศ และไฟล์ประกาศแนบอยู่บริเวณหมายเลข 6

- ข่าวกิจกรรมนักศึกษา (ทุน / ประกาศ ต่างๆ สำหรับนักศึกษา) ประกอบด้วย หัวข้อข่าว วันที่ประกาศ พร้อมลิงค์ไปดูรายละเอียดข่าว และหัวข้อข่าวอื่นๆ อยู่บริเวณหมายเลข 7

2) การออกแบบหน้าจอแสดงข้อมูลบริเวณหน้าด้านในของเว็บไซต์

- ข่าวกิจกรรมคณะ โครงสร้างข่าวกิจกรรมคณะ สามารถ แยกแยะรายละเอียดได้ดังตารางที่ 6

- ข่าวทุน สำหรับนักศึกษามีทั้งหมดสองหน้าคือ หน้าแสดงรายการทั้งหมดโดยจะปรากฏเฉพาะหัวข้อทุน ดังตารางที่ 7 หากสนใจประกาศใดก็สามารถคลิกเลือกรายการนั้นๆ จะปรากฏหน้าต่างอันที่สองแสดงรายละเอียดประกาศหรือข่าวนั้นทั้งหมด ดังตารางที่ 8

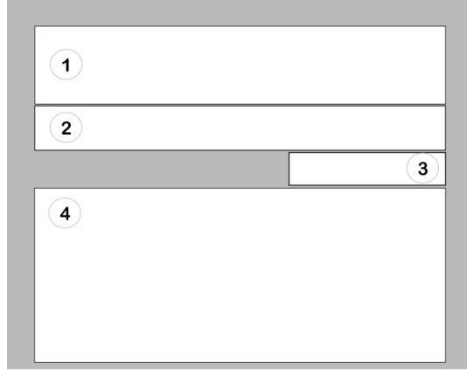
ตารางที่ 5 รายละเอียดโครงสร้างหน้าแรกของเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

ส่วนที่	รายละเอียด	ภาพโครงสร้างหน้าจอ
1	ส่วนแบนเนอร์เป็นภาพเคลื่อนไหว ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสำคัญต่างๆ ของคณะ	
2	แบนเนอร์ย่อย ประชาสัมพันธ์กิจกรรม อบรม ต่างๆ	
3	ข่าวกิจกรรมคณะ แสดงข้อมูลอัตโนมัติจากฐานข้อมูล โดยจะแสดงข่าวกิจกรรมล่าสุดที่เกิดขึ้น ในข่าวจะประกอบด้วย - ชื่อกิจกรรม - ภาพประกอบขนาด 200*200 พิกเซล - วันที่เกิดกิจกรรม และ รายละเอียดกิจกรรม	
4	ลิงค์ไปยังหน้าเพจต่างๆ ของคณะ	
5	ผลงานและรางวัล, วิทยุทัศน์ของคณะ	
6	ข่าวรับสมัครบุคคลเข้าปฏิบัติงานในคณะ แสดงข้อมูลอัตโนมัติจากฐานข้อมูล ประกอบด้วย วันที่ลงประกาศ ตำแหน่งงานที่ประกาศ และไฟล์ประกาศแนบ	
7	ข่าวกิจกรรมนักศึกษา (ทุน / ประกาศต่างๆ สำหรับนักศึกษา) แสดงข้อมูลอัตโนมัติจากฐานข้อมูล โดยจะแสดงข่าวล่าสุด 2 ข่าวแรก เนื้อหาข่าวประกอบด้วย หัวข้อข่าว วันที่ประกาศ พร้อมลิงค์ไปดูรายละเอียดข่าว และหัวข้อข่าวอื่นๆ	
8	ข่าวสิ่งแวดล้อม	

ตารางที่ 6 รายละเอียดหน้าจอแสดงรายละเอียดของข่าวกิจกรรมคณะ

ส่วนที่	รายละเอียด	ภาพโครงสร้างหน้าจอ
1	ส่วนแบนเนอร์เป็นภาพนิ่ง	
2	เมนูหลัก (Global menu) ประกอบด้วยเมนูหลักเพื่อกลับไปยังหน้าแรก และไปยังส่วนหลักๆ ของเว็บไซต์	
3	เมนูปี พุทธศักราช เพื่อให้เลือกปีที่ต้องการ	
4	เนื้อหาของข่าวประกอบไปด้วย - หัวข้อกิจกรรม - วันที่เกิดกิจกรรม - ภาพประกอบ - รายละเอียดกิจกรรม	

ตารางที่ 7 รายละเอียดหน้าจอแสดงหัวข้อข่าวทุนสำหรับนักศึกษา

ส่วนที่	รายละเอียด	ภาพโครงสร้างหน้าจอ
1	ส่วนแบนเนอร์เป็นภาพนิ่ง	
2	เมนูหลัก (Global menu) ประกอบด้วยเมนูหลักเพื่อกลับไปยังหน้าแรก และไปยังส่วนหลัก ๆ ของเว็บไซต์	
3	ช่องสำหรับค้นหาข้อมูล (Search box) เป็นกล่องข้อความ (text box) เพื่อรับคำค้น สำหรับไว้ค้นหาหัวข้อข่าวที่สนใจ	
4	เนื้อหาข่าวประกอบด้วย - วันที่ลงประกาศ, - หัวข้อข่าว พร้อม ลิงค์ไปยังหน้าแสดงรายละเอียดข่าว, - ที่มาของทุน, - รายละเอียดกิจกรรม	

ตารางที่ 8 รายละเอียดหน้าจอแสดงรายละเอียดของข่าวทุน

ส่วนที่	รายละเอียด	ภาพโครงสร้างหน้าจอ
1	ส่วนแบนเนอร์เป็นภาพนิ่ง	
2	เมนูหลัก (Global menu) ประกอบด้วยเมนูหลักเพื่อกลับไปยังหน้าแรก และไปยังส่วนหลัก ๆ ของเว็บไซต์	
3	เนื้อหาข่าวประกอบด้วย - หัวข้อข่าว, - วันที่ลงประกาศ, - ที่มาของข่าว/ประกาศ, - เนื้อหาข่าว/ประกาศ, - ลิงค์ที่เกี่ยวข้อง	

3. ขั้นตอนพัฒนาระบบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาระบบ ตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยใช้ภาษาคอมพิวเตอร์ PHP ร่วมกับภาษา HTML, JAVA Script และ CSS

ระบบที่ทำการพัฒนาทำงานโดยรับข้อมูลจากผู้ใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ ผ่านหน้าจอที่ได้รับการออกแบบข้างต้น ข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาจัดเก็บในรูปแบบของตารางที่ออกแบบไว้ ในระบบฐานข้อมูลของ MySQL และจะถูกประมวลผลบน server ให้แสดงผลอัตโนมัติ เมื่อมีผู้ใช้งานเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

4. ประเมินประสิทธิภาพของระบบ

ด้วยการสร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการประเมิน มีทั้งสิ้น 2 ส่วนประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ประเมินประสิทธิภาพ 4 ด้านได้แก่ ด้านความถูกต้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ (Functional Requirement) 5 ข้อ ด้านความถูกต้องในการทำงาน (Function Test) 3 ข้อ และ ด้านความสะดวกในการใช้งาน (Usability Test) 3 ข้อ และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล 2 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วน

5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบ

หลังจากนั้นนำแบบสอบถามตรวจสอบเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านได้ค่า IOC ของแบบสอบถามแต่ละข้อมากกว่า 0.6 ก่อนนำไปใช้

ผลการดำเนินการวิจัย

1. ผลการพัฒนาระบบ

ได้ระบบจัดการข้อมูล จัดการ ข้อมูลข่าวกิจกรรมคณะ ทุนและรับสมัครงาน บนเว็บไซต์

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งประกอบไปด้วยแต่ละส่วนดังนี้

1.1 ระบบบริหารข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ (Back-End) เป็นส่วนสำหรับเจ้าหน้าที่เข้าไปบริหารจัดการข้อมูลประกอบด้วย

- หน้าจอสำหรับป้อนข้อมูล เป็นหน้าจอสำหรับเพิ่มข่าวใหม่ หรือเพื่อดึงข้อมูลเดิมมาเพื่อแก้ไข

- หน้าจอแสดงรายการข่าวในฐานะข้อมูลทั้งหมด สำหรับเลือกการมาจัดการแก้ไข หรือ ลบ

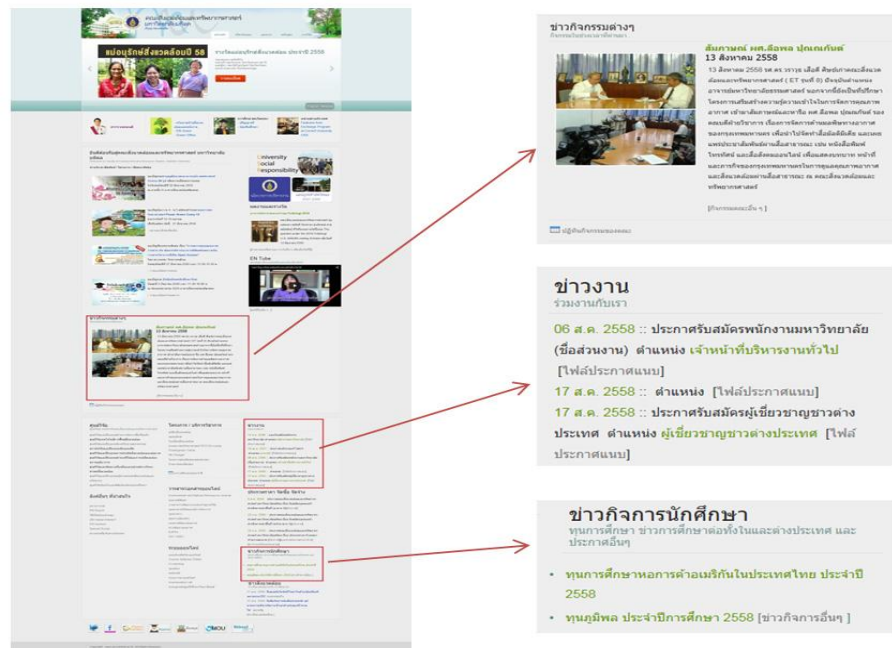
รูปที่ 8 รูปตัวอย่างหน้าจอในส่วนบริหารจัดการข้อมูล (Back-end)

1.2 ส่วนแสดงผลบนเว็บไซต์

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล (Front-End)

การแสดงผลในส่วนนี้จะปรากฏบนเว็บไซต์อัตโนมัติเมื่อมีผู้เข้าใช้งานเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อม

และทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยจะแบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่แสดงผลบนหน้าแรกของเว็บไซต์ (First Page) แสดงดังรูปที่ 9 และส่วนที่อยู่ในบริเวณด้านในของเว็บไซต์ แสดงดังรูปที่ 10

รูปที่ 9 รูปแสดงผลลัพธ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ในส่วนภาษาไทย

รูปที่ 10 รูปแสดงผลลัพธ์ในหน้าเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ในส่วนภาษาไทย

2. ผลของการหาประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น

ผลจากตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบ ได้ผลดังตารางที่ 9 และตารางที่ 10

ในตารางที่ 9 เป็นการประเมินระบบแบบรายข้อ พบว่ารายการที่ได้คะแนนประเมินสูงสุดคือ

ด้านความรวดเร็วในการสนองตอบการทำงาน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 อยู่ในระดับดีมาก รายการที่ได้คะแนนต่ำสุดคือด้านประสิทธิภาพของระบบในการบันทึกข้อมูลและอัปโหลดไฟล์ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก คะแนนในรายการอื่นๆ อยู่ในระดับดี-ดีมาก

ตารางที่ 9 ผลการประเมินระบบรายข้อ

รายการ	$\bar{x}$	SD
1. ขั้นตอนการทำงานมีความเหมาะสม ไม่ซับซ้อน	4.40	0.845
2. ระบบสามารถทำงานตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ต้องการ	4.40	0.699
3. ระบบมีความรวดเร็วในการสนองตอบการทำงาน	4.80	0.422
4. ระบบมีประสิทธิภาพในการแสดงผลข้อมูลบนเว็บไซต์	4.40	0.843
5. ประสิทธิภาพของระบบในการบันทึกข้อมูลและอัปโหลดไฟล์	3.80	0.919
6. ระบบสามารถแสดงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	4.40	0.516
7. ความถูกต้องของการบันทึกข้อมูลใหม่	4.20	0.632
8. ความถูกต้องเมื่อมีการแก้ไขข้อมูล	4.40	0.699
9. ระบบสามารถเข้าใช้งานได้ง่าย	4.40	0.699
10. การออกแบบหน้าจอเหมาะสม ง่ายต่อการอ่านและใช้งาน	4.20	0.919
11. ขนาดตัวอักษรและรูปแบบตัวอักษร อ่านได้ง่ายและสวยงาม	4.30	0.675
12. การตรวจสอบสิทธิ์ก่อนการใช้งานของผู้ใช้ระบบในระดับต่างๆ มีความเหมาะสม	4.30	0.823
13. มีการควบคุมให้ใช้งานตามสิทธิ์ผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง	4.20	0.789

ในตารางที่ 10 เป็นการสรุปผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่ได้คะแนนสูงสุดคือด้านความต้องการของผู้ใช้ระบบ รองลงมาคือด้านความถูกต้องตามฟังก์ชัน

งาน การออกแบบง่ายต่อการใช้งานและด้านการรักษาความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 4.36, 4.33, 4.30 และ 4.25 ตามลำดับ) ค่าเฉลี่ยรวมได้เท่ากับ 4.32 อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 10 ผลการประเมินระบบสรุปภาพรวม 4 ด้าน

รายการ	$\bar{x}$	SD	ประสิทธิภาพ
ความต้องการของผู้ใช้ระบบ (Functional Requirement Test)	4.36	0.802	มากที่สุด
ด้านความถูกต้องตามฟังก์ชันงาน (Functional Test)	4.33	0.606	มากที่สุด
การออกแบบง่ายต่อการใช้งาน (Usability Test)	4.30	0.749	มากที่สุด
ด้านการรักษาความปลอดภัย (Security Test)	4.25	0.786	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.32	0.738	มากที่สุด

ในหัวข้อเสนอแนะผู้ตอบแบบสอบถามได้
เสนอจัดหมวดหมู่ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลของ
ทุนให้ละเอียดมากขึ้น เพื่อให้สามารถสืบค้นภายหลัง
ได้เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้นต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูลข่าว
กิจกรรมคณะ ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดลนั้น ทำโดยการวิเคราะห์ระบบเดิม
แล้วจึงออกแบบพัฒนาระบบใหม่ เพื่อให้ได้ระบบใหม่
ที่มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบของ
เว็บแอปพลิเคชัน เจ้าหน้าที่ผู้ เป็นเจ้าของข้อมูล
สามารถที่จะนำข้อมูลขึ้นบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อม
และทรัพยากรศาสตร์ได้ด้วยตนเอง หลังการพัฒนา
ระบบได้มีการวัดประสิทธิภาพของ ระบบที่พัฒนาขึ้น
โดยใช้ แบบสอบถามเป็น เครื่องมือพบว่าระบบได้
คะแนนทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก ทั้งความถูกต้องตรง
ตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ (Functional
Requirement Test) ด้านความถูกต้องตามฟังก์ชัน
งาน (Functional Test) ลักษณะการออกแบบง่ายต่อ
การใช้งาน (Usability Test) และ ด้านการรักษาความ
ปลอดภัย (Security Test) เมื่อดูค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ
พบว่าทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี-ดีมาก ระบบ
สามารถประมวลผลได้ทันทีเมื่อมีการป้อนข้อมูลทำให้
ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจ ในความเร็วใน การทำงานของ
ระบบ (การสนองตอบการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.80) มี
ขั้นตอนการทำงานที่ง่ายต่อการเข้าใจ (ขั้นตอนการ
ทำงานมีความเหมาะสม ไม่ซับซ้อน ค่าเฉลี่ย 4.40)
ผู้ใช้งานสามารถทำงานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ได้ทุกที่ทุก
เวลา (ระบบสามารถเข้าใช้งานได้ง่าย ค่าเฉลี่ย 4.40)
ลดความผิดพลาดอันเนื่องมาจากมนุษย์ (Human
Error) ระบบสามารถแสดง ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง
ค่าเฉลี่ย 4.40, ความถูกต้องของการบันทึกข้อมูลใหม่

ค่าเฉลี่ย 4.20, ความถูกต้องเมื่อมีการแก้ไขข้อมูล
ค่าเฉลี่ย 4.40) มีความมั่นใจในความปลอดภัยของ
ข้อมูล (การตรวจสอบสิทธิ์ก่อนการใช้งานของผู้ใช้
ระบบในระดับต่างๆ มีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.30,
มีการควบคุมให้ใช้งานตามสิทธิ์ผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง
ค่าเฉลี่ย 4.20) นับว่าระบบสามารถ นำมาสนับสนุน
การทำงานได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ
ไวยยา จ้างสุทธเสถียร⁵ และงานวิจัยของ
ธนา ปัญญาคำ³ ซึ่งสรุปได้ว่าระบบ การจัดการข้อมูล
ข่าวกิจกรรมคณะ ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดลที่พัฒนาขึ้นสามารถนำมาช่วยลด
ปัญหาที่เกิดขึ้นจากทำงานในระบบเดิมได้จริง มี
ขั้นตอนการทำงานที่ง่าย สะดวก และที่สำคัญคือ
สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้จริง

ผลและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. ได้ระบบการจัดการข้อมูลข่าวกิจกรรมคณะ
ทุนและรับสมัครงานบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ได้ทราบประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น
มา
3. ได้แนวทางในการพัฒนาระบบบริหาร
จัดการข้อมูลบนเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระบบที่
พัฒนาขึ้นสามารถนำมาช่วยสนับสนุนการทำงานได้ดี
เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจและมีความพร้อมในการนำ
ข้อมูลขึ้นเว็บไซต์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงเสนอให้นำเอา
ระบบไปใช้งานจริง ในคณะ เพื่อลดภาระงานของ

ผู้ดูแลเว็บไซต์และทำให้การส่ง ข้อมูล ขึ้นเว็บไซต์มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น

2. เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ครอบคลุมข้อมูล
เพียงบางหัวข้อบนเว็บไซต์ของคณะสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรศาสตร์ ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางพัฒนาระบบ
จัดการข้อมูลบนเว็บไซต์ให้ครอบคลุมในส่วนต่างๆ
ของเว็บไซต์คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดลให้มากขึ้น โดยนำบรรจุลงในแผน
แม่บทสารสนเทศของคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
ศาสตร์ต่อไป ทั้งนี้ การพัฒนาระบบ ดังกล่าว ยัง
สอดคล้องกับ กลยุทธ์ที่ 3 ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ของ
มหาวิทยาลัยมหิดล¹ ที่กล่าวถึงการพัฒนา
เทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถส่งเสริมการ
ดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหิดลแผนยุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล พศ.2559-2562
[อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 1 กันยายน
2558]. เข้าถึงได้จาก
[http://www.op.mahidol.ac.th/orpl/assets/
แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดลพ.ศ.
2559-2562-\(ต.ค.58\).pdf](http://www.op.mahidol.ac.th/orpl/assets/แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดลพ.ศ.2559-2562-(ต.ค.58).pdf)
กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล จำลอง ครูอุตสาหะ ระบบ
ฐานข้อมูล (Database Systems). พิมพ์ครั้งที่
ที่ 10. กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพิวเตอร์
คอนซัลท์; 2550.
ธนา ปัญญาคำ การพัฒนาระบบจัดการข้อมูลข่าวสาร
ผ่านเว็บไซต์สาขาวิชาร่วมบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ [อินเทอร์เน็ต].
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . 2554
[เข้าถึงเมื่อ 1 กันยายน 2557]. เข้าถึงได้จาก
[http://library.cmu.ac.th/digital_collection/e
theses/fulltext.php?id=26160](http://library.cmu.ac.th/digital_collection/theses/fulltext.php?id=26160)

วิเชียร เกตุสิงห์. ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่อง
ง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัย
การศึกษา. 2538; 18(3): 8-11.

ไวยทยา จ่านงสุทธเสถียรการพัฒนาระบบบริหาร
จัดการ ข้อมูลออนไลน์และระบบส่งข่าว
ประชาสัมพันธ์ สำหรับเว็บไซต์ศูนย์
ประสานงานนักศึกษาเก่า
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . [อินเทอร์เน็ต].
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . 2551
[เข้าถึงเมื่อ 1 กันยายน 2557]. เข้าถึงได้จาก
[http://library.cmu.ac.th/digital_collection/e
theses/fulltext.php?id=20331](http://library.cmu.ac.th/digital_collection/theses/fulltext.php?id=20331)

อโณทัย นอบไทย. บรรณานิการ. การออกแบบระบบ
ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ . พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สามย่านCOM; 2544.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W.
Determining sample size for research
activities. Educational and
Psychological Measurement. 1970;
30:607-610.

การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของ
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

The Study of Satisfaction Level of Users of
Mahidol University International College Website

ภัทรศิริ จันฉิม
Phatsiri Chanchim

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้ใช้บริการ เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวนทั้งสิ้น 202 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ใน 5 ด้านคือ 1) ด้านการออกแบบหน้าเว็บไซต์ 2) ด้านระบบนำทาง 3) ด้านตัวอักษร และการจัดรูปแบบ 4) ด้านการใช้สีในเว็บไซต์ และ 5) ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการเว็บไซต์มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.39) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ =3.68) รองลงมาคือด้านการใช้สีในเว็บไซต์ ด้านการออกแบบหน้าเว็บไซต์ ด้านระบบนำทาง และด้านเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์ ($\bar{X}$ =3.55, 3.51, 3.12 และ 3.12 ตามลำดับ)

คำสำคัญ: การพัฒนาเว็บไซต์ ความพึงพอใจ

Abstract

This research studied the satisfaction of users of Mahidol University International College web site, which used the exploratory research (survey research). The target group was 202 lecturers, students, staff and general users who visited the web site and was selected as a sample group to answer the satisfaction survey about the web site via the internet. The research tools were 5-scale survey measuring satisfaction in the following aspects: 1) design of the web site, 2) the navigation system, 3) fonts and text formatting the web site, 4) color usage and 5) data accessibility.

The research results showed that the satisfaction of the target group was at the medium level ($\bar{x}=3.39$). When analyzing each aspect separately, the satisfactory level of the Mahidol University International College's web site users was also at the medium level. The target group was most satisfied with the fonts and text formatting of the web site. The average in this aspect was at the highest level ($\bar{x}=3.68$), followed by color usage, design, navigation system and data accessibility ($\bar{x}=3.55, 3.51, 3.12$ and 3.12 respectively).

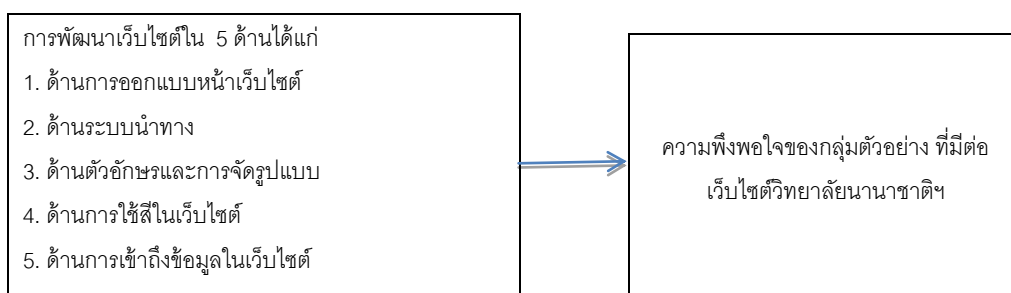
Keywords: Website Development, Satisfaction

หลักการและเหตุผล

เว็บไซต์นับได้ว่าเป็นสรรพสิ่ง ที่รวบรวมเอาข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านความรู้ ความบันเทิง และการติดต่อสื่อสารของคนทุกมุมโลก ได้ในพริบตา เมื่อเราเข้าไปยังเว็บไซต์เราจะเห็นหน้าเว็บไซต์ที่ประกอบไปด้วย ข้อความ รูปภาพกราฟิก เสียง ในรูปแบบและสีสันมากมาย ซึ่งหน้าเว็บไซต์บางแห่งอาจดู แล้วน่าสนใจ และทำให้ผู้ใช้ บริการ เข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก แต่ในทางกลับกันบาง เว็บไซต์ดูแล้วอาจขาดซึ่งความ น่าสนใจ และจูงใจ กับผู้ใช้บริการนั้นๆ ในปัจจุบันเว็บไซต์ได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างหลากหลาย และมีจำนวนมากมายหลายล้านเว็บไซต์ เพราะเนื่องจาก กระบวนการผลิตเว็บไซต์ในปัจจุบันมิได้ยุ่งยากนัก จึงทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างเว็บไซต์ที่ให้บริการ ในด้านต่างๆ และเว็บไซต์ของวิทยาลัยนานาชาติ เป็นเว็บไซต์ที่ให้ บริการ ด้านข้อมูลการศึกษาของสถาบันแก่ผู้สนใจทั่วไป และผู้ใช้บริการภายในวิทยาลัยนานาชาติ ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ ที่ต้องการค้นหาข้อมูลภายในเว็บไซต์ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาหา ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ บริการเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ ให้ผู้ใช้บริการได้รับความพึงพอใจได้มากที่สุด และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เกตส์ (1995) ได้กล่าวไว้ว่าเนื้อหาที่จะนำเสนอบนเว็บไซต์นั้นควรมีความรัดกุม อ่านง่าย และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โครงสร้างหรือ องค์ประกอบของเว็บไซต์ประกอบไปด้วยลักษณะโครงสร้างหรือโครงสร้างของเว็บไซต์ตัวนำทางการสืบค้นสารสนเทศ การออกแบบเว็บเพจ การวางโครงร่างลักษณะงานกราฟิกเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบหลัก ของการนำเสนอบน เว็บไซต์นั้นถือ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดนอกจากข้อมูลในเว็บไซต์แล้วประโยชน์ที่จะได้รับจากเว็บไซต์อีกสิ่งหนึ่งคือการได้แลกเปลี่ยนความรู้อันจะนำไปสู่การขยายองค์ความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เว็บไซต์ควรมีพื้นที่สำหรับแสดงความคิดเห็นบรรจุอยู่

ดังนั้นผู้วิจัย จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องทำการประเมินความพึงพอใจ ของผู้ใช้บริการ ในเว็บไซต์วิทยาลัย นานาชาติ ในปัจจุบัน ให้ได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและเสนอความคิดเห็น พร้อมทั้งสามารถนำผลที่ได้ไปประเมินปรับปรุง และพัฒนาเว็บไซต์ให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ
2. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ หมายถึง ความชื่นชอบ ความรู้สึกยอมรับพอใจและประทับใจสำหรับการให้บริการ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งหมวดการวัดความพึงพอใจ ในเว็บไซต์ออกเป็น 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านการออกแบบหน้าเว็บไซต์ 2) ด้านระบบนำทาง 3) ด้านตัวอักษร และการจัดรูปแบบ 4) ด้านการใช้สีในเว็บไซต์ 5) ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์นำมาวัดผล การประเมินออกเป็นระดับต่างๆ เช่น ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุดของในแต่ละด้าน

การพัฒนาเว็บไซต์ หมายถึง การพัฒนาทั้งโฮมเพจ และเว็บเพจรวมถึงองค์ประกอบต่างๆ ของเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ เช่น ข้อความ ภาพ และสีตัวอักษร พื้นหลังของแต่ละเว็บเพจ

ผู้ให้บริการ หมายถึง ประชาชนกลุ่ม ตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาจารย์ กลุ่มบุคลากร กลุ่มนักศึกษาและกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ได้ใช้บริการจากเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ

แนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความพึงพอใจต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

ทวิพงษ์ หินคำ (2541:8) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า เป็นความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถลดความตึงเครียด และตอบสนองตามความต้องการ ของบุคคลได้ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น

ธनिया ปัญญาแก้ว (2541:12) ได้ให้ความหมายว่าสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจะเกี่ยวกับลักษณะของงานปัจจัยเหล่านี้ไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้

อยู่ต่ำกว่าจะทำให้เกิดความไม่พอใจงานที่ทำถ้าหากว่างานให้ความก้าวหน้า ความท้าทายความรับผิดชอบ ความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก

ธวัชชัย ศรีสุเทพ (2544:16-17) ได้กล่าวถึงการออกแบบเว็บไซต์ คำนึงถึงความเหมาะสมกับกลุ่มบุคคลเป้าหมายผู้ใช้และลักษณะของเว็บไซต์ ความสะดวกในการใช้งานองค์ประกอบของการออกแบบเว็บไซต์ ต้องคำนึงถึง

1. ความเรียบง่าย ได้แก่ มีรูปแบบที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อนและใช้งานได้สะดวกไม่มีกราฟิก หรือตัวอักษรที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ชนิดและสีของตัวอักษรไม่มากเกินไปทำให้วุ่นวาย

2. ความสม่ำเสมอ ได้แก่ ใช้รูปแบบเดียวกันตลอดทั้งเว็บไซต์ เช่น รูปแบบของหน้าสไลด์ของกราฟิกระบบเมนูและโทนสีควรมีความคล้ายคลึงกันตลอดทั้งเว็บไซต์

3. ความเป็นเอกลักษณ์การออกแบบเว็บไซต์ควรคำนึงถึงลักษณะขององค์กร เพราะรูปแบบของเว็บไซต์จะสะท้อนถึงเอกลักษณ์และลักษณะขององค์กรนั้นๆ เช่น ถ้าเป็นเว็บไซต์ของทางราชการ จะต้องดูน่าเชื่อถือไม่เหมือนสวนสนุก ฯลฯ

4. เนื้อหาที่มีประโยชน์เนื้อหาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในเว็บไซต์ดังนั้นควรจัดเตรียมเนื้อหา และข้อมูลให้ผู้ใช้งานต้องการให้ถูกต้อง และสมบูรณ์มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ เนื้อหาไม่ควรซ้ำกับเว็บไซต์อื่น จึงจะดึงดูดความสนใจ

5. ระบบเมนูที่ใช้งานง่าย ต้องออกแบบให้ผู้ใช้งานเข้าใจง่ายและใช้งานสะดวก ใช้กราฟิกที่สื่อความหมายร่วมกับคำอธิบายที่ชัดเจน มีรูปแบบและลำดับของรายการที่สม่ำเสมอเช่นวางไว้ตำแหน่งเดียวกันของทุกหน้า

6. ลักษณะที่น่าสนใจหน้าตาของเว็บไซต์จะต้องมีความสัมพันธ์กับคุณภาพขององค์ประกอบ

ต่างๆ เช่น คุณภาพของกราฟิกที่จะต้องสมบูรณ์ การใช้สี การใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายสบายตา การใช้โทนสีที่เข้ากัน ลักษณะหน้าตาที่น่าสนใจนั้นขึ้นอยู่กับความชอบของแต่ละบุคคล

7. การใช้งานอย่า วกไม่จำกัดผู้ใช้ส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้มากที่สุดเลือกใช้เบราว์เซอร์ชนิดใดก็ได้ในการเข้าถึงเนื้อหา สามารถแสดงผลได้ทุกระบบปฏิบัติการและความละเอียดหน้าจอต่างๆ กันอย่างไม่มีปัญหาเป็นลักษณะสำคัญสำหรับผู้ที่มีจำนวนมาก

8. คุณภาพในการออกแบบและเรียบเรียงเนื้อหาอย่างรอบคอบสร้างความรู้สึกที่เว็บไซต์ มีคุณภาพ ถูกต้อง และเชื่อถือได้

9. ระบบการใช้งานที่ถูกต้องการใช้แบบฟอร์มสำหรับกรอกข้อมูลต้องสามารถกรอกได้จริง ใช้งานได้จริงสิ่งต่างๆ จะต้องเชื่อมโยงไปหน้าที่มีอยู่จริงและถูกต้องระบบการทำงานต่างๆ ในเว็บไซต์จะต้องมีความแน่นอนและทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

พื้นฐานในการออกแบบเว็บไซต์ที่ดี

- มีเนื้อหาเป็นประโยชน์ ตรงกับที่ผู้ต้องการ
- มีการปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหา และพัฒนาเว็บไซต์อยู่เสมอ
- ใช้เวลาในการดาวน์โหลดน้อยแสดงผลเร็วใช้งานที่สะดวก เข้าใจง่าย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลัดดาวัลย์ สุวรรณโชติ (2546) ได้ศึกษาถึง “การพัฒนาเว็บเพจสำนักวิจัยและพัฒนาพืช น้ำ มัน และผลิตภัณฑ์จากน้ำมันพืชเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร กรมวิชาการเกษตร” โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเว็บเพจของสำนักวิจัยและพัฒนาพืช น้ำ มัน และผลิตภัณฑ์จากน้ำมันพืชเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร (www.doa-vegetoil.com)

และศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อเว็บเพจของสำนักวิจัยและพัฒนาพืช น้ำ มัน และผลิตภัณฑ์จากน้ำมันพืชเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตร 4 ด้าน คือ ด้าน เนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการเข้าถึงข้อมูล และการสืบค้นข้อมูลและด้านประโยชน์และการนำไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้คือ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ที่เข้ามาสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บเพจ สำนักวิจัยและพัฒนาพืช น้ำ มัน และผลิตภัณฑ์จากน้ำมันพืชเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและตอบแบบสอบถามถึงความพอใจผ่านเว็บเพจระหว่างวันที่ 10 ธันวาคม 2545 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2546 จำนวน 510 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบ ว่าเว็บเพจของสำนักวิจัยและพัฒนาพืช น้ำ มัน และผลิตภัณฑ์จากน้ำมันพืชเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร กรมวิชาการเกษตรผ่านจากผู้เชี่ยวชาญทั้งในด้านเนื้อหา และด้านเทคนิคการออกแบบในระดับดีมาก ผู้ใช้เว็บเพจมีความพึงพอใจด้านเนื้อหา และการสืบค้นข้อมูลผู้ที่มีความพึงพอใจในระดับมาก

กิตติพงษ์ จำรูญ (2551) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ระดับปริญญาโทคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อพัฒนาเว็บไซต์ดังกล่าวตามหลักการและวิธีออกแบบและพัฒนาเว็บเพจ โดยศึกษาในด้านองค์ประกอบต่างๆ ของเว็บไซต์ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ ด้านการเข้าถึงข้อมูล ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ ด้านระบบนำทาง (Navigator System) ด้านกราฟและภาพเคลื่อนไหว ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ และด้านการใช้สีในเว็บเพจ กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเป็นบุคลากร และนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 20 คนและบุคคลทั่วไปที่ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการชมเว็บไซต์ของผู้วิจัยจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ

วิจัย ได้แก่ 1) เว็บไซต์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สร้างขึ้นตามหลักการและวิธีการออกแบบพัฒนาเว็บไซต์ที่ผ่าน การตรวจสอบและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถาม 7 ด้านคือ ด้านข้อมูลที่น่าเสนอบนเว็บไซต์ ด้านการเข้าถึงข้อมูล ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ ด้านระบบนำทาง (Navigation System) ด้านกราฟิก และภาพเคลื่อนไหว ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ และด้านการใช้สีในเว็บเพจวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นที่มีต่อเว็บไซต์พบว่าบุคลากรและนักศึกษาศาสาเทคโนโลยีการศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความคิดเห็นต่อเว็บไซต์ในด้านต่างๆ ที่ศึกษาทั้ง 7 ด้านในระดับดี และบุคคลทั่วไป ที่ให้ความร่วมมือในการชมเว็บไซต์มีความคิดเห็นต่อเว็บไซต์ในด้านต่างๆ ที่ศึกษาทั้ง 7 ด้านในระดับดีเช่นเดียวกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ใช้บริการ เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ ตั้งแต่เดือน มกราคม - มีนาคม 2558 จำนวน 80,088 คน (ที่มาข้อมูล: เครื่องมือการวัดจำนวนผู้เข้าใช้งานเว็บไซต์ Google Analytics) ที่ผู้วิจัยได้ติดตั้งไว้บนเว็บไซต์เพื่อนับจำนวนผู้เข้าใช้งานกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่ได้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และอีเมล ที่ทำการส่งลิงค์ของแบบสอบถามออนไลน์เป็น จำนวน 202 คน ซึ่งตรงตามเกณฑ์การวัดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% โดยคำนวณจากสูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80,088 คนยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่ม

กลุ่มตัวอย่างได้ 5% หรือ 0.5 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้จะคำนวณจากสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ของความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าใช้ บริการ เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญและตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต แบบสอบถามผู้วิจัยทำด้วย Google Document e-Form และทำการโพสต์ลิงค์ ในหน้าเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ พร้อมส่งอีเมลลิงค์ของแบบสอบถามออนไลน์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติ
2. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานะ อายุ สถิติการเข้าใช้งานเว็บไซต์ วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วัดความพึงพอใจในการใช้บริการเว็บไซต์ โดยแบ่งวัดเฉพาะด้านคือ ด้านการออกแบบหน้าเว็บไซต์ ด้านระบบนำทาง ด้านตัวอักษร และการจัดรูปแบบข้อความ ด้านการใช้สีในเว็บเพจ ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บเพจ นำมาวิเคราะห์วัดความพึง

พอใจที่มีต่อเว็บไซต์ทั้ง 5 ด้านดังกล่าว ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับได้ กำหนดค่าคะแนนดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

พึงพอใจมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

พึงพอใจปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

พึงพอใจน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

พึงพอใจน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

จากนั้นทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ รายด้าน และแปลผลโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 2.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์วัดค่าจากหมวดคำถามที่ผู้ให้บริการเว็บไซต์ในด้านต่างๆ

2. วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น สถานะ อายุ และสถิติ การเข้าชมเว็บไซต์

3. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจ

ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์และนำคำตอบมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. ข้อเสนอแนะต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าใช้บริการเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความพึงพอใจการใช้บริการ เว็บไซต์ของอาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไปทั้ง 5 ด้าน ดังที่กล่าวไปแล้ว

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้งาน เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจการใช้งานเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จาก กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 202 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องต่างๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าความ เชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าความเชื่อมั่นของคำถามในหมวดต่างๆ

หมวดคำถามการให้บริการเว็บไซต์ด้านต่างๆ	ค่า Cronbach's Alpha	แปลผล ความสอดคล้อง ภายในของข้อคำถาม
ด้านการออกแบบหน้าเว็บไซต์	0.846	ระดับดี
ด้านระบบนำทาง	0.852	ระดับดี
ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ	0.898	ระดับดี
ด้านการใช้สีในเว็บไซต์	0.873	ระดับดี
ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์	0.827	ระดับดี

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าการตั้งข้อคำถามในแต่ละด้านนั้นมีความเชื่อมั่นในระดับที่ดี ซึ่งมีค่า Cronbach's Alpha มาตรฐานมากกว่า 0.8 ถือว่าการตั้งคำถามในแบบสอบถามงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานะของผู้ตอบแบบประเมิน ซึ่งประกอบไปด้วย อาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1	สถานะ		
	1. อาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่	199	98.5
	2. ประชาชนทั่วไป	3	1.5
	รวม	202	100
2	อายุ		
	1. ต่ำกว่า 20 ปี	38	18.8
	2. 20 - 39 ปี	139	68.8
	3. 40 - 59 ปี	22	10.9
	4. 60 ขึ้นไป	3	1.5
	รวม	202	100
3	สถิติการเข้าชมเว็บไซต์		
	1. ทุกวัน	29	14.4
	2. สัปดาห์ละครั้ง	15	7.4
	3. เดือนละครั้ง	9	4.5
	4. ขึ้นอยู่กับความต้องการ	148	73.3
	5. เพิ่งเข้าครั้งแรก	1	0.5
	รวม	202	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็น อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาร้อยละ 98.5 และ เป็น ประชาชนทั่วไปร้อยละ 1.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง

20 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมา มีอายุ ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.8 มีอายุ 40 - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.9 สุดท้ายมีช่วงอายุอยู่ที่ 60 ปีขึ้นไป

คิดเป็นร้อยละ 1.5 ส่วนสถิติการเข้าชมเว็บไซต์ขึ้นอยู่
กับความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาใช้
ทุกวัน คิดเป็น ร้อยละ 14.4 สัปดาห์ละครั้ง คิดเป็น

ร้อยละ 7.4 เดือนละครั้งคิดเป็นร้อยละ 4.5 และ
สุดท้ายเพิ่งเข้าครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์
วิทยาลัยนานาชาติฯ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านดังนี้

**ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านการ
ออกแบบหน้าเว็บไซต์ (n = 202)**

ด้านการออกแบบหน้าเว็บไซต์	แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
มีความเป็นระเบียบและเรียบง่าย	3.51	.948	มาก
สอดคล้องกับรูปแบบของเว็บไซต์	3.44	.966	ปานกลาง
สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของ เว็บไซต์	3.58	1.010	มาก
โดยรวม	3.51	.974	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจ
ต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านการออกแบบ
หน้าเว็บไซต์โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.51) ซึ่ง
หัวข้อประเมินข้อสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของ

เว็บไซต์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.58) รองลงมาคือมี
ความเป็นระเบียบและเรียบง่าย และสอดคล้องกับ
รูปแบบของเว็บไซต์ ($\bar{X}$ = 3.51 และ $\bar{X}$ = 3.44)
ตามลำดับ

**ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านระบบนำ
ทาง (n = 202)**

ด้านระบบนำทาง	แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
เข้าใจง่ายและมีคำอธิบายชัดเจน	3.21	.996	ปานกลาง
มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่มีปฏิสัมพันธ์ ต่อผู้ใช้	3.05	.999	ปานกลาง
อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และพร้อมต่อการใช้งาน	3.12	.992	ปานกลาง
โดยรวม	3.12	.985	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ
ต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านระบบ นำทาง
โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X}$ = 3.12) ซึ่งหัวข้อ
ประเมินข้อเข้าใจง่าย และมีคำอธิบายชัดเจน

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.21) รองลงมาคืออยู่ใน
ตำแหน่งที่เหมาะสมและพร้อมต่อการใช้งาน และ
มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้ใช้
($\bar{X}$ = 3.12 และ $\bar{X}$ = 3.05) ตามลำดับ

**ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านตัวอักษร
และการจัดรูปแบบข้อความ (n=202)**

ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ	แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ข้อความชัดเจน อ่านง่าย และสีตัวอักษรเหมาะสมกับสีของพื้นหลัง	3.77	.936	มาก
ความหนาแน่นของข้อความในแต่ละ เว็บเพจเหมาะสม	3.71	.873	มาก

ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ	แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
การจัดวางตำแหน่งของข้อความเหมาะสม	3.56	.822	มาก
โดยรวม	3.68	.877	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัย นานาชาติฯ ด้านตัวอักษร และการจัดรูปแบบข้อความโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) ซึ่งหัวข้อประเมินข้อความชัดเจนอ่านง่าย และสีตัวอักษรเหมาะสมกับสีของพื้นหลัง มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด ($\bar{X}=3.77$) รองลงมาคือ ความหนาแน่นของข้อความในแต่ละเว็บเพจเหมาะสมและการจัดวางตำแหน่งของข้อความเหมาะสม ($\bar{X}=3.71$ และ $\bar{X}=3.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านการใช้สีในเว็บไซต์ (n = 202)

ด้านการใช้สีในเว็บไซต์	แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
สีที่ใช้สื่อความหมายและความรู้สึกตรงกับเนื้อหา	3.64	.943	มาก
ดึงดูดความสนใจและกระตุ้นความรู้สึก	3.33	.963	ปานกลาง
สีที่ใช้เหมาะสมกับลักษณะของเว็บไซต์	3.68	.925	มาก
โดยรวม	3.55	.943	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านการใช้สีในเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) ซึ่งหัวข้อสีที่ใช้เหมาะสมกับลักษณะของเว็บไซต์มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด ($\bar{X}=3.68$) รองลงมาคือสีที่ใช้สื่อความหมาย ความรู้สึกตรงกับเนื้อหา และดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นความรู้สึก ($\bar{X}=3.64$ และ $\bar{X}=3.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์ (n=202)

ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์	แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
สามารถเข้าถึงข้อมูลสะดวกและง่ายต่อการเข้าถึง	3.12	1.058	ปานกลาง
ความเชื่อมโยงสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูล ที่ต้องการ	3.12	.962	ปานกลาง
โดยรวม	3.12	1.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.12$) โดยหัวข้อสามารถเข้าถึงข้อมูลสะดวกและง่ายต่อการเข้าถึง และความเชื่อมโยงสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูล ที่ต้องการอยู่ระดับเดียวกันคือ ปานกลาง ($\bar{X}=3.12$)

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการประเมินผลการใช้เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 202 คน มีส่วนช่วยในการประเมินผลเพื่อให้เกิดการพัฒนา

และปรับปรุงเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ครั้งนี้โดยผู้วิจัยได้ใช้หลักการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ โดยผลของการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยได้สรุปและรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ มีความพึงพอใจที่สอดคล้องไปในทางเดียวกันคือ ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยแบ่งวิเคราะห์เป็น 2 ตอนดังนี้

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป จากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าใช้บริการเว็บไซต์มากที่สุดคือ อาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่มีการตอบแบบสอบถามความพึงใจ มากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการเว็บไซต์ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรภายในวิทยาลัยนานาชาติฯ อีกทั้งผลของ ช่วงอายุระหว่าง 20 - 39 ปี มีการตอบแบบสอบถามมากที่สุด ซึ่งได้สอดคล้องกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ , 2545 : 28 - 33) ได้ทำการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี พ.ศ.2544 (เป็นการสำรวจปีที่ 3) จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามประมาณ 20,000 คน ผลการสำรวจพบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุน้อย คือ อยู่ในช่วงนักศึกษา หรือวัยทำงานตอนต้น (อายุ 20 - 29 ปี) เป็นส่วนมากและมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปถึงร้อยละ 74

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในด้านการพัฒนาเว็บไซต์ต่างๆ ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านการออกแบบหน้าเว็บไซต์ จากผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจด้านนี้

ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) โดยมีความพึงพอใจอันดับแรกคือ มีความเป็นระเบียบและเรียบง่าย รองลงมาคือ สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของเว็บไซต์ และมีความสอดคล้องกับรูปแบบของเว็บไซต์ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ จำรูญ (2551) พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องจากเว็บไซต์มีรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน และใช้งานได้อย่างสะดวก มีความสม่ำเสมอ ตลอดทั้งเว็บไซต์ไม่ว่าจะเป็นกราฟิก โทนสี และระบบนำทาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ธวัชชัย ศรีสุเทพ (2544) ที่ว่ารูปแบบของหน้าสไลด์ของกราฟิก ระบบนำทาง และโทนสีควร จะมีความคล้ายคลึงกันตลอดทั้งเว็บไซต์

2.2 ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านระบบนำทางจากผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจด้านนี้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) โดยมีความพึงพอใจอันดับแรก คือ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้ใช้ รองลงมาคือเข้าใจง่ายและมีคำอธิบายชัดเจน และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และพร้อมต่อการใช้งานตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ จำรูญ (2551) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านระบบนำทางอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากเว็บไซต์ได้มีการจัดหมวดหมู่ของเมนูไว้อย่างชัดเจนเข้าใจง่าย และสื่อถึงบทความภายในแต่ละเว็บเพจได้ซึ่ง ธวัชชัย ศรีสุเทพ (2544) อธิบาย ถึงระบบนำทางเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากของเว็บไซต์ต้องออกแบบให้ผู้ใช้เข้าใจได้ง่ายและใช้ได้สะดวก โดยใช้กราฟิกและคำที่สื่อความหมายอธิบายได้อย่างชัดเจน

2.3 ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบ จากผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจด้านนี้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) โดยมีความพึงพอใจอันดับ

แรก คือ ข้อความชัดเจนอ่านง่าย และสีตัวอักษร
 เหมาะกับสีของพื้นหลังรองลงมา คือ ความหนาแน่น
 ของข้อความในแต่ละเว็บเพจเหมาะสม และการจัด
 วางตำแหน่งของข้อความเหมาะสมตามลำดับ
 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ จำรูญ
 (2551) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้าน
 ตัวอักษร และการ จัดรูปแบบข้อความอยู่ ในระดับดี
 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเลือกฟอนต์ตัวอักษรที่เหมาะสม
 กับระบบปฏิบัติการทุกชนิดที่เป็นมาตรฐานสากล
 ว่าควรใช้ขนาดเท่าไรสำหรับหัวข้อหลักเนื้อหา หรือ
 เมนูระบบนำทางต่างๆ บนเว็บไซต์ได้อย่างชัดเจน
 อ่านง่าย ไม่หนาแน่น ของเนื้อหาจนเกินไปซึ่งทำให้
 ลดปัญหาในเรื่องของการแสดงผลบนเว็บไซต์ของ
 เครื่อง ผู้ใช้บริการต่างๆ ไม่เกิดปัญหาการแสดงผล
 และ รัชชัย ศรีสุภาพ (2544) กล่าวว่าความยาวของ
 หน้ามากเกินไปจะทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสนกับข้อ
 มูลที่มีจำนวนมากและยังสร้างความเหนื่อยล้าในการ
 อ่านให้จบหน้าเว็บเพจด้วย

2.4 ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัย
 นานาชาติฯ ด้านการใช้สีในเว็บไซต์จากผลวิจัยพบว่า
 กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจด้านนี้ในระดับปาน
 กลาง ($\bar{X} = 3.55$) โดยมีความพึงพอใจอันดับแรก คือ
 สีที่ใช้เหมาะสมกับลักษณะของเว็บไซต์ รองลงมาคือ
 สีที่ใช้สื่อความหมายและความรู้สึกตรงกับเนื้อหา
 และดึงดูดความสนใจและกระตุ้นความรู้สึกตาม
 ลำดับ สอดคล้องกับ ผลวิจัยของ กิตติพงษ์ จำรูญ
 (2551) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้าน
 การใช้สีในเว็บไซต์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องจาก
 เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอ
 ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาจึงเน้นใช้สีที่เรียบง่าย
 ไม่ฉูดฉาด และการพัฒนาการใช้สีสอดคล้องกับ
 ดวงพร เกียรติคำ (2552) กล่าวว่ากรออกแบบ
 เว็บเพจให้สวยงามนั้นส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับเลือก
 ชุดสีให้ผสมกลมกลืนกันทำให้เว็บเพจออกมาดูดี

2.5 ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์วิทยาลัย
 นานาชาติฯ ด้านเข้าถึงข้อมูลในเว็บไซต์ จากผลวิจัย
 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจด้านนี้ในระดับ
 ปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) โดยมีความพึงพอใจอันดับ
 แรกคือ สามารถเข้าถึงข้อมูลสะดวกและง่ายต่อการ
 เข้าถึง และรองลงมาคือความเชื่อมโยงสะดวก ต่อการ
 เข้าถึงข้อมูลที่ต้องการตามลำดับ สอดคล้องกับ
 ผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ จำรูญ (2551) ที่พบว่ากลุ่ม
 ตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านการเข้าถึงข้อมูลใน
 เว็บเพจอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการ
 ออกแบบจัดทำระบบค้นหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
 สามารถค้นหาคำที่ผู้ใช้บริการต้องการหาได้ตามลิงค์
 ของแต่ละหน้าเว็บเพจได้ซึ่งสอดคล้องกับ รัชชัย
 ศรีสุภาพ (2544) ที่กล่าวถึงการออกแบบเว็บไซต์
 อย่างมีประสิทธิภาพด้านการเข้าถึงข้อมูลไว้ว่าระบบ
 การทำงานต่างๆ จะต้องมีความแน่นอนและทำหน้าที่
 ได้อย่างถูกต้อง เช่น แบบฟอร์มสำหรับผู้กรอก
 ข้อมูลต้องแน่ใจว่าสามารถใช้งานได้จริงลิงค์ต่างๆ
 จะต้องเชื่อมโยงไปยังหน้าที่มีปรากฏอยู่จริงและ
 ถูกต้องควรตรวจเช็คอยู่ เสมอว่าสิ่งเหล่านี้ยังทำงาน
 ได้ดี

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. สามารถนำผลของการวิจัยในครั้งนี้ไป
 ปรับปรุงและพัฒนาเว็บไซต์ให้มีประสิทธิภาพ และ
 นำไปประยุกต์ใช้งานในรูปแบบต่างๆ ได้
2. ได้ทราบผลความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ
 เว็บไซต์วิทยาลัยนานาชาติฯ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. ได้ทราบข้อมูลและปัญหาอุปสรรค จาก
 ข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ พร้อมทั้งนำไป
 พัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นที่พึงพอใจมากยิ่งขึ้นสำหรับ
 ผู้ใช้บริการต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1. ควรเพิ่มและปรับเปลี่ยน Layout ในหน้าเว็บไซต์สำหรับแสดงและแจ้งประกาศด่วน หรือประกาศสำคัญต่างๆ ให้ชัดเจนมากกว่านี้หรือกรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉินให้ดูมีลักษณะเด่นและเป็นที่น่าสนใจได้ง่าย
2. ควรเพิ่มเติมรายชื่อทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษและเจ้าหน้าที่ทุกแผนก ทั้งอีเมลและเบอร์ติดต่อเพื่อสะดวกแก่การค้นหา และ ติดต่อสำหรับนักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่ต้องการติดต่อ
3. ควรจัดหมวดหมู่เกี่ยวกับ Education Schedule, Academic Calendar, Course Description และ Syllabus ให้ชัดเจนมากกว่านี้ เพราะค้นหายาก
4. ควรจัดหมวดหมู่ สำหรับ Zone Download Area เพราะทำให้สับสนสำหรับนักศึกษา และเจ้าหน้าที่

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์ของวิทยาลัยนานาชาติ ตี๋ จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์ และได้รับน้ำใจจากบุคคลหลายฝ่าย ตลอดจนคณาบดีวิทยาลัยนานาชาติ ฯ คณะอาจารย์ เจ้าหน้าที่นักศึกษา และผู้ใช้งานที่ได้ให้การสนับสนุนงานวิจัยนี้ผู้ จัด ทำขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านในความเชื่อใจและเป็นที่ยอมรับ การจัดทำวิจัยนี้จากผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย รองศาสตราจารย์ พญ . จุฬิธา โฉมฉาย และเจ้าหน้าที่หน่วยงานวิจัยวิทยาลัยนานาชาติฯ ที่ได้ให้คำแนะนำรวมทั้งให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้พร้อมประสบการณ์ที่

เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้กระทั่งสำเร็จ เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ จำรูญ และวัชรินทร์ ศรีรักษา . (2551). พัฒนาเว็บไซต์สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น . วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 2, 191-197.
- ชมภูมาศ ธัญน้อม (2551). การวิเคราะห์และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม กรณีศึกษานักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม 6. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนัญญา เกปไว้. (2548). การวิเคราะห์เว็บไซต์สำหรับวิทยบริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- หัตถ์นัย รียาพันธ์. (2554). การพัฒนาเว็บไซต์ศาลา พุ่มข้าวบิณฑ์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สกนธ์ ภู่งามดี. (2556). พื้นฐานการออกแบบ กราฟิก. กรุงเทพมหานคร: บุ๊ค พอยท์.

การศึกษาวิเคราะห์การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol Library Book Delivery Service)

ของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

The Analytical Study in the Usage of Book Delivery Service of Central
Library, Mahidol University Library and Knowledge Center

รุ่งนภา แสงระวี

Rungnapa Saengrawee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงศึกษาวิเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้รับบริการ การใช้บริการ ยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการ ปรับปรุงและพัฒนาการบริการ และใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดซื้อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เพิ่มเติมของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้รับบริการที่ขอ ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล จากระบบบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2554 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2556 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิเคราะห์ คือ แบบบันทึกข้อมูลที่สร้างโดย ใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ เอ็กเซล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและ คลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ในช่วงปี 2554 - 2556 มีแนวโน้มสูงขึ้น ผู้รับบริการขอใช้บริการหนังสือภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 64.93 มากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 35.07 วิทยาเขตพญาไทขอใช้บริการจัดส่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.94 วิทยาเขตศาลายาขอใช้บริการขอรับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.55 ผู้รับบริการที่มี สถานภาพปริญญาโท/เอกขอใช้บริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.59 หนังสือสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มี ผู้ขอใช้บริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.39 ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริการ คือ ควรเพิ่มช่อง ทางการประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับบริการทราบถึงบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างคุ้มค่า ครอบคลุม และทั่วถึง และควรทำการบันทึกข้อมูลสำหรับการขอใช้บริการ เพื่อป้องกันการสูญหายและสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์¹ ต่อไปได้ ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดซื้อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มเติมของหอสมุดกลาง การวิจัยพบว่า ผู้รับบริการ ขอใช้บริการขอรับสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ สิ่งพิมพ์ภาษาไทย และสิ่งพิมพ์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี /

วิทยาศาสตร์สุขภาพมากที่สุด โดยนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นแนวทาง ประกอบการตัดสินใจในการจัดซื้อ จัดหา
ทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มเติมของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

คำสำคัญ: บริการยืมระหว่างห้องสมุด หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ
ห้องสมุด

Abstract

The purpose of this analytical research was to seek the information of library users in the usage of Mahidol Library Book Delivery Service of Central Library, Mahidol University Library and Knowledge Center. The information was used to improve, to develop services, and to make decision in purchasing information resources of the Central Library, Mahidol University Library and Knowledge Center. Population and samples were users who used Mahidol Library Book Delivery Service from the year 2011-2013. Recording information generated by the program Microsoft Excel. Descriptive analysis was used to frequency and percentage.

The research was found that request trends of Mahidol Library Book Delivery Service during the years 2011-2013 were higher. Requests of library users in Thai books (64.93 %) were more than English books (35.07%). Requests in sending books in Phayathai Campus were the highest quantity (frequency 66.94%). Requests in receiving books in Salaya Campus were the highest quantity (frequency 81.55%). Graduate / doctoral students requests were the highest quantity (frequency 33.59%). Social Sciences and Humanities requests were the highest quantity subjects(frequency 44.39%). Suggestions to improve and develop the services should be increased to the public relations activities for users among of Mahidol Library Book Delivery Service of Central Library, Mahidol University Library and Knowledge Center, in order to use resources wisely, make comprehensive and thorough backup requests, to prevent loss of data and can be exploited further. In case of the suggestions for purchasing additional information resources of the Central Library, the research has been shown that the requests of the users for printed books published in Thai and the publications in Science and Technology / Health Sciences are the most popular. Collection developers can apply these findings to the purchase decision for additional information resources of the Central Library, Mahidol University Library and Knowledge Center.

Keywords: Book Delivery Services, Interlibrary Loan, Mahidol University Library Services, Library Users
Satisfaction

หลักการและเหตุผล

หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ที่เน้นในด้านการให้บริการ หอสมุดและคลังความรู้ฯ จึงมีนโยบายตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ เป็นสำคัญ โดยถือเป็นภาระหน้าที่หลัก เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ และสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน และองค์กร ดังนั้น การให้บริการสารสนเทศเชิงรุก เพื่อให้ผู้รับบริการ เข้าถึงสารสนเทศได้ตรงความต้องการ สะดวก และรวดเร็วด้วยความพึงพอใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิด การใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างคุ้มค่า ครอบคลุม และทั่วถึง (หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554)

บริการสารสนเทศเชิงรุก ที่สำคัญประเภทหนึ่งของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล คือ บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol Library Book Delivery Service) ให้บริการ แก่ผู้รับบริการที่ ขอใช้ทรัพยากรระหว่าง ห้องสมุดจาก 4 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตศาลายา มี ห้องสมุด 15 แห่ง วิทยาเขตบางกอกน้อยมีห้องสมุด 2 แห่ง วิทยาเขตพญาไท มีห้องสมุด 4 แห่ง และวิทยาเขตกาญจนบุรี มีห้องสมุด 1 แห่ง (หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557) เพื่อให้บริการและรองรับความต้องการของผู้รับบริการทั้งมหาวิทยาลัย ดังนั้นการศึกษาวិเคราะห์การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล จะทำให้ทราบถึงข้อมูลของผู้รับบริการ การใช้บริการ ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของผู้รับบริการเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจมากที่สุด อีกทั้งเพื่อพัฒนาการให้บริการของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้ฯ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้รับบริการ การใช้บริการของบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ
3. เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดซื้อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มเติมของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol Library Book Delivery Service) ของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล จากระบบบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2554 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2556 ทั้งหมด โดยศึกษาและเปรียบเทียบจำนวนผู้รับบริการรายปี /รายเดือน แยกตามภาษาของทรัพยากรสารสนเทศ แยกตามคณะ /สถาบัน/หน่วยงาน แบ่งตามวิทยาเขต จำแนกตามสถานภาพของผู้รับบริการ แยกตามคณะ/สถาบัน/หน่วยงาน จำแนกตามสถานภาพ จำแนกตามสาขาวิชาของทรัพยากรสารสนเทศที่ขอใช้บริการ แยกตามคณะ /สถาบัน/หน่วยงาน จำแนกตามสาขาวิชาของทรัพยากรสารสนเทศ และลักษณะการใช้ของผู้รับบริการในแต่ละสถานภาพ จำแนกตามสาขาวิชา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ คือ แบบบันทึกข้อมูลที่สร้างโดยใช้ โปรแกรม ไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ

นิยามศัพท์เฉพาะ

บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol Library Book Delivery Service) ของหอสมุดกลาง หมายถึง บริการให้ยืมหนังสือของหอสมุดกลางแก่ห้องสมุดคณะ / สถาบัน / วิทยาลัยต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ของเครือข่าย Mahidol Book Delivery ประกอบด้วย ห้องสมุด 22 แห่ง จาก 4 วิทยาเขต

จัดส่ง/จัดส่งสิ่งพิมพ์ หมายถึง การให้บริการจัดส่ง สิ่งพิมพ์ ของหอสมุดกลางไปยังห้องสมุดของคณะ/หน่วยงาน/สถาบัน อื่นๆ ในมหาวิทยาลัยมหิดล ตามคำขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของผู้รับบริการ

ขอรับ/ขอรับสิ่งพิมพ์ หมายถึง การให้บริการขอรับสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดคณะ / หน่วยงาน / สถาบัน อื่นๆ ในมหาวิทยาลัยมหิดลที่จัดส่งสิ่งพิมพ์ตามคำขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของผู้รับบริการ ณ จุดบริการ หอสมุดกลาง

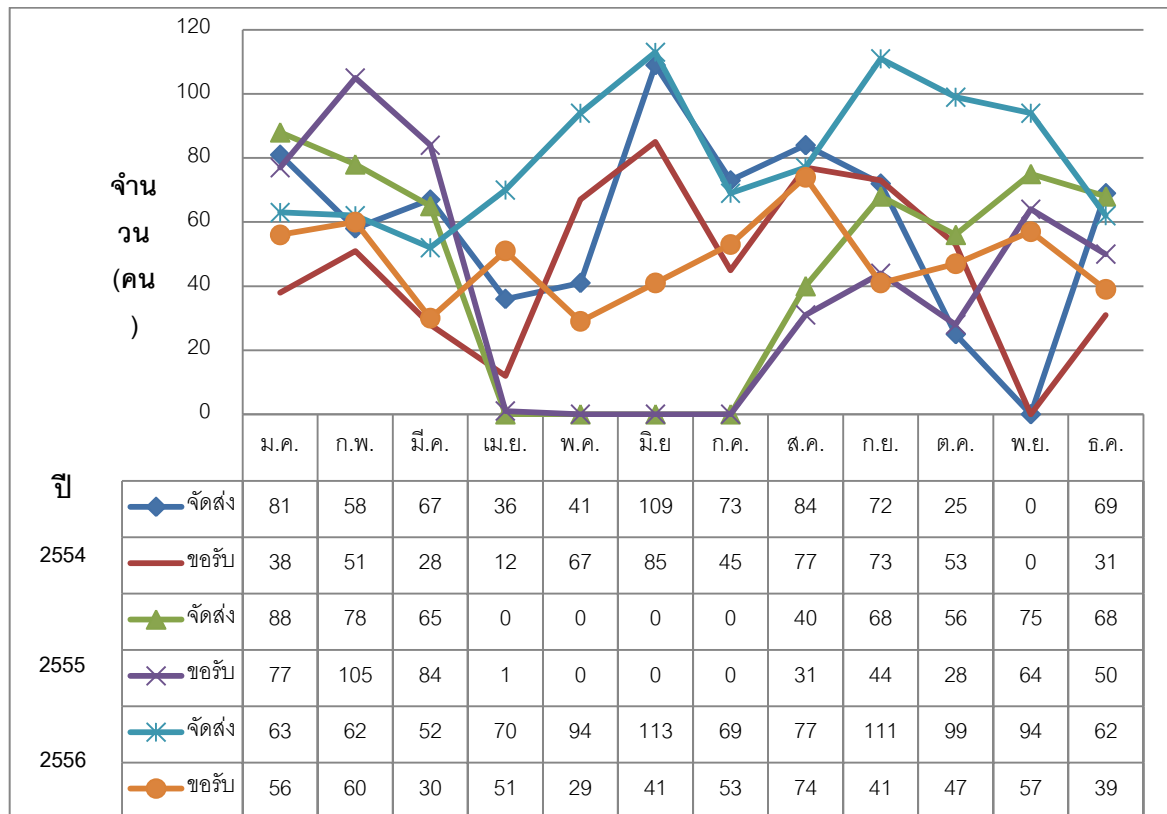
ข้อจำกัดของการวิจัย หมายถึง เดือนพฤศจิกายน ปี 2554 ไม่มีการขอใช้บริการยืมระหว่าง

ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เพราะหอสมุดกลางปิดทำการชั่วคราวเนื่องจากประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม ช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม) และปี 2555 ช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกรกฎาคมไม่มีการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เพราะเครื่องแม่ข่ายคอมพิวเตอร์ขัดข้อง ทำให้ข้อมูลบริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล ในช่วงเวลาดังกล่าวสูญหายไป

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผู้รับบริการ รายปี / รายเดือน

การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง ใน ช่วงปี 2554 - 2556 มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวนา เขมะรัตน์ (2554) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง รายงานผลการสำรวจการใช้บริการ “บริการหนังสือ ส่งถึงที่” Book Delivery Service ของสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ผู้ใช้บริการมีการใช้บริการหนังสือส่งถึงที่เพิ่มขึ้นทุกปี

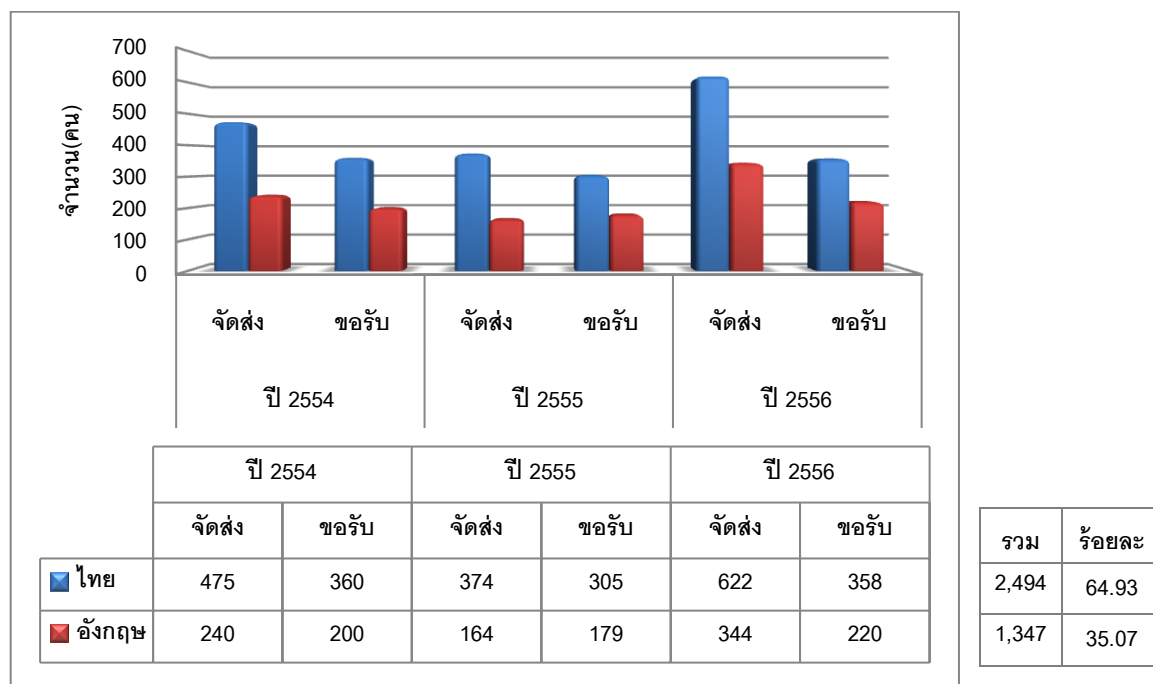
รวม
1,275
1,022
1,544

รูปที่ 1 จำนวนผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของ
หอสมุดกลางแบบรายเดือน จำแนกตามปี

ตอนที่ 2 ผู้รับบริการแยกตามภาษาของ ทรัพยากรสารสนเทศ

การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลางในช่วงปี 2554-2556 พบว่า ผู้รับบริการขอใช้บริการหนังสือภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 64.93 มากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 35.07 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย ลำธารทรัพย์ (2548), วิภา บุญแดง (2546), คัทลียา ปรีชาณี (2554), วิลาวัณย์ ฉิมประเสริฐ (2543) และ สุกัญญา แป้นสุข (2542) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ห้องสมุด/พฤติกรรมการใช้ห้องสมุด/การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาจะใช้สิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาไทยในระดับมาก และใช้สิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาอังกฤษในระดับน้อย และทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คือหนังสือทั่วไปภาษาไทย แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวณา เขมะรัตน์ (2554) และ นवलลอ จุลปัสสาสน์ (2542) ที่ศึกษาเรื่องบริการยืมระหว่างห้องสมุด /การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้บริการใช้หนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอันดับแรก คือหนังสือตำราภาษาอังกฤษ

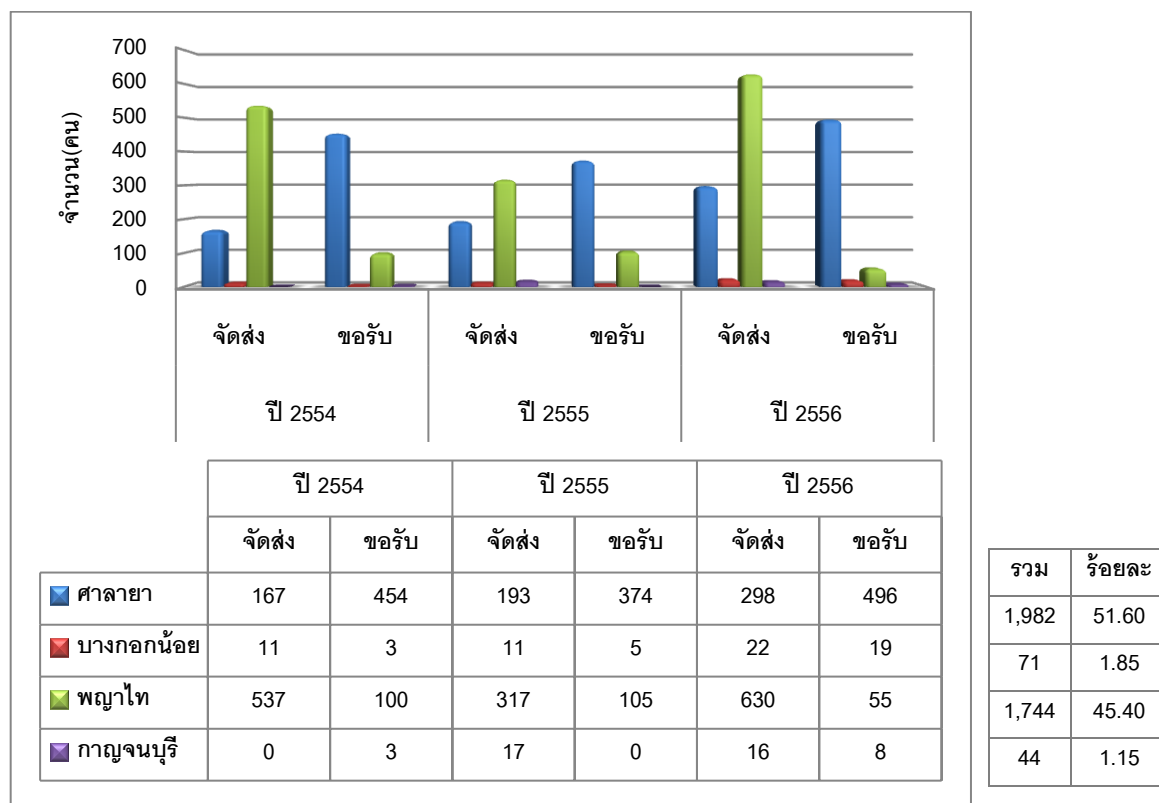
รูปที่ 2 จำนวนผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล
ของหอสมุดกลาง แยกตามภาษา

ตอนที่ 3 ผู้รับบริการ

3.1 แบ่งตามวิทยาเขต

ผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง ช่วงปี 2554 - 2556 พบว่า วิทยาเขตศาลายาขอใช้บริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมาวิทยาเขตพญาไท คิดเป็นร้อยละ 45.40 วิทยาเขตบางกอกน้อย

คิดเป็นร้อยละ 1.85 และวิทยาเขตกาญจนบุรี คิดเป็นร้อยละ 1.15 สำหรับบริการจัดส่งวิทยาเขตพญาไทขอใช้บริการมากที่สุด บริการขอรับวิทยาเขตศาลายาขอใช้บริการมากที่สุด และวิทยาเขตกาญจนบุรีขอใช้บริการจัดส่งและขอรับน้อยที่สุด

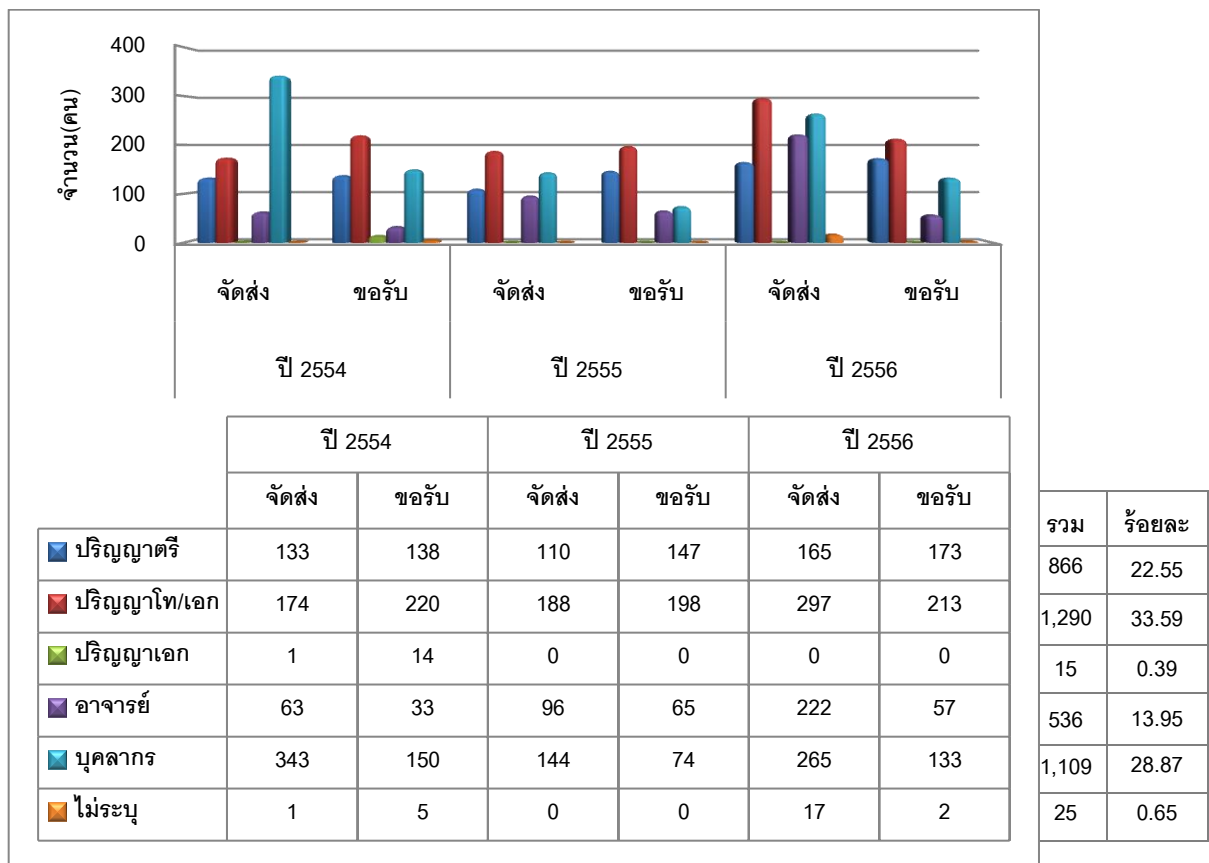

รูปที่ 3 จำนวนผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล
ของหอสมุดกลาง แบ่งตามวิทยาเขต

3.2 จำแนกตามสถานภาพของผู้รับบริการ

การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลางในช่วงปี 2554 - 2556 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้รับบริการที่มีสถานภาพปริญญาโท /เอกขอใช้บริการมากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 33.59 รองลงมาสถานภาพบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 28.87 ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.55 อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 13.95 ไม่ระบุสถานภาพ คิดเป็นร้อยละ 0.65 และปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 0.39

รูปที่ 4 จำนวนผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล
ของหอสมุดกลาง จำแนกตามสถานภาพ

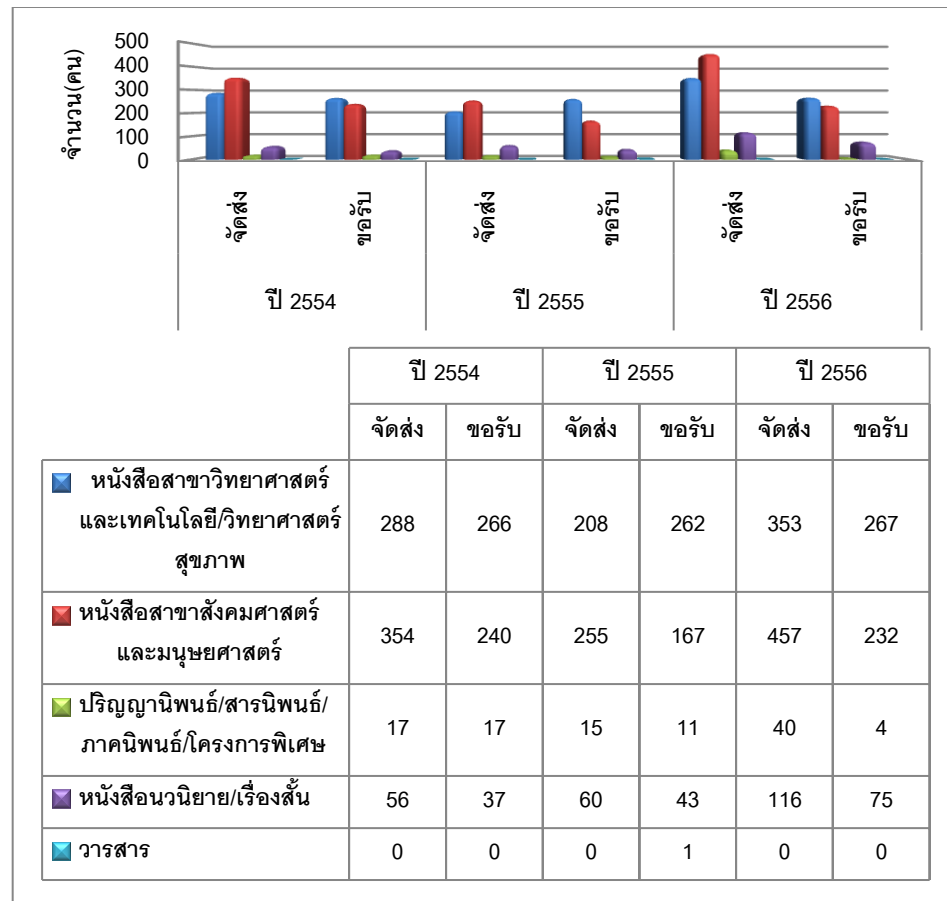
3.3 จำแนกตามสาขาวิชาของทรัพยากรสารสนเทศที่ขอใช้บริการ

การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลางในช่วงปี 2554 - 2556 จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า หนังสือสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีผู้ขอใช้บริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.39 รองลงมาหนังสือสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี / วิทยาศาสตร์สุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.80 หนังสือนวนิยาย / เรื่องสั้น คิดเป็นร้อยละ 10.08 และปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์/ภาคินิพนธ์ /โครงการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 2.71 สำหรับวารสาร มีไว้ให้บริการภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ยืมออก แต่ยังมีผู้รับบริการส่งคำขอใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวนา เขมะรัตน์ (2554) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง รายงานผลการ

สำรวจการใช้บริการ "บริการหนังสือ ส่งถึงที่" Book Delivery Service ของสำนักบรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า หมวดหมู่ของทรัพยากรที่ให้บริการจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ลำดับที่ 1 หมวด H (Social Sciences and Business) จำนวน 1,066 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 43.76 ลำดับที่ 2 หมวด P (Language and Literature) จำนวน 277 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 11.36 ลำดับที่ 3 หมวด J (Political Science) จำนวน 265 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.88 ส่วนวิชา บัญแดง (2546) ที่ศึกษาเรื่องการใช้หอสมุดปรีดี พนมยงค์ ของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คือ หมวดเศรษฐศาสตร์จำนวนมากที่สุด

และ วิทยาลัย จิมประเสริฐ (2543) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง
การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัย

มหาสารคาม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เนื้อหา
หมวดความรู้ทั่วไป

รวม	ร้อยละ
1,644	42.80
1,705	44.39
104	2.71
387	10.08
1	0.03

รูปที่ 5 จำนวนผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล
ของหอสมุดกลาง จำแนกตามสาขาวิชา

ตอนที่ 4 ลักษณะการใช้ของผู้รับบริการ

4.1 หนังสือที่ผู้รับบริการขอใช้บริการยืม

ระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของ
หอสมุดกลาง จำนวน มากที่สุดช่วงปี 2544 - 2556
จำแนกตามสถานภาพ พบว่า หนังสือสาขา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี/วิทยาศาสตร์สุขภาพและ
หนังสือปฏิญานิพนธ์ /สารนิพนธ์ /ภาคินิพนธ์ /
โครงการพิเศษ คือ สถานภาพปฏิญานิพนธ์/เอก หนังสือ
สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์และหนังสือนวนิ
ยาย/เรื่องสั้น คือ สถานภาพบุคลากร

4.2 สถานภาพของผู้รับบริการที่ขอใช้บริการ

ยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของ
หอสมุดกลางในช่วงปี 2554 – 2556 จำแนกตาม
สาขาวิชา พบว่า

- สถานภาพปริญญาตรี ขอใช้บริการ
หนังสือสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี /
วิทยาศาสตร์สุขภาพมากที่สุด แต่ขอใช้บริการหนังสือ
ปฏิญานิพนธ์/สารนิพนธ์/ภาคินิพนธ์/โครงการพิเศษ
น้อยที่สุด

- สถานภาพปริญญาโท /เอก อาจารย์และบุคลากร ขอใช้บริการหนังสือสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มากที่สุด แต่ขอใช้บริการหนังสือปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์/ภาคินิพนธ์/โครงการพิเศษน้อยที่สุด

- สถานภาพปริญญาเอกขอใช้บริการหนังสือสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มากที่สุด แต่ขอใช้บริการหนังสือสาขาศาสตร์และเทคโนโลยี/วิทยาศาสตร์สุขภาพน้อยที่สุด

- ไม่ระบุสถานภาพขอใช้บริการหนังสือสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มากที่สุด แต่ขอใช้บริการหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้นน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ สรุปผลการวิจัย

การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลในช่วงปี 2554 - 2556 มีแนวโน้มสูงขึ้น ผู้รับบริการขอใช้บริการหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ วิทยาเขตศาลายาขอใช้บริการ ยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล มากที่สุด ผู้รับบริการที่มีสถานภาพปริญญาโท/เอกขอใช้บริการมากที่สุด และหนังสือสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีผู้ขอใช้บริการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริการ

ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับบริการทราบถึงบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างคุ้มค่า ครอบคลุม และ

ทั่วถึง และควรทำการบินที่ข้อมูลสำหรับการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อป้องกันการสูญหายและสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดซื้อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มเติมของหอสมุดกลาง

วิทยาเขตศาลายาขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลมากที่สุด และขอใช้บริการขอรับเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้รับบริการขอใช้บริการขอรับสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ สิ่งพิมพ์ภาษาไทย และสิ่งพิมพ์ สาขาศาสตร์และเทคโนโลยี /วิทยาศาสตร์สุขภาพ มากที่สุด จากผลการวิจัยงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดซื้อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มเติมของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลได้

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1) ผู้รับบริการจากวิทยาเขตพญาไทขอใช้บริการจัดส่งของบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นจำนวนมาก และเป็นทรัพยากรสารสนเทศของหอสมุดกลาง จึงเห็นควรศึกษาลักษณะหรือประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ขอใช้บริการ "จัดส่ง" ในบริการนี้ต่อไป

2) ผู้รับบริการจากวิทยาเขตศาลายาขอใช้บริการขอรับของบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นจำนวนมาก และเป็นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอื่นๆ จึงเห็นควรศึกษาลักษณะหรือประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ขอใช้บริการ "ขอรับ" ในบริการนี้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คัทลียา ปริธานี. (2554). ความต้องการของนักศึกษาในการใช้บริการห้องสมุดคณะ

- มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นวลลออ จุลพุฒาสัน. (2542). *การใช้บริการ
ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้
ห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- ภาวณา เขมะรัตน์. (2554). *รายงานผลการสำรวจ
การใช้บริการ “บริการหนังสือ ส่งถึงที่”
Book Delivery Service ของสำนัก
บรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- วิภา บุญแดง. (2546). *การใช้ห้องสมุดปริทัศน์ พนมยงค์
ของอาจารย์และนักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- วิลาวัณย์ ฉิมประเสริฐ. (2543). *การใช้
ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์*
- ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สิทธิชัย ลำธารทรัพย์. (2548). *พฤติกรรมการใช้
ห้องสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวี
สุนทร ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.*
- สุกัญญา แป้นสุขเย็น. (2542). *พฤติกรรมการใช้
ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัช
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.*
- หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล. (2554).
ประวัติ. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2557,
จาก [http://www.li.mahidol.ac.th/
about/history-tha.php](http://www.li.mahidol.ac.th/about/history-tha.php)
- หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557).
*รหัสห้องสมุด. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม
2557, จาก [http://www.li.mahidol.
ac.th/service/code.php](http://www.li.mahidol.ac.th/service/code.php)*

การปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา ในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

The Expected and Actual Roles of Advisors in the View of Mahidol University International College Students

รันดา รุจิฉินวงศ์

Randa Rujichinnawong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2558 - 2559 ซึ่งบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา จะประกอบด้วยด้านต่าง ๆ 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา และด้านการพัฒนานักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กำลังศึกษาทุกชั้นปี ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2558 - 2559 จำนวนทั้งสิ้น 373 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษา และส่วนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาและความคาดหวังของบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ที่นักศึกษาคาดหวังไว้ในอนาคต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่าบทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา ด้านการพัฒนานักศึกษา และด้านวิธีการให้คำปรึกษา

สำหรับบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าในบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนานักศึกษา ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา และด้านวิธีการให้คำปรึกษา

เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริง ตามทัศนะของนักศึกษา โดยรวม พบว่าความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก แต่การปฏิบัติจริงในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษาโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาที่ นักศึกษาเรียนอยู่เท่านั้น อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน ควรรับผิดชอบดูแลนักศึกษาไม่เกิน 20 คนต่อกลุ่ม และรับผิดชอบ ตลอดหลักสูตรจนจบการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรพบนักศึกษาทั้งกลุ่ม อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน และเมื่อนักศึกษาต้องการรับคำปรึกษาควรมีการนัดหมายก่อนเข้าพบตามเวลาที่นัดหมาย

คำสำคัญ: บทบาทที่คาดหวัง บทบาทที่ปฏิบัติจริง อาจารย์ที่ปรึกษา

ABSTRACT

The aim of this research is to study the view of Mahidol University International College (MUIC) students on the expected role and actual role of advisors in the academic year of 2015-2016. The role of advisor is comprised of 5 following aspects: academic advice, advisory methods, personality, student assistance and student development. The sample group in this study was 373 MUIC undergraduate students from every year of study who registered in the academic year of 2015-2016. The instrument used in the study was a questionnaire consisting of 3 following parts: Part 1 student's general information, Part 2 questions on expected role and actual role of advisor in the view of students and Part 3 questions on advisor and expectation of students for the future role of advisor. Frequency, percentage, mean and standard deviation were used to analyze data.

The study results found that the expected role of advisor in the view of students in overall was at high level. When considering from each aspect, the researcher found that the expected role of advisor in the view of students in overall was at high level. These aspects ranked by mean from highest to lowest were personality, academic advice, student assistance, student development and advisory methods.

The actual role of advisor in the view of students in overall was at medium level. When considering from each aspect, the researcher found that the actual role of advisor was at medium level. These aspects ranked by mean from highest to lowest were personality, academic advice, student development, student assistance and advisory methods.

When comparing between the expected role and the actual role of advisor in the view of students, it showed that the students' expectation on the role of advisor in all 5 aspects was at high level. However, the actual role of advisor in the view of students was at medium level.

The comments and suggestions from students showed that advisor should be lecturer who teaches in the major that students study in, one advisor should be responsible for not more than 20

advisees per group and take care of them throughout the program until graduation. Moreover, advisor should meet the whole group of his/her advisees at least once a month and when students want to meet their advisor, they prefer making an appointment in advance and meet him/her on the appointed time.

Keywords: Expected Role, Actual Role, Advisor

หลักการและเหตุผล

การให้การศึกษาก่อนหรือการผลิติด้านจิตนั้น ถือเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับชั้น บัณฑิตหรือผู้สำเร็จการศึกษาต้องเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านความรู้ความสามารถ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ

ในชีวิตของการเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นชีวิตที่ค่อนข้างจะแตกต่างกับชีวิตการศึกษาในระดับอื่นๆ มาก แต่เป็นชีวิตที่นับว่ามีคุณค่า และมีความหมายต่อการพัฒนานักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลิตบัณฑิต เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ทั้งในด้านวิชา การและวิชาชีพ ตลอดจนช่วยเหลือหลอมสติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งยังเป็นการทำให้บัณฑิตได้มีการฝึกฝน เพื่อให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยเฉพาะ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาจากต่างจังหวัด ต้องห่างไกลจากครอบครัว ยิ่งจะต้องหาทางพึ่งพาตนเองและช่วยตนเอง ให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ตลอดจนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถพิจารณาเลือกหรือตัดสินใจต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเองให้ได้ เนื่องจากการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยนั้นเป็นชีวิตที่ให้อิสระเสรีภาพต่อนักศึกษาเป็นอย่างมากเพราะฉะนั้นนักศึกษาจะต้องพยายามปรับตัวให้เป็นผู้รู้จัก คิดเป็น ทำเป็น สามารถที่จะครองตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงให้ได้ ซึ่งหากนักศึกษาสามารถใช้ชีวิตหรือเลือกวิถีชีวิตในการเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมโดยรวม

นอกจากนี้ยังส่งผลต่อเนื่องถึง การเป็นผู้มีจิตสำนึก ต่อสังคมและประเทศในอนาคตอีกด้วย และผู้ที่นับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะคอยดูแลแนะนำและผลักดันให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการศึกษา ตลอดจนให้เป็น ผู้ที่มีเมตตาธรรม คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อพร้อมที่จะออกไปพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ก็คือ อาจารย์ที่ปรึกษานั้นเอง ซึ่งวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดลในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตสถาบันหนึ่ง ได้เล็งเห็น ความสำคัญและความจำเป็นของการที่ต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษา จึงได้กำหนดนักศึกษาแต่ละคน จะมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้แนะนำการวางแผน การศึกษา และในการลงทะเบียนรายวิชาทุกครั้งต้องให้ อาจารย์ที่ปรึกษาอนุมัติ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นักศึกษาทุกคนเมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษาในวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่สำคัญก่อนอื่น นักศึกษาจะต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะด้าน การศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ของ แต่ละภาควิชา นอกจากนี้แล้วยังได้กำหนดอำนาจและ หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้อีกหลายประการ เช่น การอนุญาตให้นักศึกษาลงทะเบียนรายวิชา การเพิ่ม และลดรายวิชา เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้จัดอาจารย์ผู้สอนไว้คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และเอาใจใส่ให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งเรียกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อคอยให้ คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ ป้อนกันและขจัดปัญหาของ

นักศึกษาในด้านการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนเรื่องปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการศึกษาตามหลักสูตรและบรรลुวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ในทำนองเดียวกัน จรัส สุวรรณเวลา (2533) ได้กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญอย่างมากในฐานะที่เป็นผู้ชี้แนะและรับรองการตัดสินใจของนักศึกษาให้อยู่ในขอบเขตแนวทางอันเหมาะสม

ในการให้คำปรึกษาแนะนำบางส่วนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร บางครั้งเกิดการสูญเสียทางการศึกษา เช่น การที่มีจำนวนนักศึกษาบางส่วนไม่จบการศึกษาหรือจบล่าช้ากว่ากำหนด ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการให้คำปรึกษาและแนะแนวการศึกษา อาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ขาดประสิทธิภาพ จึงไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ซึ่งคล้ายกับ สุภาพรพรณ โคตรจรัส (2522) ที่ได้ให้ทัศนะว่า อาจารย์ที่ปรึกษาบางคนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ไม่ช่วยในการวางแผนการเรียน หรือให้นักศึกษาทำตามคำแนะนำของตนเองอย่างเคร่งครัด ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับของการศึกษา ไม่ค่อย จะมีการติดต่อหรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน และระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา ซึ่งจะพบกันเฉพาะเวลาเปิดภาคการศึกษาเพื่อลงทะเบียนเท่านั้น จึงทำให้ผลการแนะแนวไม่ประสบผลสำเร็จ และทำให้เกิดการสูญเสียทางการศึกษาดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศที่จะต้องขาดพลเมืองที่มีคุณภาพไปอย่างน่าเสียดาย

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรผู้หนึ่งในวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เล็งเห็นความสำคัญของบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อนักศึกษา จึงทำให้การศึกษาวิจัยในเรื่อง บทบาทที่

คาดหวังกับบทบาท ที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนา หรือกำหนดแนวทาง บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของวิทยาลัยและความต้องการของนักศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามการคาดหวังของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2558-2559

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษา
 - 1) บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามการคาดหวังของนักศึกษาในด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา และด้านการพัฒนาศึกษา
 - 2) บทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษาในด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา และด้านการพัฒนาศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับการมอบหมายจากภาควิชา วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2558 - 2559 ทุกชั้นปี

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง ความรับผิดชอบในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับงานด้านต่างๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา และด้านการพัฒนาการศึกษา

ความคาดหวังต่ออาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง ความคาดหวังในตัวอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการให้

ความช่วยเหลือแก่นักศึกษา และด้านการพัฒนาการศึกษา

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2558 - 2559 จำนวนทั้งสิ้น 3,296 คน ดังแสดงใน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จำแนกตามสาขาวิชา

ชั้นปี	บริหารธุรกิจ		จิตรกรรมและศิลปกรรม		วิทยาศาสตร์		สังคมศาสตร์		การจัดการการท่องเที่ยว		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
1	222	302	24	30	81	75	24	36	42	75	911
2	180	254	27	44	74	53	18	26	36	61	773
3	162	215	34	42	48	61	14	21	43	72	712
4	166	208	23	38	62	49	16	26	47	75	710
สูงกว่า 4	50	28	9	13	21	13	12	5	20	19	190
รวม	1,787		284		537		198		490		3,296

ที่มา: ข้อมูลจากหน่วยทะเบียนและประเมินผล วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทุกชั้นปีที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2558 - 2559

จำนวน 373 คน โดยวิธีการสุ่มแบบอิสระตามสาขาวิชาที่สังกัด ดังแสดงใน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1. บริหารธุรกิจ (BBA)	911	226
2. จิตรกรรมและศิลปกรรม (FAA)	773	16
3. วิทยาศาสตร์ (SCI)	712	66
4. สังคมศาสตร์ (SS)	710	14
5. การจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ (THM)	190	51
รวม	3,296	373

ที่มา: ข้อมูลจากหน่วยทะเบียนและประเมินผล วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ทบทวนเอกสาร ผลการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแนวความคิดที่ได้จากการทบทวนเอกสาร ผลการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ซึ่งได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จะประกอบด้วยคำถามเลือกตอบเกี่ยวกับเพศของนักศึกษา ชั้นปีที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน และสาขาวิชา

ส่วนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษา จะประกอบด้วยคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา 5 ด้านคือ

- 1) ด้านวิชาการ
- 2) ด้านวิธีการให้คำปรึกษา
- 3) ด้านบุคลิกภาพ
- 4) ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา
- 5) ด้านการพัฒนาการศึกษา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างขึ้น เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดงานวิจัย

4. เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของข้อคำถาม หาความเที่ยงตรง นำข้อวิจารณ์ของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามในแบบสอบถามให้เหมาะสม

5. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try - Out) กับนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนของความคาดหวัง เท่ากับ .958 และในส่วนของการปฏิบัติจริง เท่ากับ .982

6. พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง ตามจำนวนที่ต้องการ ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อเตรียมจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2558 – 2559 ทุกชั้นปี ทั้ง 5 สาขาวิชา คือ

บริหารธุรกิจ (BBA) จิตกรรมและศิลปกรรม (FAA) วิทยาศาสตร์ (SCI) สังคมศาสตร์ (SS) การจัดการ การท่องเที่ยวและการบริการ (THM) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนเมษายน ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 373 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 373 ชุด จึงได้นำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดค่าสถิติเพื่อวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ค่าจำนวนและร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางการบรรยาย ส่วนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษา วิเคราะห์โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า นำมาแจกแจงความถี่ ค่าตอบแต่ละข้อ หาค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{x}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = SD) ของแบบสอบถามแต่ละด้านรวมทุกด้านเป็น รายข้อ แล้วนำเสนอในรูปตารางการบรรยาย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ วิเคราะห์โดยใช้ค่าจำนวนและร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางการบรรยาย และแจกแจงความถี่ตามประเด็นที่ตอบ

สำหรับผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปล ความหมายของ น้ำหนักสมมุติ Arbitrary Weighting Method ตาม (Likert) ดังนี้

การปฏิบัติในระดับน้อย เท่ากับ 1 คะแนน

การปฏิบัติในระดับปานกลาง เท่ากับ 2 คะแนน

การปฏิบัติในระดับมาก เท่ากับ 3 คะแนน

นอกจากนี้ได้กำหนดเกณฑ์การแปล

ความหมายของช่วงคะแนนแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ได้ดังนี้

ความกว้างของอันตรภาคชั้น $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$

$$= \frac{3 - 0}{3} = 1.00$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 1.00 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.01 - 2.00 หมายถึง

ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00 หมายถึง มาก

ผลการศึกษา

จากการวิจัยบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด รองลงมาเป็นเพศชาย โดยเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 มากที่สุด รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาสูงกว่าชั้นปีที่ 4 ตามลำดับ และเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ มากที่สุด รองลงมาเป็นนักศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ นักศึกษาด้านการจัดการการท่องเที่ยว และการบริการ นักศึกษาด้านจิตกรรมและศิลปกรรม และนักศึกษาด้านสังคมศาสตร์ ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	125	40.27
หญิง	227	59.25
รวม	373	100
2. กำลังศึกษาในชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	75	20.11
ชั้นปีที่ 2	81	21.72
ชั้นปีที่ 3	123	32.98
ชั้นปีที่ 4	82	21.98
สูงกว่าชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป	12	3.21
รวม	373	100
3. กำลังศึกษาในสาขาวิชา		
บริหารธุรกิจ (BBA)	226	60.59
จิตรกรรมและศิลปกรรม (FAA)	16	4.29
วิทยาศาสตร์ (SCI)	66	17.70
สังคมศาสตร์ (SS)	14	3.75
การจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ (THM)	51	13.67
รวม	373	100

2. บทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนคติของนักศึกษา วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือนักศึกษา ด้านการพัฒนานักศึกษา และด้านวิธีการให้คำปรึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

(1) ด้านวิชาการ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ นักศึกษาได้คาดหวัง

ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ข้อให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่เรียนจนจบการศึกษา รองลงมา คือ ข้อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกลงรายวิชาเรียน รวมทั้งวิชาเอก /วิชาโท และข้อปฏิบัติหน้าที่ในวันลงทะเล เปียน ตามลำดับ สำหรับข้อที่นักศึกษาได้คาดหวังในระดับปานกลาง คือ ข้อให้ความเอาใจใส่และติดตามนักศึกษาที่ขาดเรียน

(2) ด้านวิธีการให้คำปรึกษา พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านวิธีการให้คำปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักศึกษาได้คาดหวังในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ข้อมีปฏิทินการนัดพบ นักศึกษาอย่างชัดเจน รองลงมา คือ ข้อติดตามผลการให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่อง และข้อให้

คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีเวลาเรียนไม่ครบตามลำดับ สำหรับข้อ ที่นักศึกษาได้คาดหวังในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ข้อติดต่อประสานกับผู้ปกครองของนักศึกษา ในกรณีที่มีปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข และข้อแนะนำนักศึกษาถึงวิธีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ และข้อให้คำแนะนำนักศึกษาในเรื่องส่วนตัวได้ ตามลำดับ

(3) ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาได้คาดหวังทุกข้อในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ข้อมีความเมตตา กรุณา เอื้ออาทรต่อนักศึกษา และข้อมีความตั้งใจ / จริยใจที่จะให้คำปรึกษา รองลงมา คือ ข้อมีความมั่นคงทางอารมณ์ และข้อมีมนุษยสัมพันธ์ / อธิบายดีเป็นกันเองกับนักศึกษา ตามลำดับ

(4) ด้านการให้ความช่วยเหลือ นักศึกษา พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้าน การให้ความ

ช่วยเหลือนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาได้คาดหวังทุกข้อในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ข้อให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนเพื่อการศึกษา/ช่วยแนะนำงานพิเศษให้ทำ รองลงมา คือ ข้อแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้นักศึกษาได้รับทราบ ทันต่อเหตุการณ์ และข้อช่วยเหลือส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ตามลำดับ

(5) ด้านการพัฒนา นักศึกษา พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านการพัฒนานักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาได้คาดหวังทุกข้อในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ข้อส่งเสริมนักศึกษาให้มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ รองลงมา คือ ข้อส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ / เข้าร่วมการทำงานวิจัยต่างๆ และข้อให้คำปรึกษาหารือในเรื่องส่วนตัวได้ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สรุปบทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวม

ด้าน	รายด้าน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความหมาย
1.	ด้านวิชาการ	2.29	0.844	มาก
2.	ด้านวิธีการให้คำปรึกษา	2.08	0.919	มาก
3.	ด้านบุคลิกภาพ	2.46	0.770	มาก
4.	ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา	2.22	0.879	มาก
5.	ด้านการพัฒนานักศึกษา	2.13	0.890	มาก
รวม		2.22	0.879	มาก

3. บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ใน

บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนา นักศึกษา ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา

และด้านวิธีการให้คำปรึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า

(1) ด้านวิชาการ พบว่า บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงในบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา ในด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อปฏิบัติหน้าที่ในวันลงทะเบียน รองลงมา คือ ข้อให้ความรู้เกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติ กฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ทั้งในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และข้อทักท้วงการลงทะเบียนเรียนเมื่อพิจารณาเห็นว่ารายวิชานั้นไม่เหมาะสม ตามลำดับ

(2) ด้านวิธีการให้คำปรึกษา บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงในบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา ในด้านวิธีการให้คำปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อสามารถเก็บความลับของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี รองลงมา คือ ข้อแนะนำนักศึกษาถึงวิธีการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ และข้อมีปฏิทินการนัดพบนักศึกษาอย่างชัดเจน ตามลำดับ

(3) ด้านบุคลิกภาพ บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงในบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา ในด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับ

ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อมีความมั่นใจทางอารมณ์ รองลงมา คือ ข้อมนุษยสัมพันธ์ / อธิบายดี เป็นกันเองกับนักศึกษา และข้อมีลักษณะที่ควรเคารพนับถือ/น่าเชื่อถือ/ไว้วางใจ และข้อมีความเมตตา กรุณา เอื้ออาทรต่อนักศึกษา ตามลำดับ

(4) ด้านการให้ความช่วยเหลือ นักศึกษา บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงในบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา ในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อช่วยเหลือส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม รองลงมา คือ ข้อแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้นักศึกษาได้รับทราบ ทันต่อเหตุการณ์ และข้อให้คำแนะนำช่วยเหลือ นักศึกษาเกี่ยวกับการผ่อนผันชำระค่าลงทะเบียน ตามลำดับ

(5) ด้านการพัฒนานักศึกษา บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงในบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา ในด้านการพัฒนานักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าทุกข้ออาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ข้อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประพฤติ ปฏิบัติตนที่เหมาะสม ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นนักศึกษา รองลงมา คือ ข้อส่งเสริมนักศึกษาให้มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และข้อส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมสัมมนาทาง วิชาการ/เข้าร่วมการทำงานวิจัยต่างๆ ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สรุปบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษาโดยรวม

ด้าน	รายด้าน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความหมาย
1.	ด้านวิชาการ	1.40	1.007	ปานกลาง
2.	ด้านวิธีการให้คำปรึกษา	1.32	1.021	ปานกลาง
3.	ด้านบุคลิกภาพ	1.82	0.996	ปานกลาง
4.	ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา	1.33	1.002	ปานกลาง
5.	ด้านการพัฒนานักศึกษา	1.38	1.001	ปานกลาง
รวม		1.38	1.002	ปานกลาง

4. เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษาโดยรวม พบว่าความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวม

ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก แต่การปฏิบัติจริงในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษา โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษาโดยรวม

ด้าน	รายด้าน	บทบาทที่คาดหวังจากอาจารย์ที่ปรึกษา		บทบาทที่ปฏิบัติจริงจากอาจารย์ที่ปรึกษา	
		ค่าเฉลี่ย	ระดับความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ระดับความหมาย
1	ด้านวิชาการ	2.29	มาก	1.40	ปานกลาง
2	ด้านวิธีการให้คำปรึกษา	2.08	มาก	1.32	ปานกลาง
3	ด้านบุคลิกภาพ	2.46	มาก	1.82	ปานกลาง
4	ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา	2.22	มาก	1.33	ปานกลาง
5	ด้านการพัฒนานักศึกษา	2.13	มาก	1.38	ปานกลาง
รวม		2.22	มาก	1.38	ปานกลาง

5. ความคิดเห็นอื่นๆ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษา ควรเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียนอยู่เท่านั้น โดยอาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน ควรรับผิดชอบดูแลนักศึกษาจำนวนไม่เกิน 20 คน จึงจะเหมาะสมสำหรับการทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาควรรับผิดชอบดูแลนักศึกษาในกลุ่มเดิมตลอดหลักสูตรจนจบการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลนักศึกษาในกลุ่มเดิมสามารถเข้า

พบได้อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง หรือนักศึกษาสามารถเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตลอดเวลาเมื่อมีปัญหา สำหรับวิธีการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษานั้น เนื่องจากนักศึกษากลุ่มใหญ่ระบุว่าไม่เคยรู้จักกับอาจารย์ที่ปรึกษา จึงไม่ทราบวิธีการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา และเมื่อให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจต่อการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมแล้ว พบว่าส่วนใหญ่นักศึกษาจะพึงพอใจในระดับปานกลางเท่านั้น (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นอื่นๆ

	ความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	อาจารย์ที่ปรึกษา ควรเป็นอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียนอยู่เท่านั้น	310	83.11
	ในสาขาวิชาใดก็ได้ แต่ต้องเป็นอาจารย์ประจำภาควิชา	63	16.89
	รวม	373	100
2	อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน ควรรับผิดชอบดูแลนักศึกษาจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสม		
	ไม่เกิน 20 คน	202	54.15
	ระหว่าง 21 – 40 คน	137	36.73
	ระหว่าง 41 – 60 คน	17	4.56
	ไม่จำกัด	17	4.56
	รวม	373	100
3	อาจารย์ที่ปรึกษา ควรรับผิดชอบดูแลนักศึกษาในกลุ่มอย่างไร		
	รับผิดชอบเฉพาะภาคการศึกษา	12	3.22
	รับผิดชอบเฉพาะปีการศึกษา	71	19.04
	รับผิดชอบตลอดหลักสูตรจนจบการศึกษา	290	77.74
	รวม	373	100
4	อาจารย์ที่ปรึกษา ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบเข้าพบบ่อยครั้งเพียงใด		
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	32	8.58
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสองสัปดาห์	38	10.19
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	131	35.12
	อย่างน้อย 1 ครั้งต่อหนึ่งภาคการศึกษา	115	30.83
	อื่นๆ โปรดระบุ.....	57	15.28
	รวม	373	100
5	ที่ผ่านมาเมื่อนักศึกษาต้องการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำอย่างไร		
	รอพบอาจารย์ที่ปรึกษาหน้าห้องเรียนหรือห้องพักอาจารย์	96	25.74

	ความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	นัดหมายอาจารย์ที่ปรึกษาก่อน แล้วจึงเข้าพบตามเวลาที่นัดหมาย	208	55.76
	เขียนบันทึกให้อาจารย์ที่ปรึกษา แล้วรับบันทึกตอบกลับ	33	8.85
	อื่นๆ โปรดระบุ.....	36	9.65
	รวม	373	100
6	โดยรวมแล้ว นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างไร		
	พึงพอใจมาก	59	15.82
	พึงพอใจปานกลาง	191	51.21
	พึงพอใจน้อย	86	23.06
	ไม่พึงพอใจ	37	9.92
	รวม	373	100

อภิปรายผล

ผลการศึกษาในบทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษา วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ เป็นด้านที่นักศึกษาคาดหวังจากอาจารย์ที่ปรึกษามากที่สุด และเมื่อพิจารณารายละเอียดในรายข้อ จะพบว่าข้อที่นักศึกษาได้คาดหวังจากอาจารย์ที่ปรึกษาใน 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย คือ มีความเมตตา กรุณา เอื้ออาทรต่อนักศึกษา มีความตั้งใจและจริงใจที่จะให้คำปรึกษา และมีความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตต์ เพียรชอบ (2521) ที่มีความเห็นตรงกับนักศึกษาที่ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้มีใจกว้าง มีมารยาท รักษาความลับได้เป็นอย่างดี และควรพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และมีหน้าตาอึดอัดแจ่มใส และยังคงสอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีว่า ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบดี ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนิสิต นักศึกษา มีความรู้กว้างขวาง และทันต่อเหตุการณ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความจริงใจและ

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีเหตุผลและ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความเมตตา กรุณา ไวต่อการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและมีจรรยาบรรณอาจารย์ที่ปรึกษา มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีได้ รับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างดี และมีประสบการณ์ในหน้าที่การงานของอาจารย์ที่ปรึกษา และยังคงสอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2533) ที่ได้กล่าวว่า เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากสถาบันอุดมศึกษาให้มากที่สุด อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีบทบาทอันสำคัญในการพัฒนามนุษย์และสร้างความปลอดภัยให้แก่นักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความรักความผูกพันต่ออาจารย์และสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ ฝ่ายพัฒนานักศึกษา หน่วยกิจการนักศึกษาและชุมชนสัมพันธ์ (2541) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการให้บริการปรึกษาว่า ในกระบวนการหรือขั้นตอนแรกในการให้บริการปรึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี อันเป็นจุดเริ่มต้นของการให้การบริการปรึกษา เพื่อเป็นการให้ผู้รับบริการปรึกษาซึ่งในที่นี้จะหมายถึง นักศึกษาเกิดความรู้สึกไว้วางใจ อ่อนโยนใจ และมีความรู้สึกเชื่อมั่นในผู้ให้บริการปรึกษาซึ่งในที่นี้จะหมายถึง อาจารย์ที่ปรึกษา อันจะนำไปสู่

การเปิดเผยปัญหาและความรู้สึกต่างๆ ได้ และยังสอดคล้องกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2543) ที่ได้กำหนดบทบาทการดำเนินการของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า การเริ่มต้นของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีนั้นควรเริ่มต้นจากการนัดพบนักศึกษาทั้งกลุ่ม เพื่อสร้างความสัมพันธ์และทำความคุ้นเคย ให้นักศึกษาได้กรอกข้อมูลในแฟ้มระเบียบ มีการแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร โปรแกรมการเรียน การวางแผนการศึกษา วิธีเลือกวิชาเรียน วิธีการลงทะเบียน การเรียนในมหาวิทยาลัยในสัปดาห์แรกของภาคการศึกษา มีการรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในความดูแล การแจ้งให้นักศึกษาทราบสถานที่ทำงาน เบอร์โทรศัพท์ของอาจารย์ที่ปรึกษาและเวลาที่จัดไว้สำหรับนักศึกษาเข้าพบ เป็นต้น

ผลการศึกษาในบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษา ในด้านวิธีการให้คำปรึกษา มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายข้อ จะพบว่าข้อที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษาใน 3 ลำดับสุดท้ายหรือไม่ค่อยได้ปฏิบัติ คือ ข้อนัดพบนักศึกษาเป็นประจำ ข้อให้คำแนะนำนักศึกษาในเรื่องส่วนตัวได้ และข้อติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองของนักศึกษาในกรณีที่มีปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับลออ ชูติกร (2520) ที่กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ การที่นักศึกษาไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการให้คำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามีงานด้านการสอนและงานพิเศษอื่นๆ มาก ไม่มีเวลาพอที่จะให้คำปรึกษาและรู้จักนักศึกษาได้ไม่ทั่วถึง และยังคงสอดคล้องกับ สุจิตต์ เพียรชอบ และวรศักดิ์

เพียรชอบ (2523) ที่กล่าวว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับน้อยมาก เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษามีงานสอนและงานอื่นมากเกินไป อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาขาดความสนิทสนมกัน และอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้สอนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบทำให้ไม่รู้จักนักศึกษาเท่าที่ควร และยังคงสอดคล้องกับ สำเนา ขจรศิลป์ (2529) ที่กล่าวว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการพบอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าภาคการศึกษาหนึ่งครั้ง แต่เมื่อนักศึกษาได้พบอาจารย์ที่ปรึกษาปรากฏว่าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยอยู่ประจำห้องทำงาน อาจารย์ไม่ได้มีการกำหนดตารางเวลา (Office Hour) ไว้ให้นักศึกษาเข้าพบ และไม่ได้เรียกนักศึกษามาประชุมหรือซักถามปัญหาเป็นประจำทุกภาคการศึกษา และยังสอดคล้องกับ กรมพลศึกษา (2533) ที่กล่าวว่า ในการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนใหญ่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาควรนัดพบนักศึกษาในความรับผิดชอบเป็นกลุ่มสัปดาห์ละครั้ง ในแต่ละครั้งควรใช้เวลาไม่เกิน 30 นาทีในรายที่ต้องการรับคำปรึกษาเป็นรายบุคคล ควรมีการนัดหมายอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนแล้วจึงเข้าพบตามเวลาที่นัดหมาย และยังคงสอดคล้องกับ วิภาดา คุปตานนท์ (2534) ที่กล่าวว่า ปัญหาอันดับแรกที่นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยเหลือ คือ ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ ที่ปรึกษาไม่มีเวลาให้กับนักศึกษา และยังคงสอดคล้องกับ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2543) ที่กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ไม่มีตารางกำหนดเวลาสำหรับให้นักศึกษาในความรับผิดชอบเข้าพบไม่ติดตารางสอนไว้ที่หน้าห้องทำงาน และไม่มีตารางเรียนรวมของนักศึกษาในความรับผิดชอบ

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าจุดเริ่มต้นของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี บุคลิกภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ นักศึกษาอยากเข้าใกล้หรือเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาต้องการอาจารย์ที่ปรึกษาที่ไว้วางใจ และสามารถเก็บความลับได้ การสนใจในปัญหาต่างๆ

ของนักศึกษา การเอาใจใส่และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ การเป็นผู้ที่มีใจกว้าง เป็นผู้ที่มีใจรักในงานให้คำปรึกษา สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา เข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น มีเวลาให้นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีความอดทนต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงตามทัศนะของนักศึกษาโดยรวม พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก แต่การปฏิบัติจริงในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนักศึกษาโดยรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ประหยัด สายวิเชียร (2529) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานได้ต่ำกว่าที่นักศึกษาคาดหวังไว้ทุกด้าน และยังสอดคล้องกับ อัญชลี เศรษฐเสถียร (2530) ที่ได้ศึกษามโนทัศน์ที่คาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการแนะแนวการศึกษากรณีนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนมากไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทสอดคล้องและตรงกับบทบาทที่นักศึกษาคาดหวัง อันก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี หะชัน (2542) ที่พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ ปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงได้น้อยกว่าบทบาทที่คาดหวังไว้ในทุกๆ เรื่อง ยกเว้นในด้านบุคลิกภาพที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงได้และยังสอดคล้องกับ สมยศ พันธุ์สิกร (2542) ที่พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงและที่คาดหวังของอาจารย์ ที่ปรึกษาในทัศนะของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคลำปาง นักเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากในการให้คำปรึกษาในทุกเรื่อง แต่การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงอาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติปานกลางเกือบทุกเรื่อง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เนื่องจากการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษานั้น ยังไม่มีแบบแผนหรือแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ขาดระบบการบริหารจัดการงานอาจารย์ที่ปรึกษา ขาดการให้ความสำคัญและความสนใจต่องานอาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงการขาดการสนับสนุนและให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน นอกจากรับอาจารย์ที่ปรึกษาบางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ขาดทักษะเกี่ยวกับการให้คำแนะนำและการปรึกษา การไม่คุ้นเคยกับนักศึกษา รวมถึงภาระงานของอาจารย์มากเกินไปทั้งงานสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท งานวิชาการ งานวิจัย และงานบริหารในระดับต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะดังนี้คือ

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและสนับสนุนงานอาจารย์ที่ปรึกษาให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ
3. ควรมีการอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะๆ เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจบทบาทหน้าที่ทักษะในการให้คำแนะนำและการปรึกษา
4. ควรกำหนดขอบเขต บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ชัดเจน
5. ควรประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานอาจารย์ที่ปรึกษาให้อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาได้รับทราบในหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อกัน
6. ควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษามโนทัศน์ที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา ของคณะ

อื่นๆ ในมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความกว้างขวาง และรับทราบข้อมูลวิจัยร่วมกัน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในภาพรวมระดับมหาวิทยาลัยต่อไป

2. ควรศึกษาสภาพ ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการให้คำปรึกษา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อจะได้กำหนดข้อตกลงและรูปแบบที่เหมาะสมร่วมกัน ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาต่อไป

บทสรุปที่ได้จากการศึกษา

ในอนาคตนักศึกษาต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทและหน้าที่ต่างๆ โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ

(1) ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีความผูกพันและความใกล้ชิดมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

(2) ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความเป็นกันเองกับนักศึกษา เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ เพื่อที่นักศึกษาจะสามารถปรึกษาปัญหาต่างๆ ได้ทุกเรื่อง

(3) ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษากำหนดตารางนัดหมายการเข้าพบที่แน่นอนว่าในช่วงวันและเวลาใดที่นักศึกษาจะสามารถเข้าพบได้ และจะต้องสามารถเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้จริงๆ

(4) ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความตั้งใจและจริงใจในการให้คำปรึกษา เปิดกว้างทางความคิด พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และหากความคิดเห็นของนักศึกษาไม่ถูกต้องอาจารย์ที่ปรึกษาก็ควรให้ข้อคิดเห็นหรือคำชี้แนะที่เป็นไปได้จริง อันเป็นการร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. ทำให้ทราบว่านักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล มีความคาดหวังในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อนักศึกษาในด้านต่างๆ อย่างไรบ้าง
2. ทำให้ทราบว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านต่างๆ ตามทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล นั้นเป็นอย่างไรบ้าง
3. ผลจากการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของนักศึกษานั้น จะสะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์แห่งความเป็นจริงและช่วยให้การวางแผนพัฒนาบุคลากรด้านอาจารย์มีความชัดเจนและสอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ปีงบประมาณ 2558 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านคณบดีวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ตลอดจนผู้บริหารทุกท่านที่ได้เล็งเห็นความสำคัญทางการวิจัย โดยให้การสนับสนุนในด้านทุนการวิจัยแก่พนักงานเพื่อได้มีโอกาสในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ข้อมูลจนสำเร็จเป็นงานวิจัยฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมพลศึกษา. (2533). *บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความหวังของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา*. เชียงใหม่: ฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพลศึกษาเชียงใหม่ (เอกสารอัดสำเนา).
- จรัส สุวรรณเวลา. (2533). *วอนอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยสร้างคุณภาพให้ปัญญาชน*

- ชาวไทย. วัฏจักรการศึกษา. 12(17); 7.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2543). จท.95 คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2543). การศึกษารูปแบบบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประหยัด สายวิเชียร. (2529). ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปราณี หะชัน. (2542). การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงและที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฝ่ายพัฒนานักศึกษา หน่วยกิจการนักศึกษาและชุมชนสัมพันธ์. (2541). การให้คำปรึกษา. (เอกสารอัดสำเนา).
- ลอบ ชูติกร. (2520). บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2534). การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ตามการรับรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- สมยศ พันธุ์กลีกร. (2542). การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงและที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักเรียน นักศึกษวิทยาลัยเทคนิคลำปาง. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุจิต เพียรชอบ. (2521). ที่ปรึกษาทางสว่างไสว: ประมวลความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนระดับ มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กองการวิจัยการศึกษา.
- สุจิต เพียรชอบ และ วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2523). รายงานการวิจัย สภาพการให้คำปรึกษานิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพรณ โคตรจำรัส. (2522). นิสิตนักศึกษากับการปรับตัวในมหาวิทยาลัย . เอกสาร การประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อนิสิต . หน่วยพัฒนาคณาจารย์ . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2529). รายงานการสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2529). การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2533). ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา. โครงการจัดทำเอกสารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษา กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อัญชลี เสรฐเสถียร. (2530). บทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการแนะแนวการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การเปรียบเทียบผลการเรียนและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระดับปริญญาโท ตามสถาบันเดิมก่อนเข้าศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

A Comparison of Grades Point Average and Duration Time of the Study of Master's Degree by Institute Backgrounds before Admission to the Faculty of Science, Mahidol University

ฐานิตา ลิ้มวงศ์^{1*}, ณัฐภพ บัวหลวง², สุภาภรณ์ ชูช่วย³
Tanita Limvong^{1*}, Nuttaphop Bualuang², Supaporn Choochuay³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเข้าศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา และวิเคราะห์แจกแจงความแตกต่างของผลการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยแบ่งกลุ่มตามสถาบันการศึกษาเดิมเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) มหาวิทยาลัยมหิดล 2) มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติอื่นๆ ยกเว้นมหาวิทยาลัยมหิดล และ 3) มหาวิทยาลัยอื่นๆ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่ สำเร็จการศึกษาแล้วจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 605 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่า F-Test แบบ [One-Way ANOVA] โดยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเข้าศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และหลังสำเร็จการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลกับมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติไม่แตกต่างกัน และสูงกว่า มหาวิทยาลัยอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) ผลการวิเคราะห์แจกแจงความแตกต่างของผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษา มีดังนี้

2.1 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล มีค่าเฉลี่ยผลการเรียนสูงสุด รองลงมาคือมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ตามลำดับ

2.2 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มีผลการเรียนแต่ละช่วงชั้นสูงขึ้นและเท่ากับผลการเรียนเข้า ส่วนมหาวิทยาลัยอื่นๆ มีผล การเรียนแต่ละช่วงชั้นสูงขึ้น เท่ากับหรือต่ำกว่า

2.3 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มีการกระจายค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อย และมหาวิทยาลัยอื่นๆ มีการกระจายค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาก

¹⁻³ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา งานแพทยศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

^{1*} corresponding author

2.4 ผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทระดับ A, B+, B ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดล และระดับ C+, C ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ

3) ผลการเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ผลการเรียน ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา สถาบันเดิม

ABSTRACT

This research aimed to compare grade point average at previous academic institution and at time of graduation from the Faculty of Science, Mahidol University as well as duration time of the study. Data were analyzed and sorted out according to institutional backgrounds, which were classified into 3 main categories as: 1) Mahidol University (MU) 2) National Research University (NRU) 3) Other Universities. The study was a quantitative survey research based on the database with the sample size of 605 cases enrolled and graduated from master's degree programs at the Faculty of Science, Mahidol University. Statistical analysis of the data was performed to obtain percentage, mean average, standard deviation, as well as F-test (One-Way ANOVA) by multiple comparison. The research found that.

1) The comparison of grade point average before Admission for the three groups of institutions showed no significant difference. However, the comparison of grade point average at graduation time for the three groups revealed statistically significant difference across the groups of student ($P < 0.01$).

2) The analysis by institutional backgrounds found that:

2.1 The highest was those graduated from Mahidol University (MU) while the National Research University (NRU) were, by average, higher than other Universities.

2.2 Students originally came from Mahidol University (MU) and National Research Universities (NRU) showed equal or better performance in term of grade point averages before admission and upon graduation from the master's degree program at the Faculty of Science, Mahidol University. Grade point averages upon graduation from the Master's degree program of those from other universities were either his, her, equal or lower.

2.3 The Grade Point Average of Mahidol University (MU) and National Research University (NRU) had low standard deviation while those from other Universities were high.

2.4 The results of Grade Point Average level A, B+, B mostly from Mahidol University (MU), The results of Grades Point Average level C+, C were mostly from those graduate from other Universities.

3) The comparison of duration time of the study had no significant difference in term of background institution and grade point averages.

Keywords: Grades Point Average, Duration Time of The Study, Educational Backgrounds

ของแต่ละสถาบัน คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล มีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่

หลักการและเหตุผล

ความสำเร็จของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้สูงสุดแก่นักศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ การบริหารจัดการ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมผู้เรียน หรือบริการการศึกษาอื่นๆ ของหลักสูตรและสถาบันการศึกษานั้นๆ ประกอบกับปัจจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยอาจกล่าวได้ว่าทุกหลักสูตรมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา นักศึกษาของหลักสูตร และ หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบต่างๆ ภายในทั้งระบบ ที่เริ่มตั้งแต่การรับสมัครคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ซึ่งเป็นระบบพื้นฐานที่สามารถคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีความพร้อม และมีคุณสมบัติในการเรียนจนสำเร็จการศึกษา และความพร้อมของหลักสูตรในการพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อม ความสามารถในการเรียน นอกจากนี้หลักสูตรควรมีการส่งเสริมพัฒนากิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยพัฒนาขีดความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านต่างๆ รวมถึงการพัฒนานักศึกษาให้เกิดทักษะทางการวิจัยที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดแก่นักศึกษาจนกระทั่งนักศึกษาประสบผลสำเร็จในการศึกษา และสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ใหม่ๆ ในศตวรรษที่ 21 ด้วยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไปตามขนาดพัฒนาการ ความเชี่ยวชาญ และปรัชญา

เน้นทักษะการวิจัยในระดับนานาชาติให้เกิดแก่นักศึกษาทุกหลักสูตร แผนการศึกษาในทุกหลักสูตร เน้นการทำวิจัยในระดับนานาชาติ แนวทางการจัดการหลักสูตรภายใน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และตัวนักศึกษาเทียบเท่าระดับสากล เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ต้องการขององค์ภาครัฐและเอกชน ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของตนเองและสังคม โดยแต่ละหลักสูตรจะมีเกณฑ์ตัวบ่งชี้หรือ ตัวชี้วัดที่สามารถบ่งบอกคุณภาพหลักสูตรด้านการศึกษา คู่มือประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557 กล่าวถึงองค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ซึ่งนักศึกษาเป็นองค์ประกอบ หนึ่งที่สำคัญในการประกันคุณภาพหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1) การรับนักศึกษา เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพิจารณาเลือกคุณสมบัติ พื้นฐานของผู้เข้าเรียน เพื่อส่งผลให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จ ซึ่งแต่ละหลักสูตรมีการกำหนดคุณสมบัติ ของผู้ที่เข้าศึกษา หลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของหลักสูตร โดยพิจารณาจากนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเหมาะสม และมีความพร้อมที่เข้าศึกษาในหลักสูตร ประกอบด้วยนักศึกษาจากหลากหลาย

สถาบัน หลายเชื้อชาติ หลายภาษา ทั้งจาก
ภายในประเทศและต่างประเทศ

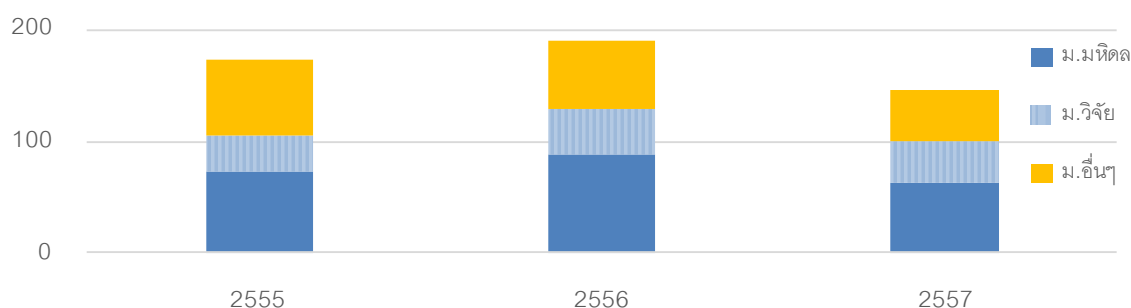
2) การส่งเสริมและการพัฒนานักศึกษา
หลักสูตรต้องมีกลไก รูปแบบในการพัฒนาการจัดการ
เรียนรู้ให้แก่นักศึกษา เพื่อยังประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา
นักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นในการเรียนจนสำเร็จการศึกษา
ตลอดจนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

3) ผลที่เกิดกับนักศึกษา เป็นตัวบ่งชี้ด้าน
ผลลัพธ์ที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพการจัดการศึกษาของ

หลักสูตรและสถาบันการศึกษา โดยจะพิจารณาจาก
ข้อมูลการสำเร็จการศึกษา การคงอยู่ ผลการเรียนรู้
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ และผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

ข้อมูลการรับเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท
ระหว่างปีการศึกษา 2555 – 2557 โดยการแบ่งกลุ่ม
ตามสถาบันการศึกษาเดิม ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ
1. มหาวิทยาลัยมหิดล 2. มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ
(ยกเว้นมหาวิทยาลัยมหิดล) และ 3. มหาวิทยาลัย
อื่นๆ ในระหว่างปี พ.ศ.2555 – 2557 (ดังแผนภูมิ
ภาพที่ 1)

แผนภูมิภาพที่ 1 กราฟแสดงจำนวนนักศึกษาเข้าเรียนต่อระดับปริญญาโทจำแนกตามสถาบัน
เดิม

จากแผนภูมิภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าจำนวน
นักศึกษาในแต่ละปีมีจำนวนใกล้เคียงกันในแต่ละ
กลุ่ม หากแต่สิ่งที่ไม่สามารถทราบแน่ชัด คือ
นักศึกษาที่มาจากสถาบันแตกต่างกันนี้มีภูมิหลังทาง
ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะเหมือนกันหรือ
แตกต่างกันเพียงใด และสถาบันการศึกษาเดิมจะเป็น
ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการเรียนและระยะเวลาเรียนของ
นักศึกษาหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึง
ความสำคัญในการศึกษาผลที่เกิดกับนักศึกษาในด้าน
ดังกล่าวของระดับปริญญาโทของคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ที่สำเร็จการศึกษาเป็นจำนวน
606 คน ในระหว่างปีในระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2554

(ข้อมูล ณ 30 มกราคม พ.ศ. 2557) โดยการแบ่งกลุ่ม
นักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ตามสถาบันการศึกษาเดิม
และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลทางการ
เรียนและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา เพื่อที่จะสะท้อน
ให้เห็นถึงปัจจัยที่อาจส่งผลต่อความสำเร็จ
ทางการศึกษาของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเข้า
ศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาที่มาจาก
สถาบันการศึกษาเดิม
2. เพื่อวิเคราะห์แจกแจงความแตกต่างของ

ผลการเรียนของนักศึกษาที่มาจากสถาบันการศึกษาเดิม

3. เพื่อเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาของนักศึกษาที่มาจากสถาบันการศึกษาเดิม

ขอบเขตของงานวิจัย

ตัวแปรต้น

สถาบันการศึกษาเดิม ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยมหิดล
2. มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ (ยกเว้น มหาวิทยาลัยมหิดล) จำนวน 8 สถาบัน ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
3. มหาวิทยาลัยอื่นๆ

ตัวแปรตาม

ผลการเรียน (Grade Point Average)
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการเรียน (Grade Point Average)
หมายถึง ผลการศึกษาสะสมของผู้เรียนในทุกรายวิชา ที่เรียนตลอดหลักสูตรของแต่ละช่วงชั้นการเรียน ที่นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแสดงภาพรวมของผลการเรียนตลอดหลักสูตรของผู้เรียนอันเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งจะช่วยสะท้อนให้เห็นระดับความรู้ ความสามารถและความสนใจในการศึกษาในภาพรวมของผู้เรียนแต่ละคน

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา (Duration time of the study) หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในระดับปริญญาโทตั้งแต่เข้ามาศึกษาจน

สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรโดยผ่านการพิจารณาอนุมัติการสำเร็จการศึกษาจากสภา

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ หมายถึง มหาวิทยาลัยที่อยู่ในโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนา มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีจำนวน 9 มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ในการวิจัยครั้งนี้จะยกเว้นการนับรวมมหาวิทยาลัยมหิดลในกลุ่มนี้)

มหาวิทยาลัยอื่นๆ หมายถึง มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ที่ไม่อยู่ในโครงการ ส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนา มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

GPA ขาเข้า หมายถึง ผลการ เรียนจากสถาบันเดิมก่อนเข้าศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

GPA ขาออก หมายถึง ผลการ เรียน หลังสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาโท จาก คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโทคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เข้าศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2554 (รหัสนักศึกษาขึ้นต้นด้วย 50 – 54) จำนวน 605 คน โดยเลือกแบบเจาะจงบัณฑิตที่ สำเร็จการศึกษาแล้ว ย้อนหลัง 5 ปี โดยสำเร็จการศึกษาภายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) เปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเข้าศึกษา และหลังสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท โดย หาค่าเฉลี่ยของผลการเรียน (GPA) และ วิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย ผลการเรียน (GPA) โดยการทดสอบค่า F ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (one-way ANOVA) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และหาค่าเฉลี่ยของคู่ที่แตกต่างกันจากการทดสอบ Post Hoc Tests โดยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison) ที่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังแบบ Tukey's HSD Test

2) วิเคราะห์แจกแจงความแตกต่างของผลการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทหลัง สำเร็จการศึกษา โดยการจัดหมวดหมู่ชั้น ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลของการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเข้าศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษา

GPA 1 ก่อนเข้าศึกษา ค่า $F = 3.547$ Sig = 0.29 ซึ่งแสดงว่า ผลการเรียนของนักศึกษาจาก มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และ มหาวิทยาลัยอื่น ๆ มีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

3) เปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ ในการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท โดยการนับจำนวน และทดสอบค่า F ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

เกณฑ์การประเมินและการแปลผล

การแปลผลสัญลักษณ์ผลการเรียน (GPA) มีความหมายและสัญลักษณ์ ดังนี้

A ดีเลิศ (Excellent)	3.75 - 4.00
B+ ดีมาก (Very Good)	3.50 - 3.74
B ดี (Good)	3.25 - 3.49
C+ ค่อนข้างดี (Fairly Good)	3.00 - 3.24
C พอใช้ (Fair)	2.75 - 2.99
D+ อ่อน (Poor)	2.50 - 2.74
D อ่อนมาก (Very Poor)	≤ 2.49

หมายเหตุ : ประยุกต์ใช้จากข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ.2556 หมวดที่ 6 การวัดและประเมินผล การศึกษา

การสรุปผลสัญลักษณ์ ผลการเรียน (GPA) มีความหมายและสัญลักษณ์ ดังนี้

	หมายถึง สูงขึ้น
	หมายถึง ลดลง
=	หมายถึง เท่ากับ

GPA 2 หลังสำเร็จการศึกษา ค่า $F = 466$ Sig = 0.000 ($P < 0.01$) ซึ่งแสดงว่าผลการเรียนของนักศึกษาจาก มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มีผลการเรียน

อย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกัน จึงต้องหาค่าเฉลี่ยของคู่ที่แตกต่างกันจากการทดสอบ Post Hoc Tests (Tukey HSD) พบว่า

ผลการเรียนของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล กับมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มีค่า Sig = 0.67 ($P>0.01$) แสดงว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดลกับมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มีผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

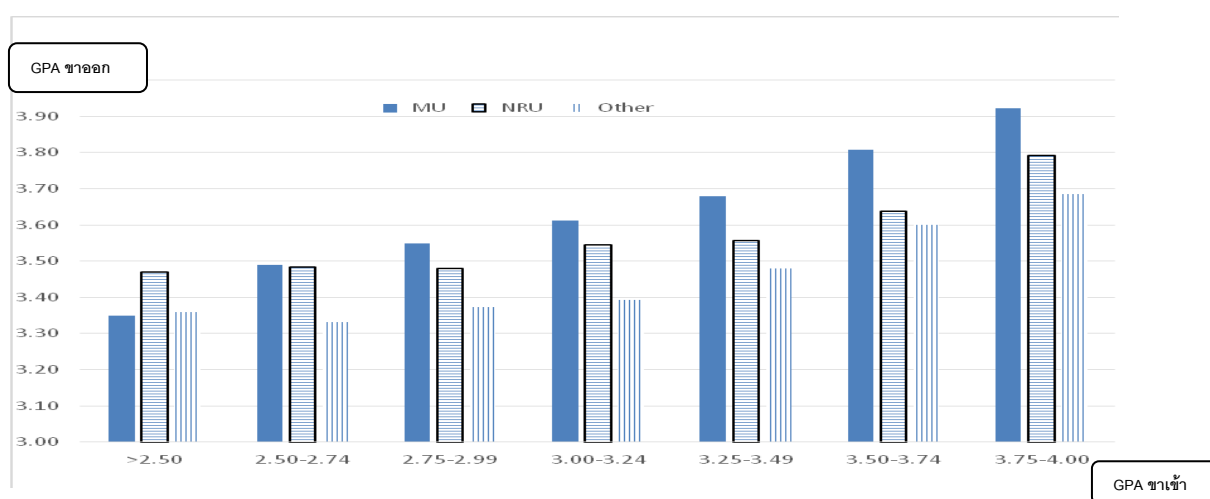
ผลการเรียนของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล กับ มหาวิทยาลัยอื่นๆ มีค่า Sig = 0.000 ($P<0.01$) แสดงว่า นักศึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดลมีผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษาสูงกว่ากลุ่ม มหาวิทยาลัยอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

2. วิเคราะห์แจกแจงความแตกต่างของผลการเรียน

ผลการเรียนของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ กับ มหาวิทยาลัยอื่นๆ มีค่า Sig = 0.000 ($P<0.01$) แสดงว่า กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มีผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษาสูงกว่ากลุ่ม มหาวิทยาลัยอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

แผนภูมิภาพที่ 2 แผนภูมิภาพแสดงการเปรียบเทียบช่วงชั้น GPA ขาเข้ากับค่า GPA ขาออกของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบช่วงชั้นคะแนน GPA ขาเข้าและ GPA ขาออกของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554

	สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ	GPA เข้า		GPA ขาออก			สรุปผล
				ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	
A	MU	8	29.6	3.87	A	3.92	0.13	A	=
3.75-4.00	NRU	16	59.3	3.85	A	3.79	0.16	A	=

	สถาบัน เดิม	จำนวน	ร้อยละ	GPA เข้า		GPA ขาออก			สรุป ผล
				ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	
	Other	3	11.1	3.86	A	3.69	0.37	B+	↓
B+	MU	32	38.6	3.62	B+	3.81	0.16	A	↑
3.50-3.74	NRU	27	32.5	3.61	B+	3.64	0.21	B+	=
	Other	24	28.9	3.62	B+	3.60	0.20	B+	=
B	MU	46	38.0	3.37	B	3.68	0.19	B+	↑
3.25-3.49	NRU	34	28.1	3.39	B	3.56	0.20	B+	↑
	Other	41	33.9	3.37	B	3.48	0.20	B	=
C+	MU	47	45.6	3.12	C+	3.61	0.21	B+	↑
3.00-3.24	NRU	28	27.2	3.12	C+	3.55	0.23	B+	↑
	Other	28	27.2	3.12	C+	3.39	0.18	B	↑
C	MU	43	39.1	2.86	C	3.55	0.23	B+	↑
2.75-2.99	NRU	37	33.6	2.90	C	3.48	0.20	B	↑
	Other	30	27.3	2.87	C	3.37	0.21	B	↑
D+	MU	42	50.6	2.62	D+	3.49	0.21	B	↑
2.50-2.74	NRU	20	24.1	2.64	D+	3.48	0.24	B	↑
	Other	21	25.3	2.65	D+	3.33	0.24	B	↑
D	MU	22	45.8	2.33	D	3.35	0.14	B	↑
≤2.49	NRU	11	22.9	2.34	D	3.47	0.20	B	↑
	Other	15	31.3	2.38	D	3.36	0.16	B	↑

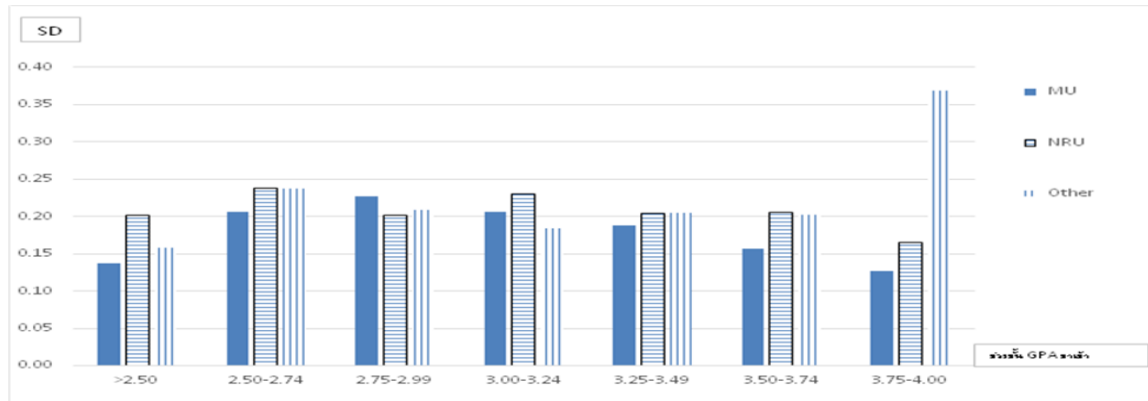
 หมายถึง สูงขึ้น
  หมายถึง ลดลง
 = หมายถึง เท่ากับ

จากแผนภูมิภาพที่ 2 และตารางที่ 1 พบว่าช่วงชั้น GPA ขาเข้าที่ระดับผลการเรียน A พบว่า ค่าเฉลี่ย GPA ขาเข้าของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน และค่าเฉลี่ย GPA ขาออกของมหาวิทยาลัยมหิดลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ตามลำดับ การแปลผลการเรียนขาออกของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มีผลการเรียนอยู่ในระดับ A เท่ากับขาเข้า ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีผลการเรียน

ลดลงจากระดับ A มาเป็น B+ นอกจากนี้ นักศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ยังมีค่าความแปรปรวนของผลการเรียนสูงกว่ากลุ่มอื่นด้วย

ช่วงชั้น GPA ขาเข้าที่ระดับผลการเรียน B+ พบว่า ค่าเฉลี่ย GPA ขาเข้าของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน และค่าเฉลี่ย GPA ขาออกของมหาวิทยาลัยมหิดลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ตามลำดับ การแปลผลการเรียนขาออกของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีผลการเรียนอยู่ในระดับ A

แผนภูมิภาพที่ 3 แผนภูมิภาพแสดงการเปรียบเทียบช่วงชั้น GPA ขาเข้ากับค่า SD ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2554

จากแผนภูมิภาพที่ 3 พบว่ามหาวิทยาลัยมหิดล มีการกระจายค่าผลการเรียนจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.13 ถึง 0.23 แสดงว่ามีการกระจายผลการเรียนน้อย นั่นคือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีผลการเรียนใกล้เคียงกัน

มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มีการกระจายค่าผลการเรียนจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีค่าอยู่

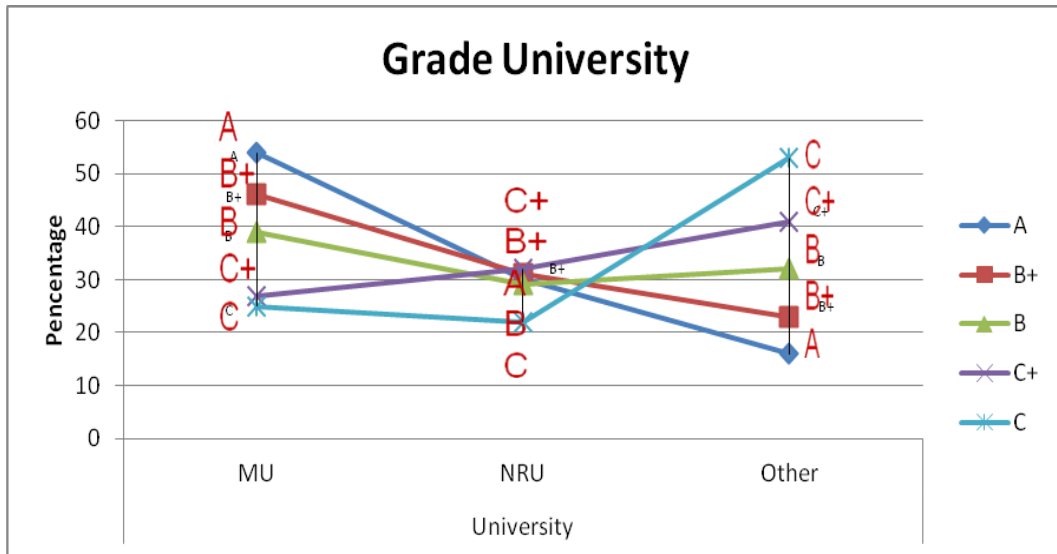
ระหว่าง 0.16 ถึง 0.24 แสดงว่ามีการกระจายผลการเรียนน้อย นั่นคือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีผลการเรียนใกล้เคียงกัน

มหาวิทยาลัยอื่นๆ มีการกระจายค่าผลการเรียนจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.16 ถึง 0.37 แสดงว่ามีการกระจายผลการเรียนมาก นั่นคือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีผลการเรียนแตกต่างกัน

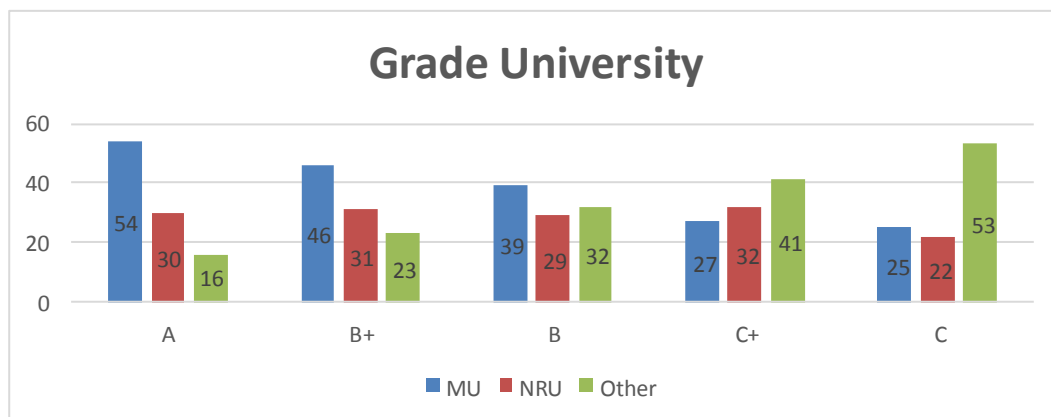
ตารางที่ 2 จำนวนนักศึกษาในแต่ละช่วงชั้นของผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษา

Grade	University						Total	
	MU		NRU		Other			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
A	59	54	32	30	17	16	108	100
B+	64	46	43	31	31	23	138	100
B	70	39	52	29	56	32	178	100
C+	38	27	44	32	56	41	138	100
C	11	25	10	22	24	53	45	100

แผนภูมิภาพที่ 4 กราฟแสดงร้อยละของระดับผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษา

แผนภูมิภาพที่ 5 แผนภูมิร้อยละของระดับผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษา

จากตารางที่ 2 และแผนภูมิภาพที่ 4 - 5 พบว่า A ผลการเรียนระดับดีเลิศ (Excellent) นักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษายู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือ นักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 30 และมหาวิทยาลัยอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16 ตามลำดับ

B+ ผลการเรียนระดับดีมาก (Very Good) นักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษายู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือ นักศึกษาที่มาจาก มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 31 และมหาวิทยาลัยอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 23 ตามลำดับ

B ผลการเรียนระดับดี (Good) นักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีผลการเรียนหลังสำเร็จ

การศึกษายู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 39
รองลงมาคือนักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ
คิดเป็นร้อยละ 32 และมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ
คิดเป็นร้อยละ 29 ตามลำดับ

C+ ค่อนข้างดี (Fairly Good) นักศึกษา
ที่มาจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มีผลการเรียนหลังสำเร็จ
การศึกษายู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41
รองลงมาคือนักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยวิจัย
แห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 32 และมหาวิทยาลัยมหิดล
คิดเป็นร้อยละ 27 ตามลำดับ

C พอใช้ (Fairly) นักศึกษาที่ มาจาก
มหาวิทยาลัยอื่น ๆ มีผลการเรียนหลังสำเร็จ
การศึกษายู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53
รองลงมาคือนักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดล
คิดเป็นร้อยละ 25 และมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ คิด
เป็นร้อยละ 22 ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ใน การศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย
แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. **ผลการเรียน** จากสถาบันเดิมของ
นักศึกษาก่อนเข้ามาศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่ง ึ่ง
ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยวิจัย
แห่งชาติ และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่นักศึกษาใช้ในการ
สมัครเข้าศึกษาต่อแต่ละสถาบันไม่มีความแตกต่าง
กัน ส่วนผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษาของ
นักศึกษาในระดับปริญญาโท ของคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ไปแล้วนั้น ผลการเรี ยนแต่ละ
กลุ่มที่มีการจำแนกตามสถาบันการศึกษาเดิมมีความ
แตกต่างกัน โดยผลการเรียนของนักศึกษา

พบว่า นักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยวิจัย
แห่งชาติอื่นๆ (ยกเว้นมหาวิทยาลัยมหิดล) ใช้เวลาใน
การศึกษาน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.47 รองลงมา
คือนักศึกษาที่มาจาก มหาวิทยาลัยมหิดลมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.60 และมหาวิทยาลัยอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.66 ตามลำดับ

และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่ใช้ใน
การศึกษามาเปรียบเทียบ พบว่า ค่า $F = 1.648$ Sig
 $= 0.193$ ($P > 0.01$) หมายความว่า นักศึกษาที่มาจาก
มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และ
มหาวิทยาลัยอื่นๆ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาระดับ
ปริญญาโทไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ของนักศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีการ
เรียนรู้ของบลูม Bloom, (1976) ที่กล่าวว่า พื้น
ฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเป็นคุณลักษณะด้าน
ความรู้ ความคิด และความสามารถทั้งหลายขอ ึ่ง
ผู้เรียนที่มีมาก่อนจะเป็น องค์ประกอบสำคัญต่อการ
เรียนรู้มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

มหาวิทยาลัยมหิดลกับมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มี
ผลการเรียนหลังสำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างกัน และ
ผลการเรียนของทั้งสองกลุ่มสถาบันสูงกว่ากลุ่ม
มหาวิทยาลัยอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดง
ให้เห็นว่าถึงแม้ว่านักศึกษาจะได้รับการจัดการเรียนรู้
วิธีการสอน ผู้สอน สภาพแวดล้อมแบบเดียวกัน หรือ
สถาบันเดียวกัน ก็มีความเป็นไปได้ที่นักศึกษาจะมีผล
การเรียนที่แตกต่างกัน ส่วนหนึ่งอาจมาจากพื้นฐาน
ทางการเรียนของผู้เรียน หรือจากสถาบันเดิมที่
แตกต่างกันไป ส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา
ของนักศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ
บลูม (Bloom, 1976) ที่กล่าวว่า พื้นฐานความรู้เดิม
ของผู้เรียนเป็นคุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด และ

ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียนที่มีมาก่อนจะเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีความรู้เดิมในระดับดีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปฐม อาแวม, มนสิการ เปรมปราชญ์ และพิศมัย เพียรเจริญ (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และผลการเรียนระดับมหาวิทยาลัย กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2546 - 2550 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัย และผลการเรียนระดับมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาตรี และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรีดา เบญจการ และจกมล บัวแก้ว (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีตามภูมิหลังก่อนเข้ารับศึกษาในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรี นั่นเอง

นอกจากนี้จากการแบ่งช่วงชั้นของระดับผลการเรียนจะเห็นได้ชัดว่านักศึกษาที่จบมาจากมหาวิทยาลัยมหิดล จะมีระดับผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงโดยเรียงลำดับจากดีเลิศ ดีมาก ดี ค่อนข้างดี และพอใช้ ตามลำดับ ซึ่งผลการเรียนนี้เองที่ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละระดับสูงกว่านักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ที่ผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับกลาง โดยมีการเรียงลำดับจาก ค่อนข้างดี ดีมาก ดีเลิศ ดี พอใช้ เรียงตามลำดับ และผลการเรียนของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดลมี

ผลในทางตรงกันข้ามกับนักศึกษาที่ไม่ใช่มาจากมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ กล่าวคือ นักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ มีผลการเรียนส่วนใหญ่เรียงลำดับจาก พอใช้ ค่อนข้างดี ดี ดีมาก ดีเลิศ

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ผลการเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท นั้นชี้ให้เห็นว่า สถาบัน การศึกษาเดิมทั้ง 3 กลุ่ม คือ 1. มหาวิทยาลัยมหิดล 2. มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ 3. มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาใช้เวลาในการศึกษาแตกต่างกันแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

1. หลักสูตร คณะหรือมหาวิทยาลัย ควรมีมาตรการส่งเสริมการรับเข้านักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดลที่ระดับผลการเรียน 2.75 เนื่องจากเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยเข้ามาเท่ากับกลุ่มมหาวิทยาลัยอื่น แต่มีผลการเรียนเฉลี่ยขาออกเท่ากับและสูงกว่ากลุ่มมหาวิทยาลัยอื่นที่ระดับผลการเรียน 3.00 ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดลที่ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2.75 มีพื้นฐานทางความรู้สูงกว่ากลุ่มมหาวิทยาลัยอื่นที่ระดับผลการเรียนเฉลี่ยรับเข้าเท่ากัน โดยคณะหรือมหาวิทยาลัยอาจมีโครงการรับเข้าตรงที่ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2.75 หรือทุนการศึกษาที่ระดับ ผลการเรียนเฉลี่ย 2.75 สำหรับนักศึกษากลุ่มดังกล่าว

2. หลักสูตรหรือสถาบันควรมีแนวทาง หรือมาตรการในการปรับพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาให้มีความรู้เท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกันก่อนเริ่มต้น เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการภายในหลักสูตรยังประโยชน์แก่ตัว

ผู้เรียนมากขึ้น เช่น การจัดโครงการอบรมปรับความรู้พื้นฐาน เป็นต้น

3. เนื่องจากสถาบันเดิมของนักศึกษาไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาดังนั้นปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาตามแผนการศึกษา หลักสูตร คณะหรือมหาวิทยาลัย ควรมีการจัดโครงการอบรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และกรอบเวลาการทำวิทยานิพนธ์ สำหรับอาจารย์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และกรอบเวลาการทำวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่หลักสูตรหรือสถาบันเพื่อใช้รายงานจากผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการพิจารณา กำหนดคุณสมบัติหรือกฎ กติกาในการสมัครรับเข้านักศึกษาของหลักสูตรต่างๆ ให้มีความเหมาะสม
2. เป็นแนวทางแก่หลักสูตรในการพิจารณาพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับนักศึกษาที่มาจากต่างสถาบันกัน
3. เป็นแนวทางในการพิจารณาคณะสมบัติ การให้ทุนการศึกษาและทุนวิจัย หรือเปิด ทุนการศึกษาใหม่สำหรับศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล
4. ทราบถึงปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาเดิมว่าไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเรียนจบเกิน ระยะเวลาของแผนการศึกษาในหลักสูตร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความอนุเคราะห์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะวิ

ทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนการทำวิจัยใน ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ในการเอื้อเฟื้อ ให้ข้อมูลในการทำวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ หยกทองวัฒนา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทำให้งานวิจัยนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งให้กำลังใจมาโดยตลอด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ทางด้านการเรียนการสอนต่อไป ขอขอบพระคุณ

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยมหิดล. บัณฑิตวิทยาลัย. (2556) *ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. สำนักมาตรฐาน และคุณภาพอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- ปรีดา เบญจคาร และจงบถ บัวแก้ว. (2557). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีตามภูมิหลังก่อนเข้ารับศึกษาในคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*. รายงาน การประชุม ชาติใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 วันที่ 16 พฤษภาคม 2557. สงขลา : 841-50.

ปฐมมา อาแวม, มนสิการ เปรมปราชญ์ และพิศมัย
เพียรเจริญ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่าง
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ผลการสอบคัดเลือกเข้า
มหาวิทยาลัย และผลการเรียนระดับ
มหาวิทยาลัย กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*

*วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2546 –
2550. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี:
64-68.*

Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics
and school learning*. New York: Mc
Graw-Hill, p. 73.

**ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรนานาชาติ) คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**

**Determining Factors in Making a Decision to Studying in Doctor of Dental
Surgery (International Program) Faculty of Dentistry, Mahidol University**

ลัชชา ชูณหวิจิตร^{1*} ณัฐวรรณ ครุทสวัสดิ์²
Latcha Chuwijitra^{1*}, Nattawan Krutsawad²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนที่ต้องการสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำนวน 5 ตัวเลือก จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มี ผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาเป็นอันดับแรกคือ ปัจจัยด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.53 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกับเพศ อายุ รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองพบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ

คำสำคัญ: การตัดสินใจ เลือกศึกษา โรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรนานาชาติ

^{1*} ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา โรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเป็น corresponding author

² ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป โรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The main purpose of this study is to examine and compare the factors that influence the decision of students to study in the Doctor of Dental Surgery (International Program) of the Faculty of Dentistry, Mahidol University, which vary in gender, age, household income, educational level and occupation, by examining the data obtained through the specific random sampling method or Purposive Sampling Method.

In this study, we asked 20 questions to 38 dental students who wants to continue their higher dental education. The questionnaires were divided into two parts. The first part included the general information of the respondents, while the second part contains the factors that influence their decision to continue studying in the Doctor of Dental Surgery (International Program). This part of the questionnaire includes five degrees of choices ranging from strongly agree, agree, neutral, disagree and strongly disagree.

From this study, the researchers found that one of the biggest influence in their decision-making is the professional factor which had an average of 4.53. The second factor is the teaching and learning methods used, with an average of 4.42.

Keywords: Decision - Making, Study, Mahidol International Dental School, International Program

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการขยายตัวทางการศึกษา เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 โดยเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนจำนวน 10 ประเทศได้แก่ ประเทศไทย กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมเชื้อชาติ เพื่อเพิ่มโอกาสความเท่าเทียมกันทางการศึกษา และตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา ในสาขาวิชาชีพ 8 สาขา อันได้แก่ วิศวกรรม นักสำรวจ สถาปัตยกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล บัญชี และการบริการ / การท่องเที่ยว ที่สามารถไปประกอบอาชีพในประเทศอาเซียนได้อย่างเสรี ส่งผลให้นักเรียน และนักศึกษา

ต่างชาติมีความสนใจศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดการศึกษา เป็นผลให้แต่ละสถาบันการศึกษาวิชาชีพเหล่านั้นพยายามปรับกลไกในการดึงดูดนักเรียน และนักศึกษาต่างชาติให้เข้าศึกษาในสถาบันของตนเองให้ได้มากที่สุด เห็นได้จากการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย มีความเป็นมาตรฐานในระดับนานาชาติมากขึ้น โดยเฉพาะหลักสูตรในกลุ่มสาขาวิชาชีพ (กุลธิดาสิงห์สี, 2556) รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักเรียน และนักศึกษาต่างชาติได้อย่างพอเพียง ซึ่งกลวิธีนี้จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้นักเรียน และนักศึกษาต่างชาติสนใจเข้าศึกษาต่อในสถาบันมากขึ้น ไม่เพียงแต่นักเรียน และนักศึกษาต่างชาติเท่านั้น ยังรวมไปถึงนักเรียน และนักศึกษา

นานาชาติที่อยู่ในประเทศไทยด้วย จะเป็นการชะลอการเดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศได้พอสมควร เนื่องจากค่าใช้จ่ายของนักเรียน / นักศึกษาในประเทศไทยค่อนข้างต่ำกว่าในทวีปอเมริกา และยุโรป ซึ่งเป็นการลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศได้อีกทางหนึ่ง

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางการแพทย์ เป็นที่ยอมรับในประเทศไทย ภูมิภาคอาเซียน ได้เปิดหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เพื่อรองรับความต้องการเข้าศึกษาของนักเรียนนานาชาติที่สำเร็จการศึกษาในประเทศไทย หรือต่างประเทศ ที่มีความสนใจในสาขาวิชาชีพทันตแพทย์ โดย ช่วง 1 ปีที่ผ่านมา โรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิตนานาชาติ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลหลักสูตรให้กับผู้สนใจในหลายช่องทาง เช่น ทาง เว็บไซต์ ด้านการศึกษา เฟซบุ๊ก การแนะนำหลักสูตรในโรงเรียนนานาชาติ ให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงครูแนะแนวในโรงเรียน พบว่ามีนักเรียนและนักศึกษา ผู้ปกครอง ครูแนะแนว บางกลุ่มยังทราบข้อมูลของหลักสูตรไม่ชัดเจน รวมทั้งข้อมูล ในเรื่องการเรียนการสอน สวัสดิการ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมภายในคณะ ทำให้ทีมผู้วิจัยเกิดข้อคำถามว่ากลุ่มเป้าหมายยังทราบข้อมูลไม่ชัดเจน แต่ยังมีความต้องการที่จะเลือกศึกษาต่อ อันในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ทีมผู้วิจัยจึงนำปัญหาไปต่อยอดเป็นงานวิจัย เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาการประชาสัมพันธ์ รวมถึงการให้ข้อมูลเข้าสู่กลุ่มเป้าหมาย ได้มากที่สุด และนำผลที่ได้ ไปเป็นข้อมูลเสริมเพื่อพัฒนาหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรบัณฑิต แตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ประจำคณะทันตแพทยศาสตร์และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยได้รับสการอนุมัติ MU-DT/PY-IRB 2015/DT026 ลงวันที่ 27 เมษายน 2558 โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่สนใจ สอบถามข้อมูลในสายวิชาชีพทันตแพทย์ ที่ทางโรงเรียนได้ไปประชาสัมพันธ์หลักสูตร ประมาณ 200 - 300 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เลือก ใช้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive

Sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ นี้เป็นนักเรียนที่มีแนวโน้มที่จะสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) มากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ด้านบุคลิกภาพ ลักษณะขององค์กร ด้านการเรียนการสอน และด้านอื่นๆ จำนวน 5 ตัวเลือก โดยทีมผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) (อ้างอิงใน สุรพงษ์ คงสัตย์ และคณะ , 2558) ข้อคำถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 ข้อคำถามนั้นจะตัดทิ้ง และได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ผู้วิจัยจึง นำแบบสอบถามมาดำเนินการทดสอบโดยทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 9 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient- α) ของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.926

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทีมผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีความประสงค์จะสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 38 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

แบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาเทียบเกณฑ์ การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ปิยนุช ทองท้ว, 2552)

4.50 – 5.00 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัย โดยจำแนกตามตัวแปรข้อมูลทั่วไป โดยสถิติที่ใช้ คือ ค่าทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการศึกษา

ประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 38 คน เมื่อจำแนกตามเพศ

อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และอาชีพ

ของผู้ปกครอง ผลปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	65.8
หญิง	25	34.2
อายุ		
15 – 16 ปี	2	5.3
17 – 18 ปี	29	76.3
19 - 20 ปี	6	15.8
ช่วงอายุอื่นๆ	1	2.6
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 4/ Grade 10/ Year 11	2	5.3
มัธยมศึกษาปีที่ 5/ Grade 11/ Year 12	11	28.9
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ Grade 12/ Year 13	24	63.2
ระดับการศึกษาอื่นๆ	1	2.6
รายได้ของครอบครัว/เดือน		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	2	6.9
50,001 – 100,000 บาท	-	-
100,000 – 200,000 บาท	10	34.5
มากกว่า 200,000 บาท	17	58.6
อาชีพของผู้ปกครอง		
ธุรกิจส่วนตัว	24	68.6
รับราชการ	4	11.4
อาชีพอื่นๆ	7	20.0

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามพบว่า เป็นเพศหญิง 25 คน เพศชาย 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 และ 34.2 ตามลำดับ จำแนกตามช่วงอายุของนักเรียนอยู่ระหว่าง 17 - 18 ปี จำนวน 29 คน อายุระหว่าง 19 - 20 ปี จำนวน 6 คน อายุระหว่าง 15 - 16 ปี จำนวน 2 คน และมากกว่า 21 ปี มีจำนวน 1 คน โดย คิดเป็นร้อยละ 76.3 15.8 5.3 และ 2.6 ตามลำดับ จำแนกตามระดับ การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/Grade 12/ Year 13 มีจำนวน 24 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/ Grade 11/ Year 12 จำนวน 11 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/ Grade 10/

Year 11 จำนวน 2 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 63.2 28.9 และ 5.3 ตามลำดับ จำแนกตามรายได้ของครอบครัวนักเรียนใน 1 เดือนนั้นมีรายได้มากกว่า 200,000 บาทต่อเดือน จำนวน 17 คน รายได้ระหว่าง 100,001 -200,000 บาท มีจำนวน 10 คน และรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 34.5 และ 6.9 ตามลำดับ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 24 คน อาชีพอื่นๆ จำนวน 7 คน และรับราชการจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 68.6 20.0 และ 11.4 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำนวน 4 ด้าน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2 ถึง 6

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

ปัจจัยด้านการตัดสินใจ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ปัจจัยด้านบุคลากร	4.53	0.06	มากที่สุด
2. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กร	4.34	0.70	มาก
3. ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	4.42	0.60	มาก
4. ปัจจัยด้านอื่นๆ	3.89	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัย

ด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาคือปัจจัยด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.42$) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กร ($\bar{X} = 4.34$) และปัจจัยด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในปัจจัยด้านบุคลากร

ปัจจัยด้านบุคลากร	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในสาขาทันตแพทยศาสตร์	4.53	0.60	มากที่สุด
2. อาจารย์มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ	4.34	0.66	มาก
3. ความเชื่อถือในประสบการณ์ และคุณภาพของอาจารย์	4.50	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่าอาจารย์มีความเชี่ยวชาญในสาขาทันตแพทยศาสตร์ ($\bar{X} = 4.53$) และความเชื่อถือในประสบการณ์ และ

คุณภาพของอาจารย์ ($\bar{X} = 4.50$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และอาจารย์มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 4.34$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

**ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา
ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในปัจจัยด้าน
ภาพลักษณ์ขององค์กร**

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กร	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	4.53	0.68	มากที่สุด
2. ชื่อเสียงของคณะทันตแพทยศาสตร์	4.29	0.73	มาก
3. คุณภาพของบัณฑิตที่จบ	4.19	0.70	มาก
4. เป็นผู้นำทางสายทันตแพทย์	4.05	0.70	มาก

จากตารางที่ 4 ปัจจัยด้าน ภาพลักษณ์ขององค์กร คณะทันตแพทยศาสตร์ ($\bar{X} = 4.29$) คุณภาพของ
พบว่าชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.53$) บัณฑิตที่จบ ($\bar{X} = 4.19$) เป็นผู้นำทางสายทันตแพทย์
มีค่าเฉลี่ย อยู่ใน ระดับมากที่สุด และชื่อเสียงของ ($\bar{X} = 4.05$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

**ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา
ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในปัจจัยด้านการ
เรียนการสอน**

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.61	มาก
2. มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย	4.45	0.64	มาก
3. มีอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ	4.42	0.64	มาก

จากตารางที่ 5 ปัจจัยด้าน การเรียนการสอน พบว่า รองลงมาคือ มีอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ
ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีอุปกรณ์การเรียน ($\bar{X} = 4.42$) และความพร้อมในการจัดการเรียนการ
การสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.45$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอน ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

**ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา
ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในปัจจัยด้านอื่นๆ**

ปัจจัยด้านอื่นๆ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ความมั่นคงในสายอาชีพ	4.58	0.68	มากที่สุด
2. ทุนการศึกษา	4.13	0.81	มาก
3. อาชีพทันตแพทยศาสตร์เป็นที่ยอมรับในสังคม	4.24	0.63	มาก
4. คณะทันตแพทยศาสตร์อยู่ใกล้ใจกลางเมือง	4.08	0.75	มาก
5. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	3.55	1.08	มาก
6. การประชาสัมพันธ์รับสมัคร	3.73	0.77	มาก
7. คุณครูแนะแนวแนะนำ	3.78	0.92	มาก
8. มีโครงการศึกษาดูงานต่างประเทศ	3.81	0.81	มาก
9. ครอบครัวสนับสนุน	3.78	0.87	มาก
10. สมาชิกในครอบครัวเป็นทันตแพทย์	3.35	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 ปัจจัยด้านอื่นๆ พบว่า มีความมั่นคงในสายอาชีพ ($\bar{X} = 4.58$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพทันตแพทยศาสตร์เป็นที่ยอมรับในสังคม ($\bar{X} = 4.24$) และทุนการศึกษา ($\bar{X}=4.13$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) โดยจำแนกตามตัวแปรข้อมูลทั่วไป

การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) โดยจำแนกตามตัวแปรข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 7 ถึง 11

ตารางที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามเพศ

ด้านที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	เพศ				T test	Sig
		ชาย (13 คน)		หญิง (25 คน)			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ปัจจัยด้านบุคลากร	4.46	0.66	4.56	0.58	-.45	.66
2	ปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กร	4.38	0.65	4.32	0.75	.26	.79
3	ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	4.15	0.55	4.56	0.58	-2.10	.52
4	ปัจจัยด้านอื่นๆ	3.77	0.93	3.96	0.67	-.65	.52

จากตารางที่ 7 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต

(หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$)

ตารางที่ 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามอายุ

ด้านที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	อายุ (ปี)								F test	Sig
		15 - 16		17 - 18		19 - 20		อื่นๆ			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ปัจจัยด้านบุคลากร	4.50	0.70	4.52	0.63	4.67	0.51	4.00	0.00	.35	.79
2	ปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กร	4.00	0.00	4.28	0.75	4.67	0.51	5.00	0.00	.94	.43
3	ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	4.50	0.70	4.34	0.61	4.67	0.51	5.00	0.00	.80	.50
4	ปัจจัยด้านอื่นๆ	3.50	0.70	3.86	0.79	4.17	0.75	4.00	0.00	.43	.73

จากตารางที่ 8 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต

(หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามอายุไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$)

ตารางที่ 9 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ระดับการศึกษา						F test	Sig
		ม.4		ม.5		ม.6			
		Grade 10		Grade 11		Grade 12			
		Year 11		Year 12		Year 13			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ปัจจัยด้านบุคลากร	3.50	0.70	4.55	0.52	4.58	0.58	2.47	.07
2	ปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กร	3.50	0.70	4.36	0.50	4.38	0.77	1.28	.30
3	ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	3.50	0.71	4.36	0.50	4.50	0.59	2.28	.09
4	ปัจจัยด้านอื่นๆ	3.00	0.00	3.73	0.90	4.08	0.65	2.24	.10

จากตารางที่ 9 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่เลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$)

ตารางที่ 10 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

ด้าน ที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	รายได้ของครอบครัว (บาท)								F test	Sig
		น้อยกว่า 50,000		50,001- 100,000		100,001- 200,000		มากกว่า 200,000			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ปัจจัยด้านบุคลากร	4.00	0	-	-	4.50	.53	4.59	.62	.94	.40
2	ปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กร	4.00	1.41	-	-	4.20	.63	4.53	.72	.93	.40
3	ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	4.00	0	-	-	4.40	.52	4.41	.62	.47	.63
4	ปัจจัยด้านอื่นๆ	4.00	1.41	-	-	3.80	.63	4.12	.70	.62	.55
ค่าเฉลี่ยรวม		4.00	0	-	-	4.50	.52	4.65	.61	1.22	.31

จากตารางที่ 10 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามรายได้ของครอบครัว ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$)

ตารางที่ 11 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ด้าน ที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	อาชีพของผู้ปกครอง						F test	Sig
		ธุรกิจส่วนตัว		รับราชการ		อื่นๆ			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ปัจจัยด้านบุคลากร	4.50	.59	4.75	.50	4.71	.49	.62	.55
2	ปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กร	4.17	.70	5.00	0	4.71	.49	4.28	.10
3	ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	4.29	.55	4.75	.50	4.71	.49	2.51	.09
4	ปัจจัยด้านอื่นๆ	4.46	.59	4.75	.50	3.71	.95	2.95	.06
ค่าเฉลี่ยรวม		4.46	.59	5.00	0	4.86	.38	1.68	.20

จากตารางที่ 11 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ศึกษา ในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$)

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในโรงเรียนทันตแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีผลต่อการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านภาพลักษณ์องค์กรด้านการเรียนการสอน และด้านอื่นๆ มีผลอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของปัจจัยด้านบุคลากรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในสาขาทันตแพทยศาสตร์ เนื่องจากคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการศึกษาทางทันตแพทยศาสตร์ที่มีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทางหลากหลายสาขา และมีชื่อเสียงเป็นที่ ยอมรับในวงการวิชาชีพจำนวนมาก จึงส่งผลให้ผู้สนใจเข้าศึกษาจำนวนมาก

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กรพบว่า มีผลต่อการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลได้รับการจัดอันดับในมหาวิทยาลัยชั้นนำในเอเชีย โดยถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ 44 ของเอเชีย และเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศไทย (QA University Ranking: Asia 2015) จึงสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้สนใจเข้าศึกษาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรากรณ์ ในฝัน (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครองนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่

ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนนานาชาติในระดับมาก ได้แก่ชื่อเสียงของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรณพ แฉจจิต (2547) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติของนักเรียนไทยระดับอินทรมหิดล โรงเรียนนานาชาติเอกมัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า นักเรียนที่มีความศรัทธาต่อสถาบันมาก ทำให้มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่เลือกเข้ามาเรียนในแต่ละสถาบันย่อมมีความเชื่อถือ มีความรู้สึกที่ดี ทั้งในด้านชื่อเสียง ด้านคุณวุฒิทางการศึกษาของ คณาจารย์ และรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เป็นนักเรียนของสถาบันแห่งนั้น และใกล้เคียงกับงานวิจัยของธารินี พัทธเจริญพงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร และบริเวณชล ซึ่งพบว่านักศึกษาชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในระดับมาก โดยเห็นได้ว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในมหาวิทยาลัยชั้นนำ เป็นผู้นำด้านการศึกษาในระดับที่มีคุณภาพ เช่นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในการจัดอันดับของโลก ปัจจัยด้านการเรียนการสอนพบว่า

มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เนื่องจากผู้สนใจอาจมีความเห็นว่าคณะฯ มีสถานที่ใหญ่โต มีศูนย์ทำฟันที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นจำนวนมาก รวมทั้งคณะฯ มีศูนย์ปฏิบัติการซิมิวเลชัน (Dental Simulation Center) ซึ่งมีจำนวนโต๊ะปฏิบัติการมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา สมมิตร และคณะ (2552) ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในหลักสูตรนานาชาติ ของนักเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวว่าสถานศึกษามีแหล่งศึกษา

ค้นคว้าที่มีความพร้อม และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้สืบค้นข้อมูล เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในการเลือกศึกษาต่อหลักสูตรนานาชาติในระดับดี

ปัจจัย ด้านอื่น ๆ พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมั่นคงในสายอาชีพ เนื่องจากวิชาชีพทันตแพทย์ เป็นสาขาที่มีความขาดแคลนสาขาหนึ่งในวิชาชีพสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ และมีความต้องการในการรักษาจากผู้ป่วยมาก ประกอบทั้งการที่ประเทศไทยมีการส่งเสริมให้เป็น Medical Hub ของเอเชีย ซึ่งส่งผลให้ชาวต่างชาติ จำนวนมาก นิยมเดินทางเข้ามาทำการรักษาสุขภาพในประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอ

ผลการเปรียบเทียบ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรนานาชาติ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษา ในโรงเรียนทันตแพทยศาสตรนานาชาติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวิณ พงษ์ไอลาส และคณะ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำแนกตามเพศ และจำแนกตามรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ ชูจินดา และคณะ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรชั้น ปีที่ 3 ในเขตจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่าเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 6 และประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 3 ในเขตจังหวัดนนทบุรีกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนเพศหญิงและเพศชายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนจะเป็นชาย หรือหญิง ที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีโอกาสความเท่าเทียมกันในการเลือกที่จะเรียนรู้ และนำเอาความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ และทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคมไม่แตกต่างกัน

บทสรุป

ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกศึกษาในหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คือ ปัจจัยด้านบุคลากร รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กร และปัจจัยอื่น ๆ ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกับเพศ อายุ รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง พบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$)

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. ได้ทราบปัจจัยการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรของโรงเรียนทันตแพทยศาสตรนานาชาติ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. โรงเรียนทันตแพทยศาสตรนานาชาติ สามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนา และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ของหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการประชาสัมพันธ์หลักสูตรทันต แพทยศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถดึงดูดให้ผู้สนใจเข้าศึกษาในหลักสูตรเพิ่มมากขึ้น
2. จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก เป็นอันดับแรก โดยในปัจจัยด้านดังกล่าว จะประกอบด้วย อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในสาขาทันตแพทยศาสตร์ อาจารย์มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ และ เชื่อถือในประสบการณ์ และคุณภาพของอาจารย์ ดังนั้น คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง รวมทั้ง เพิ่มพูนทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นในด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การให้ทุนการศึกษา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สละเวลาในการพิจารณาข้อคำถาม รวมทั้งการให้คำแนะนำในการเขียน รศ.ดร.รัชชพิน ศรีสังจะลักษณ์ หัวหน้าภาควิชาจุลชีววิทยาช่องปาก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รศ.ดร.ทพ.สมศักดิ์ ไมตรีวณิชกุล หัวหน้าภาควิชาวิทยากระบบบดเคี้ยว คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผศ.ดร.สิทธิกร สุมาลี หัวหน้าภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นางรชนีกร มัคคสมัน รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร นายสมเกียรติ คูเวโรจน์ปกรณ์ หัวหน้างานบริหารการศึกษา คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดล นส.มธุรส ประภาจันทร์

นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และขอขอบคุณคุณจินดานนท์ ศิริรัตน์ ที่แนะนำแนวทางในการเขียนงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สมมิตร และคณะ. (2552). *ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในหลักสูตรนานาชาติของนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ . ทุนสนับสนุนการวิจัย . มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, เชียงใหม่.*
- กุลธิดา สิงห์สี. (2556). *อุดมศึกษาไทยในอาเซียน รูปแบบ แนวโน้ม และทิศทางการปรับตัวในอนาคต. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2, 13-23.*
- จิราภรณ์ ในฝัน. (2546). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกโรงเรียนนานาชาติของผู้ปกครองนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- จุฑามาศ ชูจินดา, กิตติยานภลัย ภูตระกูล และณภัทร โชคณินกุล. (2555). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในเขตจังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: วิทยาลัยราชพฤกษ์.*
- ธารินี พัทธเจริญพงศ์. (2554). *ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,*

ปทุมธานี.

ปวิณ พงษ์ไธมาส, สมพร พวงเพชร และรัชชนก
 สนวนสีดา. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการ
 ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 เทพสตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วารสารการ
 จัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏรำไพาง, 5, 25 - 33.

ปิยนุช ทองทั่ว. (2552). ปัจจัยการตัดสินใจของ
 ผู้ปกครองนักเรียนไทยในการส่งบุตรหลาน
 เข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร
 ประเทศอังกฤษ ระดับประถมศึกษาใน
 กรุงเทพมหานคร . ปริญาครุศาสตรมหา
 บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ,
 กรุงเทพฯ.

สุรพงษ์ คงสัตย์ และคณะ. การหาค่าความเที่ยงตรง
 ของแบบสอบถาม (IOC). เข้าถึงเมื่อวันที่
 10 ตุลาคม 2558, จาก

http://mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=656&articlegroup_id=146.

อรรวรรณ แจขจัด. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ
 ในการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติ
 ของนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษา
 โรงเรียนนานาชาติเอกมัย เขตวัฒนา
 กรุงเทพมหานคร. ปริญญาการศึกษา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 กรุงเทพฯ.

QS University Rankings: Asia 2015. QS TOP
 UNIVERSITIES. เข้าถึงเมื่อวันที่ 10
 ตุลาคม 2558, จาก [http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2015#sorting=rank+region="+country="+faculty="+stars=false+search=](http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2015#sorting=rank+region=).

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

Factors Affecting the Engagement of Graduate Students to Faculty of Tropical Medicine, Mahidol University

อารี บัวแพร่^{1*} จุฑามาศ ชัยวรพร² ศิวพร พิสิษฐ์ศักดิ์³
Aree Bauprae, Chutamas Chaiworaporn, Sivaporn Pisitsak

บทคัดย่อวิจัย

ความผูกพันองค์กรของนักศึกษาต่อสถาบันการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นความรู้สึกประทับใจ ศรัทธา ภาคภูมิใจ ตั้งใจและพร้อมที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่ ของบุคคลเพื่อสร้างชื่อเสียงที่ดีแก่สถาบันการศึกษานั้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความผูกพัน และปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพัน ของนักศึกษาลัทธิสุตรนนานาชาติต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ประชากรศึกษาเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสุตรนนานาชาติที่ยังคงสภาพนักศึกษาในรอบปีการศึกษา 2557 จำนวน 172 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไคส์-สแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาคณะเวชศาสตร์เขตร้อนส่วนใหญ่ มีความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 51.2 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนและ มีความศรัทธาต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 50.6 และ 50.0 ตามลำดับ และมีความจงรักภักดีต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.022$) แรงจูงใจในการเข้าศึกษา มีความสัมพันธ์ เชิงบวก กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนในระดับปานกลาง ($p\text{-value} = 0.001$, $r = 0.687$) และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่าความคาดหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ เหตุผลส่วนตัวและ การสนับสนุนการศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันในเชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.731$ และ 0.631 ตามลำดับ) ทักษะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.848$) และมีความสัมพันธ์กับความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.790$, 0.786 และ 0.765 ตามลำดับ)

^{1,3} ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สำนักงานบริหารการศึกษา คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

² ตำแหน่งนักวิชาการศึกษานานาชาติ สำนักงานบริหารการศึกษา คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

และความพึงพอใจโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.788$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับ ความศรัทธา ความจงรักภักดีและความทุ่มเท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.772$, 0.704, 0.700 ตามลำดับ) สัมพันธภาพโดยรวม ระหว่างความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนกับ ความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.715$, 0.699, 0.681, ตามลำดับ)

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความผูกพัน ต่อสถาบันแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้นโดยผู้บริหารควร กำหนดแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับช่องทางและกิจกรรมสร้างความผูกพันต่อองค์กรแก่นักศึกษา กำหนดแนวทางการ ประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างกิจกรรมระหว่างศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่าเพิ่มขึ้น จัดบริการวิชาการ โดยกำหนด กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ จัดสภาพสิ่งแวดล้อม และอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ความผูกพัน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The engagement between students and education institutes is significant since it represents impression, faith, pride, determination, and readiness of individuals to exert their efforts in bringing about fame for each education institute. The objective of this study is to explore levels of engagement and factors affecting the engagement of students of the international program towards the Faculty of Tropical Medicine, Mahidol University. The subjects include 172 postgraduate students of the international program who maintain a student status in the academic year 2014. The data were collected by self-administered questionnaires. The data analysis was made by SPSS program, comprising percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The relationship was analyzed by Chi-square and Pearson's correlation coefficient.

The results of the study revealed that majority of students of the Faculty of Tropical Medicine had a high level of engagement towards the Faculty of Tropical Medicine (51.2%). When classifying into each category, it was found that students' dedication and faith to the Faculty of Tropical Medicine were at a high level (50.6% and 50.0%, respectively), while the highest level belonged to their loyalty towards the Faculty of Tropical Medicine (49.4%). Personal factors, namely, title, was associated with the overall engagement towards the Faculty of Tropical Medicine with a 0.05 level of statistical significance ($p\text{-value} = 0.022$). Motivation to study was positively associated with the engagement towards the Faculty of Tropical Medicine at a moderate level ($p\text{-value} = 0.001$, $r=0.687$). When classifying into each category, it

was found that education and career expectations, personal rationale and educational support were positively associated with the engagement at a moderate level ($r=0.731$ and 0.631 , respectively). Attitudes were positively associated with the engagement towards the Faculty of Tropical Medicine at a high level with a 0.05 level of statistical significance ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.848$), as well as being related to faith, dedication, and loyalty with a 0.05 level of statistical significance ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.790$, 0.786 and 0.765 , respectively). In addition, overall satisfaction was positively associated with the engagement towards the Faculty of Tropical Medicine at a high level with a 0.05 level of statistical significance ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.788$). Satisfaction was high positively associated with faith, loyalty and dedication with a 0.05 level of statistical significance ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.772$, 0.704 , 0.700 , respectively). Overall association was positively associated with the engagement towards the Faculty of Tropical Medicine at a high level with a 0.05 level of statistical significance ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.759$). Overall association was high positively associated with faith, dedication and loyalty with a 0.05 level of statistical significance ($p\text{-value} = 0.000$, $r = 0.715$, 0.699 , 0.681 , respectively).

Regarding the recommendations from the study, the engagement between students and the institute should be enhanced. In this regard, administrators should establish the operating plan regarding channels and activities for strengthening the engagement between students and the institute, determine the public relations approach and promote more activities involving both current students and alumni, provide academic services by increasingly holding activities for enhancing learning experiences, arranging the environment, and facilitating students.

Keywords: Engagement, Graduate students, Faculty Tropical Medicine, Mahidol University

หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถาบันระดับอุดมศึกษาต้องเผชิญกับสภาพการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจากปัจจัยด้านกระแสโลกาภิวัตน์ และการเปิดเสรีทางการค้า รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อสถาบันอุดมศึกษาไทย ส่งเสริมและกระตุ้นให้เป็นการค้ามากขึ้น สนองตอบต่อตลาดมากขึ้น ทำให้สถาบันระดับอุดมศึกษาต้องมีการแข่งขัน ให้เกิดแรงจูงใจในเข้าศึกษาในสถาบัน เนื่องจากคน

มองเห็นว่าการศึกษาคือเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้นๆ สำหรับชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาของ ทินโต (Tinto, 1975 อ้างถึงใน ดลฤดี เพชรขำ และ นันทิกา อนันต์ชัยพัทธนา, 2552) กล่าวว่า เหตุจูงใจในการศึกษาให้สำเร็จมี 3 ประการ ได้แก่

1. การวางแผนในการศึกษา
2. ความคาดหวังในการศึกษา
3. ความคาดหวังในการประกอบอาชีพในอนาคต

เพราะสิ่งเหล่านี้ จะมีอิทธิพลต่อการศึกษา และพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการที่จะคงอยู่ในสถาบันของนักศึกษาต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติต่อสถาบัน และ พัฒนาการทางวิชาการของนิวคอมบ์ (Newcomb, 1954 อ้างถึงใน ดลฤดี เพชรขว้าง และนันทิกา อนันต์ชัยพัทนา, 2552) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ บุคคลจะแสดงทัศนคติทางพฤติกรรมเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นด้วย หรือชอบในสิ่งนั้น ซึ่งจะทำให้อยากเข้าหาหรือเข้าไปใกล้สิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude)

2. การแสดงออกถึงความไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้อยากอยู่ห่างสิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude)

3. การแสดงออกในลักษณะเฉยๆ หรือไม่ชอบ เรียกว่า ทัศนคติแบบกลางๆ

คณะเวชศาสตร์เขตร้อนเป็นสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยเป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการก่อตั้งโดยการริเริ่มของศาสตราจารย์นายแพทย์จำลอง หาริณสุต และศาสตราจารย์แพทย์หญิงคุณหญิงตระหนักจิต หาริณสุต เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2503 จากแนวคิดที่ว่าหลักสูตรแพทยศาสตร์ของไทยในขณะนั้นไม่มีการเรียนการสอนเฉพาะทางโรคเขตร้อน จึงจัดตั้งคณะอายุรศาสตร์เขตร้อน (ชื่อเดิม) อยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหาวิทยาลัยมหิดลในปัจจุบัน) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสอนและอบรมแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ให้มีความรู้ความชำนาญในการบำบัด รักษาและป้องกันโรคเขตร้อน ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อแก้ปัญหาโรคเขตร้อนซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ พร้อมทั้ง

ให้บริการรักษาผู้ป่วย รับผิดชอบให้คำแนะนำแก่แพทย์และสถาบันการแพทย์ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องโรคเขตร้อน (รายงานการประเมินตนเองตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) คณะเวชศาสตร์เขตร้อน, 2557: 1)

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ได้จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดระยะเวลายาวนานกว่า 50 ปี ผลิตบัณฑิตทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นจำนวน มากปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ปัจจุบันหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มีจำนวน 9 หลักสูตรได้แก่

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาอายุรศาสตร์เขตร้อนและสูติวิทยา [Graduate Diploma in Tropical Medicine and Hygiene: (D.T.M. & H.)]
2. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ชีวเวชและสุขภาพ [Graduate Diploma Program in Biomedical and Health Informatics: (Grad. Dip. Biomedical and Health Informatics)]
3. หลักสูตรอายุรศาสตร์เขตร้อนคลินิกมหาบัณฑิต [Master of Clinical Tropical Medicine (M.C.T.M.)]
4. หลักสูตร กุมารเวชศาสตร์เขตร้อนคลินิกมหาบัณฑิต สาขาวิชากุมารเวชศาสตร์เขตร้อน [Master of Clinical Tropical Medicine Program in Tropical Pediatrics (M.C.T.M. (Tropical Pediatrics))]
5. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ชีวเวชและสุขภาพ [Master of Science Program in Biomedical and Health Informatics: M.Sc. (Biomedical and Health Informatics)]
6. หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาอายุรศาสตร์เขตร้อน [Master of Science Program in Tropical Medicine: (M.Sc. (Trop. Med.))]
7. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาอายุรศาสตร์เขตร้อน [Doctor of Philosophy Program in Tropical

Medicine: (Ph.D. (Trop. Med.)) 8. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาอายุรศาสตร์เขตร้อนคลินิก [Doctor of Philosophy Program in Clinical Tropical Medicine: (Ph.D. (Clin.Trop. Med.))] และ 9. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยโรงเรียน [Master of Science (School Health): M.Sc. (School Health)]

สำนักงานคณะกรรมการ รุดมศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาไทยให้ทัดเทียมและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงได้นำเครื่องมือพัฒนาคุณภาพที่ได้รับ การยอมรับในระดับสากลว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ นั่นคือ Education Criteria for Performance excellence ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สามารถนำมาเป็นกรอบการ ดำเนินงานบริหารจัดการการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างก้าวกระโดด สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา มุ่งหวังให้สถาบันอุดมศึกษาใช้กรอบ ของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 หมวดคือ หมวด 1 การนำ องค์การ หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ หมวด 3 การมุ่งเน้นลูกค้า หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หมวด 5 การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน หมวด 6 การจัดการกระบวนการ และ หมวด 7 ผลลัพธ์

สำหรับ หมวด 3 การมุ่งเน้นลูกค้า เป็นการตรวจประเมินวิธีการที่สถาบันสร้าง ความผูกพัน กับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อความสำเร็จด้าน ตลาดในระยะยาว กลยุทธ์ในการสร้าง ความผูกพันนี้ ครอบคลุมถึงวิธีการสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งวิธีการที่สถาบันรับฟัง “เสียงของลูกค้า” และใช้สารสนเทศนี้เพื่อปรับปรุง และค้นหาโอกาสในการสร้าง นวัตกรรมแก้หลักสูตร บริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และบริการการศึกษาอื่นๆ

รวมทั้งถึงวิธีการในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และ ปัจจัยต่าง ๆ เช่น การรักษาความลับ ความปลอดภัย เกี่ยวกับข้อมูลเฉพาะของผู้เรียน ที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อ ระดับความผูกพันของนักศึกษา (สำนักมาตรฐาน และการประเมินผลอุดมศึกษาสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา , 2556-2557) ซึ่ง ความสำคัญของความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติทั่วไปของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ และ การจัดประสบการณ์เพื่อเรียนรู้ของสถาบัน โดยความ ผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษาไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกในระหว่างที่ ศึกษาอยู่ในสถาบันเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อ ความสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษากับสถาบันในอนาคต ด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาแสดงถึงความ ตั้งใจในการใช้ความพยายามที่จะทำทุกอย่างเพื่อ สถาบันของตนเอง (ศศิธร วงศ์ประเสริฐ , 2547: 5) ความผูกพันที่นักศึกษาที่มีต่อสถาบันนั้นก่อให้เกิดการ แสดงความรู้สึกและพฤติกรรมของนักศึกษาในรูปของ ความศรัทธา ความจงรักภักดี และนำมาซึ่ง ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

ความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อ สถาบันการศึกษา จึงเป็นประเด็นในการพัฒนา นักศึกษาให้มีศักยภาพ ส่งผลให้สถาบันมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของฮอม (Hom, 2004: online อ้างถึงใน อภิรัตน์ บัวมณี , 2551) ที่กล่าวว่าเมื่อผู้เรียนมีความผูกพันต่อสถาบัน จะเกิดความรู้สึกประทับใจ พึงพอใจทุกๆ ด้าน รู้สึกว่า เป็นเจ้าของ รับผิดชอบในสถาบัน ทำให้สถาบันเป็นที่ ดึงดูดความสนใจของบุคคลให้เข้ามาศึกษาเพิ่มมากขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อสถาบัน ของนักศึกษาของแฮคแมน และไดซิงเกอร์ (Hackman and Dysinger, 1970 อ้างถึงใน ดลฤดี เพชรขำ และนันทิกา อนันต์ชัยพัฒนา , 2552) ได้

สรุปผลการวิจัยที่ผ่านมาว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อสถาบันและการคงอยู่ของนักศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะของตัวนักศึกษาเอง และธรรมชาติของสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน

บีล และ โนเอล (Beal and Noel, 1980 อ้างถึงในอิทธิวัฒน์ บัวมณี, 2551) ได้สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบัน ได้แก่

1. คุณลักษณะของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยความสามารถด้านวิชาการ ภูมิหลังของนักศึกษา ทัศนคติและแรงจูงใจด้านการเงิน

2. คุณลักษณะของสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางวัตถุ และความเกี่ยวพันของนักศึกษาภายในสถาบัน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบัน

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ได้มีการประเมินผลตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีความผูกพันกับการเรียนที่คณะ

เวชศาสตร์เขตร้อน คิดเป็นคะแนน 4.28 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (รายงานการประเมินตนเอง

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน 6 มิถุนายน 2557)

ดังนั้น นักศึกษาเป็นลูกค้าที่สำคัญต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ความจงรักภักดีและศรัทธาของศิษย์เก่าและส่งผลต่อการจูงใจผู้อื่นให้เข้ามาศึกษาในสถาบัน หากนักศึกษาขาดความผูกพันต่อ

สถาบันการศึกษาย่อมนำมาซึ่งผลเสียต่อสถาบัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับ

ความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อคณะ

เวชศาสตร์เขตร้อน เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ทัศนคติต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ความพึงพอใจ

สภาพแวดล้อม และสัมพันธภาพใน

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน และเพื่อเป็น

ประโยชน์สำหรับผู้บริหารคณะเวชศาสตร์เขตร้อน

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการ

ศึกษาวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัจจัย

ต่างๆ ที่มีผลต่อระดับความผูกพันของนักศึกษาต่อ

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน และหาแนวทางสร้าง

ประสบการณ์ที่ดีที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษา

เพื่อความสำเร็จด้านการตลาดในระยะยาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันของ นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และตำแหน่งการทำงาน แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาที่คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน

สัมพันธภาพในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ทัศนคติต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ต่อความผูกพันของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ตำแหน่งการทำงาน มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

2. แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาที่ คณะเวชศาสตร์เขตร้อนมีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

3. ทัศนคติต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนมีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

4. ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมใน
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มีความสัมพันธ์ต่อความ
ผูกพันของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อ
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

5. สัมพันธภาพในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันของนักศึกษา ระดับ
บัณฑิตศึกษา ที่มีต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
มหาวิทยาลัยมหิดล

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
มหาวิทยาลัยมหิดล ทุกหลักสูตร ที่มีสถานะเป็น
นักศึกษาอยู่ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31
ธันวาคม 2557

รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย
และวิเคราะห์ตามสมมติฐานแบบภาคตัดขวาง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาหลักสูตรนานาชาติของ
คณะเวชศาสตร์เขตร้อนที่ยังคงสภาพการเป็น
นักศึกษาอยู่ โดยมีระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ 1
มกราคม – 31 ธันวาคม 2557 จำนวน 9 หลักสูตร
ศึกษาทุกหน่วยประชากร จำนวน 243 คน ซึ่งกำหนด
เกณฑ์คัดเข้าเป็นนักศึกษานักศึกษาอยู่ในระหว่าง
วันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2557 ซึ่งยินดีและให้
ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และเกณฑ์
คัดออก โดยเป็นผู้ปฏิเสธในการตอบแบบสอบถาม
เมื่อได้รับการติดต่อประสานงานจากผู้วิจัย

เครื่องมือวิจัย

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัย
ที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยข้อ

คำถามทั้งหมด 5 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของ
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ประเทศ
หลักสูตร อาชีพ ก่อนเข้าศึกษา ตำแหน่ง เหตุผลที่
นักศึกษาตัดสินใจเข้ารับการศึกษานี้

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ส่วนที่ 2 แรงจูงใจในการเข้า
ศึกษา ได้แก่ ความมุ่งมั่นในการศึกษาและประกอบ
อาชีพ จำนวน 10 ข้อ การสนับสนุนจากผู้อื่น จำนวน
4 ข้อ เหตุผลส่วนตัว จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 3 ทักษะ
ต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน จำนวน 13 ข้อ ส่วนที่ 4
ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมใน

คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้าน
การเรียนการสอน ประกอบด้วยด้านเนื้อหาหลักสูตร
จำนวน 6 ข้อ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ จำนวน 9
ข้อ อาคารสถานที่ จำนวน 9 ข้อ การบริการ จำนวน
10 ข้อ ส่วนที่ 5 สัมพันธภาพในคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน ได้แก่ สัมพันธภาพกับอาจารย์
จำนวน 10 ข้อ สัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 10 ข้อ
และส่วนที่ 6 ความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
ได้แก่ ด้านความศรัทธาต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
จำนวน 8 ข้อ ด้านความทุ่มเทต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน จำนวน 8 ข้อ ด้านความจงรักภักดี
ต่อองค์กร จำนวน 9 ข้อ และคำถามปลายเปิด
ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความรู้สึกผูกพันโดยผู้วิจัย
ได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามของกริธน์ บัวมณี
(2551)

การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและจัดทำ
แบบสอบถามโดยจัดทำเป็นภาษาอังกฤษ และนำไป
ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความ
เที่ยงตรงในด้านเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาที่
ใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยกำหนดค่า
ความเที่ยงตรงที่ยอมรับได้มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.7
(Polit & Hungler, 1997) หลังจากนั้นนำแบบสอบถาม
ไปทดสอบใช้ โดยเก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับ

นานาชาติที่ศึกษาในปัจจุบัน จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค จากการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อถือเท่ากับ 0.97

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการโดยผู้วิจัยอบรมผู้ช่วยวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวน 2 คนเป็นเวลา 2 ชั่วโมง เพื่อทำความเข้าใจในการใช้แบบสอบถาม กำหนดทะเบียนรายชื่อนักศึกษาที่เป็นประชากรของการวิจัย และส่งแบบสอบถามซึ่งไม่มีการระบุชื่อนักศึกษาให้นักศึกษาทาง e-mail และแจกให้นักศึกษาโดยตรงแก่ผู้มาเรียนในชั้นเรียน โดยผู้ส่ง email ใช้เวลาตอบภายใน 2 สัปดาห์ ส่วนผู้ที่เก็บโดยตรง ผู้วิจัยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 1 ชั่วโมง และส่งคืนที่กล่องรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำไปประมวลผล ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 172 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.8 ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป สถิติที่วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไค ส-สแควร์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษามีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปนักศึกษาของคณะเวชศาสตร์เขตร้อน

นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็น นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเอก Ph.D.(Trop. Med.) ร้อยละ 45.3 ปริญญาโท M.Sc. (Trop. Med.) ร้อยละ 22.7 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.1 เพศชาย ร้อยละ 45.9 ส่วนใหญ่มีอายุ 22-30 ปี ร้อยละ 51.2 สถานภาพโสด ร้อยละ 77.9 สัญชาติไทย ร้อยละ 62.8 อาชีพเป็นนักศึกษา ร้อยละ 39.0 และ รองลงมาอาชีพแพทย์ ร้อยละ 37.2 ตำแหน่ง Junior Managers ร้อยละ 16.3

2. เหตุผลและแรงจูงใจในการเข้าศึกษา

นักศึกษาคณะเวชศาสตร์เขตร้อนส่วนใหญ่มีเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาที่ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน โดยเห็นว่า คณะเวชศาสตร์เขตร้อนเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ร้อยละ 72.7 รองลงมาคือ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากสถาบันนี้จะได้รับการยอมรับ ร้อยละ 50 และเพื่อนที่จบการศึกษาจาก คณะเวชศาสตร์เขตร้อนให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้าศึกษา ร้อยละ 16.9 รวมทั้งค่าหน่วยกิตที่ยอมรับได้ ร้อยละ 16.3

นักศึกษาส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาในคณะเวชศาสตร์เขตร้อนภาพรวมในระดับมาก ร้อยละ 72.1 และรองลงมา อยู่ใน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.6 ซึ่งเมื่อจำแนกองค์ประกอบพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ของคณะเวชศาสตร์เขตร้อน สำหรับแรงจูงใจระดับมากที่สุดนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความมุ่งหวังในการศึกษาและประกอบอาชีพ เหตุผลส่วนตัว และ บัณฑิตสนับสนุนการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.3, 32.8 และ 15.7 ตามลำดับ สำหรับแรงจูงใจระดับมากนั้น พบว่าเหตุผลส่วนตัว ความมุ่งหวังในการศึกษาและประกอบอาชีพ และ บัณฑิตสนับสนุนการศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 57.0, 51.2 และ 40.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
จำแนกตามแรงจูงใจในการเข้าศึกษาในภาพรวมและรายด้าน

แรงจูงใจในการเข้าศึกษา	ระดับแรงจูงใจ					n	$\bar{x}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
1. ความมุ่งมั่นในการศึกษาและประกอบอาชีพ	71 (41.3)	88 (51.2)	12 (7.0)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.3	0.5
2. ปัจจัยสนับสนุนการเข้าศึกษา	27 (15.7)	69 (40.1)	51 (29.7)	20 (11.6)	5 (2.9)	172 (100.0)	3.5	1.0
3. เหตุผลส่วนตัว	65 (32.8)	98 (57.0)	8 (4.7)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.3	0.5
แรงจูงใจภาพรวม	32 (18.6)	124 (72.1)	15 (8.7)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.5

จากข้อมูลแรงจูงใจระดับมากถึงมากที่สุดจะเห็นได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีเหตุผลส่วนตัว ความมุ่งมั่นในการศึกษาและประกอบอาชีพ และปัจจัยสนับสนุนการศึกษา คิดเป็นถึงร้อยละ 94.8, 92.4 และ 55.8 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า 1) ด้านความมุ่งมั่นในการศึกษาและประกอบอาชีพ นักศึกษาส่วนใหญ่คาดหวังว่า ชื่อเสียงของสถาบันจะช่วยสร้างเสริม วิชาความรู้ที่ต้องการมากขึ้นในระดับมากที่สุด และ คาดหวัง ในการ ช่วยสร้างความรู้ ประพฤติที่ดีให้แก่ตนเอง เสริมสร้างความสามารถในการทำงานมากขึ้น สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ดีขึ้น เมื่อเรียนสำเร็จการศึกษาแล้วมีโอกาสดำรงตำแหน่งได้มากขึ้นเพราะหางานง่าย และสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย และเลือกงานได้ตรงกับความต้องการของตนเองได้มากขึ้น มีโอกาสก้าวหน้าในการประกอบอาชีพในอนาคต และผู้จบการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยสนับสนุนในการเข้าศึกษา พบว่านักศึกษากลุ่มใหญ่มีปัจจัยด้านบิดามารดาสนับสนุน นายจ้างส่งเสริมให้เข้าศึกษา และเพื่อนสนับสนุนโดย ให้คำแนะนำในระดับมาก และเกิดจากนักศึกษาผู้ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาที่จบการศึกษาจาก

สถาบันแห่งนี้ในระดับมาก รวมทั้งมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาในระดับมาก และ 3) ด้านเหตุผลส่วนตัว พบว่าสถาบันมีชื่อเสียงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกภาคภูมิใจ คาดหวังว่าเมื่อศึกษาแล้วจะมีการพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้น สาขาเปิดสอนตรงกับความต้องการและความสนใจ ส่งเสริมให้มีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี และการศึกษาทำให้มีเพื่อนหลากหลายจากนานาประเทศ ซึ่งทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันมากขึ้น

3. ทศนคติต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน

นักศึกษา ส่วนใหญ่ มีทัศนคติต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน ในระดับดี ร้อยละ 53.5 และระดับดีมาก ร้อยละ 31.4 และพอใช้ ร้อยละ 15.1

เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่านักศึกษากลุ่มใหญ่เห็นว่าเข้ามาศึกษาเพราะความมีชื่อเสียงมานาน นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยเห็นว่าการเรียนในสถาบันนี้ช่วยฝึกให้นักศึกษาล้ำแสดงออก เสริมสร้างให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนการสอนทำให้นักศึกษามีความสุข และช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในระดับดี นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าสถาบันนี้ช่วยฝึกให้นักศึกษามีทักษะความคิดและเพิ่มความสามารถ

ของตนเองในระดับดี นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกดีใจที่ได้เรียนในสถาบันนี้ในระดับดี รวมทั้งเมื่อมีโอกาสจะแนะนำให้คนอื่นเข้าศึกษาในสถาบันนี้ในระดับดี

นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจที่ได้เรียนรู้วิชาการและร่วมกิจกรรมต่างๆ ในคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน ในระดับดี นักศึกษาส่วนใหญ่เห็น

ว่าสถาบันนี้ให้ความอบอุ่น มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างคนดีมีคุณภาพแห่งสังคม รู้สึกรักภูมิใจในคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน ในระดับดี และนักศึกษาจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 มีทัศนคติระดับดีมากในทุกข้อ (ตารางที่ 2 และตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละทัศนคติของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนที่มีต่อคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน

ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	54	31.4
ดี	92	53.5
พอใช้	26	15.1
ต้องปรับปรุง	0	0
ต้องปรับปรุงเร่งด่วน	0	0
รวม	172	100.0

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน จำแนกตามทัศนคติต่อคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน (รายชื่อ)

	ระดับทัศนคติ					n	$\bar{x}$	SD
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุงเร่งด่วน			
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)			
1. การเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนฝึกให้นักศึกษาล้ำแสดงออก	61 (35.5)	89 (51.7)	21 (12.2)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.2	0.7
2. กระบวนการเรียนรู้ในคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาก	53 (30.8)	77 (44.8)	41 (23.8)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.8
3. บรรยากาศการเรียนการสอนทำให้นักศึกษารู้สึกมีความสุขในขณะที่เรียนที่คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน	53 (30.8)	80 (46.5)	34 (19.8)	5 (2.9)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.8
4. การเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนฝึกให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม	58 (33.7)	81 (47.1)	32 (18.6)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.7
5. คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนฝึกให้	55	94	22	0	1	172	4.2	0.7

	ระดับทัศนคติ					n	$\bar{x}$	SD
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุง เร่งด่วน			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)			
นักศึกษาที่มีทักษะทางความคิดและ เพิ่มความสามารถของตนเอง	(32.0)	(54.7)	(12.8)	(0.0)	(0.6)	(100.0)		
6. รู้สึกดีใจที่ได้เรียนในคณะ เวชศาสตร์เขตร้อน	84 (48.8)	75 (43.6)	13 (7.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.4	0.6
7. เมื่อมีโอกาสนักศึกษาจะแนะนำ ให้คนอื่นมาเข้าในคณะเวชศาสตร์ เขตร้อน	70 (40.7)	78 (45.3)	21 (12.2)	2 (1.2)	1 (0.6)	172 (100.0)	4.2	0.8
8. พึงพอใจที่ได้เรียนรู้วิชาการและ ร่วมกิจกรรมต่างๆ ในคณะ เวชศาสตร์เขตร้อน	60 (34.9)	84 (48.8)	25 (14.5)	3 (1.7)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.2	0.7
9. มาศึกษาในคณะเวชศาสตร์ เขตร้อนเพราะความมีชื่อเสียงมา นาน	57 (33.1)	80 (46.5)	27 (15.7)	4 (2.3)	4 (2.3)	172 (100.0)	4.1	0.9
10. คณะเวชศาสตร์เขตร้อนเป็น สถาบันที่ให้ความอบอุ่น	72 (41.9)	65 (37.8)	35 (20.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.2	0.8
11. คณะเวชศาสตร์เขตร้อนมี บรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้	66 (38.4)	79 (45.9)	24 (14.0)	3 (1.7)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.2	0.7
12. คณะเวชศาสตร์เขตร้อนเป็น สถาบันที่สร้างคนดีมีคุณภาพให้แก่ สังคม	55 (32.0)	93 (54.1)	23 (13.4)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.7
13. รู้สึกรักและภูมิใจในคณะ เวชศาสตร์เขตร้อน	81 (47.1)	72 (41.9)	18 (10.5)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.4	0.7

4. ความพึงพอใจต่อบัณฑิตด้านสภาพแวดล้อมใน คณะเวชศาสตร์เขตร้อน

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อ
สภาพแวดล้อมในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน โดย
ภาพรวมในระดับดี ร้อยละ 61.6 เมื่อจำแนกรายด้าน
พบว่ามีความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมด้านการ
เรียนการสอนในด้านการสอนหลักสูตรและ
คุณลักษณะอาจารย์ในระดับดี ร้อยละ 72.5, 57.6

และ 52.3 ตามลำดับ ระดับความพึงพอใจ
สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และ
สภาพแวดล้อม ด้านการบริการของสำนักงานบริหาร
การศึกษานักศึกษาส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจใน
ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 55.2 และ 53.5 ตามลำดับ
(ตารางที่ 4)

**ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
จำแนกตามความพึงพอใจต่อบัณฑิตด้านสภาพแวดล้อมในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
ในภาพรวมและรายด้าน**

	ระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตด้านสภาพแวดล้อม						n	$\bar{x}$	SD
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุง เร่งด่วน				
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)			
1. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน	45 (26.2)	106 (61.1)	21 (12.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.5	
- คุณลักษณะอาจารย์	66 (38.4)	90 (52.3)	15 (8.7)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.2	0.6	
- เนื้อหาหลักสูตร	51 (29.7)	99 (57.6)	22 (12.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.2	0.6	
- การเรียนการสอน	0 (0.0)	125 (72.5)	45 (26.2)	2 (1.2)	0 (0.0)	172 (100.0)	3.7	0.5	
2. อาคารสถานที่	51 (29.7)	95 (55.2)	25 (14.5)	1 (0.6)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.6	
3. การบริการ (สำนักงานบริหาร การศึกษา)	43 (25.0)	92 (53.5)	35 (20.3)	2 (1.2)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.6	
ภาพรวม	45 (26.2)	106 (61.6)	21 (12.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.1	0.5	

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในคณะเวชศาสตร์เขตร้อนโดยรวม ในระดับดี ดีมาก และพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 61.6, 26.2 และ 12.2 ตามลำดับ ความพึงพอใจโดยรวมจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.1 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า

1) ด้านสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

ในด้าน 1.1) เนื้อหาหลักสูตร นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจระดับดีและระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 57.6 และ 29.7 ตามลำดับ เกี่ยวกับ เนื้อหารายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพสังคม มีประโยชน์ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต รายวิชาที่มีให้เลือกเรียนได้ตามสาขาวิชา การเรียนทำให้มีการกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม วิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นและเป็นรากฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

1.2) คุณลักษณะอาจารย์ นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจระดับดีและระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 52.3 และ 38.4 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในความรู้ของอาจารย์ และมีความพอใจที่อาจารย์มีความตั้งใจและเตรียมการสอนในระดับดี มีทักษะในการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาและการใช้ภาษาในการสอนเข้าใจง่ายในระดับมาก สอนได้ครบถ้วนตามเนื้อหา แนะนำตำรา เอกสาร แหล่งความรู้เกี่ยวกับวิชาเพิ่มเติมในระดับมาก ให้เวลาพบปะนอกชั้น เรียน แก่นักศึกษาได้ รวมทั้งรับฟังคำถามและความคิดเห็นของนักศึกษาในระดับมาก และสอนให้เชื่อมโยงความรู้เพื่อนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันหรือการประกอบอาชีพได้ในระดับมาก

2) อาคารสถานที่ นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจระดับดี ระดับดีมากและพอใช้ คิดเป็นร้อยละ

55.2, 29.7 และ 14.5 ตามลำดับ โดยจำนวนห้องเรียนเหมาะสมเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา มีความสะอาด สวยงาม มีระเบียบ พร้อมอุปกรณ์และสภาพห้องเรียน เครื่องมือในห้องปฏิบัติเพียงพอแก่นักศึกษาในระดับมาก สภาพห้องน้ำ ห้องอาหารและอาคารสถานที่ที่เหมาะสม และถูกสุขลักษณะในระดับมาก ยกเว้น สัญญาณ WiFi ครอบคลุมทุกอาคารอยู่ในระดับดี แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ

3) การบริการของเจ้าหน้าที่สำนักงานบริหารการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจระดับดี ระดับดีมากและพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 53.5, 25.0 และ 20.3 ตามลำดับ พบว่าการให้ยืมหนังสือ การขอคำปรึกษา การตอบคำถาม ความรวดเร็วในการบริการอยู่ในระดับดี ผู้ประสานงานมีความรู้ความ

เข้าใจและให้บริการดี และสามารถแก้ไขปัญหาข้อผิดพลาดได้ทันที มีความเต็มใจให้บริการและสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษให้เข้าใจในระดับดี ในขณะที่นักศึกษา ร้อยละ 1.2 ให้ระดับความพึงพอใจการบริการในระดับต้องปรับปรุง เช่น พัฒนา การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร ให้แก่นักศึกษา

5. สัมพันธภาพในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน

นักศึกษาส่วนใหญ่ของคณะเวชศาสตร์เขตร้อนมีความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และสัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ในระดับดี ร้อยละ 50.6 และ 48.3 ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีสัมพันธ์ภาพในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน โดยรวมในระดับดี ร้อยละ 56.4 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะเวชศาสตร์เขตร้อน จำแนกตามสัมพันธภาพในคณะเวชศาสตร์เขตร้อนในภาพรวมและรายด้าน

	ระดับสัมพันธภาพ					n	$\bar{x}$	SD
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุง เร่งด่วน			
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)			
1. สัมพันธภาพกับอาจารย์	73 (42.4)	83 (48.3)	16 (9.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.3	0.6
2. สัมพันธภาพกับเพื่อน	61 (35.5)	87 (50.6)	21 (12.2)	3 (1.7)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.2	0.5
รวม	59 (34.3)	97 (56.4)	16 (9.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.3	0.5

นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับสัมพันธภาพกับอาจารย์ และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนในระดับดีถึงระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 90.7 และ 86.1 ตามลำดับ โดยรวมสัมพันธภาพจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 4.3 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5 สัมพันธภาพอาจารย์และเพื่อนของนักศึกษา พบว่า **1) ด้านสัมพันธภาพกับอาจารย์** นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรักเคารพอาจารย์ในระดับมาก อาจารย์ให้คำปรึกษา

และแก้ปัญหาให้นักศึกษาได้ดี ช่วยส่งเสริมการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทัศนคติและค่านิยมในทางที่ดีแก่นักศึกษา นักศึกษา ส่วนใหญ่ มีความไว้วางใจอาจารย์ในระดับมาก อาจารย์มีความ ยินดีและภูมิใจในตัวนักศึกษาและรับฟังความเห็นของนักศึกษาในระดับดี ทำให้นักศึกษา ส่วนใหญ่ มีความผูกพันกับอาจารย์ในทางดีในระดับมาก **2) สัมพันธภาพกับเพื่อน** พบว่านักศึกษาล้วนส่วนใหญ่ดีใจที่มีเพื่อนต่างชาติ

ทำให้มีความรู้ทั่วไปในเรื่องวัฒนธรรม การท่องเที่ยว อาหารของ เพื่อนต่าง ชาติมากขึ้น มีมิตรภาพ น้ำใจ และจริงใจต่อกันในระดับดี มีความสุขที่ได้ทำกิจกรรม ร่วมกับเพื่อน และเพื่อนปรึกษาได้ รู้สึกคลายเหงาและ คิดถึงบ้าน และได้รับคำแนะนำเรื่องการเรียนจาก เพื่อนในระดับดี นักศึกษา ส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทและ ไว้ใจได้และมีความรู้สึกผูกพันต่อ เพื่อนๆ ในคณะ วิทยาศาสตร์เขตร้อนในระดับดี นักศึกษาส่วนใหญ่มี ระดับสัมพันธ์ภาพกับอาจารย์และเพื่อน โดยรวมจาก คะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยคะแนนสัมพันธ์ภาพกับ

อาจารย์และเพื่อนมีค่าเฉลี่ย 4.3, 4.2 ตามลำดับ และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.6, 0.5 ตามลำดับ

6. ความผูกพันต่อคณะวิทยาศาสตร์ เขตร้อน

พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ของคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน โดยภาพรวมมีความผูกพันต่อคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน ในระดับมาก ร้อยละ 51.2 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความศรัทธาต่อคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน และมีความทุ่มเทต่อคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน ระดับ มาก ร้อยละ 50.0 และ 50.6 ตามลำดับ และมีความ จงรักภักดีต่อคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนในระดับมาก ที่สุดร้อยละ 49.4

(ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน จำแนกตามความผูกพันต่อคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนในภาพรวมและรายด้าน

	ระดับความผูกพัน					n	$\bar{x}$	SD
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)			
1. ด้านความศรัทธา	73 (42.4)	86 (50.0)	13 (7.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.4	0.6
2. ด้านความทุ่มเท	65 (32.8)	87 (50.6)	20 (11.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.3	0.6
3. ด้านความจงรักภักดี	85 (49.4)	77 (44.8)	10 (5.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.5	0.5
ภาพรวม	74 (43.0)	88 (51.2)	10 (5.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	172 (100.0)	4.4	0.5

นักศึกษากลุ่มใหญ่มีระดับความผูกพันต่อคณะ วิทยาศาสตร์เขตร้อน โดยรวมในระดับมาก มากที่สุด และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.2, 43.0 และ 5.8 ตามลำดับ โดยรวมจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ระดับ ความผูกพันต่อ คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน มีค่าคะแนน เฉลี่ย 4.4 และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5 เมื่อ วิเคราะห์รายละเอียดรายด้าน พบว่า 1) **ด้านความ ศรัทธา** นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรักต่อ คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนในระดับมาก รู้สึกภูมิใจใน

การเป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนมากที่สุด การเป็นนักศึกษาร่วมประสบการณ์ได้ และมีความ ทำทายในระดับ บมาก บรรยากาศการเรียนใน คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อนเสริมสร้างการพึ่งพา ช่วยเหลือกัน และสร้างเสริมความคิด ความสามารถ ในระดับมาก นักศึกษามีค่านิยมสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของคณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน และมีความพึง พอใจในการเรียนรู้ที่คณะวิทยาศาสตร์เขตร้อน ในระดับ มาก 2) **ด้านความทุ่มเทต่อสถาบัน** นักศึกษาส่วนใหญ่

ใหญ่มีความพร้อมและยินดีทำเพื่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน ในระดับมากที่สุด เต็มใจให้ความ
ช่วยเหลือและพร้อมยินดีเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน จัดขึ้นในระดับมาก พร้อมทำ
ทุกอย่างและช่วยเหลือเมื่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
ร้องขอ ในระดับมาก นักศึกษาส่วนใหญ่ติดตามความ
เป็นไปของคณะเวชศาสตร์เขตร้อนเสมอ พยายามใช้
สิ่งของของคณะเวชศาสตร์เขตร้อนอย่างดี ไม่ทำลาย
ให้เสียหาย มีความเต็มใจร่วมกิจกรรมช่วยเหลือ คณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนในวันหยุดกรณีกิจกรรมพิเศษ และ
มีความทุ่มเทให้การช่วยเหลือเพื่อ อให้คณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนประสบความสำเร็จในระดับมาก

3) ความจงรักภักดีต่อองค์กร พบว่านักศึกษาล้วน
ใหญ่ต้องการเห็น คณะ เวชศาสตร์เขตร้อน
เจริญก้าวหน้าในระดับมาก มีความรู้สึกผูกพันและ
เป็นส่วนหนึ่งของ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มีความสุข
ที่ได้เรียนที่คณะเวชศาสตร์เขตร้อนในระดับ มาก เมื่อ

ตารางที่ 7 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	χ^2	df	p-value
เพศ	172	5.998	2	0.050
สถานภาพสมรส	171	4.627	2	0.099
อาชีพ	168	3.941	2	0.139
ตำแหน่ง	161	7.626	2	0.022

จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
เพียร์สันเพื่อหาปัจจัยด้านอายุเพื่อแสดงความสัมพันธ์
กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน พบว่ามี
ความสัมพันธ์กับความผูกพันภาพรวมต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.041, r = 0.597) และเมื่อ
จำแนกรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์กับความทุ่มเท
(p-value = 0.003, r = 0.967) ความศรัทธา (p-
value = 0.036, r = 0.646) อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับความจงรักภักดี พบว่าไม่มี
ความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน (p-value = 0.078, r = 0.317)

จบการศึกษาแล้วคิดว่ามีโอกาสนจะกลับมาช่วยเหลือ
และมาเยี่ยม รวมทั้งติดต่อกับคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
อย่างต่อเนื่องในระดับมาก และหากมีผู้กล่าวถึง
ในทางที่ไม่เหมาะสม นักศึกษาส่วนใหญ่ จะรู้สึกไม่
พอใจในระดับมาก

7. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ต่างๆ ที่มีผลต่อความผูกพันต่อคณะ เวชศาสตร์เขตร้อน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
ต่างๆที่มีผลต่อความผูกพันต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่
ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.022) เพศ สถานภาพ
สมรส และอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพัน
(ตารางที่ 7)

จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
เพียร์สันเพื่อหาปัจจัยแรงจูงใจ ภาพรวม ในการเข้า
ศึกษา มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อ
คณะเวชศาสตร์เขตร้อนเชิงบวกในระดับปานกลาง
(p-value = 0.000, r = 0.687) และปัจจัยแรงจูงใจ
ภาพรวม เมื่อจำแนกพบว่ามีความสัมพันธ์กับความ
ศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.000,
r = 0.643, 0.640 และ 0.612 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้าน ความคาดหวังในการศึกษา
และการประกอบอาชีพ พบว่ามีความสัมพันธ์กับ
ความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี อย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.620, 0.574 และ 0.548 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้านการสนับสนุนการเข้าศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กับ ความทุ่มเท ศรัทธาและความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.326, 0.305 และ 0.286 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้านสำหรับเหตุผลส่วนตัวในการเข้าศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กับ ความจงรักภักดี ความทุ่มเท ศรัทธา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.700, 0.681 และ 0.638 ตามลำดับ)

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สันเพื่อหาปัจจัยทัศนคติภาพรวมมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนเชิงบวกในระดับปานกลาง (p -value = 0.000, r = 0.848) และปัจจัยทัศนคติเมื่อจำแนกพบว่ามีสัมพันธ์กับความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.790, 0.786 และ 0.765 ตามลำดับ)

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สันเพื่อหาปัจจัยความพึงพอใจโดยรวม ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนเชิงบวกในระดับปานกลาง (p -value = 0.000, r = 0.788) และปัจจัยความพึงพอใจโดยรวมเมื่อจำแนกพบว่ามีสัมพันธ์กับความศรัทธา ความจงรักภักดีและความทุ่มเท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.772, 0.704 และ 0.700 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้าน ด้านเนื้อหาหลักสูตร พบว่ามีความสัมพันธ์กับความศรัทธา ความจงรักภักดี และความทุ่มเท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.762, 0.709 และ 0.682 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้าน คุณลักษณะอาจารย์ พบว่ามีความสัมพันธ์กับ ความศรัทธา ความทุ่มเทและความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.706, 0.672 และ 0.653 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้าน อาคารสถานที่ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.654, 0.602 และ 0.589 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้าน การบริการของสำนักงานบริหาร การศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กับความศรัทธา ความจงรักภักดี และความทุ่มเท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.609, 0.546 และ 0.560 ตามลำดับ)

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สันเพื่อหาปัจจัยสัมพันธ์ภาพโดยรวม ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนเชิงบวกในระดับปานกลาง (p -value = 0.000, r = 0.759) และปัจจัยสัมพันธ์ภาพโดยรวมเมื่อจำแนกพบว่ามีสัมพันธ์กับความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.715, 0.699 และ 0.681 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้าน สัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดี ความศรัทธา และความทุ่มเท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.692, 0.687 และ 0.665 ตามลำดับ)

เมื่อจำแนกรายด้าน สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน พบว่ามีความสัมพันธ์กับ ความศรัทธา ความทุ่มเทและความจงรักภักดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value = 0.000, r = 0.610, 0.593 และ 0.538 ตามลำดับ) (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ปัจจัยที่แสดงความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน

ปัจจัย	ความผูกพัน	ด้าน	ด้านความ	ด้านความ
	ภาพรวม	ศรัทธา	ทุ่มเท	จงรักภักดี
	n	n	n	n
	r	r	r	r
	p-value	p-value	p-value	p-value
1. แรงจูงใจ	172	172	172	172
	0.687	0.643	0.640	0.612
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
1.1 ความคาดหวังในการศึกษาและประกอบอาชีพ	172	172	172	172
	0.631	0.620	0.574	0.548
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
1.2 การสนับสนุนการเข้าศึกษา	172	172	172	172
	0.333	0.305	0.326	0.286
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
1.3 เหตุผลส่วนตัว	172	172	172	172
	0.731	0.638	0.681	0.700
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000***
2. ทักษะคนดี	172	172	172	172
	0.848	0.790	0.786	0.765
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
3. ความพึงพอใจโดยรวม	172	172	172	172
	0.788	0.772	0.700	0.704
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
3.1 ด้านเนื้อหา	172	172	172	172
	0.779	0.762	0.682	0.709
	0.000**	0.000**	0.000***	0.000***
3.2 ด้านคุณลักษณะอาจารย์	172	172	172	172
	0.719	0.706	0.672	0.653
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
3.3 ด้านอาคารสถานที่	172	172	172	172
	0.668	0.654	0.602	0.589
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000***
3.4 ด้านการบริการ	172		172	172
	0.622		0.560	0.546
	0.000**		0.000**	0.000**
4. สัมพันธภาพโดยรวม	172	172	172	172
	0.759 ¹⁴⁰	0.715	0.699	0.681
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
4.1 สัมพันธภาพกับอาจารย์	172	172	172	172

ปัจจัย	ความผูกพัน ภาพรวม	ด้าน ศรัทธา	ด้านความ ทุ่มเท	ด้านความ จงรักภักดี
	n	n	n	n
	r	r	r	r
	p-value	p-value	p-value	p-value
	0.740	0.687	0.665	0.692
	0.000**	0.000**	0.000***	0.000***
4.2 สัมพันธภาพกับเพื่อน	172	172	172	172
	0.628	0.61	0.593	0.538
	0.000**	0.000**	0.000**	0.000***

อภิปรายผล

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความผูกพันต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนในระดับมาก ร้อยละ 51.2 โดยมี
ความทุ่มเทและมีความ ศรัทธาต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนในระดับมาก ร้อยละ 50.6 และ
ร้อยละ 50.0 ตามลำดับ ส่วนความจงรักภักดีอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ร้อยละ 49.4 ทั้งนี้หากพิจารณา
โดยรวมพบว่าคณะเวชศาสตร์เขตร้อนสามารถสร้าง
ความรู้สึกภูมิใจให้แก่นักศึกษาได้ จัดการเรียนการ
สอนทำให้นักศึกษามีประสบการณ์ ส่งเสริมความคิด
สร้างสรรค์ในระดับมาก ทำให้นักศึกษาพึงพอใจใน
ระดับมาก

สำหรับความทุ่มเทของนักศึกษา พบว่า
นักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งมีความพร้อม ทุ่มเทในการ
ให้การช่วยเหลือเมื่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนร้องขอ
เต็มใจช่วยเหลือกิจกรรมในวันหยุดและพยายามใช้
สิ่งของของ คณะเวชศาสตร์เขตร้อนโดยไม่ก่อให้เกิด
ความเสียหายและต้องการให้คณะเวชศาสตร์เขตร้อน
ประสบผลสำเร็จในระดับมาก

นอกจากนี้นักศึกษายังมีความจงรักภักดีต่อ
องค์กรโดยรู้สึกมีความรักผูกพันต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน มีความสุขในการเรียนที่คณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนและคิดว่าเมื่อมีโอกาสจะกลับมา
ช่วยเหลือและเยี่ยมและมีการติดต่อกับคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนอย่างต่อเนื่อง และหากมีผู้กล่าวถึง
ในทางไม่เหมาะสมจะรู้สึกไม่พอใจในระดับมาก ซึ่ง

ความรู้สึกดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความ
ผูกพันของ ฮอม (Hom, 2004) ที่ระบุว่าหากผู้เรียน
รู้สึกประทับใจ พึงพอใจ รู้สึกมีความเป็นเจ้าของ รับรู้
ต่อความภาคภูมิใจในสถาบันจะทำให้ผู้เรียนรู้สึก
ผูกพันและนำมาซึ่งความผูกพันต่อสถาบัน

หากพิจารณาปัจจัยที่ทำให้นักศึกษารู้สึกมีความ
ผูกพันต่อ คณะ เวชศาสตร์เขตร้อนจะพบว่า คณะ
เวชศาสตร์เขตร้อนมีชื่อเสียงดีก่อให้เกิดความ
ภาคภูมิใจ ร้อยละ 72.7 และเมื่อจบการศึกษาแล้ว
เป็นที่ยอมรับถึงร้อยละ 50.0 นอกจากนี้มีการชักชวน
จากผู้เรียนซึ่งเป็นเพื่อนช้ กงใจให้มาเรียน และค่า
หน่วยกิตไม่แพงเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ

นอกจากปัจจัยด้านคณะเวชศาสตร์เขตร้อนแล้ว
ปัจจัยแรงจูงใจในการจูงใจให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อ
พบว่าเป็นเรื่องความคาดหวังในการประกอบอาชีพ
เพราะการเรียนการสอนสามารถสร้างให้นักศึกษามี
ความสามารถในการทำงานมากขึ้น และนำความรู้ไป
ใช้ในการปฏิบัติงาน มีโอกาสหางานทำง่ายและ
ประกอบอาชีพได้หลากหลาย ทั้งนี้เพราะหลักสูตรที่
เปิดสอนมีหลายสาขาตรงกับความต้องการและความ
ต้องการของผู้เรียน

ในด้านทัศนคติต่อคณะเวชศาสตร์ เขตร้อน
พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับดีต่อคณะ
เวชศาสตร์เขตร้อน เพราะความมีชื่อเสียง และ
กระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มี
ความคิดสร้างสรรค์ และทำให้นักศึกษามีความสุข

นักศึกษาผู้รู้สึกอบอุ่น มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้
ทำให้นักศึกษาภาคภูมิใจ

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่าปัจจัยด้านเพศ และอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ในขณะที่ตำแหน่งงานก่อนเข้าศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ผู้ที่ทำงานในหน้าที่ต่างกันจะมีความรู้สึกแตกต่างกัน และเพศหญิง และเพศชายมีความรู้สึกผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนแตกต่างกัน ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับสมมติฐานการศึกษาของฟอร์ทอฟ (Fjortoft, 1993 อ้างถึงใน อภิรัตน์ บัวมณี, 2551) ข้อที่ 1 ในบางปัจจัยที่พบว่าตำแหน่งมีความสัมพันธ์และเป็นตัวทำนายความผูกพันต่อองค์กรของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่าแรงจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กรในระดับปานกลาง หมายความว่าเมื่อมีแรงจูงใจสูงจะมีความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนสูงด้วย เนื่องจากแรงจูงใจนักศึกษาเป็นความรู้สึกคาดหวังและความอยากประกอบกัน ในการศึกษาที่มีแรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ ชาติไทย (2555) และธัญชนก เทศนา และนลินี ทองประเสริฐ (2557) ที่พบว่าแรงจูงใจในการศึกษาขึ้นกับแรงจูงใจด้านอาชีพการทำงาน และทินโต (Tinto, 1975) ที่ระบุว่าบุคคลมีความคาดหวังในผลการศึกษา และการประกอบอาชีพในอนาคต จึงทำให้แรงจูงใจส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรในลักษณะเชิงบวก

การทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรในเชิงบวก ระดับสูง ซึ่งผลการศึกษามีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าหากนักศึกษามีทัศนคติที่ดีจะมีความผูกพันในระดับสูงตามไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของสเตียร์ และพอร์เตอร์ (Steers and Porter, 1983) ที่ระบุว่าความรู้สึก

ผูกพันมีทัศนคติที่ดี โดยรู้สึกภูมิใจต่อองค์กร เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรมีความปรารถนาในการคงอยู่ และยอมรับเป้าหมายขององค์กรจะเป็นความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร ซึ่งในการศึกษานี้พบว่านักศึกษามีทัศนคติดีต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนทั้งการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม เป็นต้น

การทดสอบสมมติฐานที่ 4 ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อน พบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับสูง ทั้งนี้หากนักศึกษามีความพึงพอใจมากจะรู้สึกผูกพันต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อนมากด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของฮอม (Hom, 2004) ระบุว่าบุคคลเมื่อพึงพอใจจะทำให้รู้สึกผูกพันต่อองค์กร ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับการศึกษาของอภิชาติ วีระสมวงศ์ (2553) และดลฤดี เพชรขว้าง และนันทิกา อนันต์ชัยพัทธนา (2552) ว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้เรียน และความสัมพันธ์ของเพื่อนต่อความผูกพันองค์กร

การทดสอบสมมติฐานที่ 5 พบว่าสัมพันธภาพในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความผูกพันต่อองค์กร แสดงว่าเมื่อนักศึกษามีความสัมพันธ์ดีจะทำให้รู้สึกผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนดีตามด้วย ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับการศึกษาของโยนเนน (Yoannone, 1993 อ้างถึงใน อภิรัตน์ บัวมณี, 2551) ที่พบว่าความสัมพันธ์มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของอภิชาติ วีระสมวงศ์ (2553) ที่ระบุว่าอิทธิพลในชุมชน เช่น นักเรียนเยาวชน มีความสัมพันธ์ต่อความรู้สึกผูกพันในองค์กร เพราะสัมพันธภาพนี้จะตั้งอยู่บนการสนับสนุนช่วยเหลือก่อให้เกิดอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในองค์กร ผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. **ด้านบริหาร** ควรกำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์และสร้างกิจกรรมทั้งศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่าให้มากขึ้น เพราะถึงแม้ผลการศึกษาค้นคว้า นักศึกษามีความผูกพันในระดับมาก แต่มีขนาดอัตราการผูกพันเพียงร้อยละ 50 ดังนั้นควรมีแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำหนดช่องทางและกิจกรรมสร้างความผูกพันต่อคณะเวชศาสตร์เขตร้อนแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้น

2. **ด้านบริการวิชาการ** ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการอำนวยความสะดวกในการศึกษาให้เพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพบริการวิชาการให้ ถึงระดับมากที่สุดในอนาคต

3. **ด้านบริการทั่วไป** ควรจัดสภาพสิ่งแวดล้อม และอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรมีการติดตามประเมินผลทุกปี และควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพร่วมด้วย รวมทั้งควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อ คณะเวชศาสตร์เขตร้อนในกลุ่มที่มี ระดับ ความผูกพันสูง และต่ำ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร .วรัญญา ว่องวิทย์ อาจารย์ประจำภาควิชาเวชศาสตร์สังคม คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ช่วยกรุณาให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มคิดหัวข้อในการทำวิจัย และรองศาสตราจารย์ ดร .วันเพ็ญ แก้วปาน อาจารย์ประจำภาควิชาพยาบาลสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่กรุณาให้คำแนะนำในเรื่องการดำเนินการวิจัย และนางสาว ผ่องศรี ก้อนทอง หัวหน้างานทรัพยากรบุคคล ที่กรุณาประสานงานในคลินิกส่งเสริมความก้าวหน้าในสายอาชีพ เพื่อช่วยเหลือรวมทั้งให้คำแนะนำในการดำเนินการต่างๆ แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหารการศึกษ ที่กรุณาช่วยแจกแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา และขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยอาจมิได้เอ่ยนาม ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

ดลฤดี เพชรขว้าง และนันทิกา อนันต์ชัยพัทธนา.

(2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของ*

นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี พะเยา. วิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี พะเยา สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง

สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.

ทัศนีย์ ชาติไทย. (2555). *แรงจูงใจและความ*

ต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. มหาวิทยาลัย

ธุรกิจบัณฑิต.

ธัญชนก เทศนา และณลินี ทองประเสริฐ. (2557,

มกราคม – มิถุนายน). *ความต้องการในการ*

เข้าศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิตด้าน

บริหารธุรกิจของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ

ปริญญาโท ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี.

วารสารศรีวนาลัยวิจัย, 2 (4), หน้า 39-48.

มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะเวชศาสตร์เขตร้อน.

รายงานการประเมินตนเองตามมาตรฐาน
คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็น
เลิศ EdPEX, 2556: 1. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศศิธร วงศ์ประเสริฐ. (2547). *ความผูกพันต่อ*

*มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจสำหรับ
ผู้บริหาร จังหวัดสมุทรสาคร. การค้นคว้า
แบบอิสระปริญญา บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. สำนักงาน
มาตรฐานและการประเมินคุณภาพ
การศึกษา. *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อ
การดำเนินงานที่เป็นเลิศ 2556-2557.*
กรุงเทพมหานคร.

อภิรัตน์ บั้วมณี. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความ
ผูกพันที่มีต่อโรงเรียนของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนินชยการ
เพชรบุรี. สารนิพนธ์ ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

อภิวดี วีระสมวงศ์. (2553). *ความผูกพันของ
นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อ*

*สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
ภาคเอกชนของมหาวิทยาลัยศิลปากร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

Hom, Willard. (2004). *A Model for researching
student commitment.* (Online).
Available: [http://www.ocari.org/files/
knowledgebase/willard/CommitmentAb
.pdf](http://www.ocari.org/files/knowledgebase/willard/CommitmentAb.pdf).

Polit, D.F. & Hungler, B.P. (1997). *Essentials of
nursing research. Methods,
appraisals, and utilization.*
Philadelphia : Lippincott.

Steer, R. M. and Porter, L. W. (1983). *Motivation
and work behavior.* New York:
McGraw Hill. UNESCO.

Tinto, Vincent. (1975). "Dropout from higher
education: A theoretical synthesis of
recent research." Review of
Educational Research. 45, 1 (Winter):
89-125.

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ**
**Factors Affecting the Communication of Mahidol University International College's
Strategic Plans to Operational Staff**

วรรณพันธุ์ อ่อนแย้ม
Wannapan Onyaem

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบ และวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ วิธีการศึกษาผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ด้วยค่าความถี่ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า Independent Samples T Test และ ค่า One-Way Anova วิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Reliability) โดยค่าสหสัมพันธ์ Cronbach's alpha มีค่าเท่ากับ 0.933 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแก่พนักงานระดับปฏิบัติการ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 89.55 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การศึกษา ปัจจัย ที่ส่งผลต่อรูปแบบและวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีระดับการรับรู้จากรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์โดยการสื่อสารแบบปัจเจกบุคคลแตกต่างกัน ประชากรที่มีประสบการณ์ในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์แตกต่างกัน มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์โดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารสองทาง การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารแบบปัจเจกบุคคล และการสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล แตกต่างกัน และมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์โดยการถ่ายทอดผ่านสิ่งพิมพ์ ผ่านสื่อบุคคล และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน ประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์โดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารตามแนวนอน การสื่อสารแบบกลุ่มบุคคลแตกต่างกัน ประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ผ่านสื่อบุคคล และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน ประชากรที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบและวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ประชากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดแผน ยุทธศาสตร์โดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสาร

แบบกลุ่มบุคคลแตกต่างกัน และมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านสื่อบุคคลแตกต่างกัน ประชากรที่สังกัดงานแตกต่างกัน มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูป แบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์โดยผ่าน สื่อสารแบบกลุ่มบุคคล แตกต่างกัน และมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ผ่าน สิ่งพิมพ์ ผ่านสื่อบุคคล ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยสรุปวิทยาลัยฯ ควรคำนึงถึงอายุ ประสบการณ์ทำงาน และสังกัดงานที่แตกต่างกันของพนักงานระดับปฏิบัติการซึ่งจะมีผลทำให้การ รับรู้แผนยุทธศาสตร์แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ปัจจัย การถ่ายทอด แผนยุทธศาสตร์

Abstract

This research aims to study factors that affect formats and methods in communicating strategic plan to operational staff . The researcher used questionnaire as the research tool . The data was analyzed by SPSS and processed by frequency , percentage , average ($\bar{x}$), standard deviation (SD), Independent Samples T - Test and One-Way Anova. The reliability of the tool was analyzed by Cronbach's Correlation and the correlation was 0.933. The researcher collected data by distributing questionnaires to the operational staff of Mahidol University International College (MUIC) and 89.55% of questionnaires were returned. The research result can be summarized as follows.

On the aspect of the effect on the formats and methods in communicating strategic plan to operational staff, the research result showed that male and female had different level of the awareness on strategic plan when the strategic plan was communicated by individual agents . The awareness on strategic plan of the research population with different experience of the awareness on strategic plan was different when the strategic plan was communicated by using these following formats of communication : one-way communication, two-way communication , top-down communication , individual communication and group communication and also by using these following methods of communication : print media , personal media and electronic media . The research population with different age had different level of awareness on strategic plan when the strategic plan was communicated by using these following formats of communication : one-way communication , top-down communication , horizontal communication and group communication and also by using these following methods of communication : individual communication and electronic communication . The awareness on strategic plan of the research population with different level of study was not different by formats and methods in communicating strategic plan. The population with different work experience had different level of awareness on strategic plan when strategic plan was communicated by using these formats of communication : one-way

communication, top-down communication and group communication and also by using individual agents as a method of communication . The awareness on strategic plan of research population in different sections was different when strategic plan was communicated by using group communication as a format of communication and by using these following methods of communication : print media , personal media and electronic media . This difference was statistically significant at the 0.05 level . In summary , MUIC should consider that the difference of age , work experience and sections to which operational staff belongs has an effect on the different level of awareness on strategic plan.

Keywords: Factors, Communication, Strategic Plan

หลักการและเหตุผล

ในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารที่มนุษย์สามารถรับรู้ เรียนรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อองค์กรและบุคลากรในองค์กรอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ องค์กรต่างๆ จึงต้องปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรให้สามารถดำเนินต่อไปได้และเกิดความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อความเป็นผู้นำที่ก้าวนำองค์กรอื่นๆ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับตัวให้สามารถก้าวไปข้างหน้าได้ อย่างมั่นคงจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ท่ามกลางสภาวะการณ์เช่นนี้ ผู้บริหารองค์กรที่ชาญฉลาดและมีภาวะผู้นำจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดนิ่ง ซึ่งในบรรดากลยุทธ์ต่างๆ ที่ผู้บริหารจะต้องนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น “การสื่อสาร” กล่าวได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญที่สุด เพราะการสื่อสารเป็นกลยุทธ์หรือกระบวนการหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่การรับรู้ เรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของบุคลากรทั่วทั้งองค์กรตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการ ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ร่วมกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและนำพาองค์กรไปสู่

เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องนำมาใช้ให้สอดคล้องกับ พื้นฐานขององค์กรทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบการบริหาร ทักษะคน และค่านิยมรวมทั้งวัฒนธรรมของบุคลากรในองค์กรจึงจะทำให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ “กลยุทธ์การสื่อสาร” จึงเป็นเครื่องมือทางการบริหารที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการ องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กร (ทรงธรรม ธีระกุล, 2548) จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อองค์กร รวมไปถึงมีความสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ องค์กรทุกองค์กรมีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ซึ่งการที่แผนยุทธศาสตร์จะบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรได้ตั้งไว้นั้นต้องมีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติโดยสื่อสารให้บุคลากรทุกระดับในองค์กรรับรู้และเข้าใจแผนต่าง ๆ เพื่อที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีทิศทางที่เป็นทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร การรับรู้แผนต่างๆ ของบุคลากรในองค์กรต้องอาศัยการสื่อสารในองค์กรเป็นช่องทางในการถ่ายทอด การสื่อสารในองค์กรคือกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลภายในองค์กร เพื่อให้สมาชิกที่อยู่ในองค์กรสามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งทุกคนที่อยู่ในองค์กรต้องมี

ความสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารในการทำงาน กิจกรรมต่างๆ การทำงานร่วมกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ด้วยการตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารภายในองค์กรที่ใช้เป็นช่องทางในการถ่ายทอดแผน ยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์แก่พนักงานระดับปฏิบัติการ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้งนี้ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ให้บุคลากรระดับปฏิบัติการ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ มีการรับรู้ที่ดียิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิด ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงาน ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จนทำให้เกิดความสำเร็จตามเป้าประสงค์ขององค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ
3. เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กรีซ สืบสนธิ์ (2525) กล่าวว่า การสื่อสารภายในหน่วยงานเป็นการถ่ายทอดข่าวสาร การแลกเปลี่ยนข่าวสาร และตีความหรือให้ความหมายแก่ข่าวสารในหน่วยงาน องค์กรและหน่วยงานเป็นระบบเปิดเสรี ซึ่งได้นำเอาสภาพแวดล้อมต่างๆ สร้างความสัมพันธ์กับข่าวสาร เป็นพลังในการผลักดันให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

กรีซ สืบสนธิ์ (2537) กล่าวว่า การสื่อสารในองค์กร คือกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคลทุกระดับ ทุกหน่วยงาน โดยมีความสัมพันธ์กันภายใต้สภาพแวดล้อมบรรยากาศขององค์กรซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกาลเทศะ บุคคล ตลอดจนสาระ เรื่องราว และวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

ดริกา จารุวัฒนกิจ (2539) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้องเป็นความพยายามรวบรวมการจัดโครงสร้างและแปลสารที่เกี่ยวข้องไปยังผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 3 ประการ คือ 1. การส่งข้อมูลข่าวสารขึ้นสู่เบื้องบน 2. การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ 3. พนักงานในองค์กรควรจะมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร

ณรงค์ สมพงษ์ (2543) ให้ความหมายว่าการสื่อสารภายในองค์กร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลภายในองค์กร เพื่อให้สมาชิกที่อยู่ในองค์กรสามารถทำงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งทุกคนที่อยู่ในองค์กรต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารในการทำงาน มีกิจกรรมต่างๆ ในการทำงานร่วมกันภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

ทิชาพร เลิศสมบุญ (2532) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารในองค์กรว่า เป็นกระบวนการของสมาชิกในองค์กร ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้กิจการงานสามารถดำเนินไปได้ และช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยอาศัยการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ทั้งในด้านความคิด (Ideas) ความรู้สึก (Feeling) และทัศนคติ (Attitude) ดูบริท (1984) ได้ให้ความหมายว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารในองค์กร ทั้งนี้เพราะข่าวสารทั้งหมดภายในองค์กรจะถูกส่งจากบุคคลหนึ่งหรือหลายๆ บุคคลไปสู่อีกบุคคลหนึ่งหรือคนหลายๆ กลุ่ม

ทองใบ สุตขารี (2542) กล่าวว่า การสื่อสารขององค์กร (Organizational Communication) คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้ในหมู่สมาชิกขององค์กรเพื่อให้บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร การสื่อสารขององค์กรมีหลายระดับ ได้แก่ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร

วิติภาพ ชยวัช (2548) กล่าวว่าสื่อที่นำมาใช้ในการสื่อสารภายในองค์กร ได้แก่ สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อกิจกรรมต่างๆ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) กล่าวว่าองค์การที่สามารถจัดการด้านการติดต่อสื่อสารจะบ่งบอกความสำเร็จในการบริหารซึ่งการสื่อสารจะนำไปสู่ความเข้าใจ นำไปสู่ความร่วมมือประสานงานและจะนำมาซึ่งความก้าวหน้า และความสำเร็จขององค์กร

ระวีวรรณ ประกอบผล (2540) กล่าวว่าส่วนประกอบสำคัญของกระบวนการสื่อสารประกอบด้วย 1. ผู้ส่งข่าวสาร (Sender) 2. ผู้รับข่าวสาร (Receiver) 3. ช่องทางการสื่อสาร (Communication Channel) 4. สัญลักษณ์ต่างๆ (Symbols)

เรวัตร สมบัติทรัพย์ (2543) กล่าวว่า การสื่อสารภายในองค์กรสามารถแบ่งประเภทออกเป็น 4 ประเภท คือ 1. ตามทิศทางการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสารทางเดียว และการสื่อสารแบบสองทาง 2. ตามลักษณะของการใช้ ได้แก่ การสื่อสารแบบเป็นทางการ และการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ 3. ตามสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสารแบบวัจนะ และการสื่อสารเชิงอวัจนะ 4. ตามช่องทางเดินของข่าวสาร ได้แก่ การสื่อสารตามแนวดิ่ง การติดต่อสื่อสารจากล่างขึ้นบน และการติดต่อสื่อสารในแนวนอนหรือแนวทะแยง

เรวัตร สมบัติทรัพย์ (2543) กล่าวว่า ลักษณะการสื่อสารอาจทำได้ 2 ลักษณะคือการติดต่อสื่อสารแบบบุคคลต่อบุคคล และการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มคน ณรงค์ สมพงษ์ (2543) กล่าวว่า รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรมีการสื่อสารตามเส้นทางการสื่อสารในองค์กร ซึ่งเส้นทางการสื่อสารในองค์กรที่มีประสิทธิภาพมีเส้นทางการสื่อสารเกิดขึ้นได้หลายทิศทางดังนี้ 1. การสื่อสารจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง 2. การสื่อสารจากเบื้องล่างขึ้นสู่เบื้องบน 3. การสื่อสารตามแนวนอน 4. การสื่อสารข้ามสายงาน

วนาวัลย์ ดาตี (2553) กล่าวว่า การสื่อสารภายในองค์กร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด และทัศนคติในองค์กรของกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน แต่มีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน

สมยศ นาวิการ (2537) ได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารในองค์กร ว่าเป็นการแสดงออกและการแปลความหมายของข่าวสารระหว่างหน่วยงานการติดต่อสื่อสารต่างๆ หรือบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ที่อยู่ภายในองค์กร

สุรเชษฐ์ ชีระมณี (2534) ให้คำจำกัดความของการติดต่อสื่อสารในองค์กรว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอด การแสดงออก การแปลความหมายข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ทักษะประสบการณ์ และอื่นๆ ด้วยการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ระหว่างบุคคลตามระดับตำแหน่งในองค์กรเดียวกัน

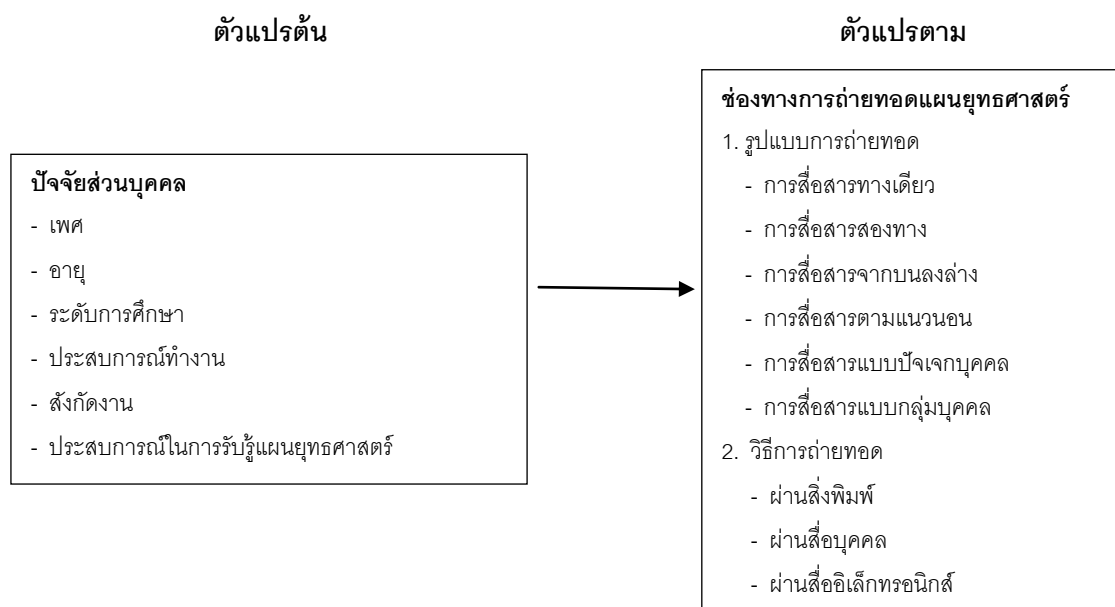
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิษฎา วัฒนะเสวี และชนะเกียรติ สมานบุตร (2557) ได้ศึกษารูปแบบการสื่อสารและปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กร: กรณีศึกษา บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน

ไทยพาณิชย์ จำกัด พบว่า ระดับการศึกษา อายุการทำงานในบริษัท และระดับตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กรของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ดี เพศ อายุ และสถานภาพสมรส ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กรของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรแบบแนวนอนหรือ

แนวราบ แบบไม่เป็นทางการ และความปลอดภัยในการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กรของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรจากระดับบนลงสู่ระดับล่าง จากระดับล่างขึ้นสู่ระดับบน ปัจจัยด้านการบังคับบัญชา ด้าน ความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลและด้านสภาพการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิด

รูปที่ 1 แสดงตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็น งานวิจัย เชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามกับพนักงานระดับปฏิบัติการ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 134 คน ผู้วิจัยได้รับ แบบสอบถาม คืนจำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.55 ตามการคำนวณขนาดประชากรของ Taro Yamane (1967) หากต้องการค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ต้องเก็บข้อมูล ให้ได้ 100 ฉบับ ดังนั้นการเก็บข้อมูลได้ 120 ฉบับจึงถือว่ามีค่าความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับช่องทางการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณางานวิจัยของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อายุการทำงาน สังกัดงาน ประสบการณ์ในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด (Closed - End Questionnaires) แบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแปรปัจจัยการสื่อสาร ได้แก่ รูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ และวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรม SPSS ค่าสหสัมพันธ์ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.933

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ด้วยค่า Independent Samples T Test ใช้ วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศ และ ประสบการณ์ในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์กับระดับการรับรู้จากรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ และ วิธีการในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ และ ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่า One-Way Anova วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ การศึกษา อายุการทำงาน สังกัดงานกับระดับการรับรู้จากรูปแบบการถ่ายทอด

แผนยุทธศาสตร์ และวิธีการในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.7 มากกว่าเพศชาย ร้อยละ 23.3 มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี ร้อยละ 31.7 รองลงมาคืออายุระหว่าง 25 - 30 ปี ร้อยละ 25 และมีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี ร้อยละ 21.7 ส่วนใหญ่ มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 63.3 รองลงมาคือวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 33.3 มีประสบการณ์ทำงาน 1 - 5 ปี ร้อยละ 51.7 รองลงมาคือประสบการณ์ทำงาน 6 - 10 ปี ร้อยละ 23.3 และมีประสบการณ์ทำงาน 11 - 15 ปี ร้อยละ 15 ประชากร ส่วนใหญ่ สังกัดฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 33.3 สังกัดฝ่ายบริหารและสนับสนุนวิชาการ ร้อยละ 21.7 และสังกัดฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 15 ประชากรส่วนใหญ่เคยรับรู้แผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 66.7 มีผู้ไม่เคยรับรู้แผนยุทธศาสตร์ ของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 33.3

1. การ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ ผู้พนักงานระดับปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร 2 ตัวแปรกับการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ ด้วยค่า Independent Samples T - Test พบผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์

รูปแบบการถ่ายทอด	เพศ	Mean	Std. Deviation	t	Sig
การสื่อสารทางเดียว	ชาย	2.6429	.48795	0.554	0.581
	หญิง	2.5682	.65733		
การสื่อสารสองทาง	ชาย	3.2857	.59982	-0.626	0.533
	หญิง	3.3864	.77950		
การสื่อสารจากบนลงล่าง	ชาย	3.2857	.71270	1.204	0.231
	หญิง	3.0870	.77958		
การสื่อสารตามแนวนอน	ชาย	2.7857	.68622	-1.276	0.204
	หญิง	3.0217	.90150		
การสื่อสารแบบปัจเจกบุคคล	ชาย	3.1429	.65060	-2.184	0.033
	หญิง	3.4783	.88303		
การสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล	ชาย	3.5000	.50918	0.168	0.867
	หญิง	3.4783	.83176		

จากตารางที่ 1 พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีระดับการรับรู้จากรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์โดยการสื่อสารแบบปัจเจกบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีระดับการรับรู้จากการสื่อสารแบบปัจเจกบุคคลมากกว่าเพศชาย ส่วน รูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ โดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารสองทาง การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารตามแนวนอน และการสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล เพศหญิงและเพศชายมีระดับการรับรู้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยด้านประสบการณ์ในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์

รูปแบบการถ่ายทอด	ประสบการณ์ในการรับรู้แผนฯ	Mean	Std. Deviation	t	Sig
การสื่อสารทางเดียว	เคย	2.7895	.47091	4.860	0.000
	ไม่เคย	2.2000	.68687		
การสื่อสารสองทาง	เคย	3.7105	.45653	0.002	0.000
	ไม่เคย	2.7000	.72324		
การสื่อสารจากบนลงล่าง	เคย	3.2750	.74587	2.956	0.004
	ไม่เคย	2.8500	.73554		
การสื่อสารตามแนวนอน	เคย	3.0000	.77948	0.551	0.584
	ไม่เคย	2.9000	1.00766		
การสื่อสารแบบปัจเจกบุคคล	เคย	3.5500	.70979	2.833	0.005
	ไม่เคย	3.1000	1.00766		
การสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล	เคย	3.6250	.62389	2.590	0.012
	ไม่เคย	3.2000	.93918		

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชากรที่มี ประสบการณ์ในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์แตกต่างกัน มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารสองทาง การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารแบบปัจเจกบุคคล และการสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล แตกต่างกัน โดยผู้ที่เคยรับรู้แผนยุทธศาสตร์มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์

มากกว่าผู้ที่ไม่เคยรับรู้แผนยุทธศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปรกับรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ ด้วยค่า One-Way Anova พบผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และสังกัดงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์

รูปแบบการถ่ายทอด	อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ทำงาน		สังกัดงาน	
	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig
การสื่อสารทางเดียว	7.199	.000	.984	.403	7.621	.000	1.403	.220
การสื่อสารสองทาง	2.266	.053	1.694	.172	2.674	.051	1.860	.094
การสื่อสารจากบนลงล่าง	4.920	.000	.911	.438	3.374	.021	1.982	.074
การสื่อสารตามแนวนอน	2.303	.049	1.245	.297	.701	.553	1.075	.382
การสื่อสารแบบปัจเจกบุคคล	1.636	.156	2.534	.060	1.559	.203	.558	.763
การสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล	3.902	.003	.572	.635	3.327	.022	2.856	.013

จากตารางที่ 3 พบว่าประชากรที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารตามแนวนอน และการสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ประชากรที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารสองทาง การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารตามแนวนอน การสื่อสารแบบปัจเจกบุคคล และการสื่อสารแบบกลุ่มบุคคลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารแบบกลุ่มบุคคลแตกต่างกัน แต่มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารสองทาง การสื่อสารตาม

แนวนอน และการสื่อสารแบบปัจเจกบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชากรที่สังกัดงานแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล แตกต่างกัน แต่มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารสองทาง การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารตามแนวนอน การสื่อสารแบบปัจเจกบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร 2 ตัวแปรกับวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ ด้วยค่า Independent Samples T - Test พบผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์

วิธีการถ่ายทอด	เพศ	Mean	Std. Deviation	t	Sig
วิธีการผ่านสิ่งพิมพ์	ชาย	3.1857	.71166	0.166	0.868
	หญิง	3.1565	.84168		
วิธีการผ่านสื่อบุคคล	ชาย	3.0238	.41503	-1.931	0.057
	หญิง	3.2319	.70881		
วิธีการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	ชาย	3.1607	.67087	-0.565	0.573
	หญิง	3.2609	.86118		

จากตารางที่ 4 พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีระดับ
การรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่าน
สิ่งพิมพ์ ผ่านสื่อบุคคล และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 แสดงปัจจัยด้านประสบการณ์ในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์

วิธีการถ่ายทอด	ประสบการณ์ในการรับรู้แผนฯ	Mean	Std. Deviation	t	Sig
วิธีการผ่านสิ่งพิมพ์	เคย	3.2750	.77124	2.168	0.032
	ไม่เคย	2.9400	.84998		
วิธีการผ่านสื่อบุคคล	เคย	3.3417	.52898	3.506	0.001
	ไม่เคย	2.8667	.77091		
วิธีการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	เคย	3.4375	.73938	4.015	0.000
	ไม่เคย	2.8375	.83311		

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชากรที่มีประสบการณ์ใน
การรับรู้แผนยุทธศาสตร์แตกต่างกัน มีระดับการรับรู้
แผนยุทธศาสตร์จากวิธีการถ่ายทอดผ่านสิ่งพิมพ์ ผ่าน
สื่อบุคคล และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แตกต่างกัน โดยผู้
ที่เคยมีประสบการณ์ในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์ มี
ระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์มากกว่า ผู้ที่ไม่เคยรับรู้
แผนยุทธศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ
0.05
การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัย
ส่วนบุคคลที่มีตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร กับวิธี การ
ถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ ด้วยค่า One-Way Anova
พบผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และสังกัดงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์

วิธีการถ่ายทอด	อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ทำงาน		สังกัดงาน	
	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig
วิธีการผ่านสิ่งพิมพ์	1.308	.266	.586	.625	.483	.694	3.722	.002
วิธีการผ่านสื่อบุคคล	3.238	.009	2.661	.051	2.979	.034	3.040	.009
วิธีการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	2.393	.042	1.255	.293	0.348	.791	5.077	.000

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชากรที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านสื่อบุคคล และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน แต่มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ประชากรที่มี การศึกษาแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านสิ่งพิมพ์ ผ่านสื่อ บุคคล และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประชากรที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านสื่อ บุคคลแตกต่างกัน แต่มีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านสิ่งพิมพ์ และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชากรที่มีสังกัดงานแตกต่างกันมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ผ่านสิ่งพิมพ์ ผ่านสื่อ บุคคล ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. วิทยาลัยฯ ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ
2. วิทยาลัยฯ ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ สู่พนักงานระดับปฏิบัติการ
3. วิทยาลัยฯ สามารถนำผลการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่พนักงานระดับปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผลการวิจัย

ประชากรเพศหญิงและเพศชายมีระดับการรับรู้จากรูปแบบการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์โดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารสองทาง การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารตามแนวนอน การสื่อสารแบบกลุ่มบุคคล และมีระดับการรับรู้จาก วิธีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชากรที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีระดับการรับรู้ แผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบการถ่ายทอดโดยการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารแบบกลุ่มบุคคลแตกต่างกัน และมีระดับการรับรู้แผนยุทธศาสตร์โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านสื่อบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อภิษฎา วัฒนะ เสวี และชน ะเกียรติ สมานบุตร (2557) ที่ศึกษารูปแบบการสื่อสารและปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด พบว่า เพศที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กรของ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด แต่อายุการทำงานในบริษัท ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพ ของการสื่อสารภายในองค์กรของ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรมีการทำการศึกษาวิจัยหลังจากมีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์อีกครั้งเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์จากรูปแบบและวิธีการในการถ่ายทอดตามที่ระบุในการวิจัยครั้งนี้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานระดับปฏิบัติการ ครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยผู้วิจัยขอขอบคุณคุณพรชนก เกตุกัณธร ที่ให้คำปรึกษาเรื่องการทำวิจัย และการใช้สถิติในการวิเคราะห์อย่างดียิ่ง สุดท้ายนี้ขอขอบ คุณพนักงานทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนสำเร็จเป็นงานวิจัยฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

กรีซ สืบสนธิ. (2525). การติดต่อสื่อสารในองค์การ. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2537). วัฒนธรรมและพฤติกรรม การสื่อสารในองค์การ. กรุงเทพฯ: สำนักงานพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ สมพงษ์. (2543). สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดาริกา จารุวัฒนกิจ. (2539). ปัจจัยการสื่อสารภายในองค์การที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานกลุ่ม บ. มินิแบร์ (ประเทศไทย) (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทรงธรรม ธีระกุล. (2548). การสื่อสาร: กลยุทธ์สู่ความสำเร็จขององค์กร. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 18(1), 51-61.

ทองใบ สุชาติ. (2542). ทฤษฎีองค์การ: วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและการประยุกต์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ทิชาพร เลิศสมบุญ. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การสื่อสารของผู้บังคับบัญชากับความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา: ศึกษาเฉพาะกรณีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ธิดิภพ ชยธวัช. (2548). แม่ไม้บริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ซี.พี. บุ๊ค แสตนด์การ์ด.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ระวีวรรณ ประกอบผล. (2540). หลักและทฤษฎีการสื่อสาร (พิมพ์ครั้งที่ 13). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เรวัตร สมบัติทิพย์. (2543). การติดต่อสื่อสารในองค์การ: กรณีศึกษา บริษัท ซีเกด เทคโนโลยี (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วนาวลัย ดาดี. (2553). กลยุทธ์การบริหารภาพลักษณ์องค์กร. พิษณุโลก: คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สมยศ นาวิการ. (2537). การติดต่อสื่อสารขององค์การ. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จำกัด.

สุรเชษฐ์ ชีระมณี. (2534). พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อภิษฎา วัฒนเสวี, และชนะเกียรติ สมานบุตร. (2557). รูปแบบการสื่อสารและปัจจัย

สำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการ
สื่อสารภายในองค์กร: กรณีศึกษา บริษัท
หลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์
จำกัด. วารสารการเงินการลงทุนการตลาด
และการบริหารธุรกิจ, 4(2), 597-611.

Dubrin, A.J. (1984). *Foundation of Organization*

Behavior: An applied Perspective.
Cambridge. New Jersey, United States
of
America: Prentice Hall.

ความสัมพันธ์ของการจัดซื้อและการใช้หนังสือของ ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2549 - 2558

The Correlation of Book Acquisition and Book Usage of Faculty of Pharmacy Library, Mahidol University, During Fiscal Years 2006 - 2015

โสมาตรศรี พิบูลย์มณี
Sommarat Pibulmanee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดซื้อและการใช้หนังสือในห้องสมุดปีงบประมาณ 2549 - 2558 รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้หนังสือดังกล่าวของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดซื้อหนังสือของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า ในปีงบประมาณ 2549 - 2558 ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศมากกว่าหนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศและหนังสือภาษาไทยหมวดหมู่ที่มีการจัดซื้อและมีการใช้มากที่สุดคือ หมวด QV (Pharmacology) หนังสือภาษาต่างประเทศหมวดหมู่ที่มีการจัดซื้อและมีการใช้น้อยที่สุดคือ หมวด QL (Zoology) และ WO (Surgery) หนังสือภาษาไทยหมวดหมู่ที่มีการจัดซื้อและมีการใช้น้อยที่สุดคือ หมวด QY (Clinical Pathology), WM (Psychiatry) และ WW (Ophthalmology) หมวดหมู่ที่ไม่มีการจัดซื้อเลยคือ หมวด QX (Parasitology), WN (Radiology. Diagnostic Imaging), WU (Dentistry. Oral Surgery) และ WV (Otolaryngology) สำหรับอัตราการใช้ต่อเล่มของหนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยรวมเท่ากับ 23.96 ครั้งต่อเล่ม หนังสือภาษาต่างประเทศมีอัตราการใช้ต่อเล่มสูงสุดในหมวด WQ (Obstetrics) คือ 47.75 ครั้งต่อเล่ม หนังสือภาษาไทยมีอัตราการใช้ต่อเล่มสูงสุดในหมวด QT (Physiology) คือ 25.13 ครั้งต่อเล่ม และหมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มต่ำที่สุดคือ หมวด QL (Zoology) และ WO (Surgery) คือ 2.00 ครั้งต่อเล่ม รวมทั้งพบว่าการจัดซื้อและการใช้หนังสือในช่วงเวลาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมากทั้งหนังสือภาษาต่างประเทศและภาษาไทย สำหรับหนังสือทั่วไป ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือสารคดีมากกว่าหนังสือบันเทิงคดี แต่พบว่าหนังสือบันเทิงคดีมีอัตราการใช้สูงกว่า โดยความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้ของหนังสือทั่วไป

มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรมีการศึกษาในลักษณะคล้ายกัน นี้อย่างต่อเนื่องทุก 3 - 5 ปี เพื่อตรวจสอบอัตราการใช้น้ำหนักในแต่ละหมวดหมู่ ควรเพิ่มเติมวิธีการพิจารณาจัดซื้อหนังสือจากแผนการสอนในรายวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตร ควรมีการประชาสัมพันธ์แนะนำหนังสือใหม่ให้หลากหลายช่องทางและมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น หรือส่งเสริมการใช้น้ำหนักที่มีการใช้บ่อย รวมถึงเนื้อหาที่มี การจัดพิมพ์ภาษาไทยน้อย บรรณารักษ์ควรแนะนำผู้ให้บริการในการค้นคว้าสารสนเทศจากหนังสือภาษาต่างประเทศ เพื่อให้มีการใช้น้ำหนักอย่างคุ้มค่า

คำสำคัญ: การจัดซื้อหนังสือ การศึกษาการใช้น้ำหนัก ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The objectives of this survey research were to study the use of electronic databases by students and lecturers of Faculty of Pharmacy Library, Mahidol University. Data for this study were collected by questionnaires which 302 surveys were distributed, with 286 usable surveys returned (94.70%). Data were analyzed by using frequency distributions, percentage and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings concluded that in the fiscal years 2006-2015 Faculty of Pharmacy Library, Mahidol University purchased more foreign language books than Thai books. For both foreign language and Thai books, the most popular topic were QV (Pharmacology). The foreign language books that were purchased and used the least popular topic were QL (Zoology) and WO (Surgery). The Thai books that were purchased and used the least popular topic were QY (Clinical Pathology), WM (Psychiatry) and WW (Ophthalmology). The books of QX (Parasitology), WN (Radiology. Diagnostic Imaging), WU (Dentistry. Oral Surgery) and WV (Otolaryngology) were not purchased at all. On average pharmacy and health sciences books as a whole were used 23.96 times per volume. For foreign language books, the books that were used the most were WQ (Obstetrics) on average 47.75 times per volume. For Thai language books, the books that were used the most were QT (Physiology) on average 25.13 times per volume. And the topic with the lowest times per volume were QL (Zoology) and WO (Surgery) on average 2.00 times per volume. It was found that in the above period there was a very strong relationship between the purchase and using of books, both foreign language and Thai. For general books, the library purchased more non-fiction books than fiction books. But the fiction books have found higher rates of used. It was found that in the above period there was a very strong relationship between the purchase and using of books. The results suggest that the library should studied in a similar manner to continually every 3-5 years to determine the rate of books in each category. In addition, the library should consider

the purchase of a book following with the course syllabus, promote the introduction of new books to multiple channels and increased the interest, or promote the use of books that are non-use and books that printed in Thai language with a small amount. Librarians should encourage users to explore information from foreign languages in order to getting the most out of those books.

Keywords: Acquisition of book, User Study, Faculty of Pharmacy Library, Mahidol University

หลักการและเหตุผล

ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มีสถานะเป็นห้องสมุดในสังกัด “สำนักงานเครือข่ายบริการ ” ของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งอยู่ที่วิทยาเขตพญาไท มีลักษณะเป็นห้องสมุดเฉพาะสาขาวิชาเภสัชศาสตร์ ดำเนินงานภายใต้นโยบายของหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ “คณะกรรมการพัฒนาห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ ” เป็นผู้กำกับดูแล มีภารกิจหลักในการจัดหาหนังสือและสื่อการศึกษาที่ทันสมัย โดยมุ่งเน้นสาขาเภสัชศาสตร์และ วิทยาศาสตร์สุขภาพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ให้เป็นแหล่งค้นคว้าศึกษาด้วยตนเองและการทำวิจัยของนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรในคณะ รวมถึงให้บริการสารสนเทศทางวิชาการแก่สมาชิกอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยมหิดล ศิษย์เก่า และบุคคลภายนอกมาโดยตลอด ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงานจากหลายแหล่ง ได้แก่ งบประมาณและเงินรายได้จากหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เงินรายได้คณะเภสัชศาสตร์ เงินรายได้โครงการบัณฑิตศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ และมูลนิธิคณะเภสัชศาสตร์ รวมถึงเงินบริจาคจากศิษย์เก่า ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหา ได้แก่ หนังสือตำราวิชาการ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย โครงการพิเศษ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(มอก.) ทั้งในรูปแบบฉบับพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ (อังคณา สุวิวรรณ, 2557)

หนังสือทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์

การแพทย์เป็นหนังสือที่มีราคาค่อนข้างสูง และเนื้อหามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ห้องสมุดต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดซื้อ (มณฑะณี คำโพธิ์, 2555) และตั้งแต่เริ่มก่อตั้งห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ยังไม่เคยมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้หนังสือว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ และหนังสือเหล่านั้นได้ถูกนำไปใช้จำนวนมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หรือไม่ ประกอบกับงานวิจัยของต่างประเทศได้แนะนำวิธีการมาตรฐานในการศึกษาการใช้หนังสือ โดยกล่าวว่า ข้อมูลทางสถิติที่ถูกต้องสามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อการวางแผน การบริหารจัดการ และประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้ (Nkereuwem & Eteng, 2006) และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการยืมคืนทรัพยากรสารสนเทศ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาการประเมินผลการพัฒนาคอลเลกชันของห้องสมุด ประเมินผลนโยบายการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจบริหารจัดการพื้นที่เชิงกายภาพด้วย (Littman & Connaway, 2004) ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตระหนักถึงความสำคัญ

ของการจัดซื้อหนังสือซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดหา แต่ภาระงานต่อเนื่องคือการติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ว่าหนังสือที่มีให้บริการนั้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการเพียงใด จึงมีความสนใจนำข้อมูลสถิติที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อทราบถึงภาพรวมในการใช้หนังสือของผู้ใช้บริการว่าหนังสือที่จัดซื้อมาให้บริการนั้นตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากน้อยเพียงใด รู้จักขอบเขตปริมาณหนังสือของห้องสมุด และใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือให้เหมาะสมกับการใช้งานต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจำนวนหนังสือที่จัดซื้อกับปริมาณการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีงบประมาณ 2549 - 2558
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อหนังสือกับปริมาณการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีงบประมาณ 2549 - 2558

วิธีการศึกษา

1. ขอบเขตของการวิจัย ศึกษาเฉพาะหนังสือที่จัดซื้อเข้ามาในห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีงบประมาณ 2549 - 2558 และจำนวนการใช้หนังสือ โดยครอบคลุมทั้งการใช้ภายในห้องสมุด และการยืมออกจากห้องสมุด
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ การจัดซื้อหนังสือ ตัวแปรตาม คือ การใช้หนังสือ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ตารางบันทึกข้อมูลหนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลที่ต้องนำไปคำนวณจำนวนรายการหนังสือ รายละเอียดของตารางบันทึกข้อมูลประกอบด้วยลำดับที่ หมวดหมู่ ปีงบประมาณที่จัดซื้อ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง จำนวนการยืมหนังสือ และจำนวนการใช้หนังสือภายในห้องสมุด

4. วิธดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีขั้นตอนและวิธดำเนินการวิจัยดังนี้

4.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนที่จะดำเนินการวิจัย โดยได้รับกรอบแนวคิดในการวิจัยจาก Indiana University's Swain Hall Library ที่ใช้ข้อมูลสถิติการยืมหนังสือจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการพัฒนารัพยาการสารสนเทศของห้องสมุด (Adams & Noel, 2008)

4.2 กำหนดแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Sierra) ในการรวบรวมรายการหนังสือ ข้อมูลบรรณานุกรม หนังสือ จำนวนการยืมหนังสือ และจำนวนการใช้หนังสือภายในห้องสมุดแต่ละเล่มที่จัดซื้อในช่วงปีงบประมาณ 2549 - 2558 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนังสือเก่าจะมีการหมุนเวียนในการใช้งานมากกว่าหนังสือที่จัดซื้อใหม่ (Adams & Noel, 2008)

4.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาบันทึกในตารางบันทึกข้อมูลหนังสือที่กำหนดไว้ เพื่อทำการวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อหาค่าทางสถิติดังต่อไปนี้

ข้อมูลการจัดซื้อ

4.3.1 หาค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบจำนวนหนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ และหนังสือทั่วไปที่จัดซื้อ

ทั้งหมดตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 - 2558 โดย
จำแนกตามหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
(Library of Congress Classification : LC) และ
ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National
Library of Medicine Classification : NLM) และ
จำแนกตามภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

ข้อมูลการใช้

4.3.2 หาค่าความถี่ของการใช้
สำหรับหนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์
สุขภาพ และหนังสือทั่วไปที่จัดซื้อทั้งหมดตั้งแต่
ปีงบประมาณ 2549 - 2558 โดยจำแนกตาม
หมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of
Congress Classification : LC) และระบบหอสมุด
แพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National Library of
Medicine Classification : NLM) และจำแนกตาม
ภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

4.3.3 หาค่าเฉลี่ยอัตราการใช้ต่อ
เล่มสำหรับหนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และ
วิทยาศาสตร์สุขภาพ และหนังสือทั่วไปที่จัดซื้อ
ทั้งหมดตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 - 2558 โดย
จำแนกตามหมวดหมู่ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
(Library of Congress Classification : LC) และ
ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (National
Library of Medicine Classification : NLM) และ
จำแนกตามภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อ และการใช้

4.3.4 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง
จำนวนหนังสือที่จัดซื้อทั้งหมด กับปริมาณการใช้
หนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ
และหนังสือทั่วไปที่จัดซื้อทั้งหมดตั้งแต่ปีงบประมาณ
2549 - 2558 โดยจำแนกตามหมวดหมู่ระบบหอสมุด
รัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress
Classification: LC) และระบบหอสมุดแพทย์
แห่งชาติอเมริกัน National Library of Medicine

Classification: NLM) และจำแนกตาม
ภาษาต่างประเทศและภาษาไทย โดยหลักเกณฑ์ของ
Pearson Product Moment Correlation Coefficient
กำหนดการแปลผลค่าความสัมพันธ์ตามเกณฑ์ดังนี้
(Hinkle, Wiersma, & Jurs, 2003)

0.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.70 - 0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.50 - 0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.30 - 0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00 - 0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์
สำหรับวินโดวส์ (Statistical Package for the Social
Science for Windows: SPSS for Windows) และ
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่
ร้อยละ (Percentage) และ ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment
Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดซื้อและ
การใช้หนังสือในปีงบประมาณ 2549 - 2558 รวมทั้ง
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้
หนังสือดังกล่าวของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อหนังสือ

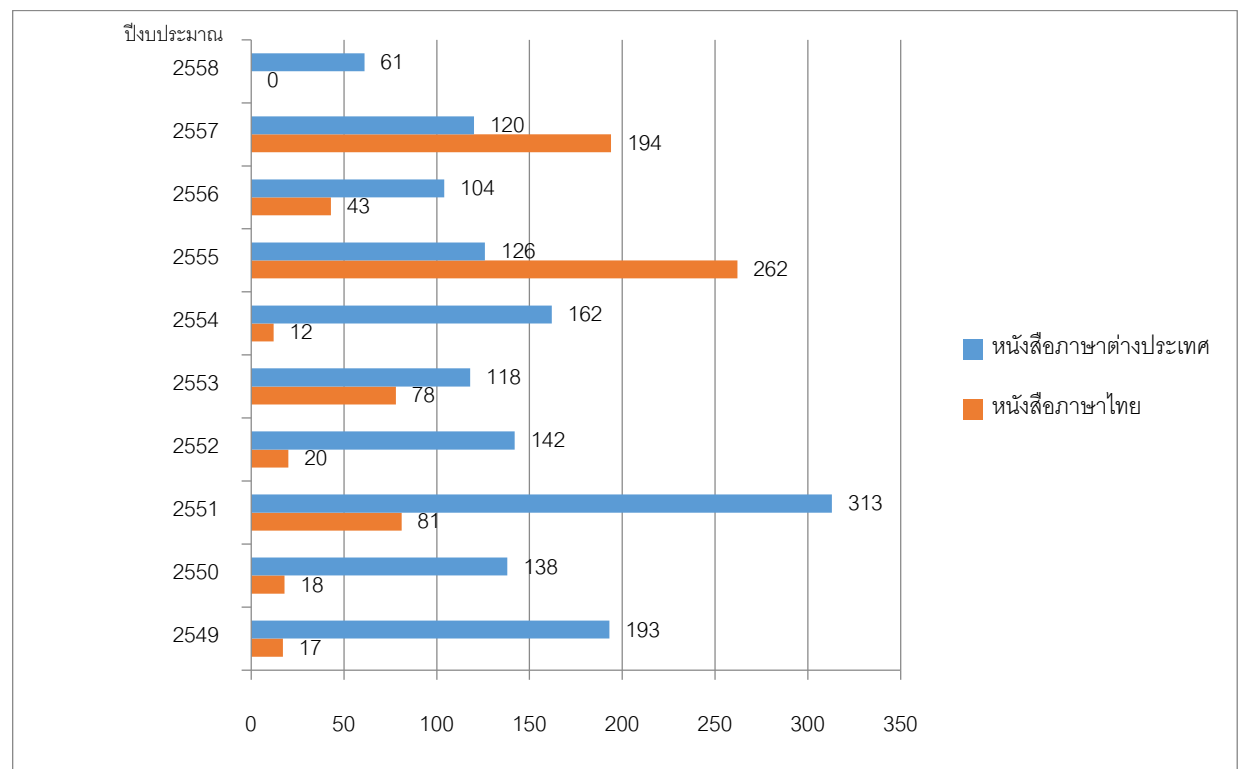
ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 - 2558
ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือรวมทั้งสิ้น 2,202 เล่ม โดยใน
ปีงบประมาณ 2551 เป็นปีที่มีการจัดซื้อหนังสือมาก
ที่สุดคือ 394 เล่ม (ร้อยละ 17.89) รองลงมาคือ
ปีงบประมาณ 2555 มีการจัดซื้อหนังสือคือ 388 เล่ม
(ร้อยละ 17.62) และปีงบประมาณ 2558 มีการ
จัดซื้อหนังสือน้อยที่สุดคือ 61 เล่ม (ร้อยละ 2.77)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามภาษาพบว่า ในปีงบประมาณ 2549 - 2558 ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศจำนวน 1,477 เล่ม (ร้อยละ 67.08) และหนังสือภาษาไทยจำนวน 725 เล่ม (ร้อยละ 32.92)

ปีงบประมาณที่มีการจัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศมากกว่าหนังสือภาษาไทยจำนวนมากที่สุดคือ ปีงบประมาณ 2551 จัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศจำนวน 313 เล่ม (ร้อยละ 79.44) และหนังสือภาษาไทยจำนวน 81 เล่ม (ร้อยละ 20.56)

สำหรับปีงบประมาณที่มีการจัดซื้อ

หนังสือภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศจำนวนมากที่สุดคือ ปีงบประมาณ 2555 จัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศจำนวน 126 เล่ม (ร้อยละ 32.47) และหนังสือภาษาไทยจำนวน 262 เล่ม (ร้อยละ 67.53) โดยส่วนใหญ่ในแต่ละปีงบประมาณมีการจัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศมากกว่าหนังสือภาษาไทย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงจำนวนหนังสือทั้งหมดที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2549 - 2558 จำแนกตามภาษา

เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่พบว่า ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพจำนวนมากที่สุดในหมวด QV (Pharmacology) จำนวน 751 เล่ม (ร้อยละ 41.91) รองลงมาคือ หมวด WB (Practice of Medicine) จำนวน 132 เล่ม (ร้อยละ 7.37) และสำหรับหมวดหมู่ที่ไม่มีการจัดซื้อหนังสือคือ หมวด QX

(Parasitology), WN (Radiology. Diagnostic Imaging), WU (Dentistry. Oral Surgery) และ WV (Otolaryngology) เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่และภาษาพบว่า หนังสือภาษาต่างประเทศสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีการจัดซื้อมากที่สุดคือ หมวด QV (Pharmacology) จำนวน 624 เล่ม (ร้อยละ 44.35) รองลงมาคือ หมวด WB

(Practice of Medicine) จำนวน 108 เล่ม (ร้อยละ 7.68) สำหรับหนังสือภาษาไทย สาขาเภสัชศาสตร์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีการจัดซื้อมากที่สุดคือ หมวด QV (Pharmacology) จำนวน 127 เล่ม (ร้อยละ 32.99) รองลงมาคือ หมวด QD (Chemistry) จำนวน 32 เล่ม (ร้อยละ 8.31)

สำหรับหนังสือทั่วไปที่จัดซื้อใน ปีงบประมาณ 2549 - 2558 มีการจัดซื้อหนังสือดังกล่าวจำนวนทั้งหมด 410 เล่ม จำแนกตามประเภทหนังสือทั่วไปพบว่า มีการจัดซื้อหนังสือสารคดีมากที่สุด จำนวน 354 เล่ม (ร้อยละ 86.34) รองลงมาคือ หนังสือบันเทิงคดีจำนวน 56 เล่ม (ร้อยละ 13.66)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสือ

ห้องสมุดมีจำนวนการใช้หนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2549 - 2558 ทั้งหมด 42,931 ครั้ง เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่พบว่า หมวดหมู่ที่มีการใช้มากที่สุดคือ หมวด QV (Pharmacology) จำนวน 28,733 ครั้ง (ร้อยละ 66.93) รองลงมาคือ หมวด WB (Practice of Medicine) จำนวน 2,894 ครั้ง (ร้อยละ 6.74) และสำหรับหมวดหมู่ที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ หมวด QL (Zoology) และ WO (Surgery) จำนวน 2 ครั้ง (ร้อยละ 0.01) เท่ากัน

เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่และภาษาพบว่า หนังสือภาษาต่างประเทศสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีการใช้จำนวนมากที่สุดคือ หมวด QV (Pharmacology) จำนวน 27,318 ครั้ง (ร้อยละ 71.58) รองลงมาคือ หมวด WB (Practice of Medicine) จำนวน 2,448 ครั้ง (ร้อยละ 6.41) และสำหรับหมวดหมู่ที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ

หมวด QL (Zoology) และ WO (Surgery) จำนวน 2 ครั้ง (ร้อยละ 0.01) เท่ากัน สำหรับหนังสือภาษาไทย สาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีการใช้จำนวนมากที่สุดคือ หมวด QV (Pharmacology) จำนวน 1,415 ครั้ง (ร้อยละ 29.68) รองลงมาคือ หมวด QD (Chemistry) จำนวน 452 ครั้ง (ร้อยละ 9.48) และสำหรับหมวดหมู่ที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ หมวด QY (Clinical Pathology), WM (Psychiatry) และ WV (Otolaryngology) จำนวน 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.02) เท่ากัน

สำหรับหนังสือทั่วไปที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2549 - 2558 มีการใช้หนังสือดังกล่าวจำนวนทั้งหมด 2,550 ครั้ง จำแนกตามประเภทหนังสือทั่วไปพบว่า หนังสือสารคดีมีการใช้มากที่สุด จำนวน 2,138 ครั้ง (ร้อยละ 83.84) รองลงมาคือ หนังสือบันเทิงคดีจำนวน 412 ครั้ง (ร้อยละ 16.16)

3. การเปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อกับการใช้หนังสือ และอัตราการใช้ต่อเล่ม

การเปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อกับการใช้หนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งหมด ในปีงบประมาณ 2549 - 2558 โดยรวม มีอัตราการใช้ 23.96 ครั้งต่อเล่ม เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่พบว่า หมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มสูงสุดคือ หมวด WQ (Obstetrics) มีอัตราการใช้ 47.75 ครั้งต่อเล่ม รองลงมาคือ หมวด QV (Pharmacology) มีอัตราการใช้ 38.26 ครั้งต่อเล่ม ดังตารางที่ 1 และ 2 และสำหรับหมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มต่ำที่สุดคือ หมวด QL (Zoology) และ WO (Surgery) มีอัตราการใช้ 2.00 ครั้งต่อเล่ม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนการจัดซื้อ การใช้ และอัตราการใช้ต่อเล่มของหนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ สำหรับหมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้สูงสุด 10 อันดับแรก ในปีงบประมาณ 2549 -2558

อันดับที่	หมวดหมู่	การจัดซื้อ		การใช้		อัตราการใช้
		จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	ต่อเล่ม
1	WQ Obstetrics	4	0.22	191	0.44	47.75
2	QV Pharmacology	751	41.91	28,733	66.93	38.26
3	WB Practice of Medicine	132	7.37	2,894	6.74	21.92
4	QT Physiology	36	2.01	663	1.54	18.42
5	QZ Pathology	55	3.07	929	2.16	16.89
6	WK Endocrine System	15	0.84	240	0.56	16.00
7	QD Chemistry	101	5.64	1,607	3.74	15.91
8	QW Microbiology & Immunology	92	5.13	1,445	3.37	15.71
9	TP Chemical Technology	67	3.74	988	2.30	14.75
10	WF Respiratory System	9	0.50	131	0.31	14.56

เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่และภาษาพบว่า หนังสือภาษาต่างประเทศสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยรวมมีอัตราการใช้ 27.12 ครั้งต่อเล่ม หมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มสูงสุดคือ หมวด WQ (Obstetrics) มีอัตราการใช้ 47.75 ครั้งต่อเล่ม รองลงมาคือ หมวด QV (Pharmacology) มีอัตราการใช้ 43.78 ครั้งต่อเล่ม และสำหรับหมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มต่ำที่สุดคือ หมวด QL (Zoology) และ WO (Surgery) มีอัตราการใช้ 2.00 ครั้งต่อเล่ม ส่วนหนังสือภาษาไทยสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยรวมมีอัตราการใช้ 12.38 ครั้งต่อเล่ม หมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มสูงสุดคือ หมวด QT (Physiology) มีอัตราการใช้ 25.13 ครั้งต่อเล่ม รองลงมาคือ หมวด TP (Chemical

Technology) มีอัตราการใช้ 23.88 ครั้งต่อเล่ม และสำหรับหมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มต่ำที่สุดคือ หมวด W (General Medicine, Health Professions) มีอัตราการใช้ 0.75 ครั้งต่อเล่ม

สำหรับการเปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อกับการใช้หนังสือทั่วไปโดยรวม มีอัตราการใช้ 6.22 ครั้งต่อเล่ม จำแนกตามประเภทหนังสือทั่วไปพบว่า หนังสือบันเทิงคดีมีอัตราการใช้ต่อเล่มสูงสุดคือ 7.36 ครั้งต่อเล่ม รองลงมาคือ หนังสือสารคดีมีอัตราการใช้ 6.04 ครั้งต่อเล่ม ดังตารางที่ 3

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้หนังสือ

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้หนังสือสาขาเภสัช

ศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งหมดใน
ปีงบประมาณ 2549 – 2558 มีความสัมพันธ์กันอย่าง
มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในระดับสูงมาก
(ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) = 0.986) ดัง
ตารางที่ 2

เมื่อพิจารณาจำแนกตามภาษาพบว่า
ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้หนังสือ
สาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้ง
ภาษาต่างประเทศ และภาษาไทย มีความสัมพันธ์กัน

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในระดับสูงมาก
(ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) = 0.985 และ
0.980 ตามลำดับ)

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อ
และการใช้หนังสือทั่วไป ในปีงบประมาณ 2549 -
2558 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
0.01 ในระดับสูงมาก (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์
สัน (r) = 1.000) ดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการจัดซื้อและการใช้ อัตราการใช้ต่อเล่ม และความสัมพันธ์ระหว่าง
การจัดซื้อและการใช้หนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งหมด
ในปีงบประมาณ 2549 – 2558**

หมวดหมู่	การจัดซื้อ		การใช้		อัตราการใช้ ต่อเล่ม	
	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ		
QD Chemistry	101	5.64	1,607	3.74	15.91	Pearson
QH National Histology	61	3.40	719	1.68	11.78	Product
QK Botany	69	3.85	849	1.98	12.30	Moment
QL Zoology	1	0.06	2	0.01	2.00	Correlation
QS Human Anatomy	13	0.73	104	0.24	8.00	Coefficient
QT Physiology	36	2.01	663	1.54	18.42	(r) = 0.986
QU Biochemistry	118	6.58	1,278	2.98	10.83	
QV Pharmacology	751	41.91	28,733	66.93	38.26	
QW Microbiology & Immunology	92	5.13	1,445	3.37	15.71	
QX Parasitology	0	0.00	0	0.00	0.00	
QY Clinical Pathology	14	0.78	124	0.29	8.86	
QZ Pathology	55	3.07	929	2.16	16.89	
TP Chemical Technology	67	3.74	988	2.30	14.75	
TX Home Economics	18	1.00	79	0.18	4.39	
W General Medicine. Health Professions	20	1.12	110	0.26	5.50	
WA public Health	28	1.56	165	0.38	5.89	
WB Practice of Medicine	132	7.37	2,894	6.74	21.92	
WC Communicable Diseases	23	1.28		0.71	13.17	
WD Disorders of Systemic, Metabolic or Environmental Origin, etc.	18	1.00	200	0.47	11.11	

หมวดหมู่	การจัดซื้อ		การใช้		อัตราการ ใช้ ต่อเล่ม
	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	
WE Musculoskeletal System	7	0.39	34	0.08	4.86
WF Respiratory System	9	0.50	131	0.31	14.56
WG Cardiovascular System	15	0.84	173	0.40	11.53
WH Hemic and Lymphatic Systems	1	0.06	3	0.01	3.00
WI Digestive System	10	0.56	94	0.22	9.40
WJ Urogenital System	11	0.61	135	0.31	12.27
WK Endocrine System	15	0.84	240	0.56	16.00
WL Nervous System	30	1.67	276	0.64	9.20
WM Psychiatry	8	0.45	30	0.07	3.75
WN Radiology. Diagnostic Imaging	0	0.00	0	0.00	0.00
WO Surgery	1	0.06	2	0.01	2.00
WP Gynecology	10	0.56	40	0.09	4.00
WQ Obstetrics	4	0.22	191	0.44	47.75
WR Dermatology	19	1.06	217	0.51	11.42
WS Pediatrics	6	0.33	32	0.07	5.33
WT Geriatrics. Chronic Disease	9	0.50	56	0.13	6.22
WU Dentistry. Oral Surgery	0	0.00	0	0.00	0.00
WV Otolaryngology	0	0.00	0	0.00	0.00
WW Ophthalmology	2	0.11	21	0.05	10.50
WX Hospitals and Other Health Facilities	8	0.45	31	0.07	3.88
WY Nursing	1	0.06	10	0.02	10.00
WZ History of Medicine. Medical Miscellany	9	0.50	23	0.05	2.56
รวม	1,792	100.00	42,931	100.00	23.96

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการจัดซื้อและการใช้ อัตราการใช้ต่อเล่ม และความสัมพันธระหว่างการจัดซื้อและการใช้ของหนังสือทั่วไป ในปีงบประมาณ 2549 – 2558

ประเภทหนังสือทั่วไป	การจัดซื้อ		การใช้		อัตราการใช้ต่อเล่ม	
	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ		
หนังสือสารคดี	354	86.34	2,138	83.84	6.04	Pearson Product Moment Correlation Coefficient (r) = 0.986
หนังสือบันเทิงคดี	56	13.66	412	16.16	7.36	
รวม	410	100.00	2,550	100.00	6.22	

อภิปรายผลการศึกษา

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อหนังสือ จากผลการศึกษาพบว่า ในช่วงปีงบประมาณ 2549 - 2558 ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือรวมทั้งสิ้น 2,202 เล่ม โดยมีการจัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศมากกว่าภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑะณี คำโพธิ์ (2555) และมณฑนา เจริญแพทย์ (2542) เนื่องจากหนังสือภาษาไทยในสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพมีการพิมพ์จำหน่าย น้อยกว่าภาษาต่างประเทศ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของลำยอง บัวเพชร (2546) ที่พบว่ามีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศที่หอสมุดสาขาวังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร และในแต่ละปีห้องสมุดจะได้รับงบประมาณจำกัด จำนวนหนังสือที่ได้จัดซื้อจะขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับเป็นหลัก โดยถ้ามีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทยจะได้จำนวนหนังสือมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ เนื่องจากมีราคาจำหน่ายถูกกว่า และในปีงบประมาณ 2555 และ 2557 ที่มีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทยประเภทหนังสือทั่วไปมากกว่าภาษาต่างประเทศ เนื่องจากมีการเพิ่มคอลเลกชันพิเศษคือ Happy Place Great Soul เป็นมุมหนังสือแนวเสริมสร้างความสุข สร้างแรงบันดาลใจ ให้กำลังใจผู้อ่าน จึงมีการจัดซื้อหนังสือภาษาไทยประเภทดังกล่าวเพิ่มมากกว่าทุกปี ซึ่งห้องสมุดไม่

เคยซื้อหนังสือประเภทนี้มาก่อน เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่พบว่า ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพจำนวนมากที่สุดในหมวด QV (Pharmacology) ทั้งภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เนื่องจากหนังสือหมวดหมู่ดังกล่าวเป็นสาขาเภสัชศาสตร์โดยตรงซึ่งเป็นตำราเรียนหลักที่นักศึกษาใช้ประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย จึงสรุปได้ว่าห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์มีการจัดซื้อหนังสือได้สอดคล้องกับการเรียนการสอนของคณะ และสำหรับหมวดหมู่ที่ไม่มีการจัดซื้อหนังสือคือ หมวด QX (Parasitology), WN (Radiology. Diagnostic Imaging), WU (Dentistry. Oral Surgery) และ WV (Otolaryngology) เนื่องจากไม่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสดศรี กันทะอินทร์ (2549) ที่พบว่า หนังสือหมวดหมู่ที่ไม่มีการจัดซื้อ เพราะไม่มีความสอดคล้องกับหลักสูตร สำหรับหนังสือทั่วไปห้องสมุดมีการจัดซื้อหนังสือประเภทสารคดีมากกว่าประเภทบันเทิงคดี ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของผู้บริหารและเงินงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อหนังสือประเภทบันเทิงคดี และส่วนใหญ่อังค์มุดจะได้รับอภินันทนาการสำหรับหนังสือประเภทดังกล่าว

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หนังสือ จากผลการศึกษาพบว่า ห้องสมุดมีจำนวนการใช้หนังสือ

สาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จัดซื้อใน
ปีงบประมาณ 2549 - 2558 ทั้งหมด 42,931 ครั้ง
เมื่อพิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่พบว่า หมวดหมู่ที่
มีการใช้มากที่สุดคือ หมวด QV (Pharmacology)
ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้อง
กับข้อมูลการจัดซื้อหนังสือ สำหรับหนังสือทั่วไป
พบว่าหนังสือประเภทสารคดีมีการใช้มากกว่าหนังสือ
ประเภทบันเทิงคดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการจัดซื้อ
หนังสือเช่นเดียวกัน

3. การเปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อกับการใช้หนังสือ และอัตราการใช้ต่อเล่ม จาก
ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อ
กับการใช้หนังสือสาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์
สุขภาพทั้งหมด ในปีงบประมาณ 2549 - 2558
โดยรวม มีอัตราการใช้ 23.96 ครั้งต่อเล่ม เมื่อ
พิจารณาจำแนกตามหมวดหมู่พบว่า หมวดหมู่ที่มี
อัตราการใช้ต่อเล่มสูงสุดคือ หมวด WQ (Obstetrics)
เนื่องจากการจัดซื้อหนังสือในหมวดหมู่นี้มีจำนวนน้อย
ซึ่งหนังสือในหมวดนี้มีจำนวนไม่มากที่มีเนื้อหา
เกี่ยวข้องกับทางเภสัชศาสตร์ แต่เมื่อพิจารณาตาม
รายชื่อหนังสือที่จัดซื้อนั้นพบว่า เป็นเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ
ความปลอดภัยในการใช้ยาของสตรีมีครรภ์ หรือ
สตรีที่ให้นมบุตร จึงได้รับการคัดเลือกแล้วว่ามี
ประโยชน์ต่อผู้ใช้ของห้องสมุด จึงมีการอัตราการใช้
ต่อเล่มสูง และหมวดหมู่ที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มต่ำ
ที่สุดคือ หมวด QL (Zoology) และ WO (Surgery)
เนื่องจากไม่สอดคล้องกับหลักสูตรโดยตรง จึงมีการ
จัดซื้อจำนวนน้อยและมีจำนวนการใช้ที่น้อย
สำหรับการเปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อกับการใช้
หนังสือทั่วไปโดยรวม มีอัตราการใช้ 6.22 ครั้งต่อเล่ม
จำแนกตามประเภทหนังสือทั่วไปพบว่า หนังสือ
ประเภทบันเทิงคดีมีอัตราการใช้ต่อเล่มสูงกว่าหนังสือ
ประเภทสารคดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของ
มณฑะณี คำโพธิ์ (2555) ที่พบว่าหนังสือประเภท
บันเทิงคดี ได้แก่ นวนิยาย และเรื่องสั้น ซึ่งได้รับ

ความนิยมสำหรับผู้ให้บริการบางกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่
เป็นการอ่านเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน
การทำงาน และยังอ่านเพื่อสร้างความเพลิดเพลินใน
ยามว่าง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้หนังสือ ผลการศึกษาพบว่าจากการทดสอบ
ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อและการใช้หนังสือ
สาขาเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งหมดใน
ปีงบประมาณ 2549 - 2558 ทั้งหนังสือ
ภาษาต่างประเทศและภาษาไทย รวมทั้งประเภท
หนังสือทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ 0.01 ในระดับสูงมากเช่นเดียวกัน
(ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) = 0.986,
0.985, 0.980 และ 1.000 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ สดศรี กันทะอินทร์ (2549) สมรักษ์
สหพงศ์ (2544) และสายพิน จินโน (2551) ซึ่ง
หมายความว่า เมื่อมีการจัดซื้อจำนวนมากก็มีการใช้
จำนวนมากด้วยเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม
การจัดซื้อหนังสือของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์
มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้
ซึ่งกระบวนการขั้นตอนในการคัดเลือกหรือเสนอแนะ
หนังสือ ส่วนใหญ่จะได้รับความร่วมมือจากอาจารย์
จากภาควิชาต่างๆ ในการพิจารณา ก่อนจัดซื้อ โดย
บางท่านไปคัดเลือกหนังสือเองจากร้านหนังสือและ
จัดส่งรายชื่อให้ห้องสมุดดำเนินการต่อไป หรือบาง
ท่านเมื่อทางสำนักพิมพ์นำหนังสือมาเสนอก็ช่วย
ห้องสมุดในการพิจารณาดำเนินการจัดซื้อด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในแต่ละปีห้องสมุดได้รับงบประมาณที่
จำกัด ดังนั้นการจัดซื้อหนังสือจะต้องดำเนินการอย่าง
รอบคอบเพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ให้บริการมากที่สุด
ดังนั้นห้องสมุดควรมีการศึกษาในลักษณะคล้ายกันนี้
อย่างต่อเนื่องทุก 3 - 5 ปี เพื่อตรวจสอบอัตราการใช้

หนังสือในแต่ละหมวดหมู่ รวมทั้งเมื่อพิจารณาอัตราการใช้ต่อเล่มพบว่าหนังสือรายการใดมีความต้องการใช้สูง บรรณารักษ์ต้องคอยติดตามการจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวเมื่อมีการออกฉบับพิมพ์ครั้งใหม่ เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาจัดซื้อหนังสือให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ ซึ่งปัจจุบันทางห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ได้มีการประสานงานกับอาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆ ในการเสนอแนะหนังสือ และควรเพิ่มเติมด้วยการพิจารณาจากแผนการสอนในรายวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตร

2. ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์

แนะนำหนังสือใหม่ให้หลากหลายช่องทางและมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น หรือส่งเสริมการใช้หนังสือที่มีการใช้น้อย โดยอาจนำมาจัดแสดงภายนอกชั้นหนังสือปกติ

3. สำหรับหนังสือหมวดหมู่ที่มีการจัดพิมพ์ภาษาไทยน้อย บรรณารักษ์ควรแนะนำให้ผู้ใช้บริการในการค้นคว้าสารสนเทศจากหนังสือภาษาต่างประเทศ เพื่อให้มีการใช้หนังสืออย่างคุ้มค่า

4. หนังสือรายการใดที่มีการใช้น้อย อาจมีการคัดแยกไปจัดเก็บในห้อง Close Stack แทนการให้บริการในชั้นหนังสือปกติ เพื่อให้มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการจัดบริการหนังสือใหม่ในอนาคต และหนังสือรายการใดที่มีการใช้จำนวนมาก แต่ห้องสมุดไม่สามารถจัดหาเพิ่มเติมได้ ถ้าปล่อยให้มีการใช้งานในสภาพเดิมอาจทำหนังสือดังกล่าวชำรุด ควรหาวิธีการอนุรักษ์ในลักษณะอื่นๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2549 - 2558 ฉบับนี้ ได้รับการสนับสนุนจากหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ที่จัดโครงการฝึกอบรม

การเขียนผลงานเพื่อพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ขอขอบคุณคุณอังคณา สุริวรรณ หัวหน้าห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่สนับสนุนให้บุคลากรทำงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- มณฑนา เจริญแพทย์. (2542). *การจัดหาและการใช้หนังสือของสำนักหอสมุดกลาง มศว ประสานมิตร พ.ศ. 2535 - 2537*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณฑณี คำโพธิ์. (2555). *ความสัมพันธ์ของการใช้หนังสือและการจัดซื้อของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2550 - 2554*. เชียงใหม่: สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉายอง บัวเพชร. (2546). *การจัดหาและการใช้หนังสือของหอสมุดสาขา วังท่าพระ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2542 - 2544*. กรุงเทพฯ: หอสมุดสาขา วังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สดศรี กันทะอินทร์. (2549). *การจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2545 - 2547*. เชียงใหม่: สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมรักษ์ สหพงศ์. (2544). *ความสัมพันธ์ของการใช้หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศที่จัดซื้อด้วยเงินรายได้คณะฯ 2539 - 2543 ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี*. กรุงเทพฯ: ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
- สายพิน จินโน. (2551). *รายงานการวิจัยการจัดซื้อ*

และการใช้หนังสือของสำนักบรรณสารการ
พัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ในปีงบประมาณ 2548 - 2550. กรุงเทพฯ:
สำนักบรรณสารการพัฒนาศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.

อังคณา สุริวรรณ. (2557). รายงานผลการ
ดำเนินงานปีงบประมาณ 2556 ห้องสมุด
คณะเภสัชศาสตร์ หอสมุดและคลังความรู้
มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: คณะเภสัช
ศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล

Adams, B., & Noel, B. (2008). Circulation
statistics in the evaluation of collection
development. *Collection Building*,
27(2), 71-73.

Hinkle, D.E., Wiersma, W., & Jurs, S.G. (2003).
*Applied Statistics for the Behavioral
Sciences*. (5th ed.). Boston: Houghton
Mifflin.

Littman, J., & Connaway, L.S. (2004). A
circulation analysis of print books and
e-books in an academic research
library. *Library Resources and
Technical Services*, 48(4), 256-262.

Nkereuwem, E.E., & Eteng, U. (1994).
The Application of Operations
Research in Library Management: A
Case Study of In - library Book Use.
Library Review, 43(6), 37 - 43.

เสียงลูกค้ากับแนวทางการพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุด ในมหาวิทยาลัยมหิดล

Voice of Users about Mahidol Book Delivery Services Development

รุ่งนภา แสงระวี^{1*} วิชาดา บุญจันทร์กุล²

Rungnapa Saengrawee^{1*}, Vichada Boonchankul²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้รับบริการที่มีต่อการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ เป็นแนวทางการพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท/เอกขอใช้บริการจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 45.61 ความถี่ที่ขอใช้บริการนานๆ ครั้งจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 41.23 วัตถุประสงค์ในการใช้บริการเพื่อทำวิจัย/ทำวิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 48.53 มีระดับความพึงพอใจโดยรวม ด้านกระบวนการ /ขั้นตอนการขอใช้บริการในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ระดับความพึงพอใจในภาพรวมของบริการยืมระหว่างห้องสมุดในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ผู้รับบริการยืมระหว่างห้องสมุดให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพบริการยืมระหว่างห้องสมุด ด้านแบบฟอร์มการขอใช้บริการให้ยืมระหว่างห้องสมุดควรระบุรายการยืมได้มากกว่า 1 เล่ม ควรมองเห็นได้ชัดเจนจากหน้าเว็บไซต์ ของหอสมุดและคลังความรู้ ควรขอใช้บริการจากหน้าจอการสืบค้นหนังสือได้ และระยะเวลาในการจัดส่งควรน้อยกว่า 3 วันทำการ

ผลการวิจัย สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางการพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลโดยร่วมมือกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศทำการปรับปรุงระบบบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ให้ใช้งานได้ง่าย สามารถส่งคำขอใช้บริการจากหน้าจอการสืบค้นหนังสือได้ และระบุรายการยืมได้มากกว่า 1 เล่ม รวมถึงการสร้างความร่วมมือเพื่อให้ห้องสมุดทุกคณะ/สถาบัน ได้เข้าร่วมบริการยืมระหว่างห้องสมุด เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า เป็นการอำนวยความสะดวก ลดภาระ ค่าใช้จ่าย และประหยัดเวลาของผู้รับบริการ

คำสำคัญ: บริการยืมระหว่างห้องสมุด หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ความพึงพอใจของผู้รับบริการ
ห้องสมุด

^{1*} ตำแหน่งนักเอกสารสนเทศ หอสมุดกลาง สำนักงานเครือข่ายบริการห้องสมุด หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล และเป็น corresponding author

² ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดชำนาญงาน หอสมุดกลาง สำนักงานเครือข่ายบริการห้องสมุดหอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purpose of this research was to study the information of the library users in using Mahidol Library Book Delivery Service of the Central Library, Mahidol University Library and Knowledge Center. The results of this study are used to suggest the improvement and development of Book Delivery Service provided by Central Library, Mahidol University Library and Knowledge Center.

The research found that Master/Doctoral student requests were the highest quantity (45.61%). Regarding the frequency of use (everyday, almost everyday, once a week, once a month and seldom), “seldom use” was the highest cited frequency (41.23%). As for the purposes of use, the most cited one was to do research/thesis (48.53%). In term of users’ level of satisfaction, different areas of services were rated as follows: Circulation process was rated as high satisfaction ($\bar{x} = 4.34$). Support from library staff was rated as the highest satisfaction ($\bar{x} = 4.67$), and the overall services were rated as the highest satisfaction ($\bar{x} = 4.61$). Library users gave the following suggestions to improve the quality of Mahidol Library Book Delivery Service: Users should be able to use one Form for several books (not one form for one book) and it should be made clear from the library’s website. Users should be able to use such services online, and the delivery period should take less than 3 working days.

The findings shall be applied for the improvement of the services. The Library, with cooperation from the Information and Technology Division, will make this online service easier to use. For example, users can borrow books from online circulation system and can borrow more than one book at a time. More cooperation among libraries of different faculties/institutes should be promoted so that their resources can be shared, which will make the services more effective and can meet the needs of users.

Keywords: Book Delivery Services, Interlibrary Loan, Mahidol University Library Services, Library Users Satisfaction

หลักการและเหตุผล

หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ให้บริการวิชาการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรตามหลักสูตรและนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยดำเนินงานระบบห้องสมุดอัตโนมัติเชื่อมโยงห้องสมุดต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเข้าด้วยกัน มีทรัพยากรห้องสมุดในรูปแบบหลากหลาย โดยการจัดหาในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ สามารถให้บริการแก่ห้องสมุดเครือข่ายทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการเป็นสำคัญ โดยถือเป็นภาระหน้าที่หลัก เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน และองค์กร (หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554) มีบริการพื้นฐาน ได้แก่ บริการบัตรสมาชิกระบบเครือข่ายห้องสมุด บริการแนะนำการใช้สารสนเทศภายในห้องสมุด บริการยืมคืน บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการช่วยการค้นคว้า บริการวารสาร /หนังสือพิมพ์ บริการถ่ายสำเนาเอกสาร บริการตรวจหนี้และสาระสังเขป บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย บริการสื่อผสมเพื่อการเรียนรู้ (Learning Multimedia) และบริการพิเศษ ได้แก่การยืมคืนหนังสือระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol Book Delivery) บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ILL) บริการขอสำเนาเอกสารด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (EDDS) บริการคำบรรยายรายวิชา (E - Lectures) (หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557) สำหรับ บริการ ยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol Book Delivery) เป็นบริการพิเศษ สำหรับสมาชิกห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่ออำนวยความสะดวกในการยืมหนังสือจากต่างห้องสมุดในสาขาและห้องสมุด

คณะในต่างวิทยาเขต โดยไม่คิดค่าบริการ (หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557) เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันของห้องสมุดทุกวิทยาเขตอย่างคุ้มค่า ผู้รับบริการได้รับความสะดวกสบาย ช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย อีกทั้งช่วยประหยัดเวลาอีกด้วย

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง “เสียงลูกค้ากับแนวทางการพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดล” จึงเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าถึงสารสนเทศได้ตรงตามความต้องการ สะดวก และรวดเร็ว และเกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างคุ้มค่า ครอบคลุม และทั่วถึง โดยผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจมาก อีกทั้งแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการช่วยส่งเสริมให้งานบริการยืมระหว่างห้องสมุดมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการพัฒนางานบริการของหอสมุดกลางหอสมุดและคลังความรู้ ให้ก้าวหน้าต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Mahidol Book Delivery) ของหอสมุดกลาง หมายถึง บริการให้ยืมหนังสือของหอสมุดกลางแก่ห้องสมุดคณะ / สถาบัน/วิทยาลัยต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหิดลของเครือข่าย Mahidol Book Delivery ประกอบด้วยห้องสมุด 22 แห่ง จาก 4 วิทยาเขต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อ นำผลการศึกษามาใช้ เป็นแนวทางการพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุดใน

มหาวิทยาลัยมหิดล ของหอสมุดกลาง หอสมุดและ
คลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

วิธีการศึกษา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
จัดส่งแบบสำรวจความพึงพอใจให้ผู้รับบริการที่ได้ส่ง
คำขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดพร้อมตัวเล่ม
หนังสือที่ต้องการยืม ไปถึงห้องสมุดที่ผู้รับบริการได้
แจ้งความจำนงค์รับหนังสือไว้ และได้ขอความร่วมมือ
จากห้องสมุดที่เข้าร่วมเครือข่ายให้บริการ Book
Delivery ในมหาวิทยาลัยมหิดลทั้ง 22 แห่ง ในการ
เก็บรวบรวมแบบสำรวจและจัดส่งกลับคืนมายัง
หอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้
มหาวิทยาลัยมหิดล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบสำรวจความพึงพอใจของ
ผู้รับบริการที่มีต่อการใช้บริการยืมระหว่างห้องส ุด
ของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้
มหาวิทยาลัยมหิดล แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการ จำแนก
ตามเพศ สถานภาพ ความถี่ วัตถุประสงค์ในการใช้
บริการ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการ
ยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง จำแนกเป็น 2
ด้าน จำนวน 8 ข้อ คือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการ
ขอใช้บริการ จำนวน 5 ข้อ และด้านเจ้าหน้าที่ผู้
ให้บริการ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อ
พัฒนาคุณภาพบริการยืมระหว่างห้องสมุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการ จะใช้สถิติเชิง
พรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูล
ทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการยืม
ระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง

2.1 คำนวณ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต โดย
วิเคราะห์ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

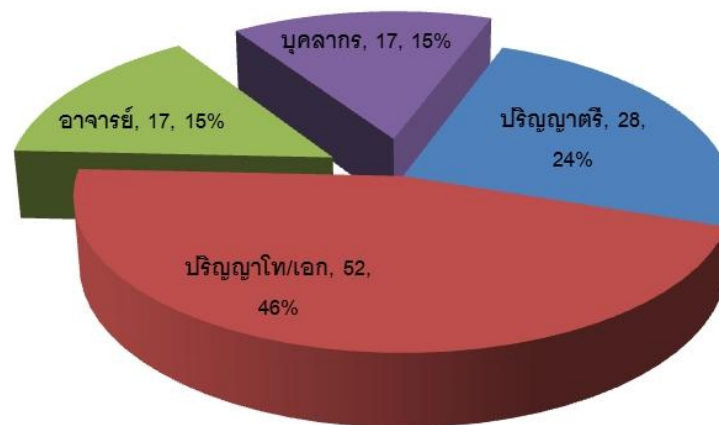
2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจความพึงพอใจระหว่าง
วันที่ 1 ตุลาคม 2557 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2557
จำนวน 232 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 114 ชุด
คิดเป็นร้อยละ 49.14 เป็นแบบสำรวจที่สมบูรณ์
สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการ

1.1 สถานภาพ

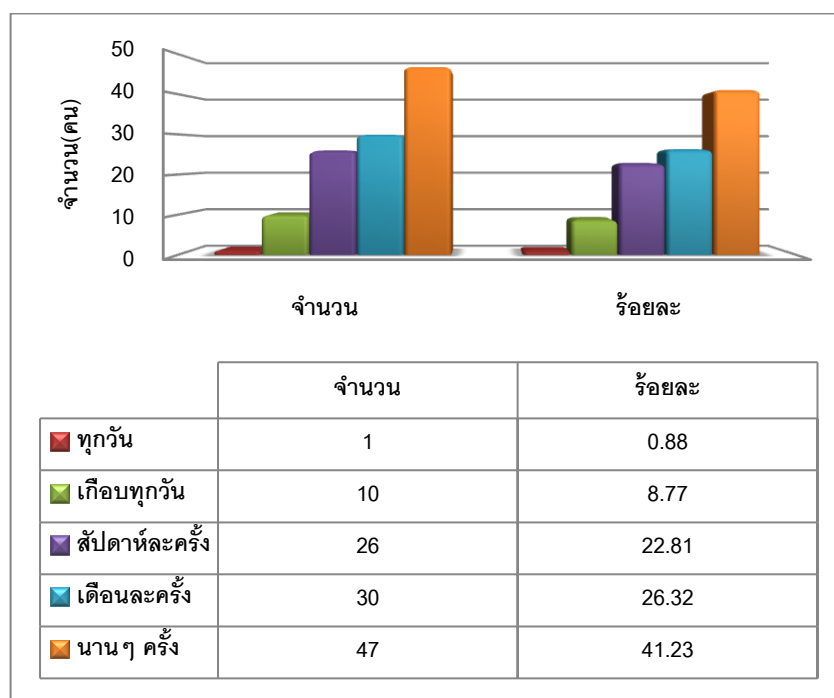

รูปที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามสถานภาพ

จาก รูปที่ 1 เมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละของผู้รับบริการที่ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามสถานภาพ พบว่า นักศึกษาปริญญาโท /เอก ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดจำนวนมากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็น

ร้อยละ 45.61 รองลงมาคือ นักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 24.56 และอาจารย์และบุคลากรจำนวนน้อยที่สุดเท่ากัน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.91

1.2 ความถี่ที่ขอใช้บริการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง

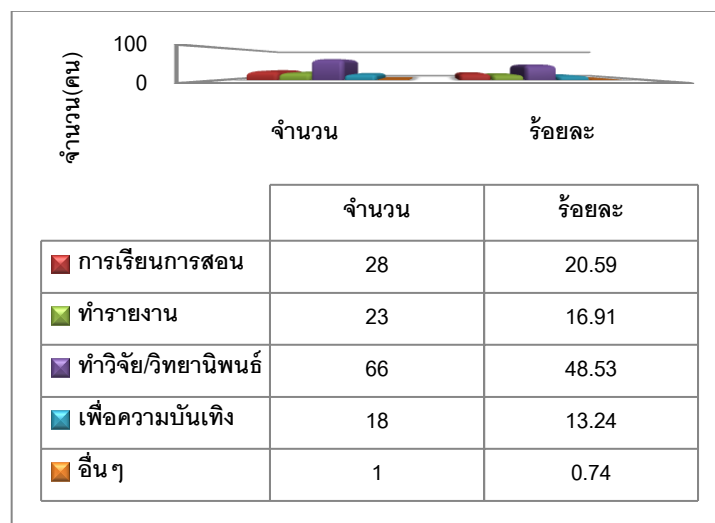

รูปที่ 2 ความถี่ (ครั้ง) และร้อยละที่ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง

จากรูปที่ 2 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของการขอใช้บริการ
ยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง พบว่า ความถี่
ที่ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดนานๆ ครั้ง มี
จำนวนมากที่สุด จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 41.23
รองลงมาคือ เดือนละครั้ง จำนวน 30 คน คิดเป็น
ร้อยละ 26.32 สัปดาห์ละครั้ง

จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 22.81 เกือบทุกวัน
จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.77 และขอใช้บริการ
ยืมระหว่างห้องสมุดทุกวัน มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน
1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.88

1.3 วัตถุประสงค์ในการใช้บริการยืม
ระหว่างห้องสมุด

รูปที่ 3 จำนวน (คน) และร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการใช้บริการ

จากรูปที่ 3 เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการใช้บริการ
ยืมระหว่างห้องสมุด พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้
บริการยืมระหว่างห้องสมุดเพื่อทำวิจัย/วิทยานิพนธ์ มี
จำนวนมากที่สุด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ
48.53 รองลงมาคือเพื่อการเรียนการสอน จำนวน 28
คน คิดเป็นร้อยละ 20.59 เพื่อทำรายงาน จำนวน 23
คน คิดเป็นร้อยละ 16.91 เพื่อความบันเทิง จำนวน
18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 และวัตถุประสงค์อื่นๆ มี
จำนวนน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการยืม ระหว่างห้องสมุด

ประกอบด้วยความระดับความพึงพอใจที่มีต่อการ
ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง ด้าน
กระบวนการขั้นตอนการขอใช้บริการ และ ด้าน
เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านกระบวนการ /ขั้นตอนการขอใช้
บริการ

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการขอใช้บริการ

ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการขอใช้บริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
แบบฟอร์มการขอใช้บริการมีความชัดเจน ใช้งานง่าย	4.32	0.60	มาก
ขั้นตอนการเข้าใช้ สะดวก รวดเร็ว และไม่ซับซ้อน	4.34	0.66	มาก
มีการแจ้งถึงสาเหตุกรณีที่ไม่ได้รับหนังสือตามคำขอใช้บริการ	4.26	0.85	มาก
มีการแจ้งผู้รับบริการให้มารับตัวเล่มที่ห้องสมุดทุกครั้ง	4.41	0.73	มาก
ระยะเวลาการให้บริการมีความเหมาะสม	4.35	0.69	มาก
รวม	4.34	0.71	มาก

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง ด้านกระบวนการ /ขั้นตอนการขอใช้บริการ พบว่า ผู้รับบริการพึงพอใจในการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดโดยรวมมีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อจำแนกตามกระบวนการ /ขั้นตอนการขอใช้บริการ พบว่า ผู้รับบริการมีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยบริการที่ผู้รับบริการพึงพอใจ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย ดังนี้ มีการแจ้ง

ผู้รับบริการให้มารับตัวเล่มที่ห้องสมุดทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.41$) ระยะเวลาการให้บริการมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.35$) ขั้นตอนการเข้าใช้ สะดวก รวดเร็ว และไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 4.34$) แบบฟอร์มการขอใช้บริการมีความชัดเจน ใช้งานง่าย ($\bar{X} = 4.32$) และมีการแจ้งถึงสาเหตุกรณีที่ไม่ได้รับหนังสือตามคำขอใช้บริการ ($\bar{X} = 4.26$)

2.2 ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี(จุดที่รับตัวเล่ม)	4.66	0.55	มากที่สุด
เจ้าหน้าที่จัดส่งตัวเล่มได้ถูกต้องตามคำขอใช้บริการ	4.68	0.60	มากที่สุด
รวม	4.67	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรับคืนหนังสือ พบว่า ผู้รับบริการพึงพอใจในการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดโดยรวมมีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อจำแนกตามเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ พบว่า ผู้รับบริการมีระดับความคิดเห็น

ด้วยในระดับมากที่สุดระดับเดียวทั้งหมด โดยผู้รับบริการมีระดับความคิดเห็นเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่จัดส่งตัวเล่มได้ถูกต้องตามคำขอใช้บริการ ($\bar{X} = 4.68$) และเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี (จุดที่รับตัวเล่ม) ($\bar{X} = 4.66$)

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจในภาพรวมของบริการ

ความพึงพอใจในภาพรวม	$\bar{x}$	SD	แปล
ความพึงพอใจในภาพรวมของบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง	4.61	0.62	มากที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพบริการยืมระหว่างห้องสมุด

3.1 ความคิดเห็น

1. แบบฟอร์มการขอใช้บริการให้ยืมหนังสือไม่ชัดเจน

2. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการให้ข้อมูลคำแนะนำ บริการอย่างดี และรวดเร็ว

3. เป็นบริการที่ดี และอำนวยความสะดวกมาก

4. ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3.2 ข้อเสนอแนะ

1. การสื่อสาร /แจ้ง ควรมีบริการแจ้งให้ผู้รับบริการทราบเมื่อได้รับคำขอยืมหนังสือ เมื่อทำรายการยืมหนังสือแล้วเสร็จ และเมื่อหนังสือถึงห้องสมุด

2. ห้องสมุดทุกคณะ /สถาบัน ควรจะมีบริการให้ยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด

3. แบบฟอร์มการขอใช้บริการ ควรระบุรายการได้มากกว่า 1 เล่ม

4. บริการ ยืมระหว่างห้องสมุด จากเว็บไซต์ ของหอสมุดและคลังความรู้ ควรมองเห็นได้ชัดเจน และสามารถขอใช้บริการจากหน้าจอการสืบค้นหนังสือได้

5. ระยะเวลาในการจัดส่งหนังสือควรน้อยกว่า 3 วันทำการ

อภิปรายผล

1. นักศึกษาระดับปริญญาโท /เอก ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้ เป็นจำนวนมากกว่าสถานภาพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 45.61 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย อนวัชพงศ์ ,ฉวีวรรณ วันสาสิบ , และสุดาวดี ศรีสุตา (2549) , มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์ (2543) และ สุกัญญา ธีรพงศ์ภักดี (2541) ที่ศึกษาเรื่องบริการยืมระหว่างห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาเหตุที่นักศึกษาระดับปริญญาโท/เอก ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลางเป็นจำนวนมาก อาจเนื่องจากหอสมุดกลางมีทรัพยากรสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย และวิทยานิพนธ์ไว้ให้บริการเป็นจำนวนมาก หลากหลาย และครอบคลุมทุกสาขาวิชา (หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ,2557) ซึ่งนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจำเป็นต้องใช้ในการเรียนและการทำวิจัย จึงมีส่วนทำให้ การขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นจำนวนมากกว่าสถานภาพอื่นๆ แต่กลับพบว่าอาจารย์และบุคลากรขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นจำนวนน้อยที่สุดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.91 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญกานต์ สีนปรุ (2554) ที่ศึกษาเรื่องการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของผู้ใช้บริการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระหว่างปี พ.ศ.2550 – 2551 พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่คืออาจารย์ สาเหตุที่อาจารย์ ขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นจำนวนน้อย อาจเนื่องจากทรัพยากรสิ่งพิมพ์ที่มีให้บริการของหอสมุดกลางเป็นหนังสือ

วิชาการระดับเบื้องต้น ไม่เฉพาะทางเหมือนที่มีให้บริการในห้องสมุดของคณะ /หน่วยงาน /สถาบัน (หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557) จึงมีส่วนทำให้อาจารย์และบุคลากรขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้ เป็นจำนวนน้อย

2. ความถี่ที่ผู้รับบริการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง ขอใช้บริการนานๆ ครั้ง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.23 รองลงมาคือเดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.32 สัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.81 เกือบทุกวันคิดเป็นร้อยละ 8.77 และทุกวันมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.88

3. ผู้รับบริการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดเพื่อทำวิจัย/ทำวิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.53 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวงเดือน เจริญ ที่ศึกษาเรื่องการบริหารยืมระหว่างห้องสมุดของผู้ใช้บริการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้ส่วนใหญ่ใช้ทำวิจัยหรือทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด และผู้รับบริการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ลำดับรองลงมาคือการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 20.59 ทำรายงาน คิดเป็นร้อยละ 16.91 ความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 23.24 และวัตถุประสงค์อื่น ๆ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.74

4. ผู้รับบริการพึงพอใจในการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลางโดยรวมด้านกระบวนการ /ขั้นตอนการขอใช้บริการมีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.34

5. ผู้รับบริการพึงพอใจด้านกระบวนการ / ขั้นตอนการขอใช้บริการ เรื่องการแจ้งผู้รับบริการให้มารับตัวเล่มที่ห้องสมุดทุกครั้ง ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 4.41 เนื่องจากการแจ้งให้ผู้รับบริการทราบทันทีเมื่อหนังสือที่ผู้รับบริการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดส่งถึงห้องสมุด ทำให้ผู้รับบริการ

ได้รับตัวเล่มหนังสือเร็วขึ้น และพึงพอใจเรื่องมีการแจ้งถึงสาเหตุกรณีที่ไม่ได้รับหนังสือตามคำขอใช้บริการ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.26 แม้ว่าผู้รับบริการพึงพอใจเรื่องมีการแจ้งถึงสาเหตุกรณีที่ไม่ได้รับหนังสือตามคำขอใช้บริการ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่ำที่สุดในด้านกระบวนการ /ขั้นตอนการขอใช้บริการ แต่ ผลระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

6. ผู้รับบริการพึงพอใจในการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลางโดยรวมด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรับคืนหนังสือมีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.67

7. ผู้รับบริการพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเรื่องเจ้าหน้าที่จัดส่งตัวเล่มได้ถูกต้องตามคำขอใช้บริการ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด ค่าเฉลี่ย 4.68 เนื่องจากผู้ให้บริการจัดส่งตัวเล่มที่ผู้รับบริการต้องการใช้งานได้ถูกต้อง ตรงตามความต้องการใช้งาน และรวดเร็ว ทำให้ผู้รับบริการพึงพอใจเป็นอย่างมาก และพึงพอใจเรื่องเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี (จุดที่รับตัวเล่ม) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.66 แม้ว่าผู้รับบริการพึงพอใจเรื่องเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำหรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี (จุดที่รับตัวเล่ม) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่ำที่สุดในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ แต่ผลระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

8. ผู้รับบริการมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมของบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลางในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.61

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้รับบริการมีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดลด้านกระบวนการ /ขั้นตอนการขอใช้บริการในระดับมากที่สุด ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในระดับมากที่สุด และระดับความพึงพอใจในภาพรวมของบริการยืมระหว่างห้องสมุดในระดับมากที่สุด ผู้รับบริการมีความคิดเห็นที่ดีต่อภาพรวมของแบบฟอร์มการขอใช้บริการ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ การบริการ และการอำนวยความสะดวก และมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพบริการยืมระหว่างห้องสมุดด้านแบบฟอร์มการขอใช้บริการควรระบุรายการยืมได้มากกว่า 1 เล่ม ควรมองเห็นได้ชัดเจนจากหน้าเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้ ควรขอใช้บริการจากหน้าจอการสืบค้นหนังสือได้ และระยะเวลาในการจัดส่งควรน้อยกว่า 3 วันทำการ

2. การพัฒนางานบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้จากงานวิจัย คือ ได้แนวทางในการปรับปรุงระบบบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ให้ใช้งานได้ง่าย สามารถส่งคำขอใช้บริการจากหน้าจอการสืบค้นหนังสือได้ และระบุรายการยืมได้มากกว่า 1 เล่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะของผู้รับบริการ

1.1 ห้องสมุดทุกคณะ /สถาบัน ควรจะมีบริการให้ยืมระหว่างห้องสมุด

1.2 บริการยืมระหว่างห้องสมุดจากหน้าเว็บไซต์ของหอสมุดและคลังความรู้ ควรมองเห็นได้ชัดเจน และสามารถขอใช้บริการจากหน้าจอการสืบค้นหนังสือได้

1.3 แบบฟอร์มการขอใช้บริการ ควรระบุรายการได้มากกว่า 1 เล่ม

2. ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

2.1 ห้องสมุดทุกคณะ /สถาบัน ควรเข้าร่วมบริการยืมระหว่างห้องสมุด เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า เป็นการอำนวยความสะดวก ลดภาระ ค่าใช้จ่าย และประหยัดเวลาของผู้รับบริการ

2.2 งานบริการยืมระหว่างห้องสมุดในมหาวิทยาลัยมหิดลของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ควรประสานงานกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อปรับปรุงระบบบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ให้ ใช้งานง่าย และสะดวกยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

ศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการของผู้ให้บริการ ยืมระหว่างห้องสมุด เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการ ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจมากที่สุด และเป็นการพัฒนาการให้บริการของหอสมุดกลาง หอสมุดและคลังความรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ธัญกานต์ สินปรุ, คณิศร์ หีบแก้ว, และพุทธรักษา

เรืองศิริ. (2554). รายงานวิจัยสถาบัน

เรื่องการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด

ของผู้ใช้บริการศูนย์บรรณสารและ

สื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

สุรนารี ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2551.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี,

นครราชสีมา.

มหาวิทยาลัยมหิดล. หอสมุดและคลังความรู้

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2554). *ประวัติ*.

สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2557, จาก

<http://www.li.mahidol.ac.th/about/history-tha.php>

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). *หอสมุดและคลังความรู้*
มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อ 30
เมษายน 2558, จาก
<http://www.mahidol.ac.th/th/welfare9.htm>

มหาวิทยาลัยมหิดล. *หอสมุดและคลังความรู้*
มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557).
หอสมุดกลาง. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน
2558, จาก <http://www.li.mahidol.ac.th/branch/ci-tha.php#resource>

มหาวิทยาลัยมหิดล. *หอสมุดและคลังความรู้*
มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). *ทรัพยากร*
ของห้องสมุดในมหิดล. สืบค้นเมื่อ 30
เมษายน 2558, จาก
<http://www.li.mahidol.ac.th/branch/index-libraries-tha.php>

มหาวิทยาลัยมหิดล. *หอสมุดและคลังความรู้*
มหาวิทยาลัยมหิดล. (2558). *บริการยืม*
ระหว่างห้องสมุดมหิดล. สืบค้นเมื่อ 1
พฤษภาคม 2558, จาก
<http://www.li.mahidol.ac.th/form/bookreq-tha.php>

มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์. (2543). *การใช้บริการยืม*
ระหว่างห้องสมุดในสำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.

วงเดือน เจริญ. (2559). *การบริการยืมระหว่าง*
ห้องสมุดของผู้ใช้บริการ สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยบูรพา. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ศุภชัย อนวัชพงศ์, ฉวีวรรณ วันสาสับ, และสุดาวดี ศรี
สุดตา. (2549). *การวิเคราะห์การใช้*
บริการยืมระหว่างห้องสมุดของ
ผู้ให้บริการห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ
2543 - 2547. มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
ขอนแก่น.

สุกัญญา ธีรพงศ์ภักดี. (2541). *ความพึงพอใจของ*
ผู้ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ผลการตรวจทางอณูชีววิทยาของการขาดหายไปของยีนอัลฟาโกลบินในคนไทย จากประสบการณ์การให้บริการทางห้องปฏิบัติการโรงพยาบาลศิริราช 12 ปี

Molecular Data of Alpha Globin Gene Deletion in Thai: Twelve Years of Laboratory Service Experience at Siriraj Hospital

วราภรณ์ กลมเกล้า¹ อัจจิมา ตรีสุคนธ์^{2*} กชปญฺชร จันทร์สิงห์³ วียการณ อินทรจุฑกุล⁴

ปรียนันท์ ศิริระประภาภัสส์⁵ กลีบสไบ สรรพกิจ⁶

Waraporn Glomglao¹, Ajjima Treesucon^{2*}, Kochpinchon Chansing³,

Wiyakan Inthararujikul⁴, Preeyanun Siraprapapat⁵, Kleebsabai Sanpakit⁶

บทคัดย่อ

แอลฟาธาลัสซีเมีย (α ธาลัสซีเมีย) เป็นโรคโลหิตจางชนิดหนึ่งที่พบบ่อยในคนไทย เกิดจากการสร้างสายแอลฟาโกลบิน ซึ่งเป็นส่วนประกอบของเม็ดเลือดแดง ลดลงหรือสร้างไม่ได้เลย ทำให้เม็ดเลือดแดงมีอายุสั้นและแตกง่าย ผู้ป่วยอาจจะ มีอาการซีด เพียงเล็กน้อย หรือปานกลาง หรืออาจรุนแรง มากถึงกับเสียชีวิตได้ ทั้งนี้แล้วแต่รูปแบบของความผิดปกติ ของยีนแอลฟาโกลบินซึ่ง ส่วนใหญ่แล้วจะ เป็นการขาดหายไป ของยีน ทั้งนี้เราสามารถตรวจหาความผิดปกตินี้ได้โดยวิธี gap-PCR ซึ่งเป็นวิธีทางอณูชีววิทยา

ห้องปฏิบัติการสาขาวิชาโลหิตวิทยาและอองโคโลยี ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เปิดให้บริการการตรวจวินิจฉัยการขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบิน จำนวน 7 ชนิด ด้วยวิธี multiplex-gap PCR คือ ชนิด Southeast Asia ($--^{SEA}$), Thai ($--^{THAI}$), Filipino ($--^{FIL}$), Mediterranean ($--^{MED}$), $-(\alpha)^{20.5}$, $-\alpha^{4.2}$ และ $-\alpha^{3.7}$ จากการให้บริการ 12 ปีที่ผ่านมา ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ.2545 – เดือนมีนาคม พ.ศ.2557 มีตัวอย่าง เลือดคนไทย ที่ส่งมาตรวจการขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบิน เป็นจำนวน 4,663 ตัวอย่าง ผลจากการตรวจวิเคราะห์พบการขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบินเพียง 4 ชนิด คือ ชนิด Southeast Asia ($--^{SEA}$),

คำสำคัญ: แอลฟาธาลัสซีเมีย การขาดหายไปของยีน คนไทย

¹ ตำแหน่งนักวิชาการวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิชาโลหิตวิทยาและอองโคโลยี ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล

^{2,3,4,5} ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาโลหิตวิทยาและอองโคโลยี ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล

⁶ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาโลหิตวิทยาและอองโคโลยี ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

^{2*} corresponding author

Thai ($--^{THAI}$), $-\alpha^{3.7}$ และ $-\alpha^{4.2}$ ที่ความถี่ของอัลลีลร้อยละ 12.7, 0.3, 12.0 และ 1.0 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับอัลลีลปกติที่มีความถี่ร้อยละ 74 โดยมีจีโนไทป์ 12 แบบ คือ $\alpha\alpha/\alpha\alpha$, $\alpha\alpha/--^{SEA}$, $\alpha\alpha/-\alpha^{3.7}$, $--^{SEA}/-\alpha^{3.7}$, $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{3.7}$, $\alpha\alpha/-\alpha^{4.2}$, $\alpha\alpha/--^{THAI}$, $--^{SEA}/-\alpha^{4.2}$, $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{4.2}$, $--^{THAI}/\alpha^{3.7}$, $--^{SEA}/--^{SEA}$ และ $-\alpha^{4.2}/-\alpha^{4.2}$ ที่ความถี่ร้อยละ 55.03, 20.72, 15.40, 4.27, 1.99, 1.31, 0.49, 0.36, 0.24, 0.11, 0.06 และ 0.02 ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่าในคนไทยพบความผิดปกติชนิด $--^{SEA}$ ได้บ่อยที่สุดจึงมีความเสี่ยงที่จะทำให้มีลูกเป็นโรคฮีโมโกลบินบาร์ตส์ไฮดรอฟัสฟัทัลลิสที่อันตรายถึงชีวิตได้ นอกจากนี้ยังมีความหลากหลายของจีโนไทป์ของแอลฟาธาลัสซีเมีย ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบของแอลฟาธาลัสซีเมียที่พบได้ในประเทศไทย

Abstract

Alpha thalassemia (α thalassemia), a worldwide inherited disorder resulting in decreased or absent synthesis of alpha-globin chain of hemoglobin, mostly caused by gene deletions which can be detected by gap-PCR method. For twelve years of our laboratory service, during January 2002 to March 2014, we used a single tube multiplex gap-PCR technique to detect seven types of alpha globin gene deletion: Southeast Asia ($--^{SEA}$), Thai ($--^{THAI}$), Filipino ($--^{FIL}$), Mediterranean ($--^{MED}$), $-(\alpha)^{20.5}$, $-\alpha^{4.2}$, $-\alpha^{3.7}$. The data from our service has concordance with the previous studies, only four alleles, $--^{SEA}$, $--^{THAI}$, $-\alpha^{3.7}$ and $-\alpha^{4.2}$ were found with frequencies of 12.7, 0.3, 12.0 and 1.0 percents respectively while the remaining normal α allele was found in 74 %. In this study, the overall twelve types of α -globin genotypes detected were $\alpha\alpha/\alpha\alpha$, $\alpha\alpha/--^{SEA}$, $\alpha\alpha/-\alpha^{3.7}$, $--^{SEA}/-\alpha^{3.7}$, $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{3.7}$, $\alpha\alpha/-\alpha^{4.2}$, $\alpha\alpha/--^{THAI}$, $--^{SEA}/-\alpha^{4.2}$, $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{4.2}$, $--^{THAI}/\alpha^{3.7}$, $--^{SEA}/--^{SEA}$ and $-\alpha^{4.2}/-\alpha^{4.2}$ with frequencies of 55.03, 20.72, 15.40, 4.27, 1.99, 1.31, 0.49, 0.36, 0.24, 0.11, 0.06 and 0.02 percents respectively in 4,663 Thai samples. The study indicated that deletion of alpha thalassemia was heterogenous in Thai population. α -thalassemia1 allele $--^{SEA}$ that can cause Hb Bart's hydrops fetalis, was found with the highest prevalence in our study.

Keywords: Alpha thalassemia, Gene Deletion, Thai

หลักการและเหตุผล

แอลฟาธาลัสซีเมียเป็นโรคโกลิตจางชนิดหนึ่งที่พบมากในคนไทยเกิดจากยีนแอลฟาโกลบินกลายพันธุ์ ทำให้การสร้างสายแอลฟาโกลบินซึ่งเป็นส่วนประกอบของฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดงลดลงหรือสร้างไม่ได้ มีผลให้เม็ดเลือดแดงผิดปกติ มีอายุสั้นและแตกง่าย ผู้ป่วยอาจจะมีอาการซีดเพียงเล็กน้อยหรือปานกลางหรืออาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของความผิดปกติของยีนแอลฟาโกลบินซึ่งจนถึงปัจจุบัน มีรายงานความผิดปกติประมาณ 128 ชนิด¹

โรคแอลฟาธาลัสซีเมียมีการถ่ายทอดทางพันธุกรรมของโรคเป็นแบบ Autosomal Recessive โดย ยีนแอลฟาโกลบินอยู่บนแขนข้างสั้นของโครโมโซมที่ 16 ที่ตำแหน่ง 16p13.3 ซึ่งประกอบด้วยยีนแอลฟาโกลบิน 2 ยีนที่อยู่ใกล้กัน คือ ยีนแอลฟา 1 โกลบิน และยีนแอลฟา 2 โกลบิน ดังนั้นในคนปกติ 1 คน จะมียีนแอลฟา 1 โกลบิน 2 อัลลีล และยีนแอลฟา 2 โกลบิน 2 อัลลีล ซึ่งเมื่อเขียนจีโนไทป์ แบบรวม 2 ยีนไว้ด้วยกันจะได้เป็น $\alpha\alpha / \alpha\alpha$ การเกิดการกลายพันธุ์ในยีนแอลฟาโกลบินส่วนใหญ่ เกิดจากการขาดหายไปของยีน ถ้าแยกตามจำนวนอัลลีลที่ขาดหายไปจะได้ดังนี้

1. ถ้ายีนขาดหายไป 1 อัลลีลจะเขียนจีโนไทป์ได้เป็น $-\alpha/\alpha\alpha$ ผู้ที่มีจีโนไทป์แบบนี้จัดเป็นพาหะของแอลฟาธาลัสซีเมีย 2 (Heterozygous α -Thalassemia2) เมื่อตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือดจะพบว่าค่าปริมาตรของเม็ดเลือดแดงโดยเฉลี่ย (Mean Corpuscular Volume, MCV) และปริมาณเฉลี่ยของฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดง (Mean Corpuscular Hemoglobin, MCH) ลดลงแต่จะคาบเกี่ยวกันกับค่าปกติ ภาวะ Heterozygous นี้ไม่มีอาการและไม่เป็นโรค

2. ถ้ายีนขาดหายไป 2 อัลลีล ในเงื่อนไข

2.1 ถ้ายีน 2 อัลลีลที่ขาดหายไปอยู่บนโครโมโซมข้างเดียวกัน เขียนจีโนไทป์ได้เป็น $-\alpha/\alpha$ ผู้ที่มีจีโนไทป์แบบนี้จัดเป็นพาหะของโรคแอลฟาธาลัสซีเมีย 1 (Heterozygous α -Thalassemia1) เมื่อตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือดจะพบว่าค่าปริมาตรของเม็ดเลือดแดงโดยเฉลี่ย และปริมาณเฉลี่ยของฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดง ลดลงชัดเจน กรณีนี้ไม่มีอาการของโรคเช่นเดียวกับผู้ที่มีจีโนไทป์แบบ $-\alpha/\alpha\alpha$

2.2 ถ้ายีน 2 อัลลีลที่ขาดหายไปอยู่บนโครโมโซมคนละข้าง เขียนจีโนไทป์ได้เป็น $-\alpha/-\alpha$ ผู้ที่มีจีโนไทป์แบบนี้เรียกว่า Homozygous α -Thalassemia2 เมื่อตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือดจะพบว่าค่าปริมาตรของเม็ดเลือดแดงโดยเฉลี่ย และปริมาณเฉลี่ยของฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดง ลดลงชัดเจนเช่นเดียวกัน กรณีนี้ไม่มีอาการเช่นเดียวกับผู้ที่มีจีโนไทป์แบบ $-\alpha/\alpha\alpha$ และ $-\alpha/\alpha$

3. ถ้ายีนขาดหายไป 3 อัลลีลจะเขียนจีโนไทป์ได้เป็น $---\alpha$ ผู้ที่มีจีโนไทป์แบบนี้จัดเป็นโรคฮีโมโกลบินเอช (Hb H) แม้จะมีจีโนไทป์ที่เป็นความผิดปกติชนิดเดียวกันก็อาจมีอาการต่างกันได้ โดยส่วนใหญ่มีอาการซีดเล็กน้อยถึงปานกลาง แต่อาจรุนแรงได้ถ้ามีการติดเชื้อมีพยาธิสภาพ

4. ถ้ายีนขาดหายไปหมดทั้ง 4 อัลลีลจะเขียนจีโนไทป์ได้เป็น $----$ ผู้ที่มีจีโนไทป์แบบนี้เป็นโรคฮีโมโกลบินบาร์ตสไฮดรอฟัส ฟัทัลลิส (Hb Bart's Hydrops Fetalis) มีอาการรุนแรงที่สุด ทารกที่เป็นจะมีอาการบวม น้ำ ตับม้ามโต หัวใจล้มเหลว มักเสียชีวิตตั้งแต่อยู่ในครรภ์หรือ หลังคลอด ภายในไม่กี่ชั่วโมง แต่ก็มีทารกบางรายที่รอดชีวิตและยังมีชีวิตอยู่ได้เนื่องจากการเฝ้าติดตามการรักษาตั้งแต่วัยอยู่ใน

กรรมและเมื่อคลอดก็ได้รับ การรักษา อย่างดีและ
ทันที่

ตัวอย่าง การขาดหายไปของยีนแอลฟา
โกลบิน 2 อัลลีลที่อยู่บนโครโมโซมเดียวกัน ที่เป็น
สาเหตุทำให้ไม่มีการสร้างสายแอลฟาโกลบิน ที่
เรียกว่า α อัลลีลซีเมีย 1 หรือ α^0 อัลลีลซีเมีย เช่น
Southeast Asia ($--^{SEA}$) Thai ($--^{THAI}$) Philippine ($--^{FIL}$)
และ Mediteranean ($--^{MED}$) เป็นต้น ส่วนตัวอย่างการ
ขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบิน 1 อัลลีล ที่เป็น
สาเหตุทำให้การสร้างสายแอลฟาโกลบินลดลง ที่
เรียกว่า α อัลลีลซีเมีย 2 หรือ α^+ อัลลีลซีเมีย เช่น
ชนิดที่ยีนขาดหายไป 3.7 กิโลเบส ($-\alpha^{3.7}$) และชนิด
ที่ยีนขาดหายไป 4.2 กิโลเบส ($-\alpha^{4.2}$)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความชุกของการขาดหายไปของ
ยีนแอลฟา โกลบินในตัวอย่างเลือดของคนไทย ที่ส่ง
มาตรวจที่ห้องปฏิบัติการสาขาวิชาโลหิตวิทยาและ
ของโคโลยี ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ค ณะ
แพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ระหว่างเดือนมกราคม
พ.ศ. 2545 – เดือนมีนาคม พ.ศ.2557 รวมเวลา 12 ปี

วัสดุและวิธีการ

ตัวอย่างสิ่งส่งตรวจ

ตัวอย่างเลือด ของคนไทย ในสารกันเลือด
แข็งชนิด EDTA (Ethylenediaminetetraacetic
Acid) ระหว่างเดือนมกราคม พ .ศ.2545 – เดือน
มีนาคม พ.ศ.2557 จำนวน 4,663 ตัวอย่าง
การสกัดดีเอ็นเอ

นำตัวอย่างเลือด มาสกัดดีเอ็นเอโดยวิธี
Phenol-Chloroform³ หรือวิธี Salting Out⁴

วิธีการตรวจ

นำตัวอย่างดีเอ็นเอที่สกัดได้มาตรวจหาการ
ขาดหายของยีนแอลฟาโกลบิน 7 ชนิด คือ Southeast
Asia ($--^{SEA}$), Thai ($--^{THAI}$), Filipino ($--^{FIL}$),
Mediteranean ($--^{MED}$), $-(\alpha)^{20.5}$, $-\alpha^{4.2}$ และ $-\alpha^{3.7}$
ด้วยเทคนิค multiplex gap-PCR⁵ โดยมีส่วนผสมของ
การทำปฏิกิริยา PCR ในปริมาตร 25 μ l ดังนี้

1x Q-solution (Qiagen, Hilden, Germany)
1x PCR buffer containing 1.5 mM
MgCl₂ (Qiagen, Hilden, Germany)

1.25 unit HotStar Taq DNA Polymerase
(Qiagen, Hilden, Germany)

200 μ M dNTPs

200 ng DNA

ส่วนผสมของไพรเมอร์ 16 สาย ที่มี ความ
เข้มข้นต่างๆ กัน ซึ่งประกอบด้วยไพรเมอร์สำหรับการ
ตรวจหายีนแอลฟาโกลบินปกติ ไพรเมอร์สำหรับการ
ตรวจหาการขาดหายของยีนแอลฟาโกลบินทั้ง 7 ชนิด
และไพรเมอร์ของ Internal Control⁶

นำส่วนผสมดังกล่าวเข้า เครื่องพีซีอาร์ เพื่อ
เข้าสู่กระบวนการ Polymerase Chain Reaction
ตามขั้นตอน ดังนี้

- 1 รอบของ ขั้นตอน Predenaturation ที่
อุณหภูมิ 96°C 15 นาที

- 35 รอบของขั้นตอนการแยกสายดีเอ็นเอ
(Denaturation) ที่อุณหภูมิ 98°C 45 วินาที ขั้นตอน
การจับของไพรเมอร์กับสายดีเอ็นเอ (Annealing) ที่
60°C 45 วินาที และขั้นตอนการสังเคราะห์สายดีเอ็นเอ
ใหม่ต่อจากไพรเมอร์ (Extention) ที่ 72°C 135
วินาที

- 1 รอบของขั้นตอน Final Extension ที่ 72°C
10 นาที ซึ่งเป็นอันสิ้นสุดปฏิกิริยา

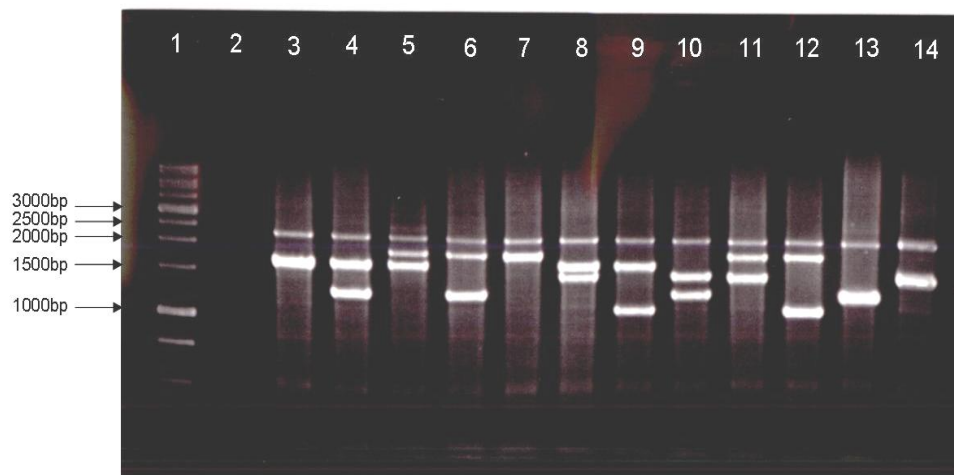
นำผลผลิตดีเอ็นเอที่ได้จากการทำปฏิกิริยา
พีซีอาร์ปริมาตร 10 μ l มาแยกขนาดด้วยกระแสไฟฟ้า
บนแผ่นวุ้นด้วยวิธี Agarose Gel Electrophoresis ที่

ความเข้มข้นของ Agarose 1% ที่ความต่างศักย์ไฟฟ้า 100 โวลต์ เป็นเวลา 35 นาที โดยใช้ดีเอ็นเอมาตรฐานคือ 1 kb DNA Ladder สำหรับเปรียบเทียบขนาด

นำแผ่นวุ้น agarose ที่มีผลผลิตดีเอ็นเอมาย้อมด้วยสาร ethidium bromide แล้วบันทึกผลด้วยการถ่ายภาพด้วยเครื่อง Gel Documentation

วิธีการแปลผล

นำผล ผลิตภัณฑ์ดีเอ็นเอ ที่ได้ ในแต่ละรายเปรียบเทียบกับขนาดของดีเอ็นเอมาตรฐานแล้วแปลผล (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 ตัวอย่างผลของการตรวจวิเคราะห์ความผิดปกติของยีนแอลฟาโกลบิน โดยมี Band ขนาด 2,350 bp เป็น Internal Control

1	DNA มาตรฐาน (1 kb DNA Ladder)	8	จีโนไทป์ $\alpha\alpha/\alpha^{4.2}$ ให้ band ขนาด 1,800 bp and 1,628 bp
2	No Template Control	9	จีโนไทป์ $\alpha\alpha/--^{THAI}$ ให้ band ขนาด 1,800 bp and 1,153 bp
3	จีโนไทป์ $\alpha\alpha/\alpha\alpha$ ให้ band ขนาด 1,800 bp เท่านั้น	10	จีโนไทป์ $-\alpha^{4.2}/--^{SEA}$ ให้ band ขนาด 1,628 bp and 1,349 bp
4	จีโนไทป์ $\alpha\alpha/--^{SEA}$ ให้ band ขนาด 1,800 bp and 1,349 bp	11	จีโนไทป์ $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{4.2}$ ให้ band ขนาด 2,022 bp and 1,628 bp
5	จีโนไทป์ $\alpha\alpha/\alpha^{3.7}$ ให้ band ขนาด 1,800 bp and 2,022 bp	12	จีโนไทป์ $-\alpha^{3.7}/--^{THAI}$ ให้ band ขนาด 2,022 bp and 1,153 bp
6	จีโนไทป์ $-\alpha^{3.7}/--^{SEA}$ ให้ band ขนาด 2,022 bp and 1,349 bp	13	จีโนไทป์ $--^{SEA}/--^{SEA}$ ให้ band ขนาด 1,349 bp เท่านั้น
7	จีโนไทป์ $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{3.7}$ ให้ band ขนาด 2,022 bp เท่านั้น	14	จีโนไทป์ $-\alpha^{4.2}/-\alpha^{4.2}$ ให้ band ขนาด 1,628 bp เท่านั้น

การรวบรวมและการวิเคราะห์ผล

รวบรวม ผลที่ได้จากการตรวจมาจัดกลุ่มตามจีโนไทป์แล้ว หาความถี่ คิดเป็นร้อยละ ของสิ่งส่งตรวจทั้งหมด จากนั้นนับจำนวนอัลลีลแต่ละชนิดโดยคำนวณ จากจำนวนจีโนไทป์แล้วหาความถี่ของแต่ละอัลลีล

ผลการศึกษา

จากการตรวจวิเคราะห์ การขาดหายของยีนแอลฟาโกลบิน 7 ชนิดในตัวอย่างเลือดคนไทยจำนวน 4,663 ตัวอย่าง พบการขาดหาย ไปเพียง 4 ชนิด คือ Southeast Asia ($--^{SEA}$), Thai ($--^{THAI}$), $-\alpha^{3.7}$ และ $-\alpha^{4.2}$ ที่ความถี่ของอัลลีล ร้อยละ 12.7, 0.3, 12.0 และ 1.0 ตามลำดับเมื่อเทียบกับอัลลีลปกติ ($\alpha\alpha$) ที่มีความถี่ร้อยละ 74 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ของอัลลีลชนิด $\alpha\alpha$, $--^{SEA}$, $--^{THAI}$, $-\alpha^{3.7}$ and $-\alpha^{4.2}$ ที่พบในการศึกษาครั้งนี้

ชนิดอัลลีล	ความถี่ (ร้อยละ)
$\alpha\alpha$	74.0
$--^{SEA}$	12.7
$--^{THAI}$	0.3
$-\alpha^{3.7}$	12.0
$-\alpha^{4.2}$	1.0
overall	100

ทั้งนี้อัลลีลปกติของการศึกษาครั้งนี้หมายถึง ตัวอย่างที่ไม่พบการขาดหายของยีนแอลฟาโกลบินทั้ง 7 ชนิด โดยไม่นับรวมถึงความผิดปกติชนิดอื่น ๆ ดังนั้นจึงให้รูปแบบของจีโนไทป์ที่พบมี 12 แบบ ดังนี้ $\alpha\alpha/\alpha\alpha$, $\alpha\alpha/--^{SEA}$, $\alpha\alpha/-\alpha^{3.7}$, $--^{SEA}/-\alpha^{3.7}$, $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{3.7}$,

$\alpha\alpha/-\alpha^{4.2}$, $\alpha\alpha/--^{THAI}$, $--^{SEA}/-\alpha^{4.2}$, $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{4.2}$, $--^{THAI}/-\alpha^{3.7}$, $--^{SEA}/--^{SEA}$ และ $-\alpha^{4.2}/-\alpha^{4.2}$ ที่ความถี่ร้อยละ 55.03, 20.72, 15.40, 4.27, 1.99, 1.31, 0.49, 0.36, 0.24, 0.11, 0.06 และ 0.02 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของจีโนไทป์ชนิดต่างๆ ที่ตรวจพบในตัวอย่างเลือดของคนไทยจำนวน 4,663 ตัวอย่าง

ชนิดของจีโนไทป์	จำนวน (ร้อยละ)
1. $\alpha\alpha/\alpha\alpha$	2,566 (55.03)
2. $\alpha\alpha/--^{SEA}$	966 (20.72)
3. $\alpha\alpha/-\alpha^{3.7}$	718 (15.40)
4. $-\alpha^{3.7}/--^{SEA}$	199 (4.27)
5. $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{3.7}$	93 (1.99)
6. $\alpha\alpha/-\alpha^{4.2}$	61 (1.31)
7. $\alpha\alpha/--^{THAI}$	23 (0.49)
8. $-\alpha^{4.2}/--^{SEA}$	17 (0.36)

ชนิดของจีโนไทป์	จำนวน (ร้อยละ)
9. $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{4.2}$	11 (0.24)
10. $-\alpha^{3.7}/--^{THAI}$	5 (0.11)
11. $--^{SEA}/--^{SEA}$	3 (0.06)
12. $-\alpha^{4.2}/-\alpha^{4.2}$	1 (0.02)
Total	4,663 (100)

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจพบการขาดหายของยีนแอลฟาไกลบินมี 2,097 ราย จาก 4,663 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.97 โดยจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ไม่มีอาการ และกลุ่มที่เป็นโรค กลุ่มที่ไม่มีอาการ มีจำนวน 1,873 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.17 ประกอบด้วยชนิด Heterozygous α -Thalassemia1 จำนวน 989 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.21, ชนิด Heterozygous α -Thalassemia2 จำนวน 779 ราย

คิดเป็น ร้อยละ 16.71, ชนิด Homozygous α -Thalassemia2 จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.25 ส่วนกลุ่มที่เป็นโรคมีจำนวน 224 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.80 ประกอบด้วยโรค Hb H จำนวน 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.74 โรค Hb Bart's Hydrops Fetalis จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.06 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของตัวอย่างเลือดที่มีจีโนไทป์ในกลุ่มปกติ กลุ่มที่ไม่มีอาการและกลุ่มที่เป็นโรค

กลุ่ม	จีโนไทป์	จำนวนราย (ร้อยละ)
กลุ่มปกติ		
1. ปกติ	$\alpha\alpha/\alpha\alpha$	2,566 (50.03)
กลุ่มไม่มีอาการ		
1. Heterozygous α -Thalassemia1 (α -Thalassemia1 Trait)	$--^{SEA}/\alpha\alpha$	989 (21.21)
	$--^{THAI}/\alpha\alpha$	
2. Heterozygous α -Thalassemia2 (α -Thalassemia2 Trait)	$-\alpha^{3.7}/\alpha\alpha$	779 (16.71)
	$-\alpha^{4.2}/\alpha\alpha$	
3. Homozygous α -Thalassemia2	$-\alpha^{3.7}/-\alpha^{3.7}$ $-\alpha^{3.7}/-\alpha^{4.2}$ $-\alpha^{4.2}/-\alpha^{4.2}$	105 (2.25)
กลุ่มเป็นโรค		
1. Hb H Disease	$--^{SEA}/-\alpha^{3.7}$ $--^{SEA}/-\alpha^{4.2}$	221 (4.74)
	$-\alpha^{3.7}/--^{THAI}$	
2. Hb Bart's Hydrops Fetalis	$--^{SEA}/--^{SEA}$	3 (0.06)
Total		2,097 (44.97)

สรุป

การศึกษาในคนไทยเท่าที่มีรายงาน^{7,8} พบการขาดหายของยีนแอลฟาโกลบินเพียง 4 ชนิด คือ ชนิด Southeast Asia (--^{SEA}), ชนิด Thai (--^{THAI}), ชนิด - α ^{4,2} และ ชนิด - α ^{3,7} ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ นอกจากนั้นการศึกษาครั้งนี้พบว่า อัลลีลชนิด --^{SEA} มีความชุกมากที่สุดตามด้วยอัลลีลชนิด - α ^{3,7} ซึ่งต่างจากการศึกษาในประชากรหญิงไทยที่ตั้งครรภ์ที่มารับบริการในโรงพยาบาล 11 แห่ง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พบอัลลีลชนิด

- α ^{3,7} มีความชุกมากที่สุดตามด้วยอัลลีลชนิด --^{SEA} และเมื่อเปรียบเทียบกับ การศึกษาใน คนมาเลย์ และ คนจีนของประเทศมาเลเซียรวมทั้งในคนจีนตอนใต้^{9,10} ต่างพบความชุกอัลลีลชนิด --^{SEA} มากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้รูปแบบของจีโนไทป์ที่พบ ในการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่สอดคล้องกันกับกลุ่มชาวมาเลย์⁹ โดยลำดับความชุกจากมากไปหาน้อย คือ $\alpha\alpha$ /--^{SEA}, $\alpha\alpha$ /- α ^{3,7}, --^{SEA}/- α ^{3,7}, - α ^{3,7}/- α ^{3,7}, $\alpha\alpha$ /- α ^{4,2}

จากการตรวจพบ --^{SEA} ในความถี่สูงทั้งในไทยและเพื่อนบ้านแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เห็นได้ว่า ยังมีโอกาสเป็นไปได้สูงในการ ที่จะเกิดโรค Hb Bart's Hydrops Fetalis ถ้าไม่มีระบบการป้องกัน และควบคุม ของ การสาธารณสุขที่ดี พอ อีกทั้งในสังคมที่มีการแต่งงานในเครือญาติสูงก็มีโอกาสจะมีลูกเป็นโรคสูงเช่นกัน

ในอนาคตการแต่งงานระหว่างคนต่างเชื้อชาติจะมีมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการอพยพหรือการย้ายหลักแหล่งที่มากขึ้นซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความถี่ของอัลลีลและจีโนไทป์ในประชากร ได้หรือบางครั้งอาจจะเป็นการนำอัลลีลใหม่ๆ เข้าสู่ประชากรได้ ด้วยเช่นกัน ดังนั้นแม้ขณะนี้จะมีรายงานการตรวจพบการขาดหายของยีนแอลฟาโกลบินในคนไทยเพียง 4 ชนิด คือ --^{SEA}, --^{THAI}, - α ^{4,2} และ - α ^{3,7} แต่ทางห้องปฏิบัติการสาขาวิชาโลหิต

วิทยาและของโคโลยีก็ยังคงครอบคลุมการตรวจชนิด --^{FIL} ที่พบได้บ่อยในคนฟิลิปปินส์^{1,11} ชนิด --^{MED} และ ชนิด -(α)^{20,5} ที่พบได้บ่อยในชาวตะวันออกกลางและแถบเมดิเตอร์เรเนียน¹ ไว้

อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้มีข้อจำกัด เนื่องจากตัวอย่างที่ทำการศึกษาไม่ได้เป็น การสุ่มตรวจจากประชากรทั่วไป แต่เป็น ข้อมูลที่ได้จากการขอตรวจอย่างจำเพาะเจาะจงทั้งในส่วนของ ผู้ป่วยที่เป็นโรคแอลฟาธาลัสซีเมีย พ่อแม่พี่น้องผู้ป่วย รวมทั้งคนปกติที่ต้องการตรวจ ดังนั้นความถี่ของอัลลีลหรือจีโนไทป์ที่พบในการศึกษานี้จะแตกต่างจากการสุ่มตรวจในประชากรปกติ ตัวอย่างเช่น ในประชากรคนไทยทั่วไปจะ พบ แอลฟาธาลัสซีเมีย ทุกรูปแบบประมาณร้อยละ 10 - 30¹² แต่การศึกษาครั้งนี้ แม้จะตรวจหาความผิดปกติเพียง 7 ชนิดเท่านั้น ยังพบแอลฟาธาลัสซีเมียทุกรูปแบบ ถึงร้อยละ 44.97 เป็นต้น และเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษา ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการตรวจ วินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น¹³ ซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการรับตรวจต่อให้บริการส่วนใหญ่ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในจำนวนสิ่งส่งตรวจ ของคนไทย 12,525 ราย พบอัลลีล --^{SEA} และ --^{THAI} ที่ความถี่ร้อยละ 14.8 และ 0.2 ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาครั้งนี้คือร้อยละ 12.7 และ 0.3 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของห้องปฏิบัติการรับตรวจต่อขอ มาเลเซียที่รับตัวอย่างของผู้ป่วย ที่ส่วนใหญ่ มี Hypochromic Microcytic Anemia จำนวน 5,016 ราย พบอัลลีล --^{SEA}, - α ^{3,7}, - α ^{4,2} และ --^{THAI} ที่ความถี่ร้อยละ 11.6, 13.3, 1.1 และ 0.26 ตามลำดับ¹⁴ ซึ่งก็ใกล้เคียงกับการศึกษาครั้งนี้คือร้อยละ 12.7, 12.0, 1.0 และ 0.3 ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหิดลที่
ให้ทุนสนับสนุนการทำงานเพื่อพัฒนางานของ
สายสนับสนุนในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

วรภรณ์ กลมเกลลา, วัยการณ ุฑโท, วิไลวรรณ
จันทร์สิงห์, ปาริฉัตร พึ่งอัมฤทธิ, วรุฒิ
จีนช้าง, วิพร วิประกษิต. การตรวจวินิจฉัย
การขาดหายของยีนอัลฟาโกลบินที่พบบ่อย
7 ชนิดด้วยวิธี Multiplex GAP PCR ในงาน
บริการประจำ. วารสารเทคนิคการแพทย์
และกายภาพบำบัด 2549; 18(1): 43-50.

Ahmad R, Saleem M, Aloysious NS,
Yelumalai P, Mohamed N, Hassan S.
Distribution of alpha thalassaemia gene
variants in diverse ethnic populations in
Malaysia: data from the institute
formedical research. Int J Mol Sci
2013; 14, 18599-614.

Azma R Z, Ainoon O, Hafiza A, Azlin I, Noor
Farisah AR, Nor Hidayati S, et al
Molecular characteristic of alpha
thalassaemia among patients
diagnosed in UKM Medical Centr.
Malaysian J Pathol 2014; 36(1) : 27 – 32

Chaibunruang A, Prommetta S, Yamsri S,
Fucharoen G, Sae-ung N,
Sanchaisuriya K, et al. Molecular and
hematological studies in a large cohort
of α^0 -thalassemia in northeast Thailand:
Data from a single referral center.
Blood Cells Mol Dis 2013; 51: 89-93.

Fucharoen S, Winichagoon P. Prevention
and control of thalassemia in Asia.
Asian Biomed 2007; 1(1): 1-6.

Hartevelde CL, Higgs DR. α -Thalassaemia.
Orphanet J Rare Dis 2010; 5: 13.

Ko TM, Hwa HL, Liu CW, Li SF, Chu JY, Cheung
YP. Prevalence study and molecular
characterization of alpha-thalassemia in
Filipinos. Ann Hematol 1999; 78(8): 355-7.

Laosombat V, Viprakasit V, Chotsampancharoen T,
Wongchanchailert M, Khodchawan S,
Chinchang W, et al. Clinical features
and molecular analysis in Thai patients
with Hb H disease. Ann Hematol 2009;
88: 1185-92.

Miller SA, Dykes DD, Polesky HF. A simple
salting out procedure for extracting
DNA from human nucleated cells.
Nucleic Acids Res 1988; 16(3): 1215.

Piel FB, Weatherall DJ. The α -Thalassemias. N
Engl J Med 2014; 371: 1908-16.

Sambrook J, Fritsch EF, Maniatis T. Molecular
Cloning : A Laboratory Manual; 2nd ed.
New York: Cold Spring Harbor Laboratory
Press, 1989.

Tan AS, Quah TC, Low PS, Chong SS. A rapid
and reliable 7-deletion multiplex polymerase
chain reaction assay for α -thalassemia.
Blood 2001; 98(1): 250-1.

Tritipsombut J, Sanchaisuriya K, Phollarp P,
Bouakhasith D, Sanchaisuriya P,
Fucharoen G, et al. Micromapping of
thalassemia and hemoglobinopathies in
different regions of northeast Thailand

and Vientaine, Laos People's Democratic Republic. Hemoglobin 2012; 36(1): 47–56.

Xu XM, Zhou YQ, Luo GX, Liao C, Zhou M, Chen PY, et al. The prevalence and spectrum of α - and β -thalassaemia in Guangdong province: Implications for the future health burden and population screening. J Clin Pathol 2004; 57: 517–22.

Mahidol University
Wisdom of the Land

Mahidol R2R e-Journal

คณะกรรมการบริหารวารสาร Mahidol R2R e-Journal

ด้านบริหารและจัดการ

จรรยา ปัญญา

สกววรรณ พูลเพิ่ม

ปิยนุช รัตนกุล

เบญจมาศ มะหมัดกุล

สุภัทรา บุศย์เมืองปัก

สุขุมารณ์ ก่อนสมบัติ

ด้านเทคนิคและออกแบบสิ่งพิมพ์ดิจิทัล

สุขุมารณ์ ก่อนสมบัติ